Shakespeare

COLECȚIA BILINGVĂ

Romeo și Julieta

Romeo and Juliet

PANDORA

William Shakespeare

Romeo şi Julieta
Romeo and Juliet

Traducere din engleză de
Şt. O. Iosif

Ediţie revizuită, introducere şi note de
Dan Amedeu Lăzărescu

Editura Trei
2012

© 2009 by Editura TREI

ISBN print: 978-973-88900-4-6
ISBN ePub: 978-973-1989-20-4

EDITORI:
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu
Silviu Dragomir

CORECTURĂ:
Roxana Samoilescu
Elena Biţu

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepseşte penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Ce văd, o Doamne, la Romeo-în mână?
O cupă cu otravă! A murit!
N-a mai avut răbdare – otrăvit!
O! Suflet crud! Cumplită lovitură!
Nu mi-ai lăsat măcar o picătură!
Să te sărut, cu gura mea suavă,
Căci poate-o picătură de otravă
Ţi-a mai rămas pe buze, cum îmi pare,
Să-mi deie moartea-atotvindecătoare!

Julieta

What’s here? A cup closed in my true love’s hand?
Poison, I see, hath been his timeless end.
O churl! drunk all, and left no friendly drop
To help me after? I will kiss thy lips.
Haply some poison yet doth hang on them,
To make me die with a restorative.

Juliet

INTRODUCERE

Cea mai poetică dintre dramele lui Shakespeare, ROMEO ŞI JULIETA, deschide una dintre perioadele cele mai fericite şi ca atare şi cele mai fecunde din viaţa socială şi artistică a lui William Shakespeare. Acesta obţinuse, prin influenţa nobililor săi protectori, la data de 20 octombrie 1596, de la COLLEGE OF ARMS, diploma nobiliară ereditară de GENTLEMAN pentru părintele său, romano-catolicul nedezminţit John Shakespeare. Intrat oficial în nobilimea britanică – fie şi pe o treaptă de mâna a treia – Shakespeare şi-a accentuat, fără îndoială, predispoziţia spre snobism, spre lauda nobilimii feudale şi cavalereşti şi spre dispreţuirea vulgului egalitar, stigmatizat în celebra tiradă a lui Ulise în actul I din TROILUS ŞI CRESSIDA.

Această perioadă fericită şi fecundă pentru Shakespeare a luat sfârşit la data de 25 februarie 1601, când contele de Essex a fost decapitat pe eşafod, fiind condamnat pentru înaltă trădare, iar prietenul său, contele de Southampton, marele protector al lui Shakespeare, condamnat în calitate de complice tot la pedeapsa cu moartea, şi-a văzut comutată pedeapsa capitală în detenţie pe viaţă în Turnul Londrei.

În aceşti cinci ani de activitate mondenă şi dramaturgică, Shakespeare, inspirat, a compus aproape jumătate din capodoperele sale, şi anume:

ROMEO ŞI JULIETA
RICHARD AL II-LEA
VISUL UNEI NOPŢI DE VARĂ
REGELE IOAN
NEGUŢĂTORUL DIN VENEŢIA
Cele două părţi din HENRIC AL IV-LEA
MULT ZGOMOT PENTRU NIMIC
HENRIC AL V-LEA
NEVESTELE VESELE DIN WINDSOR
JULIUS CAESAR
CUM VĂ PLACE
A DOUĂSPREZECEA NOAPTE
HAMLET
TROILUS ŞI CRESSIDA
TOTUL E BINE CÂND SE SFÂRŞEŞTE CU BINE

Datarea, tipărirea şi reprezentarea piesei ROMEO ŞI JULIETA

Shakespeareologii ezită în datarea piesei între anii 1591—1596. Cel dintâi an ar fi calculat pe baza faptului că Doica va pomeni de un cutremur care ar fi avut loc la data de 6 aprilie 1580, de la care s-ar fi scurs 11 ani. Mai întâi, se pare că nu ar fi fost vorba de un cutremur – cutremurele sunt foarte rare în insulele britanice –, ci de o mişcare anodină a solului. În al doilea rând, acţiunea din piesă se petrece la Verona, nu în Anglia.

Un alt indiciu asupra redactării piesei a fost găsit într-o lucrare a poetului William Covell (+1614), intitulată POLIMANTEIA, or THE MEANES LAWFUL AND UNLAWFUL TO JUDGE OF THE FALL OF A COMMONWEALTH, ciudat tratat de politologie astrologică, tipărit în anul 1595 la Universitatea din Cambridge. Anglican fanatic şi însărcinat să redacteze violente pamflete împotriva Bisericii Romano-Catolice, Covell pomeneşte şi el, în lucrarea de mai sus, de un cutremur care ar fi avut loc în anul 1584, deci 1584+11=1595.

Cea dintâi ediţie, IN-QUARTO, a piesei, a apărut în anul 1597, ceea ce presupune înregistrarea prealabilă a titlului piesei în THE STATIONER'S REGISTER, fără să se fi găsit data acestei înregistrări.

O a doua ediţie, tot IN-QUARTO, a fost tipărită în anul 1599, sub titlul de THE MOST EXCELLENT AND LAMENTABLE TRAGEDIE, OF ROMEO AND JULIET (sic). NEWLY CORRECTED, AUGMENTED, AND AMENDED. Este ediţia care, poate corectată de însuşi Shakespeare, şi comparată cu arhiva lui, a fost reprodusă în vestitul FIRST-FOLIO, tipărit în anul 1623 de către colegii lui Shakespeare, John Heminges (+1630) şi Henry Condell (1627). Aceştia, publicând prima ediţie a operelor dramatice complete ale lui Shakespeare, au salvat pentru posteritate aproape jumătate din opera lui dramatică. Faptul că nu au simţit nevoia să înscrie şi ROMEO ŞI JULIETA la STATIONER'S REGISTER – cum au fost obligaţi s-o facă la data de 8 noiembrie 1623 pentru alte 16 piese – învederează ipoteza că înregistrarea avusese loc în 1597 sau, mai probabil, în 1599.

Izvoarele piesei

Influenţat în mod evident de către comesalul său în palatul contelui de Southampton, eruditul italian anglican Giovanni Florio (1554—1625), Shakespeare a compus, în acea perioadă a vieţii sale, şase piese care se petrec în Italia şi au ca izvoare povestiri italiene, în frunte cu acelea din DECAMERONUL lui Giovanni Boccaccio (1313—1375). În speţă, tema

vendettei, cu sfârşitul tragic al celor doi îndrăgostiţi, era de largă circulaţie în Italia medievală, în secolele XV—XVI. Cea dintâi redactare a ei îi aparţine lui Masuccio Salernitano, care a inclus-o în al său NOVELINO (1474). În anul 1535, Luigi da Porto a tipărit o povestire foarte asemănătoare cu acţiunea din piesa lui Shakespeare, intitulată ISTORIA NOVELLAMENTE RITROVATA DI DUE NOBILI AMANTI. Mult mai cunoscutul povestitor Matteo Bandello (1480?—1562), născut în Lombardia, la Tortona, ofiţer, curtean şi apoi episcop de Agen, în Franţa, a publicat între anii 1559—1582, în mai multe volume, sub titlul de NOVELLE, nu mai puţin de 214 povestiri deosebit de dramatice. Acestea au fost traduse foarte curând în limba franceză de către François de Belleforest (1530—1583), continuând, într-un stil admirabil seria intitulată HISTOIRES TRAGIQUES – iniţiată de către Pierre Boistuau (+1566), în care, cum se ştie, a făcut loc şi prelucrării operei lui Saxo Grammaticus (1150?—1200), GESTA DANORUM sau HISTORIAE DANICAE (c. 1185—1200), principalul izvor pentru HAMLET. Dar, încă din anul 1562, poetul şi traducătorul Arthur Brooke (+1563) preluase din primul volum al lui Boistuau tema pentru un lung poem intitulat THE TRAGICAL HISTORY OF ROMEO AND JULIET, poem considerat îndeobşte de shakespeareologi ca fiind izvorul principal pentru celebra dramă poetică shakespeariană.

Massuccio dei Guardati di Salerno (1474), secretar al principelui de Salerno, Roberto Sanseverino, a fost cel dintâi povestitor italian care s-a inspirat din legenda, foarte răspândită în Italia secolelor XIV-XV, a celor doi iubiţi, căsătoriţi în taină, dar fără noroc. Între anii 1460—1470, el a cules numeroase asemenea legende, cu sfârşit îndeobşte tragic, care au fost tipărite abia după moartea lui, în anul 1476, sub titlul de IL NOVELLINO DI MASSUCCIO SALERNITANO, CON GLI ARGUMENTI MORALI E CONCLUSIONI D’ALCUNI ESEMPI.

Massuccio – ca mai toţi povestitorii italieni ce i-au urmat lui Giovanni Boccaccio – s-a străduit să imite stilul elegant din IL DECAMERONE şi alternanţa calculată dintre povestirile cu încheiere tragică sau veselă şi fericită. Dar pare a prefera povestirile cu încheiere tristă. Şi mai are şi tendinţa de a moraliza, uneori excesiv şi chiar pedant, temele povestirilor culese de el.

///

Povestirea lui Massuccio, narând tema pe care o va dramatiza Shakespeare în ROMEO ŞI JULIETA, nu se petrece la Verona – oraş ghibelin, deci potrivnic guelfilor –, ci într-un orăşel care jucase un rol foarte important,

ca rival al Florenţei, pe plan politic, economic şi artistic, în centrul Italiei, Sienna.

NOVELLA relatează tragica poveste a doi îndrăgostiţi din Sienna, de neam înalt, Mariotto Magnanelli şi Giannozza Saraceni. Din cauza dihoniei existente între neamurile lor, ei nu au voie să se căsătorească între ei. Atunci, ei recurg la serviciile unui călugăr augustin, nu franciscan (e posibil ca acţiunea să se desfăşoare înaintea apariţiei ordinelor călugăreşti de cerşetori, franciscanii şi dominicanii, în primul sfert al secolului al XIII-lea), care se numeşte, ca eroul lui Shakespeare, Lorenzo. Acesta îi cunună în mare taină. Foarte scurtă vreme pe urmă, Mariotto are o ceartă cu un signor de vază din Sienna, se bate cu el în duel, îl ucide şi este surghiunit din cetate. Giannozza, silită de părintele ei să se căsătorească – care nu ştia nimic despre IL MATRIMONIO SEGRETTO – îl convinge pe călugărul Lorenzo să-i dea să bea un narcotic, care urma s-o ţină în stare de letargie vreme de trei zile (în piesa lui Shakespeare numai două). Ea – şi nu Lorenzo – îi trimite un slujitor soţului ei ca să-i anunţe hotărârea ei fatală, pentru ca Mariotto să ia măsuri. Totul se desfăşoară conform planului – şi, până aici, conform scenariului shakespearian. De-acum înainte încep alte amănunte. Giannozza este înmormântată în Biserica Sant Agostino, se deşteaptă din catalepsie în prezenţa călugărului Lorenzo, noaptea şi, îmbrăcată în straie călugăreşti, pleacă din Sienna spre Alexandria, unde se stabilise s-o întâmpine Mariotto. Acesta însă nu fusese vestit de trimisul soţiei sale, pe care-l capturaseră piraţii. Dar aflase de decesul Giannozzei şi, deghizat în pelerin, vine la mormântul acesteia. Aici este recunoscut de paracliser, care-l denunţă autorităţilor. Judecat, Mariotto este osândit la moarte şi decapitat.

Neîntâlnindu-şi soţul la Alexandria, Giannozza se înapoiază la Sienna, unde află de soarta tragică a soţului ei. Sinuciderea fiind socotită de Biserică un păcat de moarte, Giannozza alege singura cale deschisă ei – cale către care o îndemna în mod firesc pe Julieta călugărul franciscan Lorenzo, în piesa lui Shakespeare – şi anume recluziunea într-o mănăstire, unde suferinţele şi privaţiunile o fac să-şi piardă somnul şi, în curând, să-şi urmeze soţul în mormânt.

Datele precise, dar destul de seci, deşi cât se poate de verosimile, expuse în NOVELLINO, al lui Masuccio (1476, Napoli), vor fi reluate peste o jumătate de veac de Luigi da Porto, într-o primă ediţie a povestirii sale intitulate HISTORIA NOVELLAMENTE RITROVATA DI DUE NOBILI AMANTI. Această primă ediţie nu a fost găsită; dar în 1535 a apărut o a doua ediţie, de largă răspândire, cu acelaşi titlu. De multe ori retipărită, povestirea lui Luigi da Porto este mult superioară, ca expunere, patetism şi

stil, nuvelei lui Masuccio Salernitano.

NOVELLA lui Luigi da Porto se petrece însă pe vremea când Verona era încă o cetate puternică şi autonomă, probabil sub autoritara dinastie Della Scala. Din vremuri străvechi existau la Verona două familii nobile, Montecchii şi Capelletti, între care dăinuia o cumplită duşmănie de familie (vendetta), ca în numeroase alte cetăţi din Italia medievală. Un tânăr nobil din Casa Montecchio, Romeo, este îndrăgostit de o tânără şi frumoasă rudă a Casei Capelletto, pe care vine s-o întâlnească la o mare serbare, dată cu prilejul Carnavalului de bătrânul signor Antonio Capelletto, unchiul fetei iubite de Romeo. Cu acest prilej, Romeo are O LOVITURĂ DE FULGER şi se îndrăgosteşte nebuneşte de unica fiică a gazdei, Julieta Capelletto, „mândră şi fermecătoare în frumuseţea ei mai presus de fire“. Foarte tânără şi nevinovată, Julieta se îndrăgosteşte cu aceeaşi patimă de tânărul şi frumosul Romeo, deşi ştie bine că face parte din casa duşmană a Montecchiilor. Dându-şi seama că nici vorbă nu poate fi de cerere în căsătorie, Romeo sare zidul grădinii palatului Capelletti, într-o ultimă seară de iarnă, pe zăpadă, şi are un dialog înflăcărat cu Julieta, care-i apare la balcon. Mentorul spiritual al lui Romeo, călugărul franciscan Lorenzo, înfăţişat de Luigi da Porto ca fiind „un filosof de seamă, care a făcut nenumărate experienţe pe seama ştiinţelor naturale şi a celor magice“ (alchimie, toxicologie etc.), acceptă să-i căsătorească în taină pe cei doi îndrăgostiţi, nădăjduind că, pe această cale, se va ajunge la o împăcare finală între cele două neamuri învrăjbite.

Numaidecât după această căsătorie secretă, Romeo se vede silit să ia parte – cu toată împotrivirea lui – la o ceartă izbucnită pe uliţele Veronei între partizanii celor două neamuri învrăjbite, şi-l ucide pe Tebaldo, nepotul lui Antonio Capelletto – prin urmare, vărul primar al Julietei – fiind osândit de căpetenia Veronei la surghiun, sub pedeapsa de moarte dacă ar reveni în cetatea lui natală.

Julieta îl vede pe Romeo în chilia călugărului Lorenzo, unde vine deghizată în slujitor, şi-i propune soţului ei să-l urmeze în surghiun în taină, în acelaşi deghizament. Romeo refuză un asemenea mijloc umilitor şi pleacă doar el în surghiun la Mantova. Purtarea tristă a Julietei îi face pe părinţii ei să caute s-o mărite, căci ajunsese la vârsta de 18 ani. Li se oferă un pretendent ilustru şi nesperat, tânărul şi bogatul conte de Lodrone. Julieta refuză această căsătorie, ceea ce are darul să-l înfurie cumplit pe părintele ei. Deznădăjduită, Julieta se spovedeşte călugărului Lorenzo şi-i împărtăşeşte hotărârea ei irevocabilă de a se sinucide. Pentru a-i cruţa săvârşirea acestui păcat de moarte pentru Biserică, fratele Lorenzo îşi foloseşte cunoştinţele sale toxicologice şi îi încredinţează un şip în care se

află un narcotic puternic, ce îi va face pe părinţii Julietei s-o socotească moartă şi s-o îngroape în cavoul familiei. Lorenzo îi făgăduieşte că va veni noaptea, la timpul la care urma să-şi încheie efectul narcoticul şi să se trezească, pentru a o conduce la Mantova, la Romeo, într-un strai de călugăr. Julieta primeşte, se duce acasă şi cere iertare părintelui ei, făgăduindu-i că primeşte să se mărite cu soţul ales de el. Dar noaptea ia narcoticul şi familia, copleşită de durere, o îngroapă în mausoleul familiei Capelletto.

Călugărul Lorenzo îi trimisese lui Romeo, la Mantova, un călugăr franciscan, ca să-i dezvăluie uneltirea pusă la cale. Din nefericire, împrejurări independente de voinţa trimisului îl împiedică să ajungă la Mantova, unde, un slujitor al Julietei venit aici, neştiind nimic de planul pus la cale, îi vesteşte lui Romeo moartea neaşteptată a soţiei sale.

Deznădăjduit, Romeo cumpără de la un spiţer din Mantova o otravă puternică şi vine repede, noaptea, la Verona, la mausoleul familiei Capelletto, unde o dezgroapă pe Julieta şi se otrăveşte pe trupul ei. Tocmai atunci, Julieta se deşteaptă din somnul ei letargic şi mai are vreme să schimbe câteva cuvinte deznădăjduite cu Romeo, înainte ca acesta să moară sub efectul otravei. Călugărul Lorenzo, deznădăjduit şi el când soseşte noaptea la cimitir şi-l vede pe Romeo mort, caută s-o convingă pe Julieta să se retragă în taină în pacea unei mânăstiri. Dar Julieta nici nu se gândeşte la o asemenea soluţie, scoate un strigăt cumplit şi moare pe cadavrul soţului ei. Luigi da Porto nu pomeneşte că s-ar fi străpuns cu un pumnal. Dar menţionează că slujitorii podestatului descoperă cele două cadavre în cripta familiei Capelletto, îl arestează pe călugărul Lorenzo, rămas la faţa locului. Din gura lui se află toate amănuntele acestei drame cumplite. Leşurile celor doi îndrăgostiţi, jertfe ale iubirii lor nefericite, au fost expuse, pe două covoare somptuoase, în Biserica San Francesco. Şi cele două mari neamuri ce se duşmăneau de atâta vreme, Montecchii şi Capelletti, s-au împăcat înaintea leşurilor lor.

Matteo Bandello şi NOVELLA consacrată de el celor doi iubiţi nefericiţi

Excepţionalul succes al NOVELLEI lui Luigi da Porto, tradusă şi imitată în limba franceză de mai multe ori, l-a inspirat pe Matteo Bandello, ecleziastic şi povestitor italo-francez, probabil cel mai înzestrat dintre toţi continuatorii lui Giovanni Boccaccio, să compună propria lui versiune a morţii celor doi îndrăgostiţi, tipărită în NOVELLE, la Lucca, în anul 1554, în poziţia 9.

NOVELLA lui Bandello este mult mai extinsă şi, poate, mai patetică decât cele anterioare. Acţiunea se petrece la Verona, pe vremea dinastiei Della Scala. Două mari neamuri de nobili „mai presus decât altele prin fala şi avuţia lor“, Montecchii şi Capelletti, „îşi purtau de multă vreme, nu se mai ştia din ce pricină, semeaţă şi sângeroasă duşmănie“; de aceea se stârneau foarte adesea lupte pe uliţe, cu mari vărsări de sânge şi morţi căzuţi din ambele tabere.

Într-un an, după Sărbătorile Crăciunului, capul neamului Capelletto, MESSER Antonio, a dat o serbare nespus de frumoasă, la care a poftit toată floarea nobilimii veroneze. Singurul fecior al bătrânului signor Montecchio, Romeo, un flăcău de douăzeci sau douăzeci şi unu de ani, a cutezat, fără să fi fost invitat, să vină şi el, pe seară, mascat, împreună cu mai multe rude şi cu unii prieteni – toţi, de asemenea, cu mască – în palatul Capelletto.

Bandello insistă, mult mai mult ca predecesorii lui, asupra iubirii înflăcărate pe care, de doi ani, i-o purta Romeo unei signore – nu ni se spune dacă făcea sau nu parte din Casa Capelletto – care nu-i răspundea prin niciun cuvânt şi chiar prin nicio privire necontenitelor sale dovezi de iubire, fie prin grai, fie prin scris. Biruit de dragoste, Romeo îşi pusese în gând să părăsească Verona şi să caute, peregrinând prin Italia un an sau doi, să uite marea lui patimă pentru o signora care cu niciun chip nu voia să-i răspundă dragostei lui.

În cele din urmă, unul dintre cei mai buni prieteni ai lui Romeo (căruia Shakespeare îi va găsi poeticul nume de Mercutio) se hotărî să-l îndemne să renunţe la o patimă menită să nu-şi afle niciodată răspunsul; şi să-şi găsească o altă iubită sau, mai bine, soţie.

Romeo avea mare încredere în înţelepciunea bunului său prieten şi în cele din urmă se hotărî să-i asculte sfatul. Începu deci să colinde toate seratele şi toate petrecerile, ca să-şi găsească o altă femeie a sufletului său. Astfel ajunse să cuteze să se ducă, împreună cu sfetnicul său şi cu alţi prieteni, la serata dată de neamul Capelletto, mascat. El nu luă parte la desfătări şi la dansuri, ci se aşeză, mascat fiind, într-un colţ al sălii de bal, aruncându-şi privirile asupra tuturor signorelor care dansau fără mască. În cele din urmă, Romeo îşi scoase masca, ceea ce stârni o dublă reacţie, şi anume, din partea signorelor, care-i admirau înfăţişarea nemaipomenit de frumoasă, ca şi purtările deosebit de alese şi de nobile; şi din partea bărbaţilor din neamul Capelletto, care nu-şi puteau închipui cum a ajuns un membru cunoscut al neamului Montecchio să pătrundă în palatul Capelletto, chiar la o serbare, nefiind invitat.

În cele din urmă, Romeo se îndrăgosti dintr-o privire de Julieta, tânăra

fiică a stăpânului casei, ai cărei ochi au fost la rândul lor fermecaţi de făptura atât de plăcută a tânărului necunoscut care se uita la ea atât de stăruitor.

Privirile schimbate între Romeo şi Julieta sunt tot mai pătimaşe, apropiindu-se sfârşitul petrecerii, ca de obicei, cu aşa-numitul „dans al făcliei“ sau, mai bine spus, „dansul pălăriei“, în cadrul căruia fiecare signora purta în mâini o făclie, pe care i-o înmâna unui tânăr ales de ea ca dansator, care, la rândul său, o încredinţa altei signore pe care o poftea la dans. Romeo se lăsă mai întâi invitat la dans de o signora necunoscută, iar apoi o pofti pe Julieta, dându-i făclia. Cei doi îndrăgostiţi dansau lângă o pereche în care dansatorul era un signor care, deşi saşiu, era foarte apreciat pentru purtările lui alese, pentru glumele lui totdeauna ascuţite şi izbutite. Acest signor se numea Marcuccio (din care Shakespeare va face Mercutio, unul dintre eroii cei mai alintaţi de pana lui, până la sfârşitul tragic).

Încântată că dansa cu Romeo, Julieta cuteză să-i spună „Binecuvântat fie cerul că ai venit lângă mine, signore“, şi, spunând aceste cuvinte, îi strânse mâna cu căldură. Ea îl lămuri că exclamaţia se explică prin faptul că, până atunci, dansase cu Mercuccio, despre care toată lumea ştia că avea mâinile reci ca de gheaţă întotdeauna; în vreme ce mâinile lui Romeo, calde şi delicate, o încălzeau.

La plecare, Romeo află că Julieta era singura fiică şi moştenitoare a lui signor Antonio Capelletto, ceea ce-l mâhni nespus. La rândul ei, Julieta îi ceru unei bătrâne, care o crescuse, să-i spună numele tuturor invitaţilor care plecau, la lumina torţelor, din palatul Capelletto. Şi bătrâna îi spuse numele lui Romeo, din neamul duşman al Montecchiilor.

Auzind acest nume blestemat, Julieta se mâhni nespus. Bandello reconstituie, pe câteva pagini, expresia sentimentelor îndoielnice ale tinerei fecioare (a cărei vârstă totuşi nu o precizează, cum făcuse Luigi da Porto). Dar Bandello adaugă un amănunt nemenţionat de predecesorii săi. Şi anume că fereastra iatacului Julietei din Palazzo Capelletto dădea deasupra unei uliţe foarte înguste, lângă care se afla o căscioară lipită de palat. Romeo trecea foarte des prin faţa acestei căscioare şi, de la o vreme, Julieta, ştiind acest lucru, ieşea şi ea la balcon şi amândoi se sorbeau din ochi.

Într-o noapte, văzându-l pe Romeo lângă căscioară, Julieta îşi luă inima în dinţi, îl strigă pe nume şi-l întrebă cum de cutează să treacă noaptea prin faţa palatului Capelletto, riscând să fie recunoscut şi eventual chiar înfruntat şi ucis. Urmează un fermecător dialog între cei doi îndrăgostiţi şi Romeo îi ceru să-l primească în iatacul ei. Julieta, simulând indignarea, îi făgădui orice, dar cu condiţia s-o ia în prealabil „prin dreaptă căsătorie, ca

soţie“. Romeo, care nici nu-şi dorea altceva, răspunse cu entuziasm şi atunci Julieta – învederând iniţiative neaşteptate, pe care Shakespeare le va poetiza cu deosebită plăcere – îi spuse că ar dori să-i ceară duhovnicului ei, fratele călugăr Lorenzo da Reggio, să-i căsătorească în mare taină.

Fratele Lorenzo acceptă cu deosebită plăcere ideea căsătoriei secrete propuse lui de către Romeo, care o rugă pe Julieta să fixeze ea data ceremoniei, ceea ce Julieta făcu prin bătrâna femeie care o crescuse (DOICA, la Shakespeare). Romeo, la rândul lui, îi trimise Julietei, în mare taină, un slujitor de încredere al său, Pietro (PETER, la Shakespeare, care însă schimbă poziţia lui Peter, făcân-du-l omul de încredere al doicii Julietei). Pietro aduse noaptea o scară de frânghie la balconul Julietei, care-i azvârli un cârlig tras de o sfoară, ceea ce îi îngădui lui Romeo să urce în iatacul Julietei şi, fără a se gândi la rele, să pună la cale împreună scenariul căsătoriei lor. La ziua şi ora hotărâtă, călugărul Lorenzo oficie pentru ei taina căsătoriei, şi ei schimbară inelele. Noaptea, la o oră hotărâtă, Romeo, întovărăşit de Pietro, sări gardul care împrejmuia grădina palatului Capelletto. Julieta îl aştepta cu nerăbdare, însoţită de Doică. Aceasta, de la o vreme, se retrase, „după care, într-un colţ al grădinii, se aşezară pe o bancă ce se afla acolo şi, cuprinzându-se cu nespusă dragoste, gustară împreună din plăcerile sfintei căsătorii“. După multe dovezi de dragoste, cei doi iubiţi, deveniţi acum soţi legiuiţi, se despărţiră, după ce puseseră la cale cum să ajungă să-l înduplece pe MESSER Capelletto „să facă pace şi legământ de neam“. Romeo, „sărutându-şi soţia de mii de ori“, ieşi din grădină, spunându-şi, plin de bucurie „Oare ce om de pe lumea aceasta este astăzi mai fericit decât mine? Cine s-ar putea măsura cu mine în dragoste? Cine mai are, ca mine, o femeie aşa de frumoasă şi de dulce?“.

Cum Julieta îşi şoptea aceleaşi lucruri plăcute, iar călugărul Lorenzo se străduia să împace cele două mari neamuri învrăjbite, totul părea că evoluează spre un deznodământ fericit.

Din nefericire, soarta rea veghea. Tocmai de ziua Sfintelor Paşti, pe uliţa de lângă Porta dei Borsari, către Castelvecchio, avu loc, din pură întâmplare, o încăierare între partizanii Capellettilor, conduşi de viteazul Tebaldo, vărul Julietei, şi cei ai Montecchilor. Trecând pe acolo, tot din întâmplare, însoţit de mai mulţi prieteni, Romeo se strădui să pună capăt dihoniei. Dar Tebaldo îl lovi de mai multe ori cu sabia şi l-ar fi ucis, dacă Romeo n-ar fi purtat mereu o cămaşă de zale. În cele din urmă, Romeo îl străpunse de moarte pe Tebaldo şi se refugie în chilia cuviosului Lorenzo. Marchizul Bartolomeo Della Scala începu cercetarea pricinilor omorului, în vreme ce Julieta se dădea de ceasul morţii, plângând moartea vărului ei,

dar, de fapt, soarta lui Romeo, ucigaşul acestuia.
Cumpănind bine lucrurile, marchizul se mărgini să-l surghiunească pe Romeo, care, în aceeaşi seară, se duse la soţia lui, tot însoţit de Pietro. După ce se dezmierdară într-ajuns, Julieta, plină mereu de iniţiative, îi propuse lui Romeo să-şi taie minunatele cosiţe şi să-l urmeze în surghiun. Romeo însă îi făgădui că se vor găsi şi alte mijloace de a-şi duce zilele împreună. „Şi la urmă, începând să se arate zorile, se sărutară şi, cu deznădejde, se îmbrăţişară cei doi îndrăgostiţi; şi, plângând şi suspinând, îşi spuseră adio“.
După două—trei zile petrecute în chilia călugărului Lorenzo, Romeo îşi puse haine de neguţător străin şi părăsi Verona. El ajunse la Mantova, unde îşi găsi uşor o locuinţă, de unde începu o corespondenţă zilnică spre Verona, cu tânăra şi frumoasa lui soţie, care toată ziua nu făcea altceva decât să jelească moartea vărului ei.
MESSER Antonio Capelletto şi soţia lui, MADONNA Giovanna, se dădeau de ceasul morţii să afle dacă nu cumva fiica lor nu avea o altă pricină de deznădejde decât uciderea în duel a vărului ei drag. În cele din urmă, ei se hotărâră s-o mărite, cât mai curând cu putinţă, cu contele Paris de Lodrone (menţionat şi de Luigi da Porto); tânăr care – scrie Bandello – „mergea pe douăzeci şi cinci de ani, şi era şi tare frumos la chip, şi avut“. Cum însă Julieta respinse cu hotărâre propunerea MADONNEI Giovanna de a se mărita cu contele, MESSER Antonio, sub cele mai nemiloase ameninţări, o sili să primească în cele din urmă să se mărite cu contele.
Atunci, deznădăjduită, printre altele şi pentru că ar fi urmat să se căsătorească a doua oară fără să-şi fi putut mărturisi cea dintâi căsătorie şi tot ceea ce urmase în noaptea nunţii, Julieta se duse la duhovnicul ei, călugărul Lorenzo, şi-i ceru s-o ajute în planul ei iniţial, acela de a se duce la soţul ei, la Romeo, la Mantova, în straie bărbăteşti.
De teamă de ceea ce i s-ar fi putut întâmpla totuşi pe drum, călugărul îi propuse o cu totul altă soluţie. Anume, prin experienţele lui de alchimie, el descoperise un soporific puternic, care avea darul, odată absorbit, să-l facă pe cel ce-l sorbise să cadă într-o catalepsie, într-o moarte aparentă, o letargie care urma să ţină patruzeci de ceasuri întocmai, de la revărsarea zorilor, când urma să-l soarbă Julieta. Călugărul urma să-l înştiinţeze numaidecât pe Romeo, la Mantova, de planul chibzuit de el; şi, la ceasul în care soporificul urma să-şi înceteze acţiunea, Romeo şi cu călugărul urmau să vină la cripta Capellettilor şi, împreună cu Julieta, deşteptată din letargie, să se ducă în mare taină la Mantova.
Mai liniştită şi gata să facă orice ca să-şi regăsească iubitul soţ, Julieta se înapoie acasă şi o vesti pe MADONNA Giovana că era gata să se supună

poruncilor tatălui ei şi să-l ia de bărbat pe contele Paris. Încântat, MESSER Antonio făcu toate pregătirile pentru o grabnică nuntă. Dar Julieta, în ziua următoare, sortită nunţii, luă soporificul şi căzu ca moartă. Cum cei mai buni medici ai Veronei nu-i putură găsi niciun leac, Julieta fu înmormântată, chiar în ziua sortită nunţii, în cripta Capellettilor.
S-a întâmplat însă că mesagerul trimis de călugărul Lorenzo la Mantova ca să-l vestească pe Romeo, un alt călugăr franciscan, a fost găzduit la Mantova într-o mănăstire bântuită de ciumă şi n-a mai putut-o părăsi. În schimb, Romeo primi prin sluga lui, Pietro, ştirea năprasnică a morţii Julietei. Romeo se învinuieşte pe sine că nu-i îngăduise Julietei să vină, deghizată în pelerin, la el la Mantova. Şi voi să se străpungă cu spada, dar fu oprit de credinciosul Pietro, pe care, în cele din urmă, Romeo îl trimise înapoi la Verona, cu sarcina de a găsi unelte cu care să poată deschide cavoul Julietei. După care Romeo luă un şip de otravă şi, punându-şi straie nemţeşti, încălecă pe cal şi porni singur spre Verona, unde ajunse aproape de zori şi, împreună cu Pietro, se duse la CAMPO SANTO şi deschiseră amândoi cavoul Julietei, care părea moartă, continuându-şi somnul letargic. Romeo o luă în braţe şi apoi se ridică şi sorbi şipul cu otravă, rugându-se de bunul Dumnezeu să-i ierte cumplitul păcat de a-şi fi pus capăt zilelor. După care o luă în braţe pe Julieta şi-şi aşteptă sfârşitul.
Tocmai atunci, soporificul îşi încheie puterea, Julieta învie din morţi şi se trezi în braţele lui Romeo. Aflând că soţul ei se otrăvise, Julieta voi numaidecât să-l urmeze pe aceeaşi cale, deşi Romeo se străduia s-o convingă să rămână în viaţă. Tocmai atunci, dar prea târziu, sosi la mausoleu şi Fra Lorenzo, însoţit de un alt călugăr din tagma lui, şi-l găsiră pe Romeo pe moarte. Deznădăjduită, Julieta nu ascultă de sfatul fratelui Lorenzo de a-şi încheia viaţa într-o sfântă mănăstire, ci se lăsă să moară alături de nefericitul ei soţ.
Între timp, mişcările ciudate din mausoleul Capelletto stârniseră bănuielile străjii Veronei şi fu vestit SIGNOR Bartolomeo care, sosind la faţa locului, cercetă în amănunţime întâmplările, aşa cum i le relatară cei doi călugări şi Pietro, pe care îi iertă de orice vină. Apoi îi chemă pe capii neamurilor Montecchio şi Capelletto la cimitir, dispunând ca trupurile lui Romeo şi al Julietei să fie înmormântate în aceeaşi raclă şi să se pună un epitaf în versuri pe mormântul lor. Lucru care aşeza pace între Montecchi şi Capelletto, măcar că n-a ţinut multă vreme după aceea.

///

Cel dintâi adaptator francez al NOVELLEI lui Bandello a fost Pierre Boisteau, în Cartea a III-a a lucrării intitulate HISTOIRES TRAGIQUES

EXTRAITES DES OEUVRES ITALIENNES DE BANDEL – lucrare continuată şi cu povestiri din alţi autori de către Belleforest – sub titlul curios de HISTOIRE DE DEUX AMANS DONT L'UN MOURUT DE VENIN ET L'AUTRE DE TRISTESSE.

///

Versiunea lui Pierre Boisteau a fost tălmăcită în limba engleză de un poet destul de mediocru, Arthur Brooke (+1563), într-o lungă poemă de nu mai puţin de 3.000 de stihuri, intitulată THE TRAGICALL HISTORIE OF ROMEUS (sic) AND JULIET. Prima ediţie a apărut în anul 1562 şi a fost retipărită, postum, în anul 1587, fiind izvorul nemijlocit folosit de Shakespeare. În locul istoricului Bartolomeo della Scala, principele Veronei se numeşte, ca la Shakespeare, Escalus. Numele celor două familii rivale sunt Capilet şi Montaigu. Călugărul trimis de fratele Lorenzo la Mantova, franciscan ca şi el, se numeşte Fryer John, şi nu la Mantova, ci chiar la Verona, este blocat într-o mănăstire de teama molimei.
Rareori Shakespeare s-a îndepărtat mai puţin de izvoarele lui decât pentru ROMEO ŞI JULIETA. Conform obiceiului lui devenit constant, el dramatizează intriga preluată de la unul sau mai mulţi autori, de la începutul până la sfârşitul ei, fără a o modifica, cum face şi cu personajele, de data aceasta adăugând cât se poate de puţine episoade şi personaje noi.

Câteva păreri ale unor shakespeareologi privind ROMEO ŞI JULIETA

Unul dintre cei dintâi shakespeareologi din secolul al XVIII-lea, celebrul critic, jurnalist şi lexicograf Samuel Johnson (1709—1784), desluşeşte în ROMEO ŞI JULIETA o strădanie, destul de rară la Shakespeare, de a-şi face eroii juvenili să-şi exprime sentimentele într-un stil fermecător, folosind un limbaj cu adevărat de GENTLEMAN. Dr. Johnson menţionează o tradiţie, consemnată de poetul şi autorul dramatic clasicizant John Dryden (1631—1700), conform căreia Shakespeare şi-ar fi exprimat cândva părerea că s-a văzut silit să-l pună pe Tybalt să-l ucidă pe Mercutio în actul central al piesei, altminteri ar fi fost el, Shakespeare, ucis de Mercutio!
Tot astfel DOICA este unul dintre acele personaje de care Shakespeare s-a preocupat intens, exprimându-i limbajul şi contrastele aprecierilor faţă de soarta Julietei cu o desăvârşire artistică şi psihologică unică.

///

Păreri similare găsim la însuşi traducătorul în limba germană a piesei, Johann Ludwig Tieck (1773—1851) – a cărui traducere a urmărit-o cât a putut de temeinic Şt. O. Iosif. Tieck constata că, începută în ritm vesel şi fericit – dar cu VENDETTA între cele două neamuri în perspectivă – ROMEO ŞI JULIETA se încheie cu cinci morţi: Mercutio, omul de spirit, Tybalt, aprinsul răzbunător, Paris, nobilul delicat, Romeo, entuziastul, şi, în cele din urmă Julieta, jertfă a iubirii ei caste. În vreme ce în OTHELLO nu sunt decât trei morţi (Desdemona, Emilia şi Othello însuşi, Roderigo fiind mântuit în final). Acumularea de jertfe o vom regăsi abia în HAMLET (Rosencrantz, Guldenstern, Polonius, Regele, Gertruda, Ofelia, Laertes, Hamlet şi probabil Horatio), în REGELE LEAR (regele şi cele trei fiice ale sale, ducele de Cornwall, slujitorul care-l ucide, contele de Gloucester şi copilul lui natural, Edmund) şi, evident, în MACBETH.

///

Henry Buckle Charlton (1890—1961), profesor la Universitatea din Manchester, reluând titlul folosit în 1905 de către celebrul shakespeareolog Bradley: SHAKESPEAREAN TRAGEDY, observa, în anul 1948, că înscrierea geniului shakespearian într-o tematică de tensiune tragică începe prin anii 1595—1596, tocmai cu ROMEO ŞI JULIETA. Ai cărei eroi nu sunt nici personaje riguros istorice, cum sunt personajele cronicilor dramatizate din istoria Angliei, nici personaje situate la un rang social prea înalt, ca în alte drame shakespeariene (HAMLET, MACBETH etc.).

Numai că – observa Charlton – mentalitatea, încă romantică, a spectatorilor teatrului elizabetan, ar fi fost derutată de schema tragică a unei simple povestiri de idealizare erotică.

Tocmai pentru a justifica sfârşitul tragic al unei piese care începe în ritm de bal, Shakespeare are precauţiunea să-şi prevină spectatorii, printr-un COR ca prolog, că devierea tragică a piesei este pricinuită, nu numai de împrejurări sociale vitrege (VENDETTA), dar şi de înrâurirea fatală a astrelor, a destinului. Prin acest prolog, Shakespeare pare a fi căutat să se apere de răspunderea sacrificării a două din cele mai desăvârşite şi mai nevinovate dintre personajele lui.

Linia tragică a piesei se desfăşoară pe două planuri: pe planul de sus, al soartei, şi pe planul de jos, al vrajbei. Planul al doilea fiind în cele din urmă condiţionat de primul.

Ceea ce este ciudat, observă Charlton, este că ambele planuri nu păstrează nimic din etosul creştin medieval. Providenţa este cu totul absentă în ROMEO ŞI JULIETA, dovadă că strădaniile savante ale călugărului franciscan Lorenzo nu i se pot substitui. Destinul tragic al unei familii este

întru totul o temă a dramaturgiei antice, eline.
Marele succes de care s-a bucurat, încă de la prima reprezentaţie, Romeo Şi JulietA, pare a nu-l fi convins pe Shakespeare că ar mai putea continua pe această linie dramatică, suficient de ambiguă din toate punctele de vedere. Într-o lume în care nu era loc pentru o pasiune atât de înaltă – şi de curată, de creştină! – ca lumea în care se aprinde într-o clipă şi sfârşeşte atât de tragic patima amanţilor de la Verona, tema erotică părea a-şi fi epuizat, de la început, valenţele.
Câtăva vreme, între anii 1596 şi 1601, Shakespeare va reveni la simple comedii sau la cronici dramatizate. Şi, atunci când, după 1601, se va hotărî să se înalţe iarăşi spre tragedii, va găsi alte teme, fie şi pentru a le îmbina într-un alt mod cu tema erotică. Sau, mai târziu, la sfârşit de poveste, va capitula în faţa noilor convenţii romantice din primii ani ai domniei regelui scoţian James I. Şi va avea grijă să încununeze iubirea eroilor săi cu un happy end pe gustul publicului.

///

Analizând la rândul său atmosfera morală din Romeo Şi Julieta în diferite lucrări de critică şi de istorie literară, profesorul Irving Ribner, de la Universitatea din New Orleans, aprecia că, dintre cele trei teme principale desfăşurate de Shakespeare în tragediile sale: tema opţiunii morale, tema puterii malefice şi tema înţelegerii sensului vieţii, a regenerării eroilor, această din urmă temă îşi află prima evocare tocmai în tragedia celor doi soţi nefericiţi din Verona.
Dacă morala socială a piesei este limpede şi pare extrasă din dramaturgia elină, anume, părinţii îşi plătesc păcatele vrajbei cu preţul vieţii singurilor lor copii, numai prin moartea acestora din urmă se poate restaura ordinea socială, primejduită de o vrajbă seculară. Dar nu în această schemă morală – de altfel nelipsită din toate dramele lui Shakespeare – rezidă marele interes al acestei piese. Şi nici într-o excepţional de poetică zugrăvire a iubirii ideale. Ci în faptul că interiorizarea tot mai adâncă a lui Romeo îl învaţă să înfrunte răul printr-o necurmată CREŞTERE SUFLETEASCĂ. Datorită căreia el învaţă să se integreze în planul ordinii universale; şi să accepte moartea de bunăvoie, ca pe sfârşitul firesc al unei vieţi fără de păcat, integrate în final în ambianţa cosmică.
Într-adevăr, nu există păcat în ROMEO ŞI JULIETA. Shakespeare, crede Irving Ribner, a modificat unele date din povestirile lui Luigi Da Porta şi Matteo Bandelli, tocmai pentru a minimaliza RĂSPUNDEREA MORALĂ A EROILOR faţă de soarta lor tragică. Născuţi într-o lume pângărită, putredă, ca urmare a unor vrajbe şi păcate străvechi moştenite de ei,

Romeo şi Julieta se străduiesc să-şi afle fericirea şi să înfrângă răul preexistent, prin iubirea lor pătimaşă. Dar răul pe lume nu poate fi înfrânt. Şi atunci, singurul lucru pe care-l mai poate căuta Romeo nu este deznădejdea – păcatul absolut, fiindcă îşi are obârşia în neîncrederea în ordinea cosmică – ci strădania desluşirii obârşiei răului pe lume, şi a semnificaţiei răului pentru om.

Prin această strădanie pur creştină, piesa devine profund educativă, atât prin reliefarea semnificaţiei vieţii şi a morţii, cât şi prin dramatica, spectaculara creştere lăuntrică a lui Romeo, după momentul culminant în care exclamă „O, I AM FORTUNE'S FOOL" („Acum ajuns-am măscăriciul sorţii!"). În această exclamaţie se strecurase fiorul deznădejdii, în viziunea unui univers haotic, lipsit de ordine şi de providenţă, ca şi de orice ţel sau inteligenţă supremă coordonatoare. De aici, Romeo începe, ca şi Dante, să urce treptele speranţei, ajungând la desăvârşita seninătate a monologului de la Mantova.

Sinuciderea celor doi eroi, deşi greu de conciliat cu idealurile creştine ale epocii lui Shakespeare, nu duce la damnaţiune. Ci pricinuieşte renaşterea ordinii sociale şi morale, prin reconcilierea în durere a familiilor lor.

Viziunea tragică a lui Shakespeare nu este deci câtuşi de puţin o viziune a resemnării şi a deznădejdii. Ci o viziune de speranţă şi de biruinţă. O preamărire poetică a acelor înalte însuşiri care-l îndeamnă pe om să lupte şi să biruie răul, într-o lume în care, totuşi, răul nu poate să dispară niciodată!

D.A.L.

personajele dramei

ESCALUS, prinţul Veronei
PARIS, tânăr conte, ruda Principelui
MONTECCHIO, capetenie a două neamuri nobile învrăjbite în cetatea Veronei
CAPOLETTO, un alt boier din Verona
UN BĂTRÂN, rudă cu Capoletto
ROMEO, fiul lui Montecchio
MERCUTIO, văr cu Principele, prieten cu Romeo
BENVOLIO, nepot lui Montecchio, văr cu Romeo
TYBALT, nepotul Madonnei Capoletto
FRATELE LAURENCE, călugăr franciscan
FRATELE IOAN
BALTHASAR, slujitorul lui Romeo
SAMPSON, slujitor al Casei Capoletto
GREGORY, slujitor al Casei Capoletto
PETER, slujitorul Doicii Julietei
ABRAHAM, slujitor al Casei Montecchio
UN SLUGER
TREI LĂUTARI
CORUL
PAJUL contelui Paris
Un alt PAJ
UN SLUJBAŞ al cetăţii Verona
MADONNA MONTECCHIO, soţia bătrânului Montecchio
MADONNA CAPOLETTO, soţia bătrânului Capoletto
JULIETA, fiica bătrânului Capoletto
DOICA JULIETEI

Scena ARE LOC LA VERONA, ÎN AFARĂ DE O SCENĂ DIN ACTUL AL V-LEA, CARE ARE LOC LA MANTOVA.

prologul

//INTRĂ CORUL.//

CORUL:

Aicea, în Verona-încântătoare,
A două neamuri mândre veche ură
S-a îndârjit din nou, prin certuri care
Să curgă sânge de-orăşeni făcură.
Din cele două neamuri învrăjbite
Sunt doi îndrăgostiţi loviţi de soartă
Şi ura, cu nenorociri cumplite,
Le va zdrobi nădejdea-în faşă moartă.
Iubirea lor, şi soarta nemiloasă,
Prin ura care n-a fost împăcată,
Decât prin moartea cruntă, fioroasă,
Pe scenă-în două ceasuri vi se-arată.
De-aveţi răbdarea să-ascultaţi acestea,
Ne-om strădui să-înfăţişăm povestea.

//CORUL IESE.//

ACTUL I

Scena I

O PIAŢĂ ÎN VERONA.[1]
//INTRĂ DOI SLUJITORI AI CASEI CAPOLETTO, SAMPSON & GREGORIO//

SAMPSON:

Pe legea mea, Gregorio, să nu le mai îngăduim să-şi bată joc de noi.[2]

GREGORIO:

Nu încape îndoială, căci dacă le-om mai îngădui, ne-ar călca în picioare.

SAMPSON:

Părerea mea este că, dacă vor ajunge să ne mânie, se cuvine să ne tragem săbiile.

GREGORIO:

Aşa să şi facem. Numai că, dacă vrei să scapi cu viaţă, să faci aşa încât să-ţi păzeşti capul să nu-l împrejmuiască frânghia.

SAMPSON:

Eu, când ajung să mă mânii, lovesc cât pot de tare.

GREGORIO:

Numai că prea iute nu te cuprinde mânia atât de cumplit încât să loveşti cu sabia.

SAMPSON:

O javră din casa Montecchio are darul să-mi aprindă mânia.

GREGORIO:

Ca să ajungi să te mânii, trebuie să te aţâţe vreun duşman. Şi vitejia înseamnă să te împotriveşti oricărui duşman. Numai că tu, când te mânii, ai obiceiul s-o cam iei la sănătoasa.

SAMPSON:

Când văd o potaie din neamul duşman neamului nostru,

sunt gata să mă împotrivesc. Am să stau drept ca un zid împotriva oricărui bărbat şi împotriva oricărei fecioare din neamul Montecchio.

GREGORIO:

Adică te cam dai după zid! Păi atunci nu eşti altceva decât un rob fricos, căci numai cei slabi se dau după zid.

SAMPSON:

Asta cam aşa e. Tocmai de aceea muierile, fiind mult mai slabe decât noi, se lasă lipite de zid. Aşa că, pe bărbaţii din neamul Montecchiilor îi voi da departe de zid, iar pe fecioarele din neamul lor le voi împinge cu dosul la zid.

GREGORIO:

Zavistia este între stăpânii noştri, dar este şi între noi, slujitorii lor.

SAMPSON:

Nu-i tot aia? Am să mă port aidoma unui tiran. După ce mă voi fi luat la luptă cu bărbaţii din neamul duşman, cu fecioarele din acelaşi neam mă voi purta dulceag. Le voi sfărâma capetele.

GREGORIO:

Cum? Capetele fetelor?

SAMPSON:

Da! Capetele lor, sau fecioria lor. Ia-o cum vrei.

GREGORIO:

Păi ele o vor lua aşa cum le va fi dorinţa.

SAMPSON:

Cu mine au s-o păţească, atâta vreme cât mă simt încă vânjos. Şi doar se ştie bine de ce anume sunt în stare. Doar sunt făcut din carne de om!

GREGORIO:

Tot e bine că nu eşti făcut din carne de peşte. Dacă ai fi fost făcut din asemenea carne, n-ai fi fost altceva decât un om de nimic. Ia trage-ţi sabia. Uite că vin doi din Casa Montecchio!

SAMPSON:

Am spada goală în mână. Înfruntă-i tu, eu te apăr pe la spate.

GREGORIO:

Ce vrei să spui? Vrei să le arăţi spatele?

SAMPSON:

Nu te teme!

GREGORIO:

Cum să mă tem de tine?

SAMPSON:

Totul e să avem grijă ca legea să fie de partea noastră. Aşa că, să-i lăsăm pe ei să înceapă cearta.

GREGORIO:

Am să-mi încrunt sprâncenele când vor trece prin faţa noastră. Pe urmă, facă ce-or pofti.

SAMPSON:

Ce-or îndrăzni, vrei să zici. Eu am să le dau cu tifla: dacă se prinde, ei se fac de râs.

//INTRĂ ABRAHAM ŞI BALTHASAR//

ABRAHAM:

La noi te încrunţi atât de urât, signore?

SAMPSON:

Asta-i treaba mea, signore.

ABRAHAM:

La noi te strâmbi în chipul acesta, signore?

SAMPSON:

(ÎNCET, CĂTRE GREGORIO) Dacă aş spune că da, legea e de partea noastră?

GREGORIO:

Nu.

SAMPSON:

(CĂTRE ABRAHAM) Nu, signore, nu mă strâmb la domnia ta, signore. Dar de strâmbat, mă strâmb.

GREGORIO:

Cauţi ceartă cu orice preţ, signore?

ABRAHAM:

Ceartă, signore? Câtuşi de puţin, signore!

SAMPSON:

Dacă vrei să ne cauţi ceartă cu lumânarea, signore, sunt omul dumitale, signore. Sunt în slujba unui signor tot atât de bun ca al domniei tale.

ABRAHAM:

Mai bun decât al meu nu poate fi!

SAMPSON:

Fie şi aşa, signore!

GREGORIO:

(LUI SAMPSON) Ba spune-i că al nostru e mai bun. Uite că vine o rudă de-a stăpânului nostru.

SAMPSON:

(LUI ABRAHAM) Ba stăpânul nostru e mai bun.

ABRAHAM:

Minţi!

SAMPSON:

Atunci trageţi sabia, dacă sunteţi bărbaţi viteji. Hai, Gregorio, nu-ţi uita lovitura pustiitoare.

(TOŢI PATRU TRAG SĂBILE ŞI SE IAU LA LUPTĂ)

//INTRĂ BENVOLIO//

BENVOLIO: (TRAGE SABIA ŞI EL)

Opriţi-vă, smintiţilor. Puneţi-vă săbiile în teacă. Nu ştiţi ce faceţi.

(VREA SĂ-I DESPARTĂ CU SABIA.)

//INTRĂ TYBALT.//

TYBALT:

Tragi sabia să lupţi cu slugi de rând?
Benvolio, priveşte-ţi moartea-în faţă!
(TRAGE SABIA)

BENVOLIO:

Voiam să-i împac. Hai, pune-ţi spada-în teacă,
Sau vino să mă-ajuţi, să-i despărţim!

TYBALT:

Cu spada-în mână vrei să-i linişteşti?
Urăsc cuvântul pace, ca gheena,
Urăsc pe toţi Montecchii, şi pe tine.
Hai, apără-te, laşule!
SE LUPTĂ CU BENVOLIO.

//INTRĂ TREI SAU PATRU CETĂŢENI, CARE SE ALĂTURĂ FIECĂREI PĂRŢI ÎN LUPTA LOR. APOI INTRĂ ALŢI CETĂŢENI, CU CIOMEGE, ŞI MAI MULŢI PAZNICI.//

PAZNICII ŞI CETĂŢENII NOU-VENIŢI:

Săriţi, săriţi! Goniţi-i cu ciomege!
Jos Capolettii! Jos Montecchio! Jos!

//INTRĂ BĂTRÂNUL CAPOLETTO, ÎN HALAT, ŞI SOŢIA LUI.//

CAPOLETTO:

Ce-i zarva asta? Daţi-mi spada lungă!

CONTESA CAPOLETTO:

O cârjă! Cârjă! Ce să faci cu spada!

//INTRĂ BĂTRÂNUL MONTECCHIO CU SABIA ÎN MÂNĂ, URMAT DE SOŢIA LUI.//

CAPOLETTO:

Vreau spada mea. Montecchio, bătrânul,
Cu spada-în mână, vrea să mă înfrunte!

MONTECCHIO:

(VREA SĂ SE NĂPUSTEASCĂ ASUPRA LUI CU SABIA) Ruşine, Capoletto! Eşti mişel!

CONTESA MONTECCHIO:

(SE STRĂDUIEŞTE SĂ-L OPREASCĂ)
Nu! Nu vei face niciun pas spre el!

//INTRĂ ESCALUS, PRINCIPELE VERONEI, CU ALAI.//

PRINCIPELE:

Supuşi zavistnici! Voi, duşmani ai păcii
Mânjiţi cu sânge de vecin oţelul?
Nu vreţi, răzvrătitori, să mă-ascultaţi?
Ce sunteţi voi? Sau fiare, sau bărbaţi.
Cu-al sângelui izvor ce curge-în vine.
Stropiţi blestemul unei uri haine!
Jos spadele! De-osânda cea mai cruntă
Se fac părtaşi acei ce legea-înfruntă.
Să luaţi aminte: mâniatul duce
Osânda astăzi tuturor vă-aduce.
Voi, de trei ori, în cea din urmă vreme,
Cumplite vrajbe, ca nişte blesteme,
Cu pierderi sângeroase, aţi stârnit,
Şi uliţele toate le-aţi mânjit
Cu sânge-al unor paşnici cetăţeni,

Voi, cei mai învrăjbiţi şi mai vicleni,
Montecchio şi Capoletto, otrava
O ţineţi veşnic trează, cu gâlceava
Aprinsă dintre neamurile voastre.
De cutezaţi, pe uliţele noastre,
Să tulburaţi Verona încă-o dată,
Plătiţi cu viaţa pacea tulburată.
Toţi ceilalţi cetăţeni, plecaţi în pace.
Tu, Capoletto-acuma mă urmează
La curte, ca să afli ce ne place.
Montecchio, veni-vei după-amiază,
Veţi da chiar astăzi socoteală dreaptă
La Curtea de Dreptate înţeleaptă.
Osânda noastră-o veţi cunoaşte-întreagă.
Şi-acum plecaţi, de viaţa vi-este dragă.

//PLEACĂ TOŢI, ÎN AFARĂ DE MONTECCHIO, DE SOŢIA LUI ŞI DE BENVOLIO.//

MONTECCHIO:

Cum s-au stârnit din nou acestea toate?
Erai de faţă: spune-ne, nepoate.

BENVOLIO:

Când am sosit, în luptă, pe omor,
Doi slujitori de-ai noştri, doi de-ai lor,
Se înfruntau. Cu spada am voit
Să-i potolesc. Dar Tybalt a sosit,
M-a înfruntat, pe viaţă şi pe moarte,
În loc să mă ajute a-i desparte,
Vrea să mă facă una cu pământul,
Lovind cu spada, fioros, doar vântul;
Dar vântul şuiera, nepăsător,
În vreme ce venea mai mult popor
Şi-în fiecare tabără lupta.
Ne-a despărţit doar Înălţimea Sa.

CONTESA MONTECCHIO:

Dar unde e Romeo? Astăzi oare
L-ai întâlnit? Nespus de bine-mi pare
Că-în lupta aceasta nu a fost de faţă.

BENVOLIO:

L-am întâlnit chiar astă-dimineaţă,
Signora. M-a mânat o presimţire,
În zori de zi, să umblu în neştire
Pe câmpul adumbrit de sicomori
L-am întâlnit. Mergea şi el în zori.
M-am îndreptat spre el, dar s-a ascuns,
Când m-a văzut, în codrul nepătruns.
Am înţeles că-întocmai ca şi mine
Voia să fugă de priviri străine.
Pe fiecare ne muncea alt gând
Şi l-am lăsat în pace-atunci, plecând
Şi fără bucurie, fără jale,
Fugind de-acel care-mi fugea din cale,
M-am depărtat.

MONTECCHIO:

În dimineţi senine
Cu lacrimi presărate cu suspine
Sporeşte roua şi-înmulţeşte norii;
Când însă, din culcuşul Aurorii,
Zglobiul soare trage la o parte
Perdelele de umbră, trist de moarte,
Şi palid mi se-întoarce-încet feciorul
Şi, ocolind lumina, trage storul,
Oricât să fie ziua de frumoasă,
Aduce bezna în întreaga casă.
Cu-aceste gânduri soarta rea-l aşteaptă,
Doar sfatul înţelept îl mai îndreaptă.

BENVOLIO:

Mărite unchi, dar pricina n-o ştii?

MONTECCHIO:

El nu mi-o spune, eu n-o pot ghici.

BENVOLIO:

Dar nu l-ai luat din scurt?

MONTECCHIO:

Orice mijloace
S-au dovedit zadarnice. El tace.
Nu are alt duhovnic: doar pe sine.
E tainic şi ascuns chiar şi cu mine.

E-aşa de nepătruns, închis în haina
Tăcerii-în care-şi ţine-ascunsă taina,
Că-i temător, ca un boboc în floare
De-un vierme negru ros, mai înainte
De-aş fi deschis petalele la soare.
O! De-am putea afla ce-l doare
L-am lecui de-o patimă fierbinte.
Dar…

//INTRĂ ROMEO.//

BENVOLIO:

Uite-l pe Romeo. Vine-încoace.
Lăsaţi-mă cu el. Nu-i voi da pace
Şi taina-i să-mi dezvăluie l-oi face.

MONTECCHIO:

De izbuteşti, ce mult ne-om bucura.
Hai să plecăm de-aici, signora mea.

//IES MONTECCHIO ŞI SIGNORA MONTECCHIO.//

BENVOLIO:

Romeo, bună ziua.

ROMEO:

S-a făcut
Aşa târziu?

BENVOLIO:

Doar nouă a bătut.

ROMEO:

Ce clipe lungi şi triste… L-am văzut
Pe tata. A plecat, era grăbit?

BENVOLIO:

Într-adevăr, era de griji muncit.
De ce e ziua lui Romeo lungă?

ROMEO:

Doar că-i lipseşte tocmai ce-o alungă.

BENVOLIO:

O dragoste?

ROMEO:

O dragoste apusă…

BENVOLIO:

S-a încheiat?

ROMEO:

Cu jale. Dar nespusă
Mi-a fost iubirea pentru cea pierdută.

BENVOLIO:

Când Cupidon pe frunte te sărută
E-atât de blând… şi-apoi e fioros.

ROMEO:

Doar e legat la ochi… dar e frumos.
Vreau împreună azi să stăm la masă.

//VEDE SÂNGE PE CALDARÂM.//

Vai, s-au luptat… e sânge scurs… Nu, lasă,
Am şi aflat. Aici domneşte ura…
Dar şi iubirea a-întrecut măsura!
Domneşte ura plină de iubire,
Pe când iubirea duce la pieire.
Iubirea aicea-i ură. S-a născut
Doar dintr-un fleac, ştim bine, la-început.
Ce uşurinţă grea! Voioasă jale!
Un haos plin de forme ideale!
Şi penele-s de plumb! Lumina-i fum!
Iar flacăra-îngheţată! Un nebun
Bolnav, dar teafăr! Şi de-a pururi treaz
E somnul… Veselie şi necaz!
Aşa arată dragostea pe care
O simt în piept: mereu amăgitoare!
Nu râzi de ea?

BENVOLIO:

Mai iute-aş plânge, vere.

ROMEO:

Mai bine mi-ai aduce-o mângâiere.

BENVOLIO:

Pe inimă nu simţi o greutate?

ROMEO:

Iubirea-ţi prinde simţurile toate
Şi-într-adevăr pe inimă mă-apasă.

Prietenia ta mai trist mă lasă.
Amara-mi suferinţă se răsfrânge
În fiinţa ta, şi inima ţi-o strânge.
Şi dragostea ce mi-o arăţi sporeşte
Cumplitul chin ce fiinţa mi-o munceşte.
Iubirea-i fum şi creşte din suspine,
Dar când o guşti te simţi nespus de bine,
Şi-în inimă-i izvor de armonie.
Când este-năbuşită-i nebunie
Şi veşnic doar din lacrimi se hrăneşte
De nu-i împărtăşită, veşnic creşte.
E val clocotitor de mare-adâncă
De lacrimi… Ah! Şi ce mai este încă?
Sminteală înţeleaptă! Dulce fiere!
Acum mă duc. Rămâi cu bine, vere!

BENVOLIO:

Nu! Vreau să te urmez. Tu mă goneşti?
De faci aşa, amarnic mă jigneşti.

ROMEO:

M-am rătăcit pe calea tristei soarte!
Romeo nu-i aici. El e departe.

BENVOLIO:

Iubeşti nespus! Nu vrei să-mi spui pe cine?

ROMEO:

Vrei să ţi-o spun prin lacrimi şi suspine?

BENVOLIO:

Nu vreau să-ţi aminteşti de ea plângând.
Să-mi spui doar cine este.

ROMEO:

Ca şi când
I-ai spune unui biet bolnav pe moarte:
Să-ţi faci diata până ne desparte
Înaltul cer! Sunt trist, iubite vere,
Şi-îndrăgostit de-un farmec de muiere.

BENVOLIO:

Să-mi spui aşa nici nu era nevoie
Căci bănuiam şi eu…

ROMEO:

Loveşti la ţintă!
Cu chipul ei fermecător mă-alintă.

BENVOLIO:

Şi-această ţintă nu poţi s-o ocheşti?

ROMEO:

Iubite văr, îţi spun pe şleau: greşeşti!
Iubita mea nu poate fi ochită
Vreodată de săgeata ascuţită
De Cupidon, căci e neprihănită,
Ca Diana şi la fel de înţeleaptă.
Ea nu ascultă-o îndrăgostită şoaptă,
Nici o privire dulce. N-o încântă
Nici aurul ce-ar ispiti şi-o sfântă.
Bogată-în frumuseţe: dacă moare,
S-a stins şi vraja ei fermecătoare.

BENVOLIO:

Vrea să rămână-în veci neprihănită?

ROMEO:

Da, asta vrea… Urmarea e cumplită.
Căci frumuseţea va pieri odată
Cu ea, ca o avere fermecată,
Cu frumuseţea lumii viitoare.
E prea frumoasă, prea stăruitoare
În hotărâta ei neprihănire,
Să fie-în veci cuprinsă de iubire.
Ea s-a jurat ca-în veci să nu iubească,
Prin chinul meu, virtutea să-şi sporească
Făcând, prin jurământul ei barbar,
Din mine-un mort, ce mai trăieşte doar
Nefericirea-i astăzi să ţi-o spuie.

BENVOLIO:

Ascultă-mi dar povaţa: alt leac nu e
Decât să-încerci să uiţi. Cred că se poate.

ROMEO:

Învaţă-mă atunci să uit de toate!

BENVOLIO:

Îndreaptă-ţi ochii spre-alte frumuseţi.

ROMEO:

Atuncea s-o iubesc mai mult mă-nveţi!
Căci măştile atât de norocoase
Să-ascundă chipul celor mai frumoase
Sunt negre, şi icoana ce se-ascunde
Sub ele bietei inimi îi răspunde
Şi mai duios. Cum poţi avea puterea,
Când ai orbit, să uiţi ce-a fost vederea,
Comoara scumpă azi pe veci pierdută?
Arată-mi o femeie neîntrecută
În farmece – şi-o să mă lase rece.
Fiindcă-mi dă prilej să văd că-o-ntrece
Cu farmecu-i divin, fermecătoarea.
Rămâi cu bine. Nu mă-nveţi uitarea.

BENVOLIO:

De voi găsi un leac, ţi-l spun, vezi bine,
Sau mor îndatorat faţă de tine.

//IES AMÂNDOI.//

1 Ca în toate piesele lui Shakespeare, este vorba de o SCENĂ-EXPOZEU, în care, conform tuturor preceptelor dramatice, precumpănitor ale clasicismului expus de Boileau în L'ART POÉTIQUE, spectatorii sunt puşi de la început la curent cu sensul acţiunii; care se va desfăşura pe scenă sub ochii lor.
Nu întâmplător, scena I ajunge să înfăţişeze un episod al VENDETTEI – care dezbina de mai multe generaţii Verona – între puternicele familii ale căror nume (conservate de povestitorii italieni) erau Montecchio şi Capoletto – păstrate şi în traducerea noastră, în vreme ce Şt. O. Iosif preia, din traducerea în germană a lui Ludwig şi Dorothea Tieck, numele anglicizate de Shakespeare: Montague şi Capulet. În prima parte a scenei, cei patru slujitori folosesc, fireşte, în proză, termeni destul de puţin cunoscuţi astăzi, chiar de cititorii de limbă engleză.
CORUL mai apare în dramaturgia shakespeariană numai în HENRIC AL V-LEA. Traducerea sonetului recitat de Cor a fost admirabil făcută de Şt. O. Iosif. În versul al 12-lea al sonetului, spectatorilor li se spune că prezentarea piesei va dura TWO HOURS'TRAFFIC OF OUR STAGE (timp de două ore), ceea ce pare o imposibilitate: ROMEO ŞI JULIETA nu atinge cota celor 4.000 de rânduri şi de versuri din HAMLET. Conţine, totuşi, nu mai puţin de 3.050 de rânduri (dintre care 455 în proză, 2.101 în decasilabe nerimate şi 466 rimate), situându-se, ca lungime, pe o poziţie medie.
2 // Rândurile 1—4
Jonglează cu termeni pronunţaţi asemănător: COAL (cărbune, sc.-germ. KOHLE), COLLIERS (purtători de cărbuni), CHOLER (mânie, gr. HOL˝ – fiere, HÓLOS – mânie), şi COLLAR (colier, guler, zgardă, lat. COLLUM, gât). TO CARRY COALS, cum spune Sampson în primul rând, înseamnă să fii rândaş, purtător de cărbuni. Gregory, în versul patru, foloseşte expresia populară: „TO DRAW YOUR NECK OUT OF THE COLLAR" – să te pricepi să scoţi gâtul din funie (spânzurătoare). De observat că Shakespeare foloseşte relativ puţine calambururi (PUNS) în ROMEO ŞI JULIETA.

Scena a II-a

PALATUL CAPOLETTO.
//INTRĂ CAPOLETTO, PARIS, O SLUGĂ.//

CAPOLETTO:

Montecchio ca mine-i pedepsit.
Pe amândoi osânda ne-a lovit.
De-aceea mă gândesc că rău n-am face,
Bătrâni cum suntem, să cădem la pace.

PARIS:

Verona pe-amândoi vă preţuieşte
Şi-i trist c-o veche ură vă-învrăjbeşte
Signore, la-întrebarea ce v-am pus,
Ce-mi veţi răspunde?

CAPOLETTO:

Fata mea, v-am spus,
E încă de ce e lumesc străină,
Nici n-a trecut de frageda lumină
A vârstei de patrusprezece ani.
Să treacă încă-o vară, sau chiar două,
Să-înceapă, ca soţie,-o viaţă nouă.

PARIS:

Mai tinere ca ea s-au logodit
Şi-s astăzi mame…

CAPOLETTO:

Dar s-au veştejit
Mult prea curând. Îmi zace în ţărână
Tot ce-am dorit. La viaţa mea bătrână,
Acest copil ce-mi moşteneşte-averea
E azi nădejdea mea şi mângâierea.
Poţi, dragă Paris, să-ţi încerci norocul.
Fă-i curte şi, de vei găsi mijlocul
Să-i fii pe plac, de-o faci să-ţi dea cuvântul,
Atunci îmi dau şi eu consimţământul.
Diseară, după datina străbună,
Dau o serbare, unde se adună
Un mare număr de-oaspeţi dragi. Poftim

Şi signoria ta. Te preţuim
Cum se cuvine. Vino de sporeşte
Al oaspeţilor număr. Deci, pofteşte
În casa mea umilă, să priveşti
Nenumărate stele pământeşti
Ce înfloresc ca nişte flori învoalte
Şi fac orice privire să tresalte
Le vei privi şi le vei asculta
Pe toate, astă seară-în casa mea.
Şi-aşa cum tineretului în floare
Aprilie nespus de scump îi pare,
Când vine după iarna-atât de grea,
Diseară vei avea, în casa mea,
Prilejul ca nespus să se desfete
Privirea, întâlnind atâtea fete
Fermecătoare, mândre, printre care
Va fi şi fata mea, ca o ispită,
Precum o floare-abia îmbobocită,
Pe lângă alte fragede fecioare.
Pe-aceea ce mai mândră ţi se pare
O vei alege. Vino-acum cu mine.

CĂTRE SLUJITOR

Flăcăule, citeşte cât mai bine
Aceste nume înscrise pe hârtie.
(ÎI DĂ O LISTĂ.) Îi vei pofti pe toţi la sindrofie.
Să vină toţi cu inima voioasă
Şi să se simtă ca la ei acasă…

/IES CAPOLETTO ŞI PARIS.//

SLUJITORUL:

(UITÂNDU-SE PE LISTĂ)

Va să zică trebuie să-i găsesc pe toţi aceia ale căror nume stau înscrise pe hârtia asta. Scrie la carte ca cizmarul să-şi vadă de cotul lui, iar croitorul de calapoadele lui, pescarul de bidineaua lui, iar zugravul de năvodul lui. Cât despre mine, m-a trimis stăpânul să-i găsesc pe toţi aceia care sunt însemnaţi pe foaia asta de hârtie… şi ale căror nume nici nu sunt în stare să le desluşesc. Cuvine-se deci să găsesc un om cu ştiinţa de carte… Iată că am găsit prilejul căutat.

//INTRĂ BENVOLIO ŞI ROMEO.//

BENVOLIO:

Un foc puternic pe-altul-îl poate stinge
Şi-o suferinţă pe-alta o învinge.
Eşti ameţit? Se-învârte-întreaga lume
În jurul tău? Învârte-te anume
Spre altă parte. Orice suferinţă
Prin alta se coboară-în nefiinţă.
Când simţi curgând din ochi un vechi venin,
Găseşte altul şi-ochiul ţi-e senin.

ROMEO:

Voieşti să vindeci suferinţa mea
Cu-o frunză de pătlagină?

BENVOLIO:

Da, da.

ROMEO:

E bună ca să-îndrepţi un os scrântit.

BENVOLIO:

Ce tot vorbeşti? Romeo, eşti smintit?

ROMEO:

Nu sunt smintit, dar sunt înlănţuit
Într-adevăr, cum este un smintit,
În temniţă, bătut şi nemâncat
Şi biciuit, ca un descreierat.
SLUJITORUL SE APROPIE DE EL CU LISTA.
Voieşti ceva?

SLUJITORUL:

Plecata voastră slugă.
Aş vrea, signore, să vă fac o rugă:
Ştiţi să citiţi?

ROMEO:

Atâta mângâiere
Am în restriştea mea.

SLUJITORUL:

Atunci v-aş cere,
De-aţi învăţat la slove, fără carte,
Să desluşiţi oricare nume-în parte
Ce scrie aici, signore, pe hârtie,
Să mi-l citiţi, şi să mi-l spuneţi mie.

ROMEO:

Doar dacă ştiu în care limbă scrie,
Şi slovele de le cunosc.

SLUJITORUL:

Sfios
Vă mulţumesc. Rămâneţi sănătos!

//VREA SĂ PLECE.//

ROMEO:

Flăcăule, mai stai! Ştiu să citesc!
(CITEŞTE): „Signor Martino, cu soţia şi cu fiicele lui. Contele Anselmo şi fermecătoarele lui surori; signora văduva de Vitruvio; signor Placentio şi drăgălaşele sale nepoate; Mercutio şi cu frăţiorul lui, Valentino; unchiul meu, signor Capoletto, cu soţia lui şi cu fiicele lui; frumoasa mea nepoată Rozalina şi cu Livia; signor Valentino şi cu vărul lui, Tybalt; Lucio şi zglobia Helena!“. Aleasă lume. Unde îi pofteşti?

SLUJITORUL:

La casa noastră.

ROMEO:

Să mă lămureşti
La care casă.

SLUJITORUL:

Sus.

ROMEO:

La care-anume?

SLUJITORUL:

Stăpânul meu…

ROMEO:

Da, trebuia de nume
Să te întreb: stăpânul cine-ţi este?

SLUJITORUL:

Acum am să vă răspund fără să mă mai întrebaţi. Îmi este stăpânul signorul Capoletto, cel atât de măreţ şi de bogat. Şi dacă nu cumva aveţi vreo legătură cu neamul Montecchio, vă rog să poftiţi la serbare şi signoria voastră, să deşertaţi o cupă de vin. Vă las în paza Domnului şi vă

mulţumesc.

//IESE SLUJITORUL.//

BENVOLIO:

La sindrofia-aceasta-îndatinată
La casa Capoletto, e-invitată
Şi Rozalina, care-i e nepoată,
Aceea care inima ţi-o frânge,
Diseară, la acest ospăţ, s-or strânge
Tot ce-n Verona-i mai fermecător.
S-ajungi cu ochiul nepărtinitor,
Cu lebăda pe care o adori
Să le compari. Şi vei vedea uşor
Că lebăda e doar o biată cioară…

ROMEO:

De voi vedea cu ochii-întâia oară
Că-i altă fată mai fermecătoare
Şi că-ar putea cu ea să se măsoare,
Îmi voi uita statornica-mi credinţă
Şi chiar nelecuita suferinţă.
Atunci din lacrimi vor ţâşni scântei
Să-mi ardă tot pe care-am pus temei.
Aşa cum ard ereticii pe rug.
Dar vorbele zadarnice le-îndrug.
O alta mai frumoasă ca odorul
Pe care-l îndrăgesc, n-a mai văzut
Nici soarele atoatevăzătorul.

BENVOLIO:

O vezi într-astfel de la început.
Şi crezi că are farmece cereşti,
Căci vreun prilej ca s-o asemuieşti
Nici n-ai avut. Mai mândră alta nu-i,
Căci n-ai avut în cumpănă s-o pui
Cu vreuna dintre mândrele fecioare
Ce vor veni diseară, la serbare.
Atunci vei şti de-i fără de pereche.

ROMEO:

Ce spui acuma e-o poveste veche.
Dacă-am să merg diseară la serbare
E ca s-o văd că e fermecătoare.

//IES AMÂNDOI.//

Scena a III-a

O SALĂ ÎN PALATUL CAPOLETTO.
//INTRĂ SIGNORA CAPOLETTO ŞI DOICA.//

SIGNORA CAPOLETTO:

Răspunde-mi, doică: unde mi-e copila?
Te rog s-o chemi.

DOICA:

Pe fecioria mea
Pe când aveam doar doisprezece ani,
Jur c-am strigat-o: Vino, mieluşico,
O, Doamne, doamne! Unde-i păsărica?
A, iat-o!

//INTRĂ JULIETA.//

JULIETA:

Doică, cine m-a chemat?

DOICA:

Chiar maica ta.

JULIETA:

Ascult ce vrei să-mi spui
Signora.

SIGNORA CAPOLETTO:

Doică, lasă-ne puţin.
Aş vrea să-i spun acum ceva în taină.
Ba nu. Mai bine stai. M-am răzgândit,
Poţi sta şi tu cu noi la sfătuit.
Ştii bine, fata noastră a ajuns
Să aibă-acuma paisprezece ani.

DOICA:

Ştiu vârsta ei pe ceasuri, nu pe ani.

SIGNORA CAPOLETTO:

Nici n-a-împlinit, ştii, doică, cum am spus.

DOICA:

Pe paisprezece dinţi ai mei – din care
Mi-au mai rămas doar patru – mi se pare

Că n-are încă paisprezece ani.
Cât e pân’ la San Pietro?

SIGNORA CAPOLETTO:

Mi se pare
Vreo două săptămâni… şi-o zi sau două.

DOICA:

Oricâte zile sunt pân’ la San Pietro,
Chiar în ajunul sărbătorii lui
Se-încheie de la naşterea Julietei
Paisprezece ani. În ziua aceea
Şi biata mea Suzana s-a născut.
S-o odihnească-în pace Dumnezeu.
Ea ar fi fost de vârsta Julietei.
Acum Suzana e la Domnul Sfânt.
A fost prea bună pentru biata-i mamă!
Dar, cum am spus, ajunul lui San Pietro
E ziua lor de naştere. Julieta
Va împlini paisprezece ani.
Îi are, pot s-o spun, şi cu temei.
Sunt unsprezece ani de la cutremur
Şi-am înţărcat-o chiar în ziua-aceea:
Mi-am pus pelin pe sân… mă odihneam
La soare, chiar lângă hulubărie.
Signora, împreună cu signorul,
La Mantova v-aţi dus… în ziua-aceea…
Ţin minte parcă-i ieri. Când a gustat
Pelinul de pe sfârcul ţâţei mele
L-o fi găsit amar, fetiţă dragă;
S-a supărat şi s-a luptat cu sânul.
Când s-a cutremurat hulubăria!
A fost atunci destul s-o luăm la fugă.
Sunt unsprezece ani din ziua-aceea.
Şedea-în picioare, singură, fetiţa,
Şi se căznea să umble… legănată,
Se străduia pe-atunci… pe Sfânta Cruce.
Cu-o zi-înainte s-a lovit la cap,
Căzând. Şi şi-a făcut pe loc cucui.
Bărbatul meu. – Să-i aibă Domnul-în pază
Nemuritorul suflet! – om hazliu,

„Ei – spuse el – cum ai căzut pe faţă?
Curând vei căpăta puţină minte
Şi ştiu că-atuncea vei cădea pe spate!“.
A luat-o-atunci în braţe pe fetiţă
Şi-a întrebat-o: „– N-ai să faci aşa,
Julieto dragă?“ Zău, pe cinstea mea,
Fetiţa a-încetat atunci să plângă,
Şi n-a rostit decât o vorbă: Da!
Vezi ce stârneşte câteodată gluma!
De-aş mai trăi de astăzi ani o mie,
Şi n-am să pot să uit cum ai răspuns
Când te-a-întrebat sărmanul meu bărbat:
„Nu este-aşa, Julieto?“ Ai spus: „Da“.

SIGNORA CAPOLETTO:

Destul cu-atâta vorbă. Taci, te rog!

DOICA:

Signora, tac. Dar nu mă pot opri
Să nu fac haz. Cum s-a oprit din plâns,
Ca să răspundă: „Da!“ – Şi-avea pe frunte
Fetiţa, un cucui, cam cât o prună!
Şi ce amar plângea! Iar omul meu
I-a spus: „Acuma ai căzut pe faţă!
Când vei mai creşte, ai să cazi pe spate,
Nu este-aşa?“ Ea s-a oprit din plâns,
Şi a răspuns doar: „Da!“

JULIETA:

Nu vrei să taci? Te rog, iubită Doică.

DOICA:

Destul! Vezi, tac. Cu harul lui ceresc
Mă rog să te ajute Dumnezeu.
Ai fost cu mult cel mai frumos copil
De mine alăptat. Vreau să trăiesc
Atâta numai: Să te văd mireasă
Dorinţa aceasta numai mi-e rămasă.

SIGNORA CAPOLETTO:

Mireasă? Chiar de asta este vorba.
De-aceea-am şi venit, să chibzuim.

Copilă dragă, vrei să te măriţi?

JULIETA:

Nici n-am visat la nuntă pân-acuma!
Atâta cinste…

DOICA:

Cinste? Cum se vede
Că-ai supt înţelepciunea de la mine,
Cu laptele odată, de la sân.

SIGNORA CAPOLETTO:

E vremea să începi să te gândeşti
La măritiş. Mai tinere ca tine
S-au măritat, aicea, în Verona,
Signore cu copii, de mare vază.
De nu mă-nşel, eram de vârsta ta
Când te-am născut. Tu ai rămas fecioară.
Într-un cuvânt, îţi cere mâna Paris,
Un om de mare vază în Verona.

DOICA:

Vai, signorina, vai, stăpână scumpă,
E un bărbat cum nu se află altul
În lumea-întreagă. Un model de ceară!

SIGNORA CAPOLETTO:

Verona, în frumoasa-i primăvară,
N-a zămislit vreo floare mai frumoasă!

DOICA:

O floare fără preţ de luminoasă!

SIGNORA CAPOLETTO: (JULIETEI)

Ce spui?
Pe-acest signor îl poţi iubi?
Diseară-l vei cunoaşte la serbare
Şi vei putea citi ce daruri are.
Pe mândra faţă-a tânărului Paris,
Comoara frumuseţii-i zugrăvită.
Priveşte-i trăsăturile alese
Şi de-ai găsi şi lucruri neînţelese
În scânteierea dulcii lui priviri
Vei desluşi vrăjitele-i sclipiri.

Întregu-i chip e-o carte de iubire,
Şi, când va fi, cu mare preţuire,
Legată de un meşter neîntrecut,
Vei spune, fără greş, că ai văzut
Pe chipul lui, cel mai de preţ tezaur,
Ca moştenire-a veacului de aur.
Împărtăşindu-i darurile, toate,
Vei fi şi tu aleasa-i jumătate.

DOICA:

Şi nu-ţi vei pierde astfel niciun dar:
Căci prin bărbaţi femeile răsar…

SIGNORA CAPOLETTO:

Pe scurt, iubirea lui vrei s-o primeşti?

JULIETA:

Vreau să-l cunosc şi, cum mă sfătuieşti
De-l văd şi-mi place, fac precum mi-ai spus.
Dar nu voi trece de hotarul pus
Iubită mamă, de voinţa ta.
Nu fac nimic fără-a te întreba.

//INTRĂ UN SLUJITOR.//

SLUJITORUL:

Signora, toţi oaspeţii au sosit. Cina e de mult pregătită. Vă poftesc cu toţii, să veniţi împreună cu signorina Julieta. La bucătărie, slugile au început s-o ţină de rău pe doică, spunând că, din cauza ei, se întârzie. Toate sunt potrivite cum se cuvine. Trebuie să mă duc îndată să servesc. Vă rog respectuos să veniţi cât mai curând.

(IESE LA UN SEMN AL SIGNOREI.)

SIGNORA CAPOLETTO:

Venim îndată. Paris te aşteaptă,
Iubită Julieta. Te îndreaptă
Cu mine spre serbare.

DOICA:

Sunt urzite
Nopţi fericite, zile fericite…

//IES.//

Scena a IV-a

O ULIŢĂ ÎNAINTEA PALATULUI CAPOLETTO.
//INTRĂ ROMEO, MERCUTIO ŞI BENVOLIO, MASCAŢI, ÎMPREUNĂ CU ALŢI CINCI SAU ŞASE SIGNORI DE ASEMENEA MASCAŢI, PURTÂND FIECARE CÂTE O TORŢĂ.//

ROMEO:

Să folosim această întâmpinare,
Sau să intrăm cu toţii la serbare?

BENVOLIO:

S-a încheiat cu stihuri pe măsură
Un Cupidon, mascat, cu o centură,
Cu-un arc pestriţ şi-o sabie de lemn,
Ca un tătar, nu poate fi îndemn,
Ci o sperietoare pentru fete,
Cum este pentru vrăbii un erete.
Să bâlbâim, în stihuri, un prolog,
Azi, la Verona, nu mai e EN VOGUE,
Chiar dacă vreun SOUFFLEUR ne va şopti
Cuvintele, când ne vom strădui
Pe scenă să intrăm. Să ne măsoare
Din ochi, dacă doresc, pe fiecare.
Jucăm un dans, sau două, pe măsură,
Şi ne retragem cu dezinvoltură.

ROMEO:

Nu vreau să tropăi: nu mă simt în stare.
Voi ţine torţa ca pe-o lumânare.

MERCUTIO:

Romeo dragă, vei dansa, mă jur!

ROMEO:

Nu port, ca voi, un săltăreţ condur
Cu tălpi uşoare. Simt o greutate
Pe suflet, ca de plumb. Şi nu se poate
Să mă-învârtesc uşor.

MERCUTIO:

Eşti plin de fiere

Ca un îndrăgostit. Acum îi cere
O aripă lui Cupidon, şi-apoi
Vom dănţui-împreună, amândoi.

ROMEO:

Străpuns sunt de săgeata-i, şi mă doare.
Cum să-i cerşesc aripile-i uşoare?
Îi simt în piept săgeata lui uşoară.
Cum să dansez cu-o astfel de povară?

MERCUTIO:

Te-ai prăbuşit, lovit de o săgeată!
E gingaşă, şi poate fi purtată.

ROMEO:

E gingaşă iubirea? Nu! E cruntă!
Ca spinul te înţeapă şi te-înfruntă.

MERCUTIO:

De Cupidon se poartă rău cu tine,
În loc să gemi, înfrânge-l, e mai bine.
Fii crud cu el, înţeapă-l, de te-înţeapă,
Se va-mblânzi, dacă-l vei trage-în ţeapă.
Să-mi daţi o mască. Mască peste mască!
Un ochi curios, acuma, să-mi cunoască
Metehnele, şi masca va roşi
În locul meu.

BENVOLIO:

Hai să intrăm, copii.
Bateţi la uşă. Astfel, fiecare
Să-şi folosească iuţile picioare.

ROMEO:

Să-mi daţi şi mie-o torţă să vă pară,
Acelora cu inima uşoară
Să-şi scuture călcâiele, cu foc
Pe o podea, eu n-am să pot deloc.
Îmi amintesc de-o veche zicătoare
Şi am să ţin aprinsă-o lumânare,
Să-i luminez pe cei ce dănţuiesc,
(IA O TORŢĂ.)

MERCUTIO:

Toţi şoarecii sunt trişti, se ştie bine.
Romeo, ascultaţi-mă pe mine,
Într-o mocirlă-împins de vreun duşman
S-a cufundat. Să-l scoatem la liman
Din dragostea atât de-întunecată
În care mintea lui e cufundată.
Lumina zilei-o facem să sclipească,
Cum spune încă-o vorbă bătrânească.

ROMEO:

Ba nu-i adevărat!

MERCUTIO:

Voiam să spun
Că risipim zadarnic tot ce-i bun
În mintea noastră, ca o lumânare,
Ce arde tocmai când e ziua mare.
Veţi înţelege ce voiesc să spun.
Căci duhul nostru este mult mai bun
În ceea ce îl ştim că tăinuieşte,
Decât în tot ce limpede rosteşte.

ROMEO:

Noi am venit la bal cu gânduri bune,
Dar că sunt vesel cum aş putea spune?

MERCUTIO:

Şi pentru ce anume?

ROMEO:

Am visat
Un vis azi-noapte.

MERCUTIO:

Eu la fel.

ROMEO:

Ciudat!
Tu ce-ai visat?

MERCUTIO:

Că visurile mint.

ROMEO:

Dar sunt şi visuri gingaşe, de-argint.

MERCUTIO:

Am înţeles atuncea ce-ai visat.
Văd că Regina Mab te-a cercetat.
Ea este doica ielelor, se-arată
Atât de scundă, cum e o agată
Purtată la un deget de-un pârgar
Şi vine-în somn, în vis, cu pasul rar
Al unor gâze care-i trag, uşor
Caleaşcă mititică, cu un nor
De vise-încântătoare… şi se-aşază
Pe nasurile celor fără pază
Ce dorm adânc. Caleaşca are roate
Din fire de păianjeni incrustate,
Şi aripi de lăcustă, coviltir.
Iar hamurile-s toarse dintr-un fir
Ce pare tors din razele de lună,
De ploaie alintate, pe furtună.
Din fire de păianjen sunt făcute
Şi frâiele, abia de sunt văzute.
Drept vizitiu pe capra-i un ţânţar,
Micuţ cum e un vierme-într-un cuibar
Primit cândva de o fetiţă-în dar.
Bici e-un picior de greier mititel
Iar sfârcul lui un fir de funigel.
Caleaşca ei e-o coajă de alună
Scobită într-o noapte şi sub lună
De-o veveriţă, iscusit dulgher,
Ce face-orice cu ghearele-i de fier.
E şi-un păduche ager de copac,
Micuţ şi fumuriu ca un gândac,
Şi care e, din timpul legendar,
Nepreţuitul ielelor rotar.
Cu-acest alai, pe lângă alte fapte,
Regina Mab în fiecare noapte
Cutreieră prin minţile-adormite,
Şi-i face să viseze la iubite
Pe toţi îndrăgostiţii de pe lume.
Iar pe curteni încearcă să-i îndrume
Să facă plecăciuni cât mai plecate.
Pe la judecători, să le arate

Cum şi-în ce chip să se îmbogăţească
Toţi cei din tagma judecătorească.
Adesea ea colindă pe la fete,
Le-îndeamnă-în vis să fie mai cochete.
Dar de visează-în taină sărutări
Regina Mab le iscă supărări,
Punându-le, pe chipul diafan,
Să crească o băşică. Pe curtean
Îl face să viseze că primeşte
Răsplata ce de-atâta timp doreşte.
Mai gâdilă vreun preot pe la nas
Cu o codiţă de purcel mai gras,
Primit ca dijmă de la enoriaşi;
Şi-l face să viseze-un nou lăcaş.
Se-aşază pe grumaji de ostaşi
Şi-i face să viseze cum se taie
Al duşmanului cap într-o bătaie;
Asalturi, ambuscade, farandole
Şi minunate săbii spaniole
Cioplite la Toledo. Şi apoi
Îi face să viseze la război,
La tabere, la chefuri nesfârşite,
La sunete de tobă, felurite,
Ce-i face să se scoale şi să-îngâne,
O-înjurătură şi o rugăciune.
Apoi adorm din nou. Regina, vai,
Zbârleşte noaptea coamele la cai;
În noduri fermecate le-încreţeşte
Şi spre nenorocire le vrăjeşte.
Regina Mab e bună vrăjitoare
Şi-atunci când stă pe spate-o fată mare
O-apasă şi apoi îi dă poveţe
Cum pe bărbaţi să-i lase s-o înveţe
Cum se prefac fecioarele-în femei.
Aceasta este meseria ei.

ROMEO:

Mercutio, destul cu cele zise.

MERCUTIO:

Da, ai dreptate, căci vorbeam de vise

Odrasle scumpe ale-închipuirii
Născute din poveştile-amintirii.
Deşarte cum e vântul nestatornic
Ce n-are niciun rost şi nu e dornic
Să facă bine unui om, hapsânul,
Ci ştie să dezmierde-o clipă sânul
Fecioarelor din recea miazănoapte,
Şi-apoi, deodată, cu-îndârjite şoapte,
Se-întoarce, cu aripile-amândouă
Spre miazăzi doldora de rouă.

BENVOLIO:

Tot pomenind de vântul călător
Noi pierdem un ospăţ îmbietor.
Întârziind, bucatele-s mâncate.

ROMEO:

Nu, ceasurile nu-s înaintate.
Sosit-am prea devreme. Am în minte
Că pregătit-au cerurile sfinte
O jalnică restrişte, care încă
În stele-şi pune o nădejde-adâncă:
Să-mi ieie viaţa tristă, timpuriu,
Aici mi se înalţă un sicriu.
Dar cel ce ţine cârma soartei mele
Mă va feri de cruntele vântrele.
Signori, prieteni, haidem la serbare.

BENVOLIO:

Voi, toboşari, bateţi din tobă, tare!

//INTRĂ TOŢI ÎN PALATUL CAPOLETTO.//

Scena a V-a

SALA DE OSPEŢE ÎN PALATUL CAPOLETTO.
//LĂUTARII SE PREGĂTESC SĂ PRIMEASCĂ PORUNCA SĂ ÎNCEAPĂ SĂ CÂNTE. INTRĂ MAI MULŢI SERVITORI, PURTÂND LIVREAUA CASEI CAPOLETTO ÎNCĂRCAŢI CU ŞTERGARE.//

ÎNTÂIUL SLUJITOR:

Aţi văzut că Moş Tigaie s-a făcut nevăzut? L-aţi văzut vreodată purtând vreo farfurie? Sau spălând-o cum trebuie? Atâta rău!

AL DOILEA SLUJITOR:

Păi, atunci când bunacuviinţă nu mai încape decât pe mâinile unui om sau a cel mult doi, şi încă mâinile acelea nespălate, nu poate fi lucru curat.

ÎNTÂIUL SLUJITOR:

Scoateţi jeţurile mai mici. Daţi mai la o parte bufetul. Tu, dragul meu, fii atât de bun să-mi pui de-o parte o bucăţică de marţipan. Şi, dacă ţii la mine, spune-i portarului să-i lase să intre pe Suzana Tocila şi pe Nell, ca şi pe Antonie şi pe Moş Tocilă.

AL DOILEA SLUJITOR:

Numaidecât! Nici o grijă!

ÎNTÂIUL SLUJITOR:

Stăpânii noştri vă caută unde sunteţi şi vă cheamă la ei, căci doar au nevoie de voi, în sala cea mare.

AL DOILEA SLUJITOR:

Păi doar nu avem cum să fim, în acelaşi timp, şi aici, şi acolo! Hai, fraţilor! Mai iute! Mai iute. Cel care va trăi mai mult se alege cu toată coliva.

//ÎN VREME CE SLUJITORII MIŞCĂ TOATE ÎNCOLO ŞI ÎNCOACE, ÎŞI FAC APARIŢIA, PE UNA DIN UŞI, CAPOLETTO, CU JULIETA ŞI CU ALŢI MEMBRI AI NEAMULUI SĂU, ÎN FRUNTE CU TYBALT; PE O ALTĂ UŞĂ, MASCAŢI, ROMEO, BENVOLIO ŞI MERCUTIO.//

CAPOLETTO:

(INVITAŢILOR MASCAŢI)
Bine-aţi venit, signori iubiţi.
Cu-acele signore care nu au bătături,
Puteţi să le-învârtiţi oricât vă place.

Ei, doamnelor, e vreuna dintre voi
Să nu primească-acum la bal să joace?
De-i printre voi vreo mironosiţă,
Atunci să ştiţi că are bătături!
Aşa-i că-am nimerit-o? Eu vă spun,
Bine-aţi venit, signori. A fost o vreme
Când mă duceam la bal purtând o mască
Iar gura mea ştia să povestească
Frumoaselor dulci şoapte la ureche.
S-a dus, s-a dus, această vreme veche!
Bine-aţi venit, signori. Hai, lăutari,
Ştiţi ce se cântă-acum la zile mari.

//LĂUTARII ÎNCEP SĂ CÂNTE. OASPEŢII MASCAŢI DANSEAZĂ CU DOAMNELE. NUMAI ROMEO STĂ DEOPARTE ŞI NU DANSEAZĂ//

Hai, faceţi loc. Dansează toată lumea,
Dansaţi cu foc, frumoase signorine.
Flăcăilor, lumină cât mai multă.
Împingeţi masa-aceea mai încolo.
Aşa, şi stingeţi focul, că se face
Prea cald în casă. Vere, merge bine.
Nu te-am văzut de mult, ştii foarte bine.
Te rog să stai, hai, vere Capoletto.
S-au dus acele vremuri fericite.

//CAPOLETTO ŞI VĂRUL LUI SE AŞAZĂ.//

Când dănţuiam cu fetele iubite.
De când n-am mai purtat vreo mască, vere?

VĂRUL CAPOLETTO:

Sunt chiar treizeci de mândre primăveri.

CAPOLETTO:

Atât de mult să fie? Mi se pare
Că prea e mult. A fost o desfătare
La nunta lui Lucentio, la conac,
De-atunci să fie doar un sfert de veac
Pe la Rusalii. Oameni în putere
Eram pe-atunci…

VĂRUL CAPOLETTO:

Sunt mult mai mulţi ani, vere.
Băiatul lui e de treizeci de ani.

CAPOLETTO:

Nici douăzeci şi doi. De vreo doi ani
El a ajuns de capul lui să fie.

ROMEO:

(UNUI SLUJITOR)
Prietene,-ai putea să-mi spui tu mie
Cine-i signora care l-a cinstit
Cu mâna ei pe-acel signor vestit?

SLUJITORUL:

Nu pot să ştiu, signore…

ROMEO:

Mi se pare
Privirea ei aşa strălucitoare
Că dă văpaie torţei. Pe-înserat
E chipul ei atât de fermecat
Ca un inel preţios de patrician,
La o ureche de etiopian.
O! Frumuseţea ei fermecătoare
Nicio pereche-în lumea noastră n-are.
O porumbiţă albă, ca de nea,
De ciori înconjurată s-ar părea
Că e signora-aceasta. Când se-încheie
Pavana-aceasta, tânăra femeie
Neapărat că se va aşeza
Şi-atunci prin sală o voi căuta,
Să simt în mâna-mi aspră mâna ei.
Minune fără preţ între femei!
O inimă! Aflat-ai tu vreodată
Ce este-o frumuseţe-adevărată?
Nici n-a văzut sărmana mea privire
Un chip atât de vrednic de iubire.

TYBALT:

Acesta, după glas, e un Montecchio.
Hai, du-te iute şi să-mi vii cu spada.

//PAJUL IESE.//

A cutezat să vină-în casa noastră,
Purtând pe-obraz o mască caraghioasă,
Să-şi bată joc de noi, chiar la palat.

CAPOLETTO:

(SE RIDICĂ DE PE SCAUN)

Ce e, nepoate? Ce te-a tulburat?

TYBALT:

Sub mască este-aicea un Montecchio,
Un ticălos ce-a cutezat să vie –
Ard, unchiule, de-o crâncenă mânie –
Să pângărească sărbătoarea noastră.

CAPOLETTO:

Nu-i tânărul Romeo?

TYBALT:

Da, chiar el,
A cutezat o faptă de mişel.

CAPOLETTO:

Fii liniştit, nepoate. Nu-ţi dau voie
Să-i cauţi cearta. Ştie să se poarte
Întocmai ca un nobil de neam mare.
Se bucură-în Verona de onoare;
Cu el oraşul nostru se făleşte.
Şi n-aş dori cu niciun preţ, nepoate,
Să-îndure-în casa mea vreo strâmbătate.
Te rog să-l rabzi să steie-în casa noastră.
Nepoate,-aceasta e voinţa mea:
Tu fă-te că nu-l vezi, nu te-încrunta,
Căci nu-i frumos să te încrunţi la el.

TYBALT:

Să nu mă-încrunt, când vine un mişel
La noi în casă? N-am să pot să-îndur!

CAPOLETTO:

Acesta-i cunoscutul tău cusur!
Eşti încă tânăr! Să-mi asculţi cuvântul!
Eu sunt stăpân, o ştie Domnul Sfântul,
Aici, în casa mea. Şi nu eşti tu!
Nu vrei să-l laşi în pace? Spune nu!
Spre bine să mă-îndrepte Dumnezeu,
Căci vede tot ce e-în sufletul meu!
Dihonie-între oaspeţi să stârneşti,
Aşa-i, nepoate? Asta urmăreşti.

TYBALT:

Dar, unchiule, e-o faptă de ruşine!

CAPOLETTO:

Cum, mă înfrunţi? Nu vrei să ştii de mine?
Te vei căi de tot ce vrei să faci.
Trufia ta nătângă s-o dezbraci.
Nu-i potrivit-acuma, ştiu ce zic,
Mă suferi totdeauna! Nu-i nimic!

//DANSUL IA SFÂRŞIT. JULIETA SE RETRAGE LA LOCUL UNDE ŞEDEA//

Vă odihniţi puţin, şi-începeţi iar!
(LUI TYBALT): Te rog să nu-mi faci capul calendar!
Te ştiu că veşnic eşti pornit pe ceartă!
(CĂTRE SLUJITORI) Lumină cât mai multă!
(LUI TYBALT): Simt că mânia-în suflet clocoteşte…

//MUZICA REÎNCEPE SĂ CÂNTE ŞI OASPEŢII DANSEAZĂ.//

TYBALT:

Răbdarea care braţul mi-l opreşte,
Mânia care-mi clocoteşte-în vine,
Acuma au făcut un laş din mine.
Mă-alungă unchiul meu… şi-i fac plăcere,
Mânia însă s-o preface-în fiere!

//IESE//

ROMEO:

(SE APROPIE DE JULIETA ŞI-I ATINGE MÂNA)
De-am pângărit cu mâna sfânta-ţi mână,
Să ierţi acestor buze ale mele:
Doi pelerini sfioşi, şi vor, stăpâna,
Cu un sărut păcatul să şi-l spele.

JULIETA:

Scump pelerin, nu, mâna-ţi vină n-are,
Căci pelerinii mâinile de sfinţi
Le-ating şi ei şi-în loc de sărutare
Se-închină-încet pe mâinile fierbinţi.

ROMEO:

Au buze sfinţii, au şi pelerinii…

JULIETA:

Doar pentru rugăciune, pelerine.

ROMEO:

Te rog atunci, icoană a luminii,
Dă-i gurii focul să-şi aline.

JULIETA:

Stau liniştiţi de-a pururi sfinţii, chiar
Atunci când rugăciunea o rostesc.

ROMEO:

O, sfânta mea, stai liniştită dar,
Spălându-mi vina, să mă-împărtăşesc,
Şi-al gurii tale har să ţi-l sărute.

//O SĂRUTĂ.//

JULIETA:

Atunci păcatul gura mea îl poartă.

ROMEO:

Păcatele iubirii-s cunoscute,
O altă sărutare, şi mă iartă.

//O SĂRUTĂ DIN NOU.//

JULIETA:

Săruţi ca după carte, pelerine!

//SE APROPIE DOICA.//

DOICA:

Senora ar voi să vii la sine
Să-ţi spună doar o vorbă…

//JULIETA IESE.//

ROMEO:

Maica ei?
Cum se numeşte?

DOICA:

Tinere, ehei!
Cum, n-o cunoşti? Stăpâna casei este,
Signora minunată, ca-în poveste,
Şi bună, şi-înţeleaptă. În sfârşit,
Cu fata ei tu tocmai ai vorbit.
Am alăptat-o eu. Iar de soţie
Cel ce-o va lua, va avea o bogăţie.

ROMEO: (APARTE)

Din neamul Capoletto este dar!
Îşi bate joc destinul meu amar
De mine, căci îmi ţine chezăşie
Un neam cu-al meu în veche duşmănie.

BENVOLIO:

Hai să plecăm, căci balu-i pe sfârşite.

ROMEO:

Se-încheie clipe-atât de fericite…
Neliniştea îmi este tot mai mare.

CAPOLETTO:

Nu, nu, signori, nu-i vremea de plecare,
Vă-aşteaptă-un mic ospăţ, sau o gustare.
Nu-i chip să mai rămâneţi? Mulţumesc,
Signori, la toţi, la toate. Vă doresc,
La toţi, signori şi doamne, noapte bună.
Flăcăi, mai multe torţe! Împreună,
La oaspeţi să le luminaţi cărarea,
O noapte-întreagă a ţinut serbarea.
Ne-a mai rămas să mergem la culcare.
A fost o strălucită adunare.

//OASPEŢII ÎNCEP SĂ PLECE PE RÂND. PLEACĂ ŞI LĂUTARII, ŞI SLUJITORII. APOI SE RETRAG ŞI MEMBRII CASEI CAPOLETTO. RĂMÂN JULIETA ŞI CU DOICA.//

JULIETA:

(CARE REVENISE PE SCENĂ)
Ia spune-mi, doică, cine e signorul
Ce iese-acuma?

DOICA:

E moştenitorul
Şi fiul lui Tiberio, moşneagul.

JULIETA:

Dar cel ce trece chiar acuma pragul?

DOICA:

E tânărul Petruchio, se pare.

JULIETA:

Dar cel ce n-a luat parte la serbare
Şi n-a dansat?

DOICA:

Nu-l ştiu, cu-adevărat.

JULIETA:

Te rog să-l afli
(DOICA PLEACĂ).
Dacă-i însurat,
Mormântul îmi va fi, neapărat,
Şi patul de mireasă.

DOICA:

(REVINE) Un curtean
Desăvârşit; Romeo. Dar duşman
Al nostru, înfocat, căci face parte
Din neamul lui Montecchio. E foarte
Frumos, şi-i este singurul fecior.

JULIETA:

(APARTE) O, Doamne, Doamne. Singurul meu dor
S-a înălţat din cuvenita ură!
Nici nu l-am cunoscut de timpuriu
Şi-acuma îl cunosc, dar prea târziu.
Trist zorile iubirii începură!
Căci vai! Sunt osândită să-l iubesc
Pe cel ce sunt datoare să-l urăsc.

DOICA:

(TRAGE CU URECHEA)
Ce tot vorbeşti în şoaptă?

JULIETA:

E un stih
Pe care mi l-a spus un dansator.

//SIGNORA CAPOLETTO STRIGĂ DE AFARĂ: „JULIETO!“//

DOICA:

Venim, signora,-i vremea de culcat,
Căci oaspeţii cu toţii au plecat.

//IES//

ACTUL al II-lea

PROLOGUL

//INTRĂ CORUL.//

CORUL:

Dorinţa veche-acum pe moarte zace
Iubirea nouă să-i ia locul vine
Frumoasa ce-l făcuse să suspine
Pe tânărul Romeo, nu-l mai place.
Romeo-acum iubeşte, şi-i iubit
De Julieta, doar dintr-o privire
Primejdioasă, silnică iubire;
De neamul ei Romeo-i duşmănit.
Nu-i poate face sfinte jurăminte
Se crede poate un vrăjmaş de-al ei.
Julieta îl iubeşte cu temei,
Dar cum să-i iasă oare înainte?
Doar patima le dă putere amare,
Şi clipe de iubire-încântătoare.

//CORUL IESE.//

Scena I

O ALEE CARE DĂ SPRE ZIDUL LIVEZII PALATULUI CAPOLETTO.
//INTRĂ ROMEO, SINGUR.//

ROMEO:

Cum pot să plec, când inima-mi tânjeşte?
Hai, lut pustiu, menirea ţi-o-împlineşte!

//SE SUIE PE ZID ŞI SE LASĂ SĂ CADĂ ÎN LIVADĂ.//
//INTRĂ, PE URMELE LUI ROMEO, BENVOLIO ŞI MERCUTIO.//

BENVOLIO:

Romeo! Vere!

MERCUTIO:

E un înţelept!
S-o fi culcat. Eu nu vreau să-l aştept.

BENVOLIO:

Ce tot vorbeşti? Pe zid a-încălecat
Şi-i în livadă. Trebuie strigat!
Altminteri… Hai, Mercutio, şi-l cheamă.

MERCUTIO:

Mai bine să-l vrăjesc, de bună-seamă.
Romeo! Toane! Patimi! Nebunie!
Răspunde! Doar un stih îţi cerem ţie.
Sau spune, dacă poţi, atât: „Vai mie!“
Şi, dacă poţi, rimează „dor“ cu „mor“.
Cumetrei Afrodita un cuvânt
Îi dăruieşte… fă-i un jurământ.
Găseşte-i o poreclă fericită
Lui Cupidon-Adam, mai potrivită,
Arcaşului ce numai cu-o săgeată
Pe regele Cophetua, odată,
Şi i-a stârnit iubirea arzătoare
Să i-o închine unei cerşetoare.
N-aude… nu se mişcă… e-un blestem.
Maimuţa-i moartă… Hai s-o înviem,
Vrăjind-o. Hai, pe ochiu-încântător
Al Rozalinei tale, scumpu-ţi dor,

Pe fruntea ei înaltă şi boltită,
Pe gura ei din fragă făurită,
Pe părul ei, pe ageru-i picior
Pe şoldu-i arcuit, ispititor,
Pe celelalte farmece, ce-s toate
Cuprinse în cuvinte-înflăcărate,
Arată-ni-te-aievea-aşa cum eşti.

BENVOLIO:

Cu-asemenea cuvinte îl jigneşti.

MERCUTIO:

Ba nu. Doar dacă îl încercuieşti
În farmecele celei multiubite,
Prin vrăji de-un duh şăgalnic făurite,
Un duh pe care veşnic îl găseşte
În preajma ei; şi care-l duşmăneşte,
S-ar supăra. Dar vraja mea-i curată,
De răutate n-are nicio pată.
În numele fecioarei îndrăgite
Mi-am folosit cuvintele vrăjite.

BENVOLIO:

Cred că-i ascuns sub bolta-întunecată
A pomilor din noaptea fermecată.
Amoru-i orb şi bezna îi prieşte.

MERCUTIO:

Dar dacă-i orb, e prost ţintaş, fireşte.
Acuma stă ascuns sub un castan,
Visând că poate rodu-i năzdrăvan
Să-i cadă-în poală, rumenă castană,
Ce fetelor le pare năzdrăvană.
Romeo, noapte bună şi frumoasă.
Merg să mă culc, căci noaptea-i răcoroasă.
Nu pot să dorm sub aşternutu-i rece.
Hai să plecăm.

BENVOLIO:

Cu gluma se întrece.
Noi căutăm vânatul tocmai unde
De noi cu mare grijă se ascunde.

//IES AMÂNDOI.//

Scena a II-a

ÎN LIVADA PALATULUI CAPOLETTO.
//INTRĂ ROMEO.//

ROMEO:

Când nicio rană n-ai ajuns să-înduri,
Poţi să-ţi baţi joc de orice zgârieturi.

//APARE LA O FEREASTRĂ DESCHISĂ JULIETA.//

Încet! Ce străluceşte-acolo oare?
Spre răsărit a strălucit un soare.
Răsari, o, soare sfânt! Ucide luna:
N-o vezi că se întunecă, întruna?
E galbenă de ciudă, şi-i geloasă
Căci tu, văzând în ea o preoteasă,
O-întreci-în farmec fără de măsură.
N-o mai sluji, căci Diana nu îndură
Lumina ta vrăjită, triumfală.
Ce tristă-i este rochia de vestală,
Din verde făurită, când e moartă!
Nebunii doară pe pământ o poartă.
Nu mai privi la giulgiul ei subţire…
Iubirea mea! Aprinsa mea iubire!
O! De-ar putea să ştie cât mi-e dragă!
Vorbeşte… Cine poate s-o-înţeleagă?
Doar ochii ei vorbesc… Cum aş putea
Să fiu, prin beznă, înţeles de ea?
M-am înşelat! Nu mie mi-a vorbit:
Pe sfânta boltă-acum au strălucit,
Doi aştri care i-au cerşit privirea
Şi-i urmăresc, sub boltă, strălucirea.
Ce-ar fi de-ar fi în ceruri ochii ei,
Iar aştrii, cu cereştile scântei,
În mintea ei culcuşul şi l-ar face?
Nu! Stelelor, fireşte, nu le-ar place,
Căci le-ar întrece mândra strălucire,
Cum soarele, cu-aprinsa lui lucire,
Întrece lampa! Bolta fermecată

Ar lumina-o păsările-îndată,
Crezând că este ziua pe pământ
Şi-ar înălţa spre ceruri cântul sfânt!
Îşi sprijină obrazu-încet pe mână!
Pe mâna ei, duioasa mea stăpână!
De ce nu-i sunt mănuşă, ca-în extaz
Să-i pot atinge fragedu-i obraz!

JULIETA:

Vai!

ROMEO:

Ah! Începe-acuma să vorbească!
Vorbeşte, o, făptură îngerească!
Pluteşti sub boltă, sol înaripat
Al cerului de îngeri fermecat.
Îţi urmăresc văpaia muritorii
Şi cred că-întreci în strălucire zorii.
Prin nouri scânteiază sfântu-ţi duh
Şi străluceşte, fraged, în văzduh!

JULIETA:

Romeo! O! Romeo! Cum de eşti
Romeo? N-ai putea să te lipseşti
De numele purtat de scumpu-ţi tată?
Să-mi juri că mă iubeşti! Şi, fermecată,
Nu vreau să fiu o Capoletto. Jur!

ROMEO:

O! Pentru tine-aş vrea să fiu sperjur!
S-o mai ascult? Sau poate să-i vorbesc?

JULIETA:

Doar numele, să ştii, eu ţi-l urăsc.
De n-ai mai fi Montecchio, ai fi
Acel ce eşti, şi veşnic te-aş iubi.
Ce este un Montecchio? Un nume!
Un trup pe care, cu amărăciune,
Se cade să-l urăsc. De-l vei schimba,
Cât de uşor mi-ar fi să fiu a ta!
Un nume, doar! Un trandafir, oricum
I-ai spune-ţi da acelaşi scump parfum,
De nu ai fi Montecchio, şi-ai fi

Romeo, cât de mult te-aş îndrăgi.
Ai fi atunci, cum eşti, desăvârşit,
De-un nume necurat de-ai fi lipsit.
De numele-ţi nimica nu te leagă,
Azvârle-l, şi voi fi a ta, întreagă!

ROMEO:

(TARE, SPERIIND-O PE JULIETA)
Sunt hotărât să fac tot ce voieşti
Iubito, dacă-mi spui că mă iubeşti.
Botezul săvârşindu-l încă-o dată
Nu voi mai fi Romeo niciodată.

JULIETA:

Ce om eşti tu, acoperit de noapte,
Cel ce mi-ai auzit aceste şoapte?

ROMEO:

Nu pot să-mi spun adevăratul nume
Căci nu ţi-e altul mai urât pe lume.
Din clipa-aceasta nu mă mai încântă,
Ci îl urăsc, fermecătoare sfântă.
Să-l am în faţa mea, scris pe-o hârtie,
L-aş rupe în bucăţi.

JULIETA:

Cu duioşie
Ţi-am ascultat rostitele cuvinte
Şi de îndată mi-am adus aminte
De cine eşti. Romeo, nu-i aşa,
Montecchio, ca neam.

ROMEO:

Iubita mea,
Mă lepăd de aceste nume care
Îţi amintesc de-o veche răzbunare.

JULIETA:

Dar cum de-ai izbutit ca în ogradă
Să ne pătrunzi? Căci zidul din livadă
E-atât de-înalt, şi-i greu, la căţărat.
De moartea aspră eşti ameninţat
De-ai fi descoperit de-un neam de-al meu,
Căci numele te-apasă foarte greu.

ROMEO:

Pe aripa uşoară a iubirii
M-am înălţat spre locul mântuirii.
Nu-i zid să poată stânjeni iubirea.
Ea veşnic pune la-încercare firea.
Ajuns aicea, cei din neamul tău
Nu vor putea să-mi facă niciun rău.

JULIETA:

Dar te-or ucide, dacă prind de ştire,
Că eşti aici.

ROMEO:

Sfioasa mea iubire,
Primejdia e-în ochii tăi frumoşi:
Sunt pentru mine mai primejdioşi
Ca douăzeci din săbiile lor:
Dar dacă vrei să mă priveşti cu dor,
Priveşte-mă: privirea ta divină
Mă apără de ura lor haină!

JULIETA:

N-aş vrea cu niciun preţ să fii văzut.

ROMEO:

De ei mă-ascunde-al nopţii tainic scut.
De nu-ţi sunt drag, sunt dornic să mă vadă:
Mai bine aş cădea străpuns de spadă,
Decât să mai trăiesc urât de tine.

JULIETA:

Dar calea către locu-acesta, cine
Să ţi-l arate-acum s-a priceput?

ROMEO:

M-a îndemnat spre-un loc necunoscut
Iubirea-mi pătimaşă, care ştie
Să fie-îndrăgostiţilor făclie.
Împrumutându-i ochii, mi-a mai dat
Iubirea dulce înţeleptu-i sfat.
Chiar dacă-ar fi liman departe-în zare,
Scăldat de cea mai furtunoasă mare,
Aş fi pornit spre tine-în pribegie.

JULIETA:

Mi-a pus o mască noaptea argintie
Şi-acum masca-mi adumbreşte faţa,
Căci altfel mi-ai zări-în obraji roşeaţa.
Ai ascultat ce-am spus mai înainte:
O! Ce n-aş da, dacă-aş putea, cuminte,
Tot ce rostit-am să tăgăduiesc!
Şi totuşi nicio vorbă nu doresc
Să pot, aievea, să mi-o iau-napoi.
Tu mă iubeşti? Ştiu bine, vorbe noi
De dragoste eşti gata să rosteşti,
Să te iubesc şi eu să mă sileşti.
Dar dacă juri, se poate să mă-înşeli,
Căci în iubire-s multe rânduieli,
Şi Jupiter adesea se desfată
Când jurământul capătă vreo pată.
Frumosul meu Romeo, de ţi-s dragă,
Vreau să mi-o spui cu inima întreagă.
Prea repede de m-am lăsat învinsă,
Ţi-aş spune că iubirea mea e stinsă,
M-oi arăta ursuză, să doreşti
Iubirea-mi în genunchi s-o cucereşti.
Aş vrea să-ţi par c-aş fi neîndurată,
Că n-am să pot să te iubesc vreodată.
Frumosul meu Montecchio, duioasă
M-aş arăta. Voi fi mai credincioasă
Decât acelea care ştiu să pară
Deşi purtarea li-e de fapt uşoară,
Îndrăgostite, scumpe porumbiţe,
Cu toate că-s de fapt mironosiţe.
Să crezi în mine, vrednice signor.
Mă copleşeşte al iubirii dor.
Dar poate m-aş fi prefăcut haină,
De n-ai fi fost de pază în grădină,
Şi când, fără de veste, m-ai cuprins,
Când se rostea iubirea-mi mai aprins.
Vreau să mă ierţi. Aprinsa mea pornire
Nu este-o biată toană de iubire
De bezna nopţii doar prilejuită.

ROMEO:

Mă jur pe-a lunii rază aurită
Ce lasă-un strop sfios de mărgărint,
Pe-al vârfurilor pomilor argint.

JULIETA:

O! Nu jura pe luna-înşelătoare,
Din lună-în lună veşnic schimbătoare.
Nu vreau să fii şi tu din cei ce mint.

ROMEO:

Pe ce să jur?

JULIETA:

Mai bine nu jura,
Sau poţi să juri pe-întreaga fiinţă-a ta,
Ce mi-a ajuns, precum un Dumnezeu,
Stăpân pe-altarul sufletului meu.
Şi te voi crede…

ROMEO:

O! Dacă iubirea…

JULIETA:

Mai bine nu jura. Căci fericirea
Pe care-o simt alăturea de tine
Prin legământu-acestei nopţi senine,
Prea iute, iute a venit, prea fără veste,
Precum un fulger care nu mai este,
Cum de i-ai spus pe nume. Noapte bună!
Îţi port, iubite, fragedă cunună.
Învoalta floare-a fericirii noastre
În primăvara viselor albastre.
Şi-a vântului zburdalnică adiere
Îţi spune, dragul meu: La revedere.
În sânul tău coboară-o pace dulce,
Ca-în sânul Julietei, fericită
De dragostea-într-o clipă înflorită
Când merge-îndrăgostită să se culce.

ROMEO:

Mă părăseşti, pe veci nemângâiat?

JULIETA:

Dar dorul tău nu-i încă-îndestulat?

ROMEO:

În schimbul jurământului, îl vreau
Pe-al tău.

JULIETA:

Dar apucat-am să ţi-l dau,
Chiar fără să mi-l ceri. Şi orişicând
Ţi-l dăruieşte sufletul meu blând.

ROMEO:

Vrei să ţi-l iei'napoi, odorul meu?

JULIETA:

Ba nu! Vreau să ţi-l dau mereu! Mereu!
Neţărmuită-mi este îndurarea
Şi dragostea mi-e-întinsă cum e marea
Şi-întocmai cum e marea de adâncă:
Din tot ce dărui, tot mai mult am încă.
Şi-s amândouă fără de hotare.

//SE AUDE DIN ODAIE GLASUL DOICII CHEMÂND-O PE JULIETA.//

Aud a doicii gingaşă chemare.
(STRIGĂ ÎNSPRE IATAC): Vin, doică.
(LUI ROMEO): Tu, Montecchio frumos,
Să-mi fii până la moarte credincios.
Mai stai. Mă-întorc.

//(IESE IUTE)//

ROMEO:

Fermecătoare fată!
Să fii de Domnul binecuvântată!
Mi-e teamă că-i un vis amăgitor
Căci mie mi se pare încântător!

//REVINE JULIETA LA BALCON.//

JULIETA:

Trei vorbe, scump Romeo. Noapte bună!
Iubirea ta nu cred că-i o minciună.
Ci cred că tinde, mi se pare mie,
Pe calea cinstei, spre căsătorie.
Te rog, de ce voieşti, să-mi dai de ştire,
Când mâine-înflăcărata mea iubire
Îţi va trimite-un sol. Se va ascunde,
Dar va veni să-i spui îndată: „Unde

Şi când doreşti să facem cununia?“
De-mi vei primi cu dragoste solia,
Ursita mea-ţi rămâne la picioare.
Vei fi stăpânul meu în lumea mare!

DOICA:

(DIN LĂUNTRU) Signora!

JULIETA:

(SPRE IATAC) Vin acum.
(LUI ROMEO) De s-a-întâmplat
Să-ţi fie, totuşi, gândul, necurat…
Atunci…

DOICA:

ACELAŞI JOC) Signora…

JULIETA:

(CĂTRE DOICĂ) Vin!
(CĂTRE ROMEO) Să încetezi îndată
Să tinzi către-o iubire necurată
Să nu mă ispiteşti! Să nu mai stărui,
Şi lasă-mă durerii să mă dărui
Pân’oi muri… Mă ierte Dumnezeu!

ROMEO:

De mântuirea sufletului meu!…

JULIETA:

Urez, de mii de ori, o noapte bună!

//IESE.//

ROMEO:

Voi fi cu Julieta împreună!
Când mă gândesc că soarta mi-ar fi rea,
De nu mă luminează raza ta.
Iubitul către dragoste tânjeşte,
Cum face un şcolar când părăseşte
Urâta şcoală unde-învaţă carte.
O jale grea de tine mă desparte.

//VREA SĂ PLECE.//

JULIETA:

(REAPARE LA BALCON) Romeo… Pst! Romeo. Vreau ca dar

Să-mi dăruieşti o voce de şoimar
Ca să-şi momească şoimul său şcolar.
Sunt roabă ca un şoim aici în casă
De când mă ştiu… şi vocea mea sfioasă
Nu poate să te strige-acum din nou
Ca s-o priceapă veşnicul ecou.
Romeo… tot rostind frumosu-ţi nume,
Am răguşit… să ştii că nu sunt glume.

ROMEO:

Romeo! Până-în suflet îmi pătrunde
Chemarea ce sfioasă se ascunde.
Ce dulci îmi par atâtea scumpe şoapte
Ce se coboară, tainice, prin noapte.
Prin noaptea-întunecată, dar senină,
Prin care zboară vocea ta divină!

JULIETA:

Romeo!

ROMEO:

Scumpă nimfă!

JULIETA:

Mâine, spune
La câte să trimit?

ROMEO:

Când o să sune
La ornic, ceasul nouă.

JULIETA:

Zei umani!
Dar până-atunci sunt douăzeci de ani!
Nici nu mai ştiu de ce te chem mereu…

ROMEO:

Aş vrea să-ţi stau de pază, ca un zeu.
Aş vrea să stau până-ţi aduci aminte…

JULIETA:

Aş vrea să uit întruna, Doamne Sfinte!
Aşa de mult îmi place tot ce spui.

ROMEO:

Cu glasul tău de vrajă mă supui.

Când îţi rostesc nepreţuitul nume.
Eu ştiu că uit de orişice pe lume.

JULIETA:

Sunt zorii-aproape, aş vrea să fii plecat
Dar ca fetiţa care s-a jucat
Cu un canar, şi-l lase-încet să zboare,
Deşi un laţ îl strânge de picioare,
Şi-l trage apoi, cu laţul de mătase,
Şi-i spune vorbe calde şi duioase,
Fiindu-i drag canarul, nu se-îndură
Să-i deie libertatea din strânsură…

ROMEO:

O! De-aş putea să fiu canarul tău!

JULIETA:

Aş vrea şi eu, iubitule. Dar rău
Poţi s-o păţeşti! Iubirea mea nebună
De drag, te-ar şi ucide. Noapte bună!
Ne despărţim cu griji, şi dulci, şi-amare!
Dar trebuie să pleci. Aş fi în stare
Să-ţi spun mereu… mereu… de mii de ori,
Întruna „Noapte bună!“ până-în zori!

//INTRĂ ÎN CASĂ.//

ROMEO:

Pe ochii tăi coboare somnul blând,
Şi dulcea pace-în inimă şi-în gând,
De ce nu pot şi eu să mă-odihnesc,
Alăturea de chipul tău ceresc?
Mă duc să-i spun duhovnicului meu
Să-mi deie ajutor la ceasul greu.

//IESE//

Scena a III-a

CHILIA FRATELUI LORENZO,
//CARE INTRĂ CU UN COŞ ÎN MÂNĂ.//

LORENZO:

Ursuzei nopţi prind să-i zâmbească zorii
Împestriţând cu dungi de aur norii
Spre răsărit. Greoiul întuneric
Aşteaptă raza soarelui feeric,
Şi-aşa, ca un beţiv, se-învârte-în loc,
Titanului, cu roata lui de foc,
Să-i facă drum, să-şi facă ziua calea
Scoţând încet, din întuneric, valea.
Şi-înveselind văzduhul diafan
Înaintează darnicul titan.
Eu trebuie cu ierburi veninoase,
Cu flori ce poartă sucuri drept prinoase,
Să-mi umplu coşuleţul de nuiele
Cu leacuri adunate în ulcele.
Ţărâna-i maica firii, i-e sicriul,
Ea face din ce-i mort să nască viul,
Şi sânu-i darnic dă la fiecare,
Odrasla, cum ar fi, pe care-o are,
Ce felurite sunt în lume toate!
O! Sunt puteri de viaţă minunate,
În ierburi, în copaci, în piatră chiar,
Din toate câte din pământ răsar.
Ce pare rău mai are-o parte bună
Şi-în rău ce-i bun adesea se răzbună
Când se abate de la calea dreaptă,
Virtutea chiar se poate face viciu
Şi viciul se înalţă ades’ prin faptă.
E şi-un balsam de leac într-un caliciu
Al unei flori gingaşe, şi-i otravă;
Când o miroşi, mireasma e suavă.
Dar inima, de-o guşti, nici nu-ţi mai bate.
În om, în plantă, în sfârşit, în toate,
Sunt doi stăpâni, mereu în duşmănie:

Un har ceresc, şi-o cruntă lăcomie.
Şi când spre cer mai rău se-îndreaptă sorţii
Se năpusteşte negrul vierme-al morţii.

//INTRĂ ROMEO.//

ROMEO:

Preasfânt părinte, bună dimineaţa!

LORENZO:

BENEDICITE! O! Ce dulce glas,
Îmi intră în chilie la un ceas
Aşa devreme! Tânărul meu fiu,
De te-ai sculat atât de timpuriu
Înseamnă că ţi-e creierul aprins.
Eu sunt bătrân, cu grijile deprins.
Şi grijile-ţi ţin ochiul treaz; dar când
Eşti tânăr, sănătos, cu vesel gând,
Atunci de aur ţi-este pururi somnul,
De-aceea aş putea să cred că Domnul
A vrut să te deştepte cu-o mâhnire.
Chiar de mă-înşel, nu-i vreo deosebire:
Căci tot îmi pare că-i adevărat
Că-în noaptea aceasta nu ai stat în pat.

ROMEO:

N-am stat în pat. Dar dulce-a fost hodina…

LORENZO:

Te ierte Domnul! Ai fost la Rozalina?

ROMEO:

La Rozalina, sfântule părinte?
Nu! Astăzi nici nu-mi aduc aminte
De numele şi chinul ăstui nume.

LORENZO:

Dar unde-ai fost atunci! Într-altă lume?

ROMEO:

Nu e nevoie să mă-întrebi, că-ţi spun
Tot ce s-a petrecut, părinte bun.
Am fost aseară la ospăţ în casa

Duşmanului. Şi m-a rănit frumoasa
Pe care am rănit-o cu-înfocare.
Eu am venit să caut alinare:
Un leac de preţ şi-un grabnic ajutor,
Să-mi fie Sfântul Duh ocrotitor.
Părinte, vezi ce bun creştin sunt eu:
Mă rog acum pentru duşmanul meu.

LORENZO:

Vorbeşte pe-înţeles şi răspicat,
Căci la o spovedanie-în doi peri,
La fel e dezlegarea ce mi-o ceri.

ROMEO:

Părinte, adevăru-adevărat
E că-s îndrăgostit nebun de fata
Lui Capoletto. I-a pătruns săgeata
Iubirii pentru mine. Mă iubeşte,
De cununie-acum se pregăteşte.
Ne-am înţeles. Ne mai rămâne doar
Să fim uniţi de-un preot la altar.
Cum, unde, când, ne-am cunoscut; şi cum
Ne-am logodit, ţi-oi povesti pe drum.
Dar aş dori chiar azi să ne cununi.

LORENZO:

N-am auzit asemenea minuni,
Pe Sfântul Francisc, încă niciodată!
Dar Rozalina ta cea adorată
Atât de mult? O uiţi atât de iute?
Nu inima: privirile sunt mute.
Şi tinerii din ochi se-îndrăgostesc,
Uitând-o pe aceea ce-o iubesc.
O, Jesus-Maria! Uiţi potopul oare,
De lacrimi, o adevărată mare,
Şiroaie-au curs pe faţa-ţi ispitită
Şi-în lacrimi câtă sare risipită
Ca să-ţi sărezi iubirea fermecată
De-a Rozalinei inimă curată!
Când soarele-a sorbit cu desfătare
Suspinele şi lacrimile-amare,

Iar plânsul tău îmi vâjâie-în urechi,
Şi-ţi văd şi urma lacrimilor vechi.
Căci dacă-ai plâns şi-ai suferit cumplit,
Ai fost de Rozalina ispitit.
Şi-acuma ai uitat-o dintr-odată
Şi te-ai îndrăgostit de-o altă fată!
Cum pot cădea femeile-în ispită
Când dragostea vă este rătăcită!

ROMEO:

O! Cât mă dojeneai, îmi amintesc,
Pe Rozalina nu vreai s-o iubesc.

LORENZO:

Dar nu te-am dojenit că o iubeai,
Ci când vedeam că mintea ţi-o pierdeai
De dragul ei…

ROMEO:

Vreai să-mi îngrop iubirea.

LORENZO:

Dar văd că nu-i păstrezi nici amintirea,
Căci pentru alta ţi-ai ieşit din minţi!

ROMEO:

Da, am acuma alte năzuinţi.
Aceea care-acuma mi-este dragă
Mi-a-încredinţat iubirea ei întreagă,
Cealaltă, ştii, nu mi-a primit iubirea…

LORENZO:

Fireşte, căci îţi cunoscuse firea,
Iubirea ta ştia că-i vorbă goală,
Şi-acum s-a dovedit că nu se-înşală.
Iubite cavaler rătăcitor,
Sunt gata-acum să-ţi vin într-ajutor.
Căci poate prin această legătură
A celor două neamuri veche ură
Se va schimba într-o prietenie.

ROMEO:

Să mergem, căci iubirea mă îmbie.

LORENZO:

Romeo, eşti un tânăr visător.
Fii înţelept şi ia-o mai uşor
De vrei s-o iei, ca un smintit, cu zorul,
Ajungi prea lesne să-ţi scrânteşti piciorul.

//IES.//

Scena a IV-a

O ULIŢĂ.
//INTRĂ BENVOLIO ŞI MERCUTIO.//

MERCUTIO:

Unde naiba s-o fi dus Romeo? Nu s-a întors acasă toată noaptea!

BENVOLIO:

Cel puţin n-a dormit la casa părinţilor lui. Un slujitor mi-a spus: n-a fost acasă.

MERCUTIO:

Ah! Rozalina-aceea năzuroasă
L-a scos din minţi şi poate să-l omoare.

BENVOLIO:

Aflat-am că primit-a o scrisoare
Acasă, de la Tybalt.

MERCUTIO:

Înfruntare,
Pe viaţa mea!

BENVOLIO:

Nu poate s-o ascundă!

MERCUTIO:

La o scrisoare poate să răspundă
Oricine, dacă-a învăţat să scrie…

BENVOLIO:

Romeo protocoalele le ştie
Şi va răspunde, fără ezitare,
La înfruntare printr-o înfruntare.

MERCUTIO:

Vai, sărmanul Romeo trebuie socotit ca şi mort! L-au străpuns în inimă ochii negri ai unei fete bălaie. Îi ţiuie-în urechi un cântec de iubire; şi a fost străbătut în inimă de săgeata arcaşului copil şi orb. Cum poate în halul acesta să se măsoare cu Tybalt?

BENVOLIO:

Dar ce mare lucru e şi Tybalt ăsta?[3]

MERCUTIO:

E totuşi ceva mai mult decât craiul pisicilor. Dar este neîntrecut căpitan al protocolului şi al ceremoniilor. Se bate tot aşa de iute cum ai cânta tu o romanţă de dragoste! Păstrează distanţele şi măsura, măsoară lungimea săbiilor, ţinteşte cât se poate de bine şi, una, două, trei, ţi-a şi străpuns pieptul. E în stare să măcelărească şi un nasture de mătase. Ceea ce se cheamă un spadasin! Da! Un spadasin. Un duelist DI PRIMO CARTELLO. Ştie toate figurile de scrimă: nemuritorul PASSADO, PUNTO REVERSO; şi, când ţi-e lumea mai dragă, îţi trage un HAY!

BENVOLIO:

Îţi trage un ce?

MERCUTIO:

Lua-i-ar ciuma cu ifosele lor, cu care se bâlbâie, rostesc vorbe mari late, şi afectează să folosească toate îngăimările de vorbă la modă. Îi auzi spunând cam aşa: „Pe Iisus, ce sabie straşnică!“ „Şi ce om înalt şi zvelt!“ „Dar şi târfa aia ce cusur are?“ Ce ruşine pentru strămoşii noştri! S-au pripăşit acum pe la noi tot felul de asemenea gângănii străine, care se pricep să te păgubească, folosind vorbe ca „PARDONNEZ-MOI“. Şi care ţin atât de mult la noile obiceiuri, încât nici nu le-ar trece prin minte să se aşeze pe vreo laviţă veche!. Nu-i auzi rostind decât: BON, BON! Adică bomboane.

//INTRĂ ROMEO.//

BENVOLIO:

Ia uite-l pe Romeo! Ia uite-l pe Romeo!

MERCUTIO:

Îl văd. Nu şi-a adus cu el şi icrele, şi a slăbit ca o scrumbie uscată. O! Carne, carne omenească, cum te-ai hodorogit! Acum a intrat şi el în ceata lăudătorilor lui Petrarca. Pe lângă iubita lui, Laura n-ar fi altceva decât o rândăşoaică de bucătărie, chiar dacă avea un îndrăgostit care se pricepea să-i cânte frumuseţea în stihuri. Dido n-ar fi altceva decât o femeiuşcă şleampătă. Cleopatra, o ţigancă!

Frumoasa Helena şi Hero, nişte vrăjitoare şi nişte târfe. Thisbeia o fi avut ea ochi albaştri, dar poate că o fi lovit-o cineva în ochi. Signor Romeo, BONJOUR! Se cuvine să te salut pe franţuzeşte, căci te-ai procopsit cu nişte nădragi franţuzeşti. Ţi-ai cam bătutjoc de noi astă-noapte, că ne-ai lăsat baltă şi ai şters-o nu ştiu unde.

ROMEO:

Bună dimineaţa la amândoi. Ce necaz v-am căşunat?

MERCUTIO:

Doar nu ai să tăgăduieşti că ai şters-o, ca unii din ăia care s-au obişnuit să dea lipsă la cântar când au fost prinşi? Ce dracu', nu pricepi?

ROMEO:

Iartă-mă, dragul meu Mercutio. Trebuia neapărat să mă duc într-un loc. Şi, în asemenea împrejurări, ţi se iartă dacă eşti silit să încalci regulile curteniei.

MERCUTIO:

Asta-i cam aşa, cum ai spune că, într-o asemenea împrejurare, poţi să-ţi sileşti prietenii să-ţi cadă în genunchi.

ROMEO:

PER CORTEGIA…

MERCUTIO:

La viclenii de acestea văd că te pricepi…

ROMEO:

Nu ţi-am dat o lămurire curtenitoare?

MERCUTIO:

Nu încape îndoială! Şi pentru mine curtenia face parte din buna-cuviinţă.

ROMEO:

Iar tu eşti floarea curteniei şi podoaba bunei-cuviinţe.

MERCUTIO:

Da, cam aşa şi e.

ROMEO:

Nu vezi că şi eu mi-am înflorit pantoful?

MERCUTIO:

Ai nimerit-o bine! Dă-i înainte cu asemuirile tale poznaşe, până vei ajunge să-ţi toceşti tălpile pantofilor tăi înfloriţi. Când vei ajunge să-ţi toceşti măcar tocurile, gluma tot va rămâne potrivită; căci îţi vor rămâne vârfurile pantofilor.

ROMEO:

Ce glumă într-o singură ciubotă! Straşnică precum un duh în doi pantofi… vreau să spun în doi peri.

MERCUTIO:

Ia spune tu o vorbă, Benvolio, că m-a copleşit Romeo al tău cu duhul lui atât de scânteietor ca o ciubotă bine lustruită…

ROMEO:

Dă bice cailor şi întoarce trăsura. Dă-le bice şi fă-i s-o întoarcă. Altminteri am să vestesc că am câştigat prinsoarea eu.

MERCUTIO:

Aha! Dacă duhul tău o ia la goană după gâştele sălbatice, eu mă las păgubaş. Căci ştiu bine că într-un singur duh dintr-ale tale s-au cuibărit mai multe gâşte decât s-au cuibărit în fiecare din cele cinci simţuri ale mele. Aşa-i că ţi-am dat răspunsul cuvenit, cu gâştele tale sălbatice?

ROMEO:

Niciodată nu mi-ai părut mai doldora de duh decât acum, că ai găsit icoana gâştei sălbatice.

MERCUTIO:

Să ştii că am să te muşc de ureche pentru gluma asta.

ROMEO:

Gâsculiţă ce eşti! Unde ai mai văzut tu gâsca muşcând? Ele măcăie şi dau cu ciocul.

MERCUTIO:

Aşa cam face şi duhul rău. Te face să asuzi, cum te face un măr putred, dacă-l mănânci. Mai cu seamă plin de sos.

ROMEO:

Merele putrede sunt pentru nişte sălbatici cum eşti tu.

MERCUTIO:

Acum ţi-e duhul ca acela al unui ied, a cărui piele se lărgeşte când tragi de ea, până la un cot.

ROMEO:

Dacă tot tragi de duhul tău să scoţi ceva din el, ai să-l faci să ajungă, dintr-o gâscă, sălbatică sau nu, o curcă plouată.

MERCUTIO:

Ei, Romeo, nu-ţi stă mai bine când spui cuvinte de duh, decât atunci când scânceşti de dragoste? Acum te porţi mai prietenos. Acum eşti cu adevărat Romeo! Abia acum dovedeşti ceea ce eşti cu adevărat, atât prin fire, cât şi-n duhul tău scânteietor! Căci iubirea care bate câmpii este din fire un nătărău, care aleargă de colo până colo, cu limba scoasă, până când ajunge să dea în gropi.

BENVOLIO:

Destul! Destul!

MERCUTIO:

Ai vrea atunci s-o iau în răspăr? De la cap la coadă?

BENVOLIO:

Erai pe cale să-ţi lungeşti coada la nesfârşit.

MERCUTIO:

Te înşeli! Voiam tocmai s-o scurtez.
Căci ajunsesem la capătul povestirii mele.
Şi nu aveam de gând s-o duc mai departe.

//INTRĂ DOICA ÎN TOVĂRĂŞIA LUI PETER.//

ROMEO:

Priviţi! Priviţi! Ce minunat alai!

MERCUTIO:

S-a potrivit cămaşa cu catrinţa!

BENVOLIO:

Aş spune că-i o fustă şi-un surtuc!

DOICA:

Peter!

PETER:

Poftim!

DOICA:

Dă-mi evantaiul, Peter.

MERCUTIO:

Dă-i-l, Peter,

Vrea să-şi ascundă-obrazul. Evantaiul
E mai frumos decât obrazul ei.

DOICA:

Signori, vă spunem: Bună dimineaţa!

MERCUTIO:

Signora, noi vă spunem bună seara!

DOICA:

Cum bună seara?

MERCUTIO:

Fiindcă orologiul
Îşi bate joc de noi, punându-şi limba
În poalele amiezii…

DOICA:

Ce ruşine!
Cum poate un signor vorbi ca tine!

ROMEO:

Signora, pe acesta Dumnezeu
L-o fi făcut un om de duh, dar spune
Năzdrăvănii!

DOICA:

Aşa e, bine-ai spus.
„Năzdrăvănii“. Signori, vă rog să-mi spuneţi,
Unde-l găsesc pe tânărul Romeo?

ROMEO:

Pot eu să-ţi spun: dar „tânărul Romeo“
Acum e mai bătrân cu-o clipă doar
De când ai întrebat acum de el,
Şi-l căutai. Sunt cel mai tânăr
Din toţi cei care numele şi-l poartă,
Spre bine sau spre rău, ursit de soartă.

DOICA:

E bine spus.

MERCUTIO:

Şi ce-i mai rău e bine.
Ce-i spune e-înţelept şi pentru mine.

DOICA:

(APARTE, LUI ROMEO)

De eşti Romeo, aş voi să-ţi spun
O vorbă-în taină.

BENVOLIO:

(LUI MERCUTIO) E prilejul bun.
Diseară vrea la cină să-l poftească.

MERCUTIO:

E o mijlocitoare! Să-i trăiască!

ROMEO:

Ce vorbe spui?

MERCUTIO:

Eu cred că te alintă.
Un iepure prăjit într-o plăcintă
La cină vei mânca. Ceva de post.
Şi putred de-învechit. Nici n-are rost
La cină să te duci.

//SE PLIMBĂ PE SCENĂ ŞI CÂNTĂ.//

Un iepure mucegăit,
Cu-un rânced sos de-ar fi stropit
Poţi să mănânci de post.
Dar înainte de-a-l mânca,
Să ştii că-i o mâncare rea
De putrezit ce-a fost.
Romeo, vrei să mergi cu noi la cină?
La tatăl tău? Să mergem pe lumină.

ROMEO:

Staţi! Merg cu voi.

MERCUTIO:

Atunci, bătrână doamnă,
Rămâi sănătoasă
Frumoasă! „Signora, signora, signora!“

//IES MERCUTIO ŞI BENVOLIO.//

DOICA:

Te rog să-mi spui, signore, cine este
Acest obraznic negustor de vorbe:
Din zece vorbe, nouă glume proaste.

ROMEO:

E, doică, un signor, şi vorbe multe

Rosteşte, ca pe sine să se-asculte.
Şi spune ce socoate că-i o glumă bună,
Într-un minut, cât poate face-o lună.

DOICA:

De-o spune-o vorbă împotriva mea
Am să-i arăt eu lui, de s-ar putea
Să facă pe grozavul, chiar de-ar fi
Cu douăzeci de jalnici muşterii.
Găsesc eu pe acei ce-l vor răpune!
Eu nu-s cum sunt femeile nebune
De teapa lui!
(LUI PETER) Tu, Peter, ce păzeşti?
Stai ca un prost, şi nici nu te gândeşti
Că-l laşi pe-un om cu-o minte-atât de rea
Să facă haz pe socoteala mea.

PETER:

De-l auzeam că vrea să facă haz
Să ştii că i-o spuneam de la obraz,
Îndată. Trec cu sabia la faptă
Ca pricina s-o apăr, când e dreaptă,
Şi legile când sunt de partea mea.

DOICA:

Abia mă stăpânesc! Mi-e mintea grea!
Şi tremură şi carnea de pe mine!
Un ticălos nemernic!
(LUI ROMEO) Ştiu prea bine
Ce trebuie să-ţi spun: stăpâna mea
Mi-a poruncit să dau de urma ta.
Tot ce mi-a spus, păstra-voi pentru mine,
Dar aş dori să iei aminte bine
Că dacă-o duci cu vorba pe-o fecioară
Îndrăgostită pentru-întâia oară,
Ai face-atunci o faptă ticăloasă.
E tânără, copilă, şi frumoasă.
De umbli cu şoşele şi momele
Şi-i spui doar vorba care s-o înşele,
Atuncea săvârşeşti o mişelie,
Înduplecând-o cu ticăloşie.

ROMEO:

Te rog să-i spui stăpânei dumitale
Că gândurile mele sunt leale…

DOICA:

Ce inimă de zahăr! Ce ursită
Îi pregăteşti! Şi cât de fericită
Va fi stăpâna mea, când îi voi spune
Că ai rostit o sfântă rugăciune.

ROMEO:

Da, doică, poţi să-i spui ce te-am rugat,
Dar, mi se pare, nu m-ai ascultat.

DOICA:

Ba îi voi spune că eşti doritor
Să-i faci pe plac, prea falnice signor.

ROMEO:

Să-i spui, te rog, că-îndată să găsească
Un mijloc bun, ca să se spovedească
În după-amiaza-aceasta, la chilia
Părintelui Lorenzo. Cununia
Urma-va spovedaniei, îndată. (ÎI OFERĂ BANI.)
Poftim, te rog, din partea mea, răsplata.

DOICA:

Nicio leţcaie nu pot să primesc!

ROMEO:

Te rog să iei. Doar ştii cât o iubesc.

DOICA:

(LUÂND BANII)
Azi după-amiază? Va veni, signore.

ROMEO:

Aşteaptă-mă, te rog, pe la cinci ore,
Alăturea de zidul mănăstirii
Îţi voi trimite-un crainic al iubirii
Un paj de-al meu, o scară de frânghie.
La noapte, pe furiş, cu bucurie,
Să urc pe-înaltul vârf al fericirii.
Te du cu bine. Fi-ne credincioasă.
Sărut-o pe stăpâna ta frumoasă.

DOICA:

Să te audă Dumnezeu din Cer!
Signore, doar o lămurire-ţi cer.

ROMEO:

Şi care-anume? Ai vreo dorinţă?

DOICA:

E pajul dumitale de credinţă?
Păstrează-o taină, după cuviinţă?
Ştii vorba veche, că doi pot să tacă
Doar dacă unul de pe lume pleacă.

ROMEO:

Mi-e pajul de-o credinţă de oţel.

DOICA:

Îmi pare bine că răspunzi de el.
Stăpâna mea-i signora cea mai dulce:
Ştia aşa de bine să se culce!
O ştiu de când era de-o şchioapă dar.
Dar în Verona-i un signor cu har,
Un conte Paris; cât de mult ar vrea
Cu ea să se mărite. Însă ea
La el priveşte ca la un broscoi…
Adesea-o necăjesc – vorbim şi noi! –
Şi-i spui că Paris e un cavaler
Desăvârşit, un falnic giuvaier.
Când spun aşa, îi bate inimioara,
Se face, biata, galbenă ca ceara.
Romeo şi cu rozmarin, cuvinte
Ce au aceeaşi slovă înainte.

ROMEO:

Da, amândouă nume-încep cu RO.

DOICA:

Cum miorlăie pisica? Încotro
Vrei să mă duci cu vorba. Ştiu eu bine
Că-încep cu-o altă slovă, nu-i ruşine.
Julieta spune vorbe din senin,
Rostind: ROMEO, şi cu ROZMARIN.
Apropie cuvintele, şi mult
Te-a îndrăgit. Îmi place s-o ascult.

ROMEO:

Să-i spui stăpânei tale c-o iubesc!

DOICA:

De mii de ori. Hai, Peter. Te poftesc.
(LUI ROMEO): I-oi spune preacinstitele cuvinte!

PETER:

Poftim!

DOICA:

(LUI PETER)
Ia-mi evantaiul. Ia-o înainte!

//IES TOŢI.//

3 Şt. O. Iosif, uneori neaşteptat de prost inspirat, după ce pomenise de „discul inimii lui“ (!), traduce versurile 19—20: „O! Nu-i Făt-Frumos, fără îndoială / Dar e un Tartor al formelor (???)“. De fapt, probabil că însuşi Shakespeare exagerează aici, făcându-l pe veşnic spiritualul şi batjocoritorul Mercutio să-l socotească pe Tybalt (un nobil robit vendettei de familie cu poate prea mare patimă) ca pe un curtean ceremonios şi exagerat, cum ar fi Boyet, din ZADARNICE NECAZURI DE IUBIRE, sau Osric din HAMLET.

Scena a V-a

LIVADA CASEI CAPOLETTO.
//INTRĂ JULIETA.//

JULIETA:

La ora nouă doica a plecat
Şi văd că încă nu s-a-înapoiat;
Sau poate Doica nu l-a întâlnit.
Nu! Crainicii iubirii se cuvine
Să fie gânduri pline de suspine,
Căci gândurile se pricep să zboare
Mai iute decât razele de soare
Când umbra de pe dealuri o alungă
Cu raza lor de foc atât de lungă.
Ca vântu-înaripat e şi Amorul
Şi cine-i poartă oare căruciorul?
Mai multe porumbiţe, ca o rază.
Acum, când este soarele-în amiază,
Trei ceasuri au trecut, de când s-a dus
Bătrâna doică. N-a zburat pe sus
Cum zboară glonţul. Sângele-i din vine
Nu-i tânăr, nu e cald, cum este-în mine.
Dar biata doică nici măcar nu-încearcă
Să zboare şi îndată să se-întoarcă.
Bătrânii parcă nu au viaţă-în ei!
Trândavi, domoli, ca plumbu-s reci şi grei.

//INTRĂ DOICA ŞI PETER.//

O, Doamne! Vine! Doică, l-ai găsit?
Să-mi spui îndată tot ce ţi-a vorbit.
Dar spune-i lui (ÎL ARATĂ PE PETER) de noi să se despartă.

DOICA:

Te rog, iubite Peter, stai la poartă.

//PETER IESE.//

JULIETA:

O bună, scumpă doică… Doamne mare!
Privirea ţi-este plină de-întristare.

De ştirile sunt triste, mi le spune
Cu veselie. Iar, dacă sunt bune,
Să nu le spui cu-o jalnică privire.

DOICA:

Ca să-ţi aduc o minunată ştire
M-am ostenit, la vârsta mea, cumplit,
Şi oasele mă dor necontenit.

JULIETA:

În schimbul unor ştiri nepreţuite,
Şi-al unor oase-atât de obosite,
Cu sănătatea mea te mulţumeşte,
Vorbeşte, spune-mi iute… Hai, vorbeşte!

DOICA:

O Jesu! Mai aşteaptă! Câtă grabă!
Îngăduie-mi o clipă de zăbavă.
Vezi bine doar că nu mai am suflare…

JULIETA:

Tu n-ai suflare, eu nu am răbdare.
De când tot spui de ce nu poţi să-mi spui
Mai bine îmi spuneai răspunsul lui.
Ce ţi-a răspuns? Ţi-e vestea rea, sau bună?
E mare bucurie sau furtună?
Răspunde-mi… Amănuntele, pe urmă,
Dar ce-a răspuns? Neliniştea mi-o curmă!

DOICA:

Eu cred că n-ai ales cum se cuvine!
Te-îndrăgosteşti şi tu de orişicine!
Romeo? Te pricepi tu la bărbaţi?
Te-a fermecat cu ochii-înflăcăraţi.
Frumos la chip, nu pot tăgădui,
O încântare este a-l privi.
Picioare, mâini, sunt fără de cusur.
Nu-i un signor curtenitor, să ştii,
Dar ca un miel de blând e, pot s-o jur.
Închină-te, să te-aibă Domnu’-în pază.
Cum? Aţi prânzit acuma, la amiază?

JULIETA:

Nu! Cele spuse, toată lumea ştie.
A pomenit ceva de cununie?

DOICA:

O Doamne, Doamne! Capul cum mă doare.
Un junghi cumplit mă-înjunghie în spinare.
Nu ţi-a fost milă? Ştii că nu-i frumos,
Să mă sileşti să merg în sus şi-în jos.

JULIETA:

Îmi pare rău că suferi aşa greu,
Dar, doică, ce ţi-a spus iubitul meu?

DOICA:

Iubitul tău, ca un signor cinstit,
Frumos, plăcut, nespus de-îndrăgostit,
Cu mintea lui nespus de virtuoasă…
Dar unde-ţi este mama?

JULIETA:

E acasă.
Doar unde-ai vrea să fie? Încâlcită
Ţi-e vorba! Ştiu, eşti foarte ostenită.
Începi despre Romeo o poveste,
Şi-apoi mă-întrebi de mama, unde este!

DOICA:

O Doamne, Doamne! Fierbi de supărare!
Fetiţo, nu-ţi închipui cât mă doare!
Mergi singurică, dragă, acum,
Să nu mă mai trimiţi cumva la drum.

JULIETA:

Ce vorbă-ţi spuse? Dulce, sau amară?

DOICA:

Să mergi la spovedanie, diseară.
Îţi este-îngăduit?

JULIETA:

Da, astăzi da.

DOICA:

La fratele Lorenzo vei pleca,

Te-aşteaptă-acolo – să te faci frumoasă –
Un mire care vrea să-i fii mireasă.
Vai! În obraji ţi se aprinde jarul
Şi în curând va arde ca pojarul.
Grăbeşte-te. Mă duc să caut scara
Pe care s-o sui, cum vine seara,
În cuibul păsăricii, un iubit,
Iar tu la noapte vei purta povara
Aprinsului tău mire legiuit.
Mă duc la masă. Tu, la mănăstire.
Chilia te aşteaptă cu iubire.

JULIETA:

Mă duc, alerg, şi zbor de fericire!

//IES.//

Scena a VI-a

//CHILIA FRATELUI LORENZO, CARE INTRĂ CU ROMEO.//

LORENZO:

Reverse-şi Domnul harul său ceresc
Pe mâinile pe care le unesc,
Ca nicio grijă-în zilele ce vin
Să nu ne mustre cugetul… Amin!

ROMEO:

Oricâte griji ar mai putea să vină
Nu covârşesc plăcerea mea divină
Când ştiu că Julieta e a mea!
Aşază mâna ei în mâna mea
Uneşte-le, prin binecuvântare;
Iubirea noastră e nespus de mare
Şi moartea poate-apoi să ne sugrume,
Căci mi-am trăit norocul meu pe lume.

LORENZO:

Aceste patimi oarbe n-au norocul
Să ţină mult: ca pulberea, ca focul,
Se mistuie la-întâia sărutare
Şi are-ades’ o jalnică urmare.
Cât e de dulce mierea, îl dezgustă
Pe-acela ce prea multă miere gustă;
De-aceea nu fi lacom, nici prea dornic,
Căci doar atunci norocul ţi-e statornic.
Acela care-i prea grăbit să-alerge
Ajunge ca şi-acel ce prea-încet merge.

//INTRĂ JULIETA.//

Priveşte-o: picioruşele-i uşoare
Nu lasă nicio dâră pe cărare.
Cum zboară-o fată plină de iubire
Pe funigeii ale căror fire
Plutesc uşor prin aerul de vară
Şi tot nu cad. Atât e de uşoară
Deşertăciunea ce-o numim iubire…

JULIETA:

Duhovnice părinte, bună seara!

LORENZO:

Romeo, care-ţi simte-în suflet para,
Îţi va răspunde pentru amândoi.

JULIETA:

Să vă răspund cu sufletu-mi vioi?

ROMEO:

Iubirea mea a întrecut măsura
Şi îţi aşteaptă, îmbălsămată, gura.
Şi bucuria ta, mai bine ştii
Acuma decât mine s-o descrii.
Cu glasul lui vrăjit, văzduhul poate
Să cânte fericirile visate.

JULIETA:

Un gând bogat se-înalţă cum e vântul
Şi spune mult mai mult decât cuvântul
Avânturile ce-l împodobesc.
Doar cerşetorii banii-şi socotesc.
Dar dragostea mi-e plină de credinţă
Înflăcărată: nu e cu putinţă
Să-i socoteşti măcar pe jumătate
Comorile spre tine îndreptate.

LORENZO:

De este-aşa, atunci veniţi cu mine,
Să facem slujba-aşa cum se cuvine.
Voi nu puteţi sta singuri împreună:
Păcatul desfrânării se răzbună.
Biserica vă-înalţă pe-amândoi,
Un suflet şi un trup făcând din voi.

//IES TOŢI.//

ACTUL al III-lea

Scena I

O ULIŢĂ.
//INTRĂ MERCUTIO, CU UN PAJ, BENVOLIO ŞI MAI MULŢI SLUJITORI.//

BENVOLIO:

Mercutio, hai să plecăm acasă
E cald cumplit, arşiţa nu ne lasă,
Şi sunt şi Capoletto mai mulţi pe stradă.
De-i întâlnim se va isca o sfadă.
Când e zăduf, aşa e precum spun:
Se înfierbântă sângele nebun.

MERCUTIO:

Mi se pare că şi tu eşti unul din flăcăii aceia care, de cum trec pragul unei cârciumi, lovesc cu sabia în masă şi strigă: „Deie Domnul să n-am nevoie de ea!“ Şi apoi, cum au dat pe gât şi al doilea pahar, trag sabia împotriva cârciumarului, fără să aibă cea mai mică pricină s-o facă.

BENVOLIO:

Crezi că şi eu fac parte din flăcăii aceştia?

MERCUTIO:

Lasă, lasă, eşti cunoscut că te aprinzi pentru un fleac, n-ai pereche în întreaga Italie. Eşti tot atât de aprig la sfadă, pe cât eşti de turbat în pornirile tale.

BENVOLIO:

Chiar ai ajuns să-ţi închipui că sunt atât de turbat?

MERCUTIO:

Vezi bine! De-ar mai fi altul ca tine prin cetatea noastră, în curând n-ar mai fi în viaţă niciun flăcău asemenea ţie. Căci vor sfârşi, de bună seamă, să se omoare unii pe alţii. Păi, tu eşti în stare să te iei la sfadă şi cu unul care s-ar lăuda că ar avea în barbă un fir de păr, mai mult sau mai puţin decât ai tu. Sau, cu altul, că ai socoti că sparge castane, numai şi numai ca să te înfrunte pentru că ai avea ochii castanii.

Care alt ochi, în afară de al tău, l-ar putea îndemna pe un om să se ia la harţă cu cineva pentru asemenea fleacuri? Scăfârlia ta cuprinde tot atâtea pricini de sfadă, pe cât e plin un ou cu gălbenuş. Aşa se face că scăfârlia ţi-e spartă necontenit, cum s-ar sparge un ou, de vreme ce tu te sfădeşti cu toată lumea. Te-ai legat de unul, fiindcă s-a întâmplat să tuşească şi el pe uliţă, şi că, prin tusea lui, l-a trezit din somn pe prepelicarul tău, care dormea, lăfăindu-se la soare. Nu ţi s-a întâmplat să te certi şi cu un croitor, pentru că-i venise în minte să-şi îmbrace un surtuc nou, înainte de Paşti. Cu altul te-ai luat la sfadă doar pentru faptul că îşi îngăduise să-şi lege condurii noi cu nişte şireturi vechi! Şi acum, poftim. Ai ajuns tocmai tu să mă dăscăleşti pe mine, pentru că aş avea o fire certăreaţă!

BENVOLIO:

Ce să-ţi spun, dacă eu aş fi atât de zurbagiu cum eşti tu, aş ajunge să-mi vând dijma vieţii mele întregi pentru un ceas şi un sfert numai de viaţă liniştită.

MERCUTIO:

Dijma vieţii tale? Păi tot nu-ţi aduce niciun venit.

//INTRĂ TYBALT, ÎNSOŢIT DE CÂŢIVA TOVARĂŞI DE-AI LUI.//

BENVOLIO:

Pe cinstea mea, sosit-au Capoleţii.

MERCUTIO:

Da? Pe călcâiul meu, puţin îmi pasă!

TYBALT:

(CĂTRE TOVARĂŞII SĂI)
Urmaţi-mă, căci vreau să le vorbesc.
(CĂTRE MERCUTIO ŞI BENVOLIO): Cinstiţi signori, vă spun o seară bună.
Aş vrea să schimb, cu unul dintre voi,
O vorbă doar…

MERCUTIO:

O vorbă? Numai una?
Şi doar cu unul? Vrei şi-o lovitură?

TYBALT:

Sunt gata să ţi-o dau, de-mi dai prilejul.

MERCUTIO:

Să-ţi iei prilejul singur. E mai bine…

TYBALT:

Mercutio, ţii partea lui Romeo?

MERCUTIO:

Ţin partea? Crezi că suntem lăutari?
Atunci, ca lăutari, n-ai să auzi
Decât ţârâituri asurzitoare.
(LOVINDU-ŞI SPADA) Arcuşul meu e-acesta. Te va face
Să-i tragi o horă, chiar de nu ţi-ar place.

BENVOLIO:

Pe uliţă doar suntem. Trece lume…
Să căutăm un loc mai liniştit.
Sau să vorbim, dar fără supărare.
De-îndătinata noastră dezbinare.
Sau să plecăm. Toţi ochii sunt pe noi.

MERCUTIO:

De-aceea au o gură: ca s-o caşte.
Pe noi toată Verona ne cunoaşte.
Nu, nu mă mişc de dragul nimănui.

//INTRĂ ROMEO.//

TYBALT:

Signore, mergi în pace. Iată-mi omul.

MERCUTIO:

M-aş spânzura de v-aş purta livreaua.
Stârneşte-l numai şi-are să-ţi răspundă.
Să hotărască signoria ta.

TYBALT:

Iubirea care ţi-o nutresc, Romeo,
Nu-ţi poate spune altfel: eşti nemernic!

ROMEO:

O pricină-însemnată mă îndeamnă
Să văd în tine un prieten drag,
Şi-mi stâmpără mânia cuvenită
Întâmpinării tale, necioplită.
Nemernic nu pot fi. Rămâi cu bine.

Nu mă cunoşti. Eu mă despart de tine.

TYBALT:

Băiete, nu pot să-ţi primesc tăgada.
Doar m-ai jignit de moarte. Trage spada.

ROMEO:

Nicicând, pe câte ştiu, nu te-am jignit
Şi te iubesc mai mult cât te-ai gândit.
Vei şti curând ce pricină mă face
Să te-îndrăgesc, să vreau să facem pace.
Iubite Capoletto, ai un nume
Pe care, de curând, eu îl iubesc.
Mai mult decât pe-al meu îl îndrăgesc.
Un bun prieten ţi le spune.

MERCUTIO:

(TRĂGÂND SABIA) Nu pot răbda atâta umilinţă!
ALLA STOCCADO.
Luptă cu credinţă.
Hei, şoricare Tybalt, lupţi cu mine.

TYBALT:

Prilej de ceartă ştii că n-am cu tine.

MERCUTIO:

Tu, rege al cotoilor isteţi,
Vreau una dintre cele nouă vieţi.
Vreau să ţi-o smulg, ca pe un ou răscopt,
Şi-apoi să ţi le smulg pe cele opt.
Hai, trage-ţi spada de urechi afară,
Să nu-ţi faci vitejia de ocară.

TYBALT:

(TRĂGÂND SABIA) Sunt gata să te-înfrunt.

ROMEO:

Te rog cu foc,
Să-ţi pui, Mercutio, sabia la loc.

MERCUTIO:

(LUPTÂND APRIG CU TYBALT)
Acel PASSADO minunat îl ştii.

ROMEO:

Benvolio, îţi cer să intervii
Şi fă-i să-şi plece spadele. Ştiţi bine
Că astfel vă veţi face de ruşine.
De principe nu este-îngăduită
Vreo luptă în Verona lui iubită.
Tybalt, şi tu, Mercutio iubit!

//ROMEO ÎŞI TRAGE SABIA ŞI EL ŞI SE REPEDE ÎNTRE LUPTĂTORI CA SĂ LE DEA SĂBIILE LA O PARTE. TYBALT ÎL RĂNEŞTE PE MERCUTIO SUB BRAŢUL LUI ROMEO, DUPĂ CARE SE RETRAGE CU TOŢI AI SĂI.//

MERCUTIO:

(SÂNGEREAZĂ) Blestem pe cearta voastră! Sunt rănit!
M-a omorât. S-a dus, fără o rană.

BENVOLIO:

Cum, eşti rănit?

MERCUTIO:

Da, fără de prihană,
O zgârietură: moartea mă aşteaptă.
(PAJULUI SĂU)
Găseşte-mi un chirurg. Cumplită faptă!

//PAJUL IESE.//

ROMEO:

Mercutio, n-ai teamă! Nu se moare
Din zgârietura asta.

MERCUTIO:

Pun prinsoare
Că nu-i adâncă, cum e o fântână,
Şi nici ca poarta templului, păgână.
Dar e destul. Sfârşitu-i cunoscut
Şi mâine am să-ajung să fiu tăcut.
Am încheiat cu gluma nesărată
A vieţii mele. Cearta blestemată
A neamurilor voastre, m-a răpus.
Mânia numai să mă bat m-a pus.
Şi m-a rănit un câine, un guzgan,
Un biet cotoi, un aprig şobolan.
Un încrezut, un ticălos mişel,
Ce sare cu plăcere la măcel.
Romeo, pentru ce-ai intervenit?
Sub braţul tău, Romeo,-am fost rănit.

ROMEO:

Voiam să vă despart… să vă ajut.

MERCUTIO:

Benvolio, prietene tăcut,
Mă du-într-o casă, sau voi leşina.
Blestem pe casa lor şi pe a ta.
Da, neamurile voastre au făcut
Din mine pentru viermi ospăţ plăcut.
S-a stins acuma viaţa mea senină,
Şi neamurile voastre sunt de vină.

//MERCUTIO IESE, SPRIJINIT DE BENVOLIO.//

ROMEO:

Acest signor de vază, mult iubit,
Cu prinţul e de-aproape înrudit.
Eu sunt de vină că a fost rănit.
Şi numele meu bun mi-a fost pătat
Întâi de Tybalt, care m-a-înfruntat –
Căci de un ceas mi-e vărul legiuit.
Iubita Julieta, mi-a stârnit
Nespusa-i frumuseţe, un păcat
De care-s pân-la moarte vinovat:
Mi-a stins în suflet orice vitejie.

//REINTRĂ BENVOLIO.//

BENVOLIO:

Mercutio-a murit la datorie.
Viteazu-i suflet de la noi plecând
A părăsit pământul prea curând.

ROMEO:

Ce zile triste şi nefericite!
Şi cele ce-or urma sunt mai cumplite!

//REINTRĂ TYBALT.//

BENVOLIO:

Se-întoarce Tybalt, astfel cum i-e scris!

ROMEO:

Biruitor! Mercutio-i ucis!
Înalţă-te spre cer, mărinimie!
Te-aprinde-în flăcări, groaznică mânie.

Mi-ai spus nemernic, Tybalt, tocmai când
Mercutio, cu sufletul lui blând,
Pluteşte peste capetele noastre,
În drumul lui spre cerurile-albastre.
L-aşteaptă să-l urmeze doar pe-al tău,
Sau poate, cine ştie, pe al meu.

TYBALT:

El a-început, Montecchio mişel,
Şi e firesc tu să-l urmezi pe el.

ROMEO:

(TRAGE SPADA) Să hotărască asta!

//SE BAT. TYBALT E RĂNIT, CADE ŞI-ŞI DĂ SUFLETUL.//

BENVOLIO:

Romeo, fugi! Pieirea ţi s-a scris!
Se strânge lumea… Tybalt e ucis.
De prinţ vei fi la moarte osândit.
Fugi, ca să fii de-osândă mântuit.

ROMEO:

Sunt jucăria nemiloasei soarte!

BENVOLIO:

De ce mai stai?

//ROMEO IESE REPEDE//
//ÎNCEP SĂ SE STRÂNGĂ TOT MAI NUMEROŞI CETĂŢENI.//

ÎNTÂIUL CETĂŢEAN:

Cel ce l-a dus la moarte
Aicea, pe Mercutio, s-a dus.
E Tybalt ucigaşul, mi s-a spus.

BENVOLIO:

Acolo zace Tybalt, omorât.

ÎNTÂIUL CETĂŢEAN:

Signore, vei veni numaidecât
Să mergi cu noi la prinţ. Ţi-o poruncesc.

//INTRĂ, ÎN SUNETE DE TRÂMBIŢE, CU ALAI PRINCIAR, ESCALUS, ÎN VREME CE DE PE O ALTĂ ULIŢĂ SOSESC MONTECCHIO ŞI CAPOLETTO, ÎNSOŢIŢI DE SOŢIILE LOR, DE RUDELE LOR ŞI DE TOT MAI NUMEROŞI CETĂŢENI.//

PRINCIPELE:

Să-mi spuneţi sfada cine-a început-o?

BENVOLIO:

Din prima clipă eu am cunoscut-o
Şi-Alteţei Voastre pot să-i povestesc
Cum s-a stârnit avântul lor drăcesc.
Romeo l-a ucis pe-acela care
Vi l-a ucis, dar nu din răzbunare,
Pe vărul vostru, un signor viteaz,
Mercutio.

SIGNORA CAPOLETTO:

Vai, Doamne, ce necaz!
Tybalt, nepotul meu, nepot de frate.
O, principe, nepoate, o, bărbate.
Ni-i sângele pe uliţi risipit
Să curgă şi al neamului cumplit,
Acela al Montecchiilor. Aştept,
Alteţă dragă, sfatul vostru drept.

PRINCIPELE:

Dar cine-a început această sfadă?

BENVOLIO:

Alteţă, Tybalt. Zace mort pe stradă
De mâna lui Romeo. I-a vorbit
Romeo, potolit şi liniştit.
I-a arătat că nu-i prilej de sfadă,
Părea că-i gata în genunchi să-i cadă.
Dar Tybalt n-a voit să-i dea răspuns:
Cu sabia în mână l-a străpuns
Pe dată pe Mercutio. Dar care,
S-a-întors cu spada lui ucigătoare
Spre Tybalt şi, îndreptăţit de ură,
I-a întors ucigătoarea lovitură:
Romeo vede tot şi strigă tare:
„Degeaba vă-îndârjiţi atât de tare,
Prieteni dragi!“. Şi, îndrumat de soartă
Îndată-a vrut cu spada să-i despartă.
Sub braţul lui, prea dornic să-i oprească,
Doar Tybalt a ajuns să izbutească
Atunci pe vărul vostru să-l omoare,
Găsindu-i trupul fără apărare.

Atuncea Tybalt iute a fugit.
Şi atunci Romeo-îndată l-a silit
Cu el să lupte, şi l-a omorât.
Şi-îndată a plecat, posomorât.
Acesta-i adevăru-adevărat.
Benvolio pe dânsul a jurat.

SIGNORA CAPOLETTO:

E rudă cu Montecchio. Fireşte
Că tot ce spune nu se potriveşte
Cu adevărul celor întâmplate.
Să întrebaţi mulţimile-adunate,
Vreo douăzeci din ei se-încăierară
Şi cel mai vrednic dintre ei să piară?
Alteţă scumpă, să ne faci dreptate:
Pe Tybalt l-a ucis, cu răutate,
Romeo, când cu spada l-a lovit.
Şi el la moarte fie osândit.

PRINCIPELE:

Romeo l-a ucis, într-adevăr,
Dar Tybalt mi-a ucis iubitul văr,
Mercutio. Oricum s-ar fi-întâmplat,
Mercutio se cade răzbunat.

MONTECCHIO:

Romeo, prinţe, e nevinovat.
I-a fost de mult prieten devotat
Iubitului Mercutio. Şi vrând
Ca moartea să-i răzbune prea curând,
Lui Tybalt i-a dat soarta cuvenită,
Căci viaţa lui de-omor e osândită.

PRINCIPELE:

De lucrurile-s astfel, îi impun
Să plece fără preget în surghiun.
Azi m-aţi făcut să sufăr şi pe mine
Urmările acestei vrăjbi haine,
Stârpind chiar un vlăstar al casei mele.
Voi lua măsuri, ca să simţiţi prin ele
Ce mult această pierdere mă doare.
Şi voi rămâne fără îndurare.

La lacrimi şi la orice rugăminte:
Deci nu mai stăruiţi de-aci-înainte.
Romeo, de nu vrea să-i sune ceasul
Cel de pe urmă, să-şi grăbească pasul.
Păcatul te aşteaptă-atuncea când
C-un ucigaş eşti milostiv şi blând!

//IES TOŢI.//

Scena a II-a

ÎN LIVADA CASEI CAPOLETTO.
//INTRĂ JULIETA.//

JULIETA:

Voi, armăsari, copitele de foc
Le puneţi la-încercare-în aprig joc,
Zorind spre locuinţa-înflăcărată
De Phoebus de la Zeus căpătată.
Aşa precum de Phaeton s-a spus
Că-şi mâna-armăsarii spre apus
Şi iute-aduce noaptea înnourată
Şi dragostea cu ea, înflăcărată,
Ca ochii răi să nu poată privi
Când pe Romeo-în braţe-l voi primi,
Şi se strecoară-în cuibul fericirii.
Cei ce jertfesc pe-altarele iubirii
Au drept lumină frumuseţea lor,
Şi noaptea-i place orbului amor.
O, vino iute, noapte-întunecată,
În mantia ţesută-în negru toată,
Şi-învaţă-mă să pierd un joc prin care
Voi câştiga un preţ cu mult mai mare.
(SPRE SÂNII EI)
Sunt doi bujori neprihăniţi de fată.
Să-mi înveleşti înflăcăratul sânge
Ce se frământă-în taină, şi se strânge
În prea îmbujoratul meu obraz,
În mantia-ţi cernită. Ţine-l treaz,
Doar până când, şi fără de sfială,
Simţi-va prihănită îndrăzneală,
Nemaivăzând în dragoste o vină.
O, vino, noapte! Tu, Romeo, vină.
Şi fă din noapte zi. Vei odihni
Pe aripile nopţii. Mândra zi
Te-o odihni ca fulgii lucitori
De nea de pe spinarea unei ciori.
O, vino iute, noapte fermecată,

Şi dă-mi-l pe Romeo-al meu. Vreodată
De va muri, să-l iei pe seama ta.
Cred că pe boltă-l vei împrăştia,
În mii de stele-atât de strălucite
Că lumile vor fi îndrăgostite
De noaptea-atunci atât de luminată,
Cu bolta ei feeric înstelată.
Şi soarele, atât de îngâmfat
Nu va mai fi de nimeni lăudat.
I-am cumpărat iubirii mele-o casă:
Nespusă mi se pare de frumoasă,
Dar încă nu-i de nimeni locuită.
M-am şi vândut, dar nu sunt stăpânită.
Oh! Cât de-încet se scurge ziua! Pare
C-ar fi într-un ajun de sărbătoare.
Cu haine noi, copilul griji îşi face,
Căci încă n-are voie să le-îmbrace.
Dar vine doica. Îmi aduce veşti
De la Romeo. Oricum le rosteşti,
Iubită doică, fermecatu-i nume
E tot ce-mi poate fi mai drag pe lume!

//INTRĂ DOICA, ÎNCĂRCATĂ CU FRÂNGHII//

Ei, Doică? Îmi aduci frânghii, aşa
Ţi-a spus Romeo?

DOICA:

(ZVÂRLIND FRÂNGHIILE PE PODEA)
Dracu’ să mă ia!

JULIETA:

Vai! Pentru ce-ţi frângi mâinile? Ce este?

DOICA:

S-a încheiat zadarnica poveste!
E mort! E mort! E mort! Suntem pierdute!
S-au dus de-a pururi zilele plăcute!

JULIETA:

Îşi bate cerul joc aşa cumplit?

DOICA:

Nu cerul, ci Romeo s-a grăbit

Să săvârşească-o faptă fără nume,
Ca pe un bun prieten să-l răzbune.

JULIETA:

Vai! Cum mă chinuieşti! Diavol mânios!
Întocmai ca în iad pe-un ticălos
Gheena îl munceşte! Ce urât!
Romeo, vrei să spui, s-a omorât?
Răspunde-mi nu! De-mi vei răspunde: da!
O vorbă scurtă viaţa mi-o va lua.
În vorba-aceasta otrava-atâta zace
Ca-în ochii de viperă. Nu-ţi dau pace
Decât atunci când pot să te omoare.
Şi ochii lui de vrajă s-au închis,
De vie-aşezată-în paradis.
De-a fost ucis, răspunde: DA. De nu,
Atunci, o doică, îmi răspunde: NU!
O vorbă-adevărată să-mi dea ştire,
Şi-o vor primi cu groază sau iubire.

DOICA:

Cu ochii mei văzutu-l-am rănit.
În pieptul lui viteaz a fost lovit.
O! Bietu-i trup! Însângerat, rănit,
Şi palid, ca cenuşa, şi mânjit
Cu sânge peste tot. Când l-am văzut
Am leşinat pe loc şi am căzut.

JULIETA:

Te frânge, biată inimă amară,
Şi stinge-te, a ochilor comoară.
Lipsiţi pe veci de razele de soare,
Orbiţii ochi vor sta la închisoare.
Prefă-te iarăşi, huma tristă-în humă,
Nu mai mişcă. O, moarte! Vino, du-mă
Alături de Romeo, în sicriu.
Voiesc să mor, de nu mai este viu.

DOICA:

O, Tybalt! Tu, prieten încercat.
Viteze Tybalt. Fi-vei îngropat.
Tu, tinere viteaz, curtenitor,
Sfârşitul ţi-a fost cutremurător.

JULIETA:

Cum? Morţii măturaţi sunt de furtună?
Romeo-i mort şi Tybalt, ruda-mi bună,
Iubitu-mi văr, şi el s-a prăpădit
Alături de Romeo,-al meu iubit.
Răsune surla zilei de apoi:
Ca ei viteji nu mai găseşti alţi doi!

DOICA:

Tybalt e mort. Romeo-i surghiunit.
Romeo l-a ucis şi a fugit.

JULIETA:

Cum? Sângele lui Tybalt l-a vărsat
Romeo, care astăzi mi-e bărbat?

DOICA:

Da, l-a vărsat! Nenorocire mare!

JULIETA:

Cu inimă de şarpe, ochi de floare!
A stat cândva un zmeu într-un palat
Atât de falnic şi de minunat.
Tiran frumos şi duşman îngeresc,
Un corb cu aripi albe, parcă este
O scumpă turturică din poveste.
Un miel nevinovat cu colţi de lup,
Un chip de înger peste-un jalnic trup.
Un ticălos cu chip dumnezeiesc
Prin care m-ai făcut să te iubesc.
Tocmai pe dos de ceea ce păreai!
Sfânt blestemat să-ţi fie locu-în rai.
O fire,-în iad răspunde ce făceai
Când trupul lui Romeo-l frământai.
Demonic suflet, trup fermecător,
Ajuns în cer în raiul primitor.
S-a mai văzut vreo carte minunată
În piele-atâta de frumos legată
Cu-un conţinut mai vrednic de ruşine?
O! Doamne! Cum? Minciuna se cuvine
Să stea într-un castel strălucitor?

DOICA:

Bărbaţii sunt născuţi pentru omor.
Ei n-au credinţă, nu au omenie,
Nici cinste, nici onoare: doar trufie.
Vicleni, nelegiuiţi, linguşitori,
Setoşi de sânge, veşnic trădători.
Dar unde-i omul meu. Aş vrea să-l chem
Să-aducă AQUA VITÆ… Ce blestem!
Necazurile mă îmbătrânesc!
Pieirea lui Romeo o voiesc!

JULIETA:

Aş vrea să-ţi fie gura blestemată.
Nu! Firea lui, de îngeri frământată
N-a fost născută doar pentru ruşine!
Nici răzbunării nu i se cuvine
Pe fruntea lui să se întipărească.
Stăpână e pe stirpea omenească
Cerească-i frunte plină de onoare.
Mă ruşinez de vorbele-mi amare.

DOICA:

Cum poţi vorbi de-acel ce ţi-a ucis
Iubitul văr, acum în paradis?

JULIETA:

Îl pot vorbi de rău pe soţul meu
De doar trei ceasuri? Singură doar eu
Cuvine-se să te-apăr cât mai bine,
Nu să te fac, prosteşte, de ruşine.
De ce l-ai omorât pe vărul meu?
Ai fost un ucigaş! Dar Dumnezeu
Cunoaşte bine că trufaşu-mi văr
A vrut să te ucidă-într-adevăr.
Întoarceţi-vă, lacrimi, la izvor.
Căci l-a ucis, ca un apărător
Al vieţii lui, de el ameninţată.
O! Sunt acum cu soarta împăcată.
Doar soţul meu trăieşte: l-a ucis
Pe Tybalt, care viaţa i-a proscris.
E singura-mi cumplită mângâiere,
Şi plâng cu desfătare de durere.
Păcatu-în suflet mi s-a cuibărit:

„E Tybalt mort, Romeo surghiunit“.
Şi zece mii de Tybalt pot să moară!
Osânda nu e grea, dar nici uşoară.
Dar moartea-i grea, şi fără mântuire.
De este drept ca o nenorocire
Nu-i singură, când vine vreodată,
Ci-ţi face viaţa mai întunecată,
De-i Tybalt mort, nu pot să-i plâng apoi
Pe mama, tata, chiar pe amândoi,
Precum îmi plâng bărbatul în surghiun.
Romeo surghiunit! Un gând nebun!
Nu poate să-l cuprindă mintea mea,
Nimic nu-mi face jalea-atât de grea.
E-un lucru fără ţintă, fără scop.
O! Numa-în moarte aş putea să-îngrop
Durerea mea. Şi nu-i cuvânt s-o spună!
Dar unde-mi sunt părinţii, doică bună?

DOICA:

Plâng şi-l bocesc pe Tybalt, ruda lor.
Durerea n-aş putea să le-o măsor.
Ai vrea să-i vezi?

JULIETA:

Cu lacrimile lor
Îşi spală rana,-în timp ce ale mele
Cu ele măsurate-s mult mai grele.
Şi-atunci când ale lor se vor usca
Din ochii mei, din biata minte-a mea,
Nu va putea durerea să se stingă.
Frânghiile le ia. Această chingă
Da, totul de Romeo chibzuit
Şi-acum Romeo este surghiunit!
Din frânghii el voia să facă-o scară
Aievea către patu-mi de fecioară.
Ca văduvă-fecioară mor acum,
Mireasă de o clipă, mi-a fost dat,
În patul nunţii mele, nepătat.
Şi nu Romeo, ci cumplita moarte
De fecioria mea avea-va parte.

DOICA:

(RIDICĂ FRÂNGHIILE)

Ţi-l voi aduce, ca într-o poveste,
Pe scumpul tău Romeo, de-unde este.
La fratele Lorenzo-i, în chilie,
Diseară-aveţi dorita cununie.

JULIETA:

(DÂNDU-I UN INEL)

De-l vei găsi, să-i dai acest inel.
Se zbuciumă zadarnic, singurel.
E cavalerul meu, cu strălucire:
L-aştept la cea din urmă despărţire.

//IES, SEPARAT UNA DE ALTA.//

Scena a III-a

ÎN CHILIA FRATELUI LORENZO.
//LORENZO ŞI ROMEO.//4

LORENZO:

Romeo, vino, frică să nu-ţi fie:
Restriştea ţi-a adus năpasta, ţie,
Şi cu ursita rea te-ai logodit.

//INTRĂ ROMEO//

ROMEO:

Ce veşti, părinte? Ştiu că-s surghiunit
De principe. Dar cum se mai numeşte
Nenorocirea care mă pândeşte?
Eu n-o ştiu încă?

LORENZO:

Te-ai obişnuit
Cu soarta rea. De prinţ eşti osândit,
Cum ai aflat, la nesfârşit surghiun.
Deci s-ar cam cuveni să pleci, îţi spun.

ROMEO:

Simt că-i osânda zilei de apoi!

LORENZO:

Va trebui să vezi ţinuturi noi,
Dar nu-ţi vei pierde viaţa. Mai aşteaptă;
Ţi se va face-o judecată dreaptă.

ROMEO:

Surghiunul? Este moarte, nu surghiun.
Pe nimeni nu mai pot să mă răzbun,
Ci din Verona trebuie să plec.

LORENZO:

Pe-osânda-aceasta dacă mă aplec
Îmi pare blândă. Poţi să pleci oriunde.

ROMEO:

Dar inima-în Verona mi se-ascunde
Afară de Verona-i veşnic chin,
E purgatoriul, iadul, din senin.
Gonit de-aici, din lume-s izgonit.
Surghiunul mi-este moartea, negreşit.
Când spui SURGHIUN, mă descăpăţânezi
Cu un topor de aur. Şi nu vezi
Că mă ucide-atâta mulţumire.

LORENZO:

Păcatul tău nu-încape mântuire.
Păcatul groaznic moarte ţi-o aduce,
Dar s-a milostivit slăvitul duce
Să schimbe legea, printr-o înlesnire,
Şi ţi-a adus miloasa-i mântuire,
În loc de moarte. Nu i-a fost uşor,
Şi-i eşti acum nerecunoscător!

ROMEO:

E chin, şi nu-i iertare, pentru mine:
Eu nu-mi pot duce zilele senine
Decât unde trăieşte Julieta.
Din mine face-un ucigaş vendetta
Din vremuri vechi. Mai poate s-o privească
Pe soaţa mea privirea omenească,
Şi chiar un câine, chiar un şoricel,
Un dobitoc, oricât de mititel.
O muscă pe un stârv încremenită
Ca mine-i mult mai privilegiuită.
Căci mâna-i albă poate s-o măsoare
Pe buza ei zglobie ca o floare
Ea ar putea să se-aşeze-în zbor,
Să-i fure un sărut fermecător.
Privirile fiindu-i încruntate,
Ca un păcat al sărutării date.
Romeo doar nu poate s-o sărute!
E surghiunit spre ţări nestrăbătute.
Aicea la Verona-s liberi toţi,
Eu trebuie să fug, ca nişte hoţi.
N-ai vreo otravă? Cum aş fi dorit

Să-mi am jungherul bine ascuţit.
Prin orice mijloc vreau acum să mor,
Oricât de josnic. E îngrozitor
Să-aud acest cuvânt de surghiunit
Aci-în Verona! Frate, e cumplit.
Cei ce-l aud, cei ce sunt blestemaţi
Să meargă-n iad, cât sunt de-înspăimântaţi.
N-ai inimă, duhovnicul meu bun,
De mă zdrobeşti cu-acest cuvânt: „surghiun!“

LORENZO:

Ascultă-mă, te rog, sărman nebun…

ROMEO:

Vrei să-mi vorbeşti din nou despre surghiun?

LORENZO:

Vreau să te fac să-ţi potoleşti mânia:
Restriştea şi-are leac filosofia.
Înţelepciunea, lapte, leacul bun,
Te-o mântui cu vremea de surghiun.

ROMEO:

Mereu, mereu, surghiun! Cât de pustie
Îmi pare-amara ta filosofie!
Filosofia poate să mi-o aducă
Aicea pe Julieta? Să ne ducă
Pe amândoi de-aici în alt oraş?
Să schimbe-osânda prinţului trufaş?
Nimic din toate-acestea n-ar putea
Filosofia! Nu-mi vorbi de ea!

LORENZO:

Nebunii n-au urechi! E vreo tăgadă?

ROMEO:

Când înţelepţii nu mai ştiu să vadă…

LORENZO:

Vreau să te fac, încet, să-ţi vii în minţi…

ROMEO:

Nu poţi vorbi de ceea ce nu simţi!

Nu poţi să fii ca mine-îndrăgostit,
În floarea tinereţii, şi iubit
De Julieta, cununat cu ea,
Şi-apoi, doar într-o clipă, soarta rea
Pe Tybalt să-l ucid m-a îndemnat
Şi, fără de măsură-înamorat,
Să plec, de teama morţii, în surghiun.
Eu cred că te-ai purta ca un nebun
Aşa cum vezi că fac acuma eu,
Şi n-ai mai crede nici în Dumnezeu:
Ţi-ai smulge părul şi te-ai tăvăli,
Măsura gropii pentru-a-ţi făuri.

//SE AUD BĂTĂI LA UŞĂ.//

LORENZO:

Acum la uşă bate cineva,
De te-or găsi aici, nu vom scăpa
De-o groaznică osândă, amândoi.
Ridică-te şi-ascunde-te, vioi.

ROMEO:

Nu vreau să mă ascund, atâta vreme
Cât groaza unei inimi care geme
Mă poate-acoperi în ochii lor.

//ALTE BĂTĂI ÎN UŞĂ, MAI PUTERNICE//

LORENZO:

Auzi! Bat iar! Romeo: te implor,
Te suie în chilia mea îndată,
Ştii că lucrez acolo…

//ÎN VREME CE ROMEO SE URCĂ REPEDE PE SCĂRI, SE BATE DIN NOU.//

(TARE): Descuiată
Va fi îndată uşa. Ai răbdare,
Lucram… Dar cine bate-aşa de tare?
De unde eşti? Ce vrei? Răspunde-mi mie!

DOICA:

Vă-aduc de la Julieta o solie!
Lăsaţi-mă să intru…

LORENZO:

(DESCHIZÂNDU-I UŞA) Bun venit!

//INTRĂ DOICA.//

DOICA:

O, sfinte frate, bine te-am găsit!
Te rog să-mi spui, Romeo unde este?
El, mirele Julietei din poveste.

LORENZO:

(I-L ARATĂ) Se zbuciumă pe scânduri, beat de jale.

DOICA:

La fel ca enoriaşa dumitale!
Sărmană simpatie în durere!
Fiinţa lor e toată numai fiere!
Aşa şi ea, tot geme şi se zbate,
Se-azvârle când pe faţă, când pe spate…
(CĂTRE ROMEO) Ridică-te, te rog, nu sta culcat
De dragul Julietei: eşti bărbat!
Se poate să te pierzi aşa cu firea?

ROMEO:

Vai, doică!

DOICA:

Moartea-încheie şi iubirea,
Şi suferinţa…

ROMEO:

Cred şi eu aşa…
Te rog, vorbeşte-mi de Julieta mea!
Ce s-a-întâmplat cu ea? M-a blestemat
Ca pe un ucigaş… care-am pătat
Cu-un sânge scump, sub stelele sihastre,
Copilăria fericirii noastre?
Unde-i Julieta? Spune-mi, ce mai face?
Ce spune? Doar în supărare zace?
Vai! Tainica-mi soţie, cu mâhnire,
Îşi vede frântă tainica iubire.

DOICA:

Nimic nu spune! Plânge şi tot plânge,
Cu lacrimi de durere şi de sânge.
Se-aruncă-apoi pe pat, strigând cu frică:

Vai! Tybalt! Şi pe urmă se ridică,
Strigând: Romeo! Şi se prăbuşeşte.

ROMEO:

O, Doamne! Bietu-mi nume o răneşte
Ca o ghiulea ţâşnită dintr-un tun,
Spre ea ochită de un braţ nebun.
De braţul celui ce l-a omorât
Pe Tybalt, şi o strânge-acum de gât.
Răspunde-mi frate, ştii în care parte
Se-ascunde-un nume-aducător de moarte
În trupul meu. Mi-l spune, să-l omor!

//ÎŞI TRAGE SABIA.//

LORENZO:

(OPRINDU-I, CA ŞI DOICA, SABIA)
Nu face-acest păcat îngrozitor!
Opreşte braţul tău nelegiuit!
Nu eşti creştin? Nu ţi s-au hărăzit
Virtuţile nădejdii şi credinţei?
Te laşi zdrobit în calea suferinţei
Ca o muiere? Plângi ca o muiere,
Şi-în cer în loc să cauţi mângâiere,
Te porţi cu tine-întocmai ca o fiară.
Bărbat eşti tu? Femeie? Ce uşoară
Îţi este judecata! M-ai mirat!
Pe tagma mea, de care sunt legat,
Nu te-înţeleg! Pe Tybalt l-ai ucis.
Voieşti să nu mai intri-în Paradis,
Să te ucizi, în spaima ta nebună,
Şi s-o sileşti pe aripi de furtună
Pe-aceea care-atât te îndrăgeşte,
Şi care pentru tine mai trăieşte,
Să moară pentru deznădejdea ta!
Te-încumeţi, fără rost, a blestema
Şi naşterea-ţi, şi cerul, şi pământul!
Când toate trei au fost de Domnul Sfântul
Când te-ai născut, spre bine îndrumate.
Şi mintea, frumuseţea, toate, toate,
Şi dragostea Julietei, le blestemi!

De furia cerească nu te temi?
Ai daruri multe, ca un cămătar,
Dar ţie ţi le-a dat cerescul har.
Şi-acuma faci din trupul tău frumos
Un chip de ceară, fără de folos,
Lipsit de orişicare bărbăţie,
De orişicare fel de vitejie.
Iubirea ţi-e un fel de umilinţă,
Ucizi pe cea ce ţi-a jurat credinţă,
Iar duhul care îţi încununa
Şi trupul zvelt, ca şi iubirea ta,
A trupului podoabă, şi-a iubirii
Nu te-a-îndemnat pe calea izbăvirii,
Ci arde totu-în calea lui, precum
Ostaşul prost preface totu-în fum,
Când pulberei de puşcă îi dă foc;
Necunoscând că-i numai un mijloc
În bătălie. Haide! Fii bărbat!
Îmi spune doica-acum, eşti aşteptat
De draga ta Julieta: ea trăieşte.
Şi nu din răzbunare te primeşte.
Când Tybalt a voit să te omoare,
Tu l-ai ucis. Şi afli, cu mirare,
Că-în loc să fii la moarte osândit,
Ai fost de bunul prinţ doar surghiunit.
Norocul ţi-e o binecuvântare,
Iar tu-ţi baţi joc de el, cu nerăbdare,
Vrei să-ţi înfrunţi şi soarta, şi iubirea,
Când Domnul îi aduce mântuirea.
Să bagi de seamă: pe această cale,
Sfârşitul tu ţi-l pregăteşti, cu jale,
Căci nenorocul tu l-ai căutat,
Ca un copil de soartă alintat.
Acum te du-în iatacul Julietei,
Îi potoleşte deznădejdea fetei
Şi-o mângâie de-atâta supărare.
Dar Mantova te-aşteaptă-în depărtare,
Să pleci devreme, altfel izbuteşti
Cu straja noastră să te întâlneşti.
La Mantova aşteaptă-apoi, pribeag,

Să-ţi dăm căsătoria în vileag,
Cu toţi duşmanii tăi să te-împăcăm,
Şi de la prinţ apoi să căpătăm
Iertarea ta. Vei fi binevenit,
De zece mii de ori mai fericit,
Decât pleca-vei, deznădăjduit.
Tu, dragă doică, du-te înainte.
Să-mi spui mângâietoarele cuvinte
Stăpânei tale. Şi, cu-îndemânare,
Să ştie să-i trimită la culcare
Pe toţi ai casei, frânţi de-atâtea fapte:
Să-şi pregătească sfânta nunţii noapte!

DOICA:

Vai, cuvioase frate,-aş fi rămas,
Cutremurată de-înţeleptu-ţi glas
Întreaga-noapte-aicea să te-ascult.
(CĂTRE ROMEO) Julietei c-o iubeşti la fel de mult
Mă duc să-i spun, rugând-o să te-aştepte.

ROMEO:

Mustrarea ei, cu vorbe înţelepte,
Să-i spui că i-o aştept…

//DOICA VREA SĂ SE PLECE, SE RĂZGÂNDEŞTE, SE ÎNTOARCE, ÎŞI SCOATE DIN DEGET INELUL JULIETEI ŞI I-L DĂ LUI ROMEO.//

DOICA:

(DÂNDU-I INELUL JULIETEI LUI ROMEO)
Acest zălog
De dragoste, primeşte-i-l, te rog.
Să vii curând, pe-a nopţii adiere.

//IESE.//

ROMEO:

(SĂRUTÂND INELUL)
Acest inel i-o mare mângâiere.
Acuma simt, părinte, că trăiesc.

LORENZO:

Hai, noapte bună! Du-te! Te grăbesc.
Nu aştepta când straja se aşază
Şi pleacă-îndată ce se luminează,
În alte straie-învеşmântat. Aşteaptă
La Mantova o judecată dreaptă.

Prin pajul tău îţi voi trimite ştiri.
Acuma, rob al aprigei iubiri,
De-a pururi legiuite, poţi pleca.
Noroc şi noapte bună! Mâna ta.

ROMEO:

Mă-aşteaptă-o fericire-atât de mare,
Că simt că-i plumb oricare aşteptare.
Altminteri, sfânt părinte, n-aş pleca
Atât de grabnic din chilia ta!

//IESE REPEDE.//

4 Nu se ştie de ce Şt. O. Iosif le acordă soţiilor celor doi duşmani, Capoletto şi Montecchio, titlurile de CONTESA. Singurul conte din piesă este Paris, conte de Lodrone. Shakespeare le spune CAPULET'S WIFE şi MONTAGUE'S WIFE.
Celebra scenă poetică a despărţirii, în zorii nopţii nunţii, a Julietei de Romeo, este foarte inegal tradusă de Şt. O. Iosif, cum a făcut şi cu balada reginei Mab, rostită mai sus de Mercutio. Excepţionalul vers a Julietei „IT WAS THE NIGHTINGALE, AND NOT THE LARK", e tradus olteneşte „privighetoarea FU, nu ciocârlia / Ce-ţi săgetă auzul SPERIOS".

Scena a IV-a

O SALĂ ÎN PALATUL CAPOLETTO.
//INTRĂ CAPOLETTO, SIGNORA CAPOLETTO ŞI CONTELE PARIS.//

CAPOLETTO:

Au fost împrejurări atât de triste,
Că n-am găsit niciun răgaz, signore,
Să-i spunem fetei ce se cuvenea.
Nespus de mult la vărul ei ţinea,
La Tybalt, cum ţineam şi eu, fireşte.
Dar ştim că omul e născut să moară…
Acu-i târziu… ea nu se mai coboară.
Venirea voastră este-o desfătare
Şi ne-a făcut o bucurie mare.

CONTELE PARIS:

Fireşte, astfel de nenorocire,
Nu e prilej temeinic de peţire.
Signora, noapte bună. Ar fi bine
Copilei voastre să-i vorbiţi de mine.

SIGNORA CAPOLETTO:

Nădăjduiesc să-i pot vorbi pe faţă
Copilei mele, mâine dimineaţă,
În seara-aceasta jalea o apasă.

CAPOLETTO:

Signore, eu aş pune rămăşag
Că-i sunteţi fetei mele foarte drag.
În toate-o ştiu supusă şi cuminte.
Signora, treci la ea, mai înainte
De-a te culca. Şi spune-i că-i peţită
De conte. Şi că ziua potrivită
De nuntă ar fi miercuri… Azi ce este?

CONTELE PARIS:

E luni…

CAPOLETTO:

E luni? Ar fi fără de veste.
Să spunem joi. Atuncea, plin de har,

O va conduce Paris la altar.
(CĂTRE PARIS) Eşti pregătit? Nu vrei să ne grăbim?
Vom face-o nuntă fără fast, căci ştim
Că-ar spune lumea că puţin ne pasă
De Tybalt şi de moartea-i ticăloasă.
Orişice-ar fi, nu facem nuntă mare…
Vreo şase, şapte oaspeţi, prin urmare.
E de ajuns. Deci, joi, la cununie.

CONTELE PARIS:

Chiar joi această zi aş vrea să fie!

CAPOLETTO:

Deci joi rămâne nunta. Noapte bună!
(SOŢIEI SALE) Să-i spui Julietei noastre: se cunună
Chiar joi. De nuntă să se pregătească.
Te du cu bine, conte! Să-mi gătească
Odaia de culcare. E târziu!
Curând se-înalţă soarele zglobiu!

//ÎN VREME CE SOŢII CAPOLETTO IES PE O UŞĂ, CONTELE PARIS IESE PE ALTA.//

Scena a V-a

ÎN REVĂRSAT DE ZORI. LIVADA PALATULUI CAPOLETTO.
//ROMEO ŞI JULIETA, ÎMBRĂŢIŞAŢI, LA BALCON.//

JULIETA:

Cum? Vrei să pleci? Te prinde nerăbdarea?
Nu ciocârlia, ci privighetoarea
Cu trilul ei duios, ţi-a săgetat
Auzul ce-i fireşte-îngrijorat.
Ea cântă printre rodii-întreaga noapte.
Iubitule, duioasele ei şoapte
Le-ai ascultat: a fost privighetoarea!

ROMEO:

Nu! Ciocârlia şi-a cântat chemarea,
Ca sol răscolitor al dimineţii,
Şi nu privighetoarea. Toţi drumeţii
Au şi pornit, în linişte deplină.
Pizmaşă, vezi o rază de lumină,
Iubita mea, mijind spre răsărit.
Priveşte norii cum i-a risipit.
Opaiţele nopţii-încet se sting.
Pe culmile din zare le înving
Opaiţele soarelui ceresc.
Rămân şi mor, sau, dacă plec, trăiesc.

JULIETA:

O! Nu-i lumina zilei! Nu, iubite!
I-un meteor, pe care ni-l trimite
Slăvitul soare. Da, un meteor,
Prin noapte, ca de torţă purtător
Spre Mantova, să-ţi lumineze drumul.
Poţi zăbovi, Romeo, în parfumul
Înmiresmat al patului de nuntă.

ROMEO:

Înfrunt cu desfătare soarta cruntă,
Şi-s fericit să fac tot ce doreşti.
Mai zăbovesc sub ochii tăi cereşti.
Nu-i ochiul dimineţii-în zarea sură

Ci e a Cynthiei căutătură
Şi trilurile ciocârliei sfinte
Nu şi-au rostit divinele cuvinte
Departe peste capetele noastre,
Ca să răsune bolţile albastre!
Plecarea-i cea mai groaznică otravă
Şi fericirea e doar în zăbavă.
O, moarte scumpă! Fii binevenită
Şi fă-o pe Julieta fericită.
Nu trebuie să ne gândim la moarte!
Să mai vorbim, căci ziua e departe.

JULIETA:

Ba pleacă iute. Vine ziua sfântă.
E glasul ciocârliei care cântă,
A zilei fermecată melodie.
Spuneai că-în cântul ei e armonie,
Cum poate fi, doar cântu-i ne dezbină!
Cu broasca ea a ochilor lumină
Se spune că-au schimbat-o. Bat-o Sfântul!
De ce nu şi-au schimbat mai bine cântul?
Când mâna ta din mâna mea o smulge,
Voind venirea zilei s-o divulge.
Te-alungă ca un corn de vânătoare…
Vai! Du-te! S-a făcut lumina mare.
Lumina creşte, este tot mai multă!
Romeo, pleacă, pleacă! Mă ascultă!

ROMEO:

Lumină tot mai multă e pe-afară,
În suflet mi-e-întuneric doar, şi pară!

//DĂ BUZNA DIN IATAC DOICA.//

DOICA:

Stăpână…

JULIETA:

Doică?

DOICA:

Urcă spre iatac
Signora-în grabă mare. Ce să fac?
Se-înalţă zorii. Fiţi cu grijă mare.

//IESE.//

JULIETA:

Cu ziua-în haos viaţa să-mi coboare!

ROMEO:

Te las! O sărutare! Cea din urmă!

//DUPĂ CE SE SĂRUTĂ PĂTIMAŞ, ROMEO COBOARĂ DE LA BALCON PE SCARA DE FRÂNGHIE ÎN LIVADĂ ŞI RĂMÂNE ÎN FAŢA BALCONULUI.//

JULIETA:

Cu-o sărutare, viaţa mi se curmă!
Stăpânul meu şi soţul meu iubit,
Trimite-mi veşti mereu, necontenit.
Sunt multe zile numai într-o clipă,
Şi viaţa mea, pe-a visului aripă,
Fugind, mă tem că voi ajunge, până,
Să te mai văd, Romeo, o bătrână!

ROMEO:

Rămâi cu bine! Ţi-oi trimite veşti;
Şi tu la fel, să-mi spui că mă iubeşti.

JULIETA:

Iubitule, ne vom mai revedea?

ROMEO:

Nu mă-îndoiesc! Durerea mea şi-a ta
Se vor preface-în fragede-amintiri…

JULIETA:

O, Doamne! Am urâte presimţiri!
Îmi pari, precum te văd acolo, jos,
C-ai fi cumplitei morţi adus prinos!
Eşti palid? Poate ochiul meu mă-înşală…

ROMEO:

Şi tu, iubito,-mi pari la fel de pală.
Durerea soarbe sângele din vine,
Iubita mea, gândeşte-te la mine!

/IESE REPEDE.//

JULIETA:

(RIDICĂ SCARA DE FRÂNGHIE ŞI-O ÎMPĂTUREŞTE, PLÂNGÂND)
Eşti veşnic nestatornică, o soartă,
Şi poate orişicând să ne despartă

Nepăsătoarea-ţi nestatornicie;
Dar lumea-întreagă stă de mărturie
Că soţul mi-e nespus de credincios.
Să mi se-întoarcă tot aşa frumos
Cuprins de-aceeaşi veşnică iubire
Din Mantova, nepreţuitu-mi mire!

MADONNA CAPOLETTO:
(DINĂUNTRU) Copilă, te-ai trezit devreme?

JULIETA:
Mamă,
Atât de dulce glasul tău mă cheamă!
Veghezi şi-acum, la ceas aşa târziu?
Ori te-ai trezit atât de timpuriu?
Dar ce te-aduce, mamă,-acum la mine?

//MADONNA CAPOLETTO INTRĂ PE BALCON.//

MADONNA CAPOLETTO:
Ce faci, Julieto scumpă?

JULIETA:
Nu mi-e bine…

MADONNA CAPOLETTO:
Tot îl boceşti pe vărul tău, anume?
Doar n-ai putea să-l mai aduci pe lume!
Oricât ai plânge. Timpul nu te-aşteaptă,
Nu cred că-i o purtare înţeleaptă.

JULIETA:
Dar, scumpă mamă, sufăr mult, nu crezi?

MADONNA CAPOLETTO:
Poţi suferi, dar n-ai să-l mai revezi
Pe cel pierdut…

JULIETA:
Nespus de mult mă doare,
Şi vreau să-l plâng mereu, fără-încetare.

MADONNA CAPOLETTO:
Copila mea, nu-l plânge-atât pe el
Ci faptul că acel cumplit mişel
Ce l-a ucis pe Tybalt mai trăieşte…

JULIETA:

Mişelul care… a! Cum se numeşte?

MADONNA CAPOLETTO:

Romeo!

JULIETA:

(APARTE) E o mare depărtare
Între-un mişel şi el! (TARE) Cu îndurare
De bunul Dumnezeu mă rog mereu,
Să-l ierte astfel cum îl iert şi eu.
Căci nu-i alt om pe lume să mă facă
Mai mult să plâng…

MADONNA CAPOLETTO:

Fireşte, dacă
Mai este-în viaţă-acel nelegiuit.

JULIETA:

Cu mâinile-acestea am dorit
Eu singură să vreau să mă răzbun.

MADONNA CAPOLETTO:

Aş vrea dorinţa să ţi-o încunun. –
N-ai grijă, că-l ajunge răzbunarea.
Să-i pună o otravă în mâncarea
Nemernicului, eu i-am poruncit
La Mantova, unui slujbaş plătit.
Pe urmele lui Tybalt să-l trimeată,
Şi-atunci, Julieto, fi-vei împăcată.

JULIETA:

Nu, împăcată, mamă, am să fiu,
De-l văd doar pe Romeo… mort sau viu.
Căci inima-mi nu-îndură vreo zăbavă.
De poţi găsi un om să-i dea otravă,
Cu mâna mea aş vrea s-o pregătesc,
S-o verse lui Romeo… cum i-o place,
Să-l văd dormind un somn de veci, în pace.
Când numele-i aud… şi nu-s în stare
Să-îndeplinesc cumplita-mi răzbunare
Pe seama lui, acel ce mi-a ucis
Pe Tybalt, să-l trimit în Paradis.

MADONNA CAPOLETTO:

Să pregăteşti otrava. Eu găsesc
Un om ca gândul să mi-l împlinesc.
O veste bună-acum, iubită fată.

JULIETA:

În vremi atât de triste, aşteptară
Cu drag e-o veste bună. Mamă dragă
S-o spui…

MADONNA CAPOLETTO:

Nu-i nimeni să te înţeleagă
Ca tatăl tău de bine… să voiască
Adânca jale să ţi-o risipească.
A pus la cale-aşa, fără de veste,
În cinstea ta, o gingaşă poveste.
Nici mie nu mi-ar fi trecut prin minte…

JULIETA:

Când e serbarea? O doresc fierbinte.

MADONNA CAPOLETTO:

Chiar joia care vine. Va sosi
Frumosul conte Paris, doar îl ştii,
Un nobil tânăr, zvelt şi plin de har,
Julieto, să te ducă la altar.
Şi tu vei fi, când vom veni acasă
De la San Pietro, veselă mireasă.

JULIETA:

Ba, pe San Pietro, prea mă luaţi în grabă.
O căsnicie astfel nu se-înjgheabă.
Sunt zilele până atunci prea scurte;
Să vină mai întâi să-mi facă curte.
Să-i spui iubitului meu domn şi tată
Că-s tânără, nu pot fi măritată.
Şi, dacă e să mă mărit, voiesc
Să-l iau pe-un om pe care îl urăsc,
Mai bine pe Romeo chiar, decât
Pe contele acela mohorât.
Aceasta-a fost povestea pregătită?

MADONNA CAPOLETTO:

Chiar tatăl tău credea că te mărită.

Soseşte chiar acum. Şi vei vedea
Ce bucurie-i face spusa ta!

//INTRĂ PE BALCON SIGNORUL CAPOLETTO ÎMPREUNĂ CU DOICA.//

CAPOLETTO:

Când soarele apune, pică rouă,
De două zile fără milă plouă,
Căci fiul preaiubitului meu frate
A fost ucis cu-atâta răutate.
Îl plângi mereu, copilă? Verşi mereu
Potop de lacrimi? Mă întreb şi eu
De unde-atâtea lacrimi? Ai ajuns
Ca marea, cu-un zăbralnic nepătruns.
Sărmanu-ţi trup lipsit de apărare
Se va-îneca în lacrime amare.
Signora, vreau s-o mântuiesc de jale.
I-ai spus Julietei tot ce-am pus la cale?

MADONNA CAPOLETTO:

Signore, prea plecată mulţumeşte.
Să se cunune însă nu voieşte.
Mai bine-ar vrea, decât să-şi dea cuvântul,
Să fie logodită cu mormântul.

CAPOLETTO:

Cum? Cum? Signora, vreau să-mi lămureşti.
Copilă dragă, spune, nu primeşti,
Şi nu eşti mândră, recunoscătoare
Că iei un soţ cu-un rang atât de mare?
Strădaniile noastre au ajuns
Să capete-un asemenea răspuns?

JULIETA:

Nu-s mândră, dar sunt recunoscătoare
Că l-aţi făcut pe Paris să se-însoare
Cu mine. Dar cu Paris nu voiesc
Pe veci de veci să mă căsătoresc.
Din suflet însă eu vă mulţumesc.

CAPOLETTO:

Cum? Cum? Ce logică, şi vorbe mari
Credeam de bucurie că-ai să sari.

Şi-acum, Julieto, spui o vorbă mare:
„Că n-ai vreo poftă de însurătoare!“.
„Că nu eşti mândră!“ Scumpa mea copilă!
Nu-mi mulţumi, căci nu-ţi fac nici o silă,
Să-ţi pregăteşti frumoasele picioare
Să mergi cu Paris joia viitoare.
Altminteri nu ne mai priveşti la faţă!
Să nu mai spui o vorbă şugubeaţă.
Am să te duc eu însumi la altar.
De te împotriveşti, e în zadar.

MADONNA CAPOLETTO:

Signore, ţi-ai ieşit cumva din minte?

JULIETA:

(ÎNGENUNCHIND) Te rog din suflet, scumpul meu părinte,
Copila ta o vorbă vrea să-ţi spună…

CAPOLETTO:

Mai bine să te spânzuri, eşti nebună!
La catedrală, joi, copila mea.
De nu, pe veci tu nu ne vei vedea.
Să nu-mi spui nicio vorbă. Nu-mi răspunde.
Mă cam mănâncă mâna… Ce se-ascunde
În căpşoru-acesta? Fericit
Am fost în ziua când ne-a dăruit
Înaltul cer un prunc aşa frumos.
Dar sunt acum nespus de mânios.
Şi una-a fost prea mult. Grozav mă tem
Că ne-ai adus la naştere-un blestem.
Afară, ticăloaso!

DOICA:

Cum se poate,
Stăpâne, să faci astfel de păcate?
S-o binecuvânteze Dumnezeu,
Dar i-ai vorbit, stăpâne, foarte greu!

CAPOLETTO:

Ce tot vorbeşti, Signora-Înţelepciune?
Prudentia, signora, ce ne spune?
Între cumetre ce-s de teapa ta

Vorbeşte…

DOICA:

N-am vorbit cu-o gură rea!

CAPOLETTO:

Destul, destul!

MADONNA CAPOLETTO:

Eşti prea aprins!

CAPOLETTO:

Mă face
Să-înnebunesc, sporovăind ce-i place,
De când mă ştiu muncesc şi zi, şi noapte
Sau chibzuind, sau chiar trecând la fapte,
Ca s-o mărit. Şi-acum, că i-am găsit
Un soţ, un conte-atât de strălucit.
O rudă chiar a casei princiare,
Frumos şi tânăr, neam ales şi mare,
Şi plin de însuşiri cavalereşti.
Un soţ cum altul nu poţi să-i găseşti;
Şi vine-acum acest copil netot,
Să-mi spună: „Nu-l vreau de bărbat! Nu pot
Să mă mărit. Prea tânără-s! Mă iartă!“
În loc să spună: „Mulţumesc, o, soartă!“
Nu vrei să te măriţi? Nu? Foarte bine!
Mergi unde-ţi place! Nu mai sta la mine!
Să ştii că nu glumesc! Ea aproape joia.
De vrei să fii cuminte, să-mi faci voia!
De eşti copila mea ascultătoare,
Să mergi cu Paris la însurătoare.
De nu, poţi să te spânzuri! Să cerşeşti!
Să mori de foame! Să te prăvăleşti
Pe uliţi. Nu mai vreau să ştiu de tine.
Poţi face tot ce crezi că e mai bine.
Nimic nu-ţi las din toată-averea mea!
Am să mă ţin de-această vorbă grea!

//IESE.//

JULIETA:

Sus, printre nouri, nu-i puţină milă,
Să vadă deznădejdea mea umilă?

O, mamă, scumpă mamă, să rămân
O lună încă fără de stăpân
Şi nunta amânaţi-o luna, până…
Ce spun, o lună: doar o săptămână.
Altminteri patul nunţii mi se face
Chiar în mormântu-în care Tybalt zace.

MADONNA CAPOLETTO:

Am încheiat. Poţi face ce pofteşti.
De azi cu mine n-ai să mai vorbeşti!

//IESE.//

JULIETA:

O doică, doică! Ce să fac? Răspunde!
Fiorul morţii-în suflet îmi pătrunde.
În sufletu-mi amarnic şi stingher.
Mi-e soţul pe pământ, credinţa-în cer.
Cum ar putea sfinţitu-mi jurământ
Să se întoarcă iarăşi pe pământ?
S-ar cuveni ca, părăsind pământul,
Romeo să-ţi trimită legământul.
Ajută-mă-în restriştea mea cumplită,
Îngrozitoare, deznădăjduită,
Iubită doică. Cum se-îndură cerul
În inimă să-mi mânuiască fierul!
Împovărând o gingaşă fiinţă
Cu-atâtea griji, cu-atâta suferinţă!
Să-mi spui o vorbă bună! Cum? Niciuna?
Aştept o mângâiere…

DOICA:

N-am niciuna!
Romeo-i surghiunit! Nu are-o ştire.
Prinsoare pun pe-întreaga omenire
Că nu se va întoarce spre-a te cere.
Doar într-ascuns. Şi-atunci sunt de părere
Să-l iei pe mândrul conte de bărbat.
E-un om de frunte, nobil şi bogat.
Romeo-i un nimic pe lângă el.
Cu ochiul lui de mândru tinerel,
Ca ochiul unui vultur de frumos,
Şi verde, şi nespus de luminos,

E Paris răpitor. Afurisită
Să fiu de nu vei fi mai fericită
Cu-al doilea, decât cu cel dintâi.
Cu neamul tău mai bine-i să rămâi.
Romeo-i ca şi mort, căci niciodată
Nu poţi să-i fii soţie-adevărată.

JULIETA:

Din inimă-mi spui astfel de cuvinte?

DOICA:

Din inimă, din suflet, şi din minte.
Să fiu, de nu cred astfel, blestemată.

JULIETA:

Amin!

DOICA:

Nu eşti de nimeni ascultată…

JULIETA:

Voiam să fiu de tine mângâiată,
Căci sunt cumplit de neajutorată.
Te du şi-i cere mamii-îngăduinţa
La fratele Lorenzo în chilie
Să merg să-aprind o tainică făclie
Şi să-i supun păcatul, cu credinţă
Că-l va ierta: l-am supărat pe tata
Şi-i cer să-mi deie sfânta dezlegare.

DOICA:

Prea bine faci. Mă pregătesc. Sunt gata!

//IESE.//

JULIETA:

(SINGURĂ) Bătrână rea şi neîndurătoare!
Păcat mai mare nu-i decât cuvântul
Să-mi calc cu mişelie jurământul!
Nu poate fi! Sau să-l vorbesc de rău
Pe soţul meu şi să-l primesc pe-al său.
Pe soţul meu iubit şi scump, pe care
Îl preţuia bătrâna vrăjitoare
Cu vorbe-aşa frumoase! Sfetnic rău!
Nu mai ascult pe veci de sfatul tău.

La pustnic poate aflu ajutor.
De nu, o, Doamne! Dă-mi puteri să mor!

//IESE.//

ACTUL al IV-lea

Scena I

ÎN CHILIA FRATELUI LORENZO.
//INTRĂ LORENZO ŞI PARIS.//

LORENZO:

Cum? Joi? Atât de iute-i foarte greu!

CONTELE PARIS:

Aşa vrea Capoletto, socrul meu.
Eu sunt îndrăgostit, cât mai curând
Aş vrea să mă însor cu Julieta.

LORENZO:

Dar nu ştiţi încă ce gândeşte fata.
Nu-i drumul drept acesta, nu-mi prea place.

CONTELE PARIS:

Ea-şi plânge încă vărul, fără margini.
Nu i-am vorbit prea multe de iubire.
Nu râde-în casa lacrimilor Venus!
Dar tatăl ei, intrat la griji, văzând-o
Atât de stăpânită de durere,
Prevăzător, vrea să grăbească nunta
Spre-a potoli acest potop de lacrimi
Şi toate câte-acu-în singurătate,
O macină, vor fi înlăturate
Intrând în lume. Iată ce ne face
Să n-amânăm această cununie.

LORENZO:

(APARTE) O! De n-aş şti că trebuie-amânată!

//INTRĂ JULIETA.//

(TARE) Priveşte, conte, vine signorina
În chilioara mea.

CONTELE PARIS:

Bine-ai venit,

Soţia şi stăpâna mea de-a pururi.

JULIETA:

Acestea, conte, după cununie.

CONTELE PARIS:

Joi vor putea, şi trebuie, să fie!

JULIETA:

Ce trebuie va fi!

LORENZO:

Fără-îndoială.

CONTELE PARIS:

Veniţi la spovedanie, signora?

JULIETA:

Că-mi este drag eu vouă nu v-ascund.

CONTELE PARIS:

Nici lui nu-i veţi ascunde că vi-s drag.

JULIETA:

De-aş da răspuns, m-aş spovedi chiar vouă.

CONTELE PARIS:

Să nu-i ascundeţi dacă vă sunt drag.

JULIETA:

De i-o voi spune când veţi fi plecat
E mai de preţ decât v-aş spune-o-în faţă.

CONTELE PARIS:

Vai, suflete îndurerat, vi-e faţa
De lacrimi grele neîncetat brăzdată.

JULIETA:

N-am izbutit, prin lacrimile mele,
S-ajung să fiu la faţă mai frumoasă,
Şi până-acum o soartă prea geloasă
Mi-a dat un chip urât şi fără ele.

CONTELE PARIS:

Aceste vorbe fără de măsură
Nici lacrimile voastre nu le-îndură.

JULIETA:

Nu mă vorbesc de rău deloc pe mine
Nici nu vreau a mă face de ruşine.

CONTELE PARIS:

Dar chipul vostru e acum al meu
Şi-l mâniaţi, minţind, pe Dumnezeu.

JULIETA:

Se poate, chipul nu mai este-al meu.
(CĂTRE LORENZO) Ai vreme-acum, cucernice părinte?
Sau vin pe la vecernie, pe seară?

LORENZO:

Am vreme-acum, fiica mea-întristată.
(CĂTRE PARIS): De mine doar ea fi-va ascultată.

CONTELE PARIS:

Să mă păzească Dumnezeu să tulbur
Evlavia, Julieta, dimineaţa
De joi, în zori, veni-voi să te tulbur.
Adio, până-atunci. Un sfânt sărut.

//O SĂRUTĂ PE FRUNTE ŞI IESE ÎNSOŢIT DE LORENZO.//

JULIETA:

O! Vino-acum, duhovnice smerit,
Să plângi cu mine: Totul s-a sfârşit!

LORENZO:

Îţi ştiu, Julieto, jalnica mâhnire.
Da, am aflat-o, şi sunt scos din fire,
Joi trebuie, cu sufletul amar,
Să-l însoţeşti pe Paris la altar.

JULIETA:

O! Taina de-ai ajuns a mi-o afla,
Să-mi spui şi cum o poţi împiedica.
Înţelepciunea ta de nu găseşte
Vreun mijloc bun, atunci mi-l întăreşte
Pe cel aflat de mine, sfinte frate:

//TRAGE UN PUMNAL DIN SÂN.//

Acest pumnal mă mântuie de toate.
Căci inima mi-a fost de Dumnezeu
Cu-aceea-a lui Romeo, soţul meu,

Unită-în cer, precum şi pe pământ.
Tu mâinile, cu harul tău cel sfânt,
Ni le-ai unit. Aşa că, mai-înainte
Să frângem nişte sfinte legăminte,
Mai înainte ca această mână
Să strângă altă inimă, păgână,
Sau inima-mi, de-a pururi credincioasă
Să săvârşească fapta ticăloasă
Spre-o inimă străină să se-îndrepte,
De nu găseşti mijloace înţelepte,
Atunci, între iubirea legiuită
Şi orişice-încercare rău gândită,
Acest pumnal cu feţe-însângerate
Va face singur, tuturor, dreptate.
De nu găseşte-înţelepciunea ta
O cale pentru deznădejdea mea;
De nu-mi găseşti, cinstită, o scăpare,
Chiar dacă-ar fi o nobilă-încercare,
Atunci pumnalul, mă sileşte soarta,
Spre Cerul Sfânt îmi va deschide poarta.
Deci vino-mi, dacă poţi, într-ajutor.
În deznădejdea mea, tânjesc să mor.

LORENZO:

Opreşte, fata mea. Întrezăresc
Un mijloc doar, ca să te mântuiesc.
O faptă poate deznădăjduită,
Dar dacă-ai tăi acuma te mărită
Cu Paris, şi ai vrea să te omori,
Eu cred că ai primi de mii de ori
Mai bine-o moarte pusă-încet la cale
Şi care te va apăra de jale
Şi-ţi va îngădui în scurtă vreme
Ca din Verona, fără a te teme
Spre Mantova să pleci, să-l întâlneşti
Pe-un soţ pe care-atâta îl doreşti.
Rămâi astfel cu cinstea nepătată,
Primind o moarte neadevărată.
Te-încumeţi oare sfatul să-mi primeşti?

JULIETA:

Părinte,-s gata, dacă-mi porunceşti,
Decât să-l iau pe Paris de bărbat,
Să mă arunc din turnul înălţat
În casa noastră. Merg pe drumuri mari
De-a pururi bântuite de tâlhari.
Să mă ascund la şerpii veninoşi,
Să stau în cuşca urşilor pletoşi.
Mă-închide noaptea-într-un cavou cu oase,
Ce-i pardosit cu scăfârlii hidoase
Şi putrede ciolane. Un cuvânt,
Să mă cobor de vie în mormânt.
Mă înfior să le-am în amintire,
Dar fără spaimă, fără şovăire
Le-aş face, să rămân, neprihănită,
Oricât aş fi de rude chinuită,
Soţia scumpă-a dulcelui meu mire.

LORENZO:

Atuncea du-te, veselă, acasă,
Şi spune-le că vrei să-i fii mireasă
Lui Paris, joi. Şi poimâine, ştii bine,
E miercuri. Să fii singură, cu tine,
Poimâine seara, miercuri, în iatac.
În şipul acesta e, de somn, un leac,
Un suc de ierburi. E adormitor.
Tu vei simţi prin vine un fior.
Iar pulsul tău va înceta să bată.
Căldura în răceală-o fi schimbată.
Pe-obraji toţi trandafirii-ţi vor păli,
Întocmai ca şi cum n-ai mai trăi.
Ca palida cenuşă va cădea
Pe-a ochilor ferestre o perdea.
Ca moartea, când urmează-o grea durere,
Tot trupul tău, lipsit de mlădiere,
Va-înţepeni, părând că-i îngheţat,
Icoană-a morţii cu adevărat.
Te vei trezi, ca după-un somn uşor,
Cum face acest suc adormitor,
Doar peste două zile. Dimineaţa,
Când mirele va vrea să-ţi vadă faţa,
Tu vei zăcea ca moartă. Şi apoi,

Aşa cum este datina la noi,
Te-or duce, în sicriu, descoperită,
În rochie de mireasă-împodobită,
În cripta Capoletto. Îi voi scrii,
Mai înainte de a te trezi
La Mantova. Romeo va afla
Şi va veni îndată să te ia
La Mantova cu el, ca pe-o mireasă.
Scăpa-vei deci de-o soartă ticăloasă.
Doar nestatornicia femeiască
Mi-ar face planul să nu izbutească.
Şi spaima. Ştiu că nu e prea uşor
Să sorbi un suc atât de-adormitor.

JULIETA:

O, dă-mi-l, dă-mi-l! Nu-mi vorbi de teamă.

LORENZO:

Ia-l miercuri seara deci, de bună seamă.
Eşti hotărâtă. Fi-vei mântuită,
Şi-alături de Romeo, fericită.
Eu voi trimite neîntârziat,
Să fie şi Romeo înştiinţat,
La Mantova. Un frate chiar acum
Îl caut şi îndată-l pun pe drum.

JULIETA:

Părinte, plec. Iubirea-mi dă putere.
Îţi mulţumesc. Şi-ţi spun: La revedere!

//IESE.//

Scena a II-a

O ÎNCĂPERE ÎN PALATUL CAPOLETTO.
//INTRĂ SIGNOR CAPOLETTO, SIGNORA CAPOLETTO, DOICA ŞI DOI SLUJITORI.//

CAPOLETTO:

(ÎI DĂ ÎNTÂIULUI SLUJITOR O HÂRTIE) Tu să-i pofteşti pe toţi oaspeţii al căror nume stă scris pe această hârtie.

//SLUJITORUL IA HÂRTIA ŞI IESE.//

(CELUI DE-AL DOILEA SLUJITOR): Tu, băiete, du-te-n târg şi tocmeşte-mi douăzeci de meşteri bucătari.

AL DOILEA SLUJITOR:

Niciunul din ei nu se va lăsa pe tânjeală, stăpâne. Îi voi pune la încercare, să gătească, şi am să văd dacă-şi vor linge pe urmă degetele.

CAPOLETTO:

Cum îţi vei da seama în chipul acesta de destoinicia lor?

AL DOILEA SLUJITOR:

Păi, stăpâne, bucătarul care nu se pricepe să-şi lingă degetele ar fi un bucătar de rând. N-am nevoie de bucătari de rând.

CAPOLETTO:

Foarte bine. Du-te.

//IESE AL DOILEA SLUJITOR.//

E timpul scurt, şi-o să lipsească multe.
(CĂTRE DOICĂ) Julieta-i la duhovnic, s-o asculte?

DOICA:

Da.

CAPOLETTO:

Fra Lorenzo ştie câteodată
Pe calea dreaptă pe-o-încăpăţânată
S-o îndrumeze…

//INTRĂ JULIETA.//

DOICA:

Vai! Ce fericită

Şi veselă se-întoarce, spovedită!

CAPOLETTO:

Copilă îndărătnică, pe unde mi-ai rătăcit?

JULIETA:

Cu drag îţi voi răspunde.
Am fost acolo, preaiubite tată
Unde-ascultarea este învăţată
Acolo mi s-a propovăduit
(ÎNGHENUNCHEAZĂ): Cât de amarnic am păcătuit
Împotrivindu-mă poruncii tale
Iubite tată. Vin cu mare jale
Să-ţi cad, pe veci supusă, la picioare,
Ca să mă ierţi. Voi fi ascultătoare.

CAPOLETTO:

(VESEL, CĂTRE DOICĂ) Să-i spuneţi cât de mare-i bucuria
Lui Paris. Facem mâine cununia.

JULIETA:

L-am întâlnit pe conte în chilia
Duhovnicului. Mi-a vestit solia.
I-am arătat că-o creştere aleasă
Ar putea face cu iubirea casă.

CAPOLETTO:

Ridică-te! Îmi pare-atât de bine!
Te porţi acum precum ţi se cuvine.
(DOICII) Pe conte mi-l chemaţi la mine-îndată!

//DOICA FACE SEMN UNUI SLUJITOR, CARE IESE.//

Acest duhovnic, minte luminată,
S-ar cuveni, pe viul Dumnezeu,
Blagoslovit de tot oraşul meu!

JULIETA:

Să vii cu mine, doică, în iatac,
Căci fără tine nu ştiu ce mă fac
Să pregătim gătelile cu care
Voi merge la altar în ziua mare.

MADONNA CAPOLETTO:

Nu-i încă joi. Sunt două zile doar.

CAPOLETTO:

Ba du-te: mâine mergem la altar.

//JULIETA IESE, ÎNSOŢITĂ DE DOICĂ.//

MADONNA CAPOLETTO:

Merinde ştii că nu avem destule
Se lasă noaptea…

CAPOLETTO:

Vindem ceva scule.
Să iasă strună totul. Strălucită
Pe Julieta o voiesc gătită.
La noapte nu mai dorm. Când văd lumina
Voi face, mâine, eu, pe gospodina.
Cum? Niciun slujitor la îndemână?
Mă duc la conte. O miloasă zână
Să facem nunta mâine hotărăşte.
Julieta mea frumoasă mă iubeşte.
Sunt sprinten, şi vărs lacrimi fierbinţi,
De când copila şi-a venit în minţi!

//IES.//

Scena a III-a

//IATACUL JULIETEI, CARE INTRĂ ÎMPREUNĂ CU DOICA.//

JULIETA:

(ALEGÂND O ROCHIE)
Da, rochia-aceasta este mai frumoasă
Fii bună, dragă doică, şi mă lasă
În noaptea-asta singură. Ştii bine
Că cerul poate cere de la mine
Umila pocăinţă. Ce-am făcut
E un păcat cumplit… de necrezut.
E viaţa mea nespus de zbuciumată
Osândă-mi se cuvine, nu răsplată.
Păcatul meu e-atât de-îngrozitor,
De n-o să-mi vină ceru-într-ajutor,
Că sta-voi în genunchi o noapte-întreagă…

//INTRĂ MADONNA CAPOLETTO.//

MADONNA CAPOLETTO:

Eşti obosită-acum, copilă dragă.
Nu ai nevoie de-ajutorul meu?

JULIETA:

Nu, mamă, ci mă rog de Dumnezeu.
Am tot ce se cuvine ca mireasă.
Vreau să mă rog. Şi, dacă vrei, mă lasă
În noaptea-aceasta singură. Cu tine
O ia pe doică. Faceţi totul bine.
Căci totul s-a făcut cu-atâta grabă…

MADONNA CAPOLETTO:

Hai, doică, mai avem destulă treabă.
Şi s-o lăsăm pe Julieta, care
Voieşte să se ducă la culcare.
Cu drept cuvânt. Fetiţo, noapte bună!

//MADONNA CAPOLETTO IESE ÎMPREUNĂ CU DOICA.//

JULIETA:

(SINGURĂ) Adio, mamă! Soarta rea, sau bună,
Mai ştie dacă ne vom revedea.
Simt reci fiori în toată fiinţa mea.

Încet, încet, simt trupul cum îngheaţă,
Voi fi ca moartă mâine dimineaţă…
Să le mai strig! Să-mi caut mângâierea?
Mi-ar trebui! (STRIGĂ) O! Doică! Nu! Durerea!
Mă-îndeamnă-acuma singură să-mi joc
Un rol… un nenoroc sau un noroc.
Tu, tainic şip. Ciudat amestec, care,
De mâine n-o avea nicio urmare,
M-or duce mâine-atunci la cununie!
Nu! Nu! Aceasta n-ar putea să fie.
(AŞEZÂND PUMNALUL LÂNGĂ EA)
Tu stai aici! Dar dacă-i vreo otravă?
Călugărul, în spaima lui grozavă
Că ce-a făcut va fi descoperit,
Cu viclenia lui m-a otrăvit!
Mă tem că este-aşa… că-i un nemernic…
Dar spun cu toţii că-i un om cucernic!
Dar dacă eu, culcată-într-un sicriu
În cripta noastră, mă trezesc târziu,
Sau poate prea devreme.. mai-înainte
Să vină, căutând printre morminte,
Romeo să mă mântuie? Trezită
În cripta mea voi fi înăbuşită
Sub boltă, unde groaznicul miros
Nu-i risipit de vântul sănătos.
Şi gândul morţii-în mintea-mi înviată
Mă va trezi în noaptea îngheţată,
Într-un cavou în care-s îngropaţi
Din neamul meu, atât de mulţi bărbaţi,
Şi Tybalt, de cinci zile îngropat!
În giulgiu-i alb şi-atât de-însângerat!
Va fi atuncea clipa de apoi!
La miezul nopţii, duhuri şi strigoi
Atunci, se spune, rătăcesc sub lună,
Şi-i prind pe morţi în hora lor nebună!
Aşa se-întâmplă şi cu-o mătrăgună
Când, dezgropată, să te chinuiască,
Ea caută să te înnebunească.
O! Dacă plină-atunci de suferinţi,
Îmi voi ieşi, năprasnică, din minţi,

Voi smulge-un os al unui vechi străbun,
Şi-l voi zdrobi de creieru-mi nebun!
Pe Tybalt parcă-l văd, al cărui duh
L-aleargă pe Romeo prin văzduh.
Stai, Tybalt! Vin, Romeo! Te-oi vedea!
Beau şipu-acesta-în sănătatea ta.

//SOARBE CONŢINUTUL ŞIPULUI ŞI SE ARUNCĂ PE PAT, AVÂND GRIJĂ SĂ TRAGĂ PERDELELE POLOGULUI ÎN JURUL TRUPULUI EI.5//

5 // Versul 58
Arată că, după ce a băut şipul cu otravă, Julieta trage perdelele patului ei cu polog. Preţioasă indicaţie scenică, arătându-ne sistemul scenei elizabetane de a folosi pe larg perdelele pentru a reduce suprafaţa anumitor scene.

Scena a IV-a

O SALĂ MARE ÎN PALATUL CAPOLETTO.
//INTRĂ MADONNA CAPOLETTO ŞI DOICA.//

MADONNA CAPOLETTO:

Ia cheile şi scoate mirodenii.

DOICA:

Mi-au mai cerut curmale şi gutui.
Le trebuie să facă prăjituri.

//INTRĂ CAPOLETTO.//

CAPOLETTO:

Hai, daţi-i zor! Cocoşul a cântat
A doua oară. Clopotu-a sunat
Utrenia. Să pui, te rog, fripturile pe foc,
Economie n-ai să faci deloc,
Preabună Angelico.

DOICA:

Mergi îndată
Şi culcă-te, stăpâne. Tulburată
Ţi-e mintea. Ai vegheat o noapte-întreagă!

CAPOLETTO:

Dar câte nopţi pe lume, doică dragă,
Eu n-am vegheat? Şi uneori a fost
O pricină destul de fără rost.
Şi n-am căzut la pat! Auzi tu, puică?

MADONNA CAPOLETTO:

Ştim bine că-ai cam fost o nevăstuică
La vremea ta. Ai vrut să faci priveghe:
Veghea-vom noi să nu mai stai de veghe.

CAPOLETTO:

Vrei să te-arăţi, cât vei trăi, geloasă?

//IES SIGNORA CAPOLETTO ŞI DOICA. INTRĂ TREI—PATRU SLUJITORI CU FRIGĂRI, BUŞTENI ŞI COŞURI CU MÂNCARE.//

Băieţi, ia spuneţi, ce-aţi adus în casă?

ÎNTÂIUL SLUJITOR:

E pentru bucătar, Măria Ta!
Nu ştim ce-ar fi…

//(IESE.)//

CAPOLETTO:

(ALTUI SLUJITOR) Ia să ne-aduci câţiva
Buşteni uscaţi. Pe Peter să-l aduci,
El ştie unde se găsesc butuci.

AL DOILEA SLUJITOR:

Stăpâne, Peter are altă treabă.
Butucii vi-i aduc şi eu, degrabă.

CAPOLETTO:

Îmi place ce mi-ai spus, fecior de lele.
Stăpân pe toţi butucii casei mele
Vei fi de azi. Vezi, zorile mijesc,
Soseşte ceasul nunţii. Socotesc
Că Paris va aduce lăutari
Cum a făgăduit…
(SE AUDE MUZICĂ AFARĂ.) La zile mari
Sunt bineveniţi.
(STRIGĂ) Signora! Doică! Îndată
Treziţi-o pe iubita noastră fată.
Pe Paris îl voi ţine eu de vorbă…
Se-aude şi un sunet de teorbă.
Hai, repede, că mirele-a sosit.
Treziţi-mi fata! Hai! M-aţi auzit?

//IES TOŢI.//

Scena a V-a

IATACUL JULIETEI, ADORMITĂ.
//INTRĂ DOICA.//

DOICA:

Trezeşte-te, fetiţo! Mieluşea!
Hai, Julieta, mieluşica mea!
Trezeşte-te, fetiţă somnoroasă!
Odorul meu! Trezeşte-te, mireasă!
Cum? Nicio vorbă? Vrei să te-odihneşti
O săptămână? Ştii tu ce păţeşti
În noaptea-asta… şi-alte nopţi de-a rândul
Frumosul Paris-mi ştie bine gândul…
O, Doamne iartă! Maică preacurată!
Cum doarme! Mai adânc ca niciodată!
Se cade s-o trezesc. Stăpână,-ai vrea
Din pat să vie Paris să te ia?
Desigur că te va înspăimânta!
Pun rămăşag că va fi chiar aşa!

//DĂ LA O PARTE PERDELELE DE LA POLOG.//

Ce este asta? Doarme îmbrăcată?
Nu s-a trezit de când a fost culcată?
Stăpână! Julieto! Ajutor!
Stăpâna mea e moartă! Vai! De dor!
O! Zi de jale! Cum de m-am născut!
Odorul meu! Odorul! L-am pierdut!
Aduceţi AQUA VITÆ! Vai, stăpâne!
Signora! Conte! Cine mai rămâne?

//INTRĂ MADONNA CAPOLETTO.//

MADONNA CAPOLETTO:

Ce zarvă se aude?

DOICA:

Zi cumplită!

MADONNA CAPOLETTO:

Ce s-a întâmplat?

DOICA:

Priviţi-o, neclintită,

Cum zace-n pat.

MADONNA CAPOLETTO:

Copila mea? Nu-i bine!
Trezeşte-te, sau mor şi eu cu tine!
Vai! Ajutor! Chemaţi într-ajutor!

//INTRĂ CAPOLETTO.//

CAPOLETTO:

Ei, mirele-o aşteaptă, plin de dor!
Aduceţi-o mai iute!

DOICA:

Nu se poate!
E moartă, moartă! De i-ar fi iertate
Păcatele!

MADONNA CAPOLETTO:

O, soartă blestemată!

CAPOLETTO:

Ce este? Vreau s-o văd! E îngheţată!
De multă vreme sângele i-a stat
Şi de pe-aceste buze a zburat
De mult căldura vieţii. Grozăvie!
Pe cea mai albă floare din câmpie
S-a abătut o iarnă timpurie.

DOICA:

O, ceas amar!

MADONNA CAPOLETTO:

O, zi nenorocită!

CAPOLETTO:

O, soartă cruntă şi nefericită!
M-a doborât de-a pururi lovitura:
Îmi leagă limba şi-mi închide gura!

//INTRĂ, SUIND DE JOS, FRATELE LORENZO, ÎNSOŢINDU-L PE PARIS, CARE A URCAT CU LĂUTARII LUI.//

FRATELE LORENZO:

E gata de biserică mireasa?

CAPOLETTO:

Să meargă da, dar nu-şi mai vede casa!
(CĂTRE CONTELE PARIS):
Iubitul meu, năprasnică ursită!
Mireasa ta a fost, cum vezi, peţită
De-al morţii înger, care-a vrut să moară
În toată strălucirea-i de fecioară.
Mi-e ginere, şi mi-e moştenitor.
El mi-a luat copila, iar eu mor.
Prin blestemată hotărâre-a soartei,
Rămâne-avere, nume, totul, moartei!

CONTELE PARIS:

O! Cât de multă vreme m-am gândit
La ziua-aceasta! Doamne! Sunt zdrobit!

MADONNA CAPOLETTO:

Priveliştea aceasta mă-îngrozeşte!
O Doamne, doamne, doamne! Mântuieşte!
Ce moarte crudă, înspăimântătoare!
Doar un copil să ai, pe lumea mare.
Un biet copil, ce mă iubea nespus
Şi moartea crudă mi l-a smuls! S-a dus!

DOICA:

O zi de jale! Vai! Ce zi de jale!
Cum nu mi-ai răsărit nicicând în cale!
Zi blestemată! Zi afurisită!
Zi ticăloasă! Zi nelegiuită!
Nicicând o zi atâta de cumplită
N-a fost de soarta cruntă-aşa ursită!

CONTELE PARIS:

O, moarte! Ţi-ai bătut de mine joc
M-a covârşit cumplitul nenoroc.
M-a copleşit vicleana-ţi uneltire,
M-a covârşit în deznădăjduire!

CAPOLETTO:

O, zi-înspăimântătoare, zi cumplită,
Ai risipit o viaţă pregătită
Să meargă-n straie albe de mireasă
La catedrală, şi apoi acasă.
Copila mea! Sărmana mea copilă!

Mi-e sufletul însângerat de milă!
Copila mea e-în groapă-acum, în groapă!
Cu ea şi viaţa mea încet se-îngroapă!

FRATELE LORENZO:

Voi, oameni buni, destul cu-atâta jale.
Nu-i deznădejdea cea mai bună cale
Spre care ne îndeamnă cerul sfânt.
El a trimis un înger pe pământ.
Şi-acum pe înger-l cheamă înapoi.
E-în cer acum, şi nimeni dintre noi
Nu-l poate-învinui de duşmănie.
A vrut copila-în ceruri să şi-o ţie!
Voi n-aţi putut, aici, s-o ţineţi vie!
Dar cerul sfânt o ţine-o veşnicie!
Voi i-aţi dorit o-înaltă propăşire
Şi-acuma va rămâne-în amintire.
Dorinţa voastră cea mai scumpă-a fost
S-o ridicaţi mai sus; şi fără rost
Acum o plângeţi, când s-a înălţat
Spre paradisul binecuvântat.
Aţi îndrăgit-o-aicea, pe pământ,
Şi-acuma s-a-înălţat spre cerul sfânt!
Copila care vrea să se mărite
Şi zile lungi să-i fie hărăzite
În căsnicia-i veşnic fericită
Socot că mult mai rău e osândită
Decât aceea care-i norocoasă
Şi care moare tânără mireasă.
Pe leşul ei să presăraţi din plin,
Cum i-obiceiul, foi de rozmarin
Şi crini din toate mâinile-aruncaţi.
Apoi la catedrală s-o purtaţi,
Pe uliţe purtând-o de acasă
În alba ei podoabă de mireasă.
Deşi să plângem porunceşte firea,
Unim înţelepciunea cu iubirea.

CAPOLETTO:

Tot ce am pus la cale pentru nuntă
Slujeşte-acuma pentru-o moarte cruntă

În loc de strune, clopote-au să sune,
În jalnicul alai de-îngropăciune.
În loc de veselie, jale cruntă,
Şi bocete, nu cântece de nuntă.
Azi toate, toate, şi-au schimbat menirea
Şi-şi caută, în ceruri, mântuirea.
Cununa de mireasă şade-acum
Pe un coşciug, spre cel din urmă drum!

FRATELE LORENZO:

Vă pregătiţi de-alaiul funerar.
Signore, să vă-ajute Sfântul Har.
Signora, conte Paris. Ceasu-i sfânt:
Să vă-însoţiţi copila la mormânt.
Nu mai stârniţi a cerului mânie.
Ci faceţi-vă-întreaga datorie!

//IES CAPOLETTO, SIGNORA CAPOLETTO, PARIS ŞI FRATELE LORENZO.//
//ÎNAINTE DE A PĂRĂSI IATACUL JULIETEI, TOŢI PRESARĂ CRINI ŞI FIRE DE ROZMARIN PE LEŞUL JULIETEI ŞI TRAG PERDELELE POLOGULUI.//

ÎNTÂIUL LĂUTAR:

Acum, fraţilor, nu mai avem altceva de făcut decât să ne luăm diblele şi s-o ştergem din casa aceasta a morţii.

DOICA:

Flăcăilor, puteţi porni pe-o cale;
În casa asta prea e multă jale!

ÎNTÂIUL LĂUTAR:

(CERCETÂNDU-ŞI LĂUTA CU O STRUNĂ RUPTĂ)
Dar lucrurile pot să se îndrepte…

//ÎN VREME CE DOICA IESE PE O PARTE, INTRĂ PETER.//

PETER:

Voi, lăutari, cu vorbe înţelepte,
Cântaţi-mi, pentru cea din urmă oară,
Romanţa: „Mântuită inimioară!“.
De mă iubiţi, cântaţi-o chiar acum.

ÎNTÂIUL LĂUTAR:

De ce romanţa asta?

PETER:

Totu-i scrum
În inima-mi sărmana! Este plină

De jale. Numai muzica mă-alină.
Cântaţi-o cum se cântă un prohod…

ÎNTÂIUL LĂUTAR:

Noi nu cântăm prohoade, nici Irod.

PETER:

Prin urmare, nici pomeneală să cântaţi?

ÎNTÂIUL LĂUTAR:

Nu.

PETER:

Atunci am să vă dau vouă…

ÎNTÂIUL LĂUTAR:

Şi ce anume vrei să ne dai?

PETER:

N-am să vă dau bani, pe cinstea mea, ci o batjocură. Am să mă port cu voi ca şi cum aţi fi dintre menestreli.

ÎNTÂIUL LĂUTAR:

Atunci ne vom purta cu domnia-ta de parcă ai fi un rândaş.

PETER:

(TRĂGÂNDU-ŞI SATÂRUL) Atunci am să-mi înfig şi eu satârul de rândaş sub scăfârlia dumitale. Nu v-am cerut să apăsaţi pe clapele negre. Dar eu am să vă trag la DO-uri, la RE-uri, la FA-uri şi alte note de notat acum.

LĂUTARUL:

Păi, dacă te pricepi să ne tragi la RE-uri şi la FA-uri, dumneata ne vei da note nouă.

AL DOILEA LĂUTAR:

Până una alta, dă-ţi satârul ăla la o parte şi fă-ne mai bine să ştim dacă eşti om de duh.

PETER:

Aha! Aveţi poftă să vă încontraţi cu duhul meu? Am să vă iau la trântă cu duhul meu de fier. Cât despre satârul acesta tăios, îl dau la o parte. Vă rog să-mi răspundeţi ca oamenii. (CÂNTĂ): Când inima-i rănită de durere,
Când sufletul şi gândul ţi-s pustii,
Tu, muzică, prin sunete-argintii,
Stârneşti în minte-o fragedă plăcere.

Ştiţi voi, flăcăi, de ce pomenesc de „sunete argintii“?
Ia să vedem dacă ştii de ce, meştere Matei Maţe-fripte?

ÎNTÂIUL LĂUTAR:

Păi, signore, fiindcă argintul are un sunet nespus de frumos.

PETER:

Straşnic! Tu ce părere ai avea, Hugo Lăută?

AL DOILEA LĂUTAR:

Eu aş crede că „sunet de argint“ înseamnă că viorile lăutarilor sună pentru bani de argint.

PETER:

Şi asta-i bună! Ce părere mai ai şi tu, Simioane Inimă-de-vioară?

CEL DE-AL TREILEA LĂUTAR:

Pe cinstea mea dacă ştiu ce să-ţi răspund!

PETER:

Vă cer iertare la toţi. Doar aţi venit aici să-i trageţi cu arcuşul. Se spune „sunetele argintii ale muzicii“, pentru că lăutarii primesc bani de argint, şi nu de aur, pentru osteneala lor.
Prin sunetele tale argintii
Eşti, muzică, prilej de bucurii!

//IESE CÂNTÂND.//

LĂUTARUL:

Cine naiba o mai fi şi ticălosul acesta împuţit?

AL DOILEA LĂUTAR:

Ducă-se dracului să se spânzure. Hai să plecăm de aici şi să aşteptăm când se va înapoia alaiul funerar. Ne vor da doar şi nouă ceva de mâncare. De pomană…

//IES TOŢI.//

ACTUL al V-lea

Scena I

O ULIŢĂ LA MANTOVA, SE ÎNSEREAZĂ.
//INTRĂ ROMEO.//

ROMEO:

Azi am avut un vis măgulitor
Prin somn, dar poate-o fi amăgitor.
Căci se făcea că Doamna mea, Iubirea,
Şedea pe-un tron, şi-şi arunca privirea
Spre mine doar. De-atuncea am simţit
Întreaga zi, că visu-i împlinit,
Şi că mă-înalţă-un duh ameţitor
Încet spre ceruri, fără să cobor,
Cu gânduri fără seamăn de voioase.
Soţia mea, cu gânduri mângâioase
Se înalţă spre mine. Însă eu
Eram ajuns pe veci în Empireu,
O, vis ce face morţii să gândească!
Sărutul ei, suflarea-i îngerească
Mi-a dat atâta vlagă! M-am sculat
Din morţi, în vis, precum un Împărat.
Ce dulce, Doamne, poate fi iubirea,
De vreme ce tresari la amintirea
Iubitei şi-a săruturilor ei.
Ce fericită-i umbra dragostei!

//INTRĂ BALTHASAR, ÎNCĂLŢAT CU CIZME.//

Ce veşti de la Verona, Balthasar?
Nu mi-a trimis, cu cuviosu-i har,
Vreun răvaş? Soţia mea ce face?
Părinţii mei? Julieta are pace?
Te-întreb din nou, căci ştii că pentru mine
E rău dacă Julietei nu-i e bine.

BALTHASAR:

Pe giulgiu-i alb toţi îngerii coboară.

Îi doarme trupu-în cripta-i seculară,
Şi sufletu-i se-înalţă-acum, uşor,
Spre-o boltă-în care nu e niciun nor.
Sub boltă am văzut cum au culcat-o,
Şi cea din urmă slavă toţi i-au dat-o.
Şi-am alergat aici să te vestesc
Că s-a-înălţat din iadul pământesc.
Stăpâne, ştiu că vestea mea te doare,
Dar tu mi-ai dat această-însărcinare!

ROMEO:

Aşa! Atunci cumplit vă blestem, stele,
La voi e sufletul soţiei mele.
Ştii unde stau. Cerneală şi hârtie.
Diseară vom pleca la datorie.

BALTHASAR:

Te rog, stăpâne, stai. Mai ai răbdare!
Privesc spre tine cu îngrijorare.
Privirile-ţi sunt palide,-încruntate,
Şi ochii tăi lucesc cumplit. Şi poate
Că pui la cale-o faptă sângeroasă.

ROMEO:

Ba nu, te-înşeli. Vreau să plecăm acasă.
Niciun răvaş de la duhovnic?

BALTHASAR:

Nu!

ROMEO:

Tocmeşte caii. Vin şi eu acu'.

//IESE BALTHASAR.//

La noapte, Julieto, voi dormi
Alăturea de tine. Voi găsi
Un mijloc potrivit. Nenorocirea
Îndată îţi frământă-închipuirea,
Şi mijlocul te facă să-l găseşti.
O deznădejde! Acum îmi aminteşti
De-un biet spiţer, ce stă pe-aici, aproape
Şi strânge ierburi pentru-anume ape.
Chiar ieri îmi pare că l-am întâlnit;

E zdrenţăros şi foarte istovit
De lipsuri şi de griji. Cu faţa suptă
Şi scofâlcită, zi de zi se luptă,
Să strângă buruieni. Le-aduce-acasă,
În prăvălia lui sărăcăcioasă.
Ţestoase broaşte prinse de tavan,
Se pare că le prinde an de an.
Şi un aligator umplut cu paie
E aşezat în cealaltă odaie.
Stau piei de peşti schilozi pe rafturi, toate
Înghesuite jalnic, cum se poate.
Băşici, cutii deşarte, şi o zdreanţă
Mult peticită. Oale de faianţă
În verde colorate. Multe flori,
Seminţe vechi, ca şi păpuşi de sfori.
Sunt multe mărunţişuri. Sărăcie
Cumplită în sărmana prăvălie.
Mi-am spus că dacă-ai vrea, fără zăbavă,
Să cumperi de la cineva otravă —
În Mantova cu moartea-i pedepsită
Vânzarea ei – e foarte potrivită
Această spiţerie. Iei în voie
Otrava, ţi-o va da-o, de nevoie
Spiţeru-acela, cum am presimţit,
Chiar înainte de a fi dorit
Să-mi pun un capăt vieţii. Mi se pare
Că nu-i deschisă, căci e sărbătoare.
Să-l strig atunci: (STRIGĂ) Hei! Meştere!

SPIŢERUL:

(DE LA O FEREASTRĂ) Răspunde:
Ce vrei?

ROMEO:

Să-mi înlesneşti să pot pătrunde
În prăvălia ta.
(SPIŢERUL COBOARĂ ŞI DESCHIDE UŞA.)
Aş vrea să-mi dai
Otrava cea mai grea pe care-o ai
Şi care într-o clipă te doboară,
Veninul ei în sânge când coboară.

Cum pulberea, aprinsă de scântei,
Fărâmă orişice în calea ei.
Am patruzeci de galbeni ca balsam…

SPIŢERUL:

Otrava-aceasta ucigaşă-o am,
Dar Mantova cu moartea pedepseşte
Pe-acel ce pe otravă se tocmeşte.

ROMEO:

Copil de suflet al cumplitei soarte,
Sărac lipit, cum de te temi de moarte?
De foame biata faţă ţi-este suptă,
Eşti un învins în crunta vieţii luptă.
Eşti îmbrăcat în zdrenţe. Duci în spate,
Spiţerule, mulţime de păcate.
Bogat nu te va face nicio lege.
Deci săvârşeşte o fărădelege.

SPIŢERUL:

Mă face sărăcia să primesc,
Şi nu voinţa mea…

ROMEO:

Eu îi plătesc
Doar sărăciei, nu voinţei tale.

SPIŢERUL:

Otrava luată astfel pe parale
O poţi turna în orice băutură
Şi e destul să sorbi o picătură,
Chiar dacă-ai fi vânjos cât douăzeci,
Ca spre lăcaşul morţilor să pleci.

ROMEO:

(NUMĂRÂNDU-I GALBENII) Ia-ţi aurul, o astfel de otravă
A sufletelor fără nicio slavă.
În lumea-aceasta-aşa nelegiuită,
Pe oameni îi aduce în ispită
Să săvârşească sute de păcate,
Cu mult mai multe, mai nenumărate,
Ca marfa ce mi-o vinzi din sărăcie:

Otravă eu îţi vând, şi nu tu mie.
Rămâi cu bine şi să-ţi cumperi hrană
Şi-îngraşă-te, în biata ta dugheană.

//SPIŢERUL IA GALBENII ŞI INTRĂ ÎN DUGHEANĂ.//

Să vii cu mine, suc mântuitor,
Cu cât îmi pari c-ai fi omorâtor;
La groapa Julietei. Căci doresc
Puterea blândă să ţi-o folosesc.

//IESE.//

Scena a II-a

ÎN CHILIA FRATELUI LORENZO DE LA VERONA. NU E NIMENI.

FRATELE IOAN:

(INTRĂ ÎN CHILIE DE AFARĂ)

Preasfinte frate franciscan, m-auzi?

LORENZO:

(DIN ALTĂ CAMERĂ)

Acesta-i glasul fratelui Giovanni.

//INTRĂ ÎN CHILIE.//

Bine-ai venit din Mantova. Ce spune
Romeo? Dacă-mi scrie, dă-mi răvaşul.

FRATELE IOAN:

M-am dus să-mi iau tovarăş bun de drum
Pe-un frate tot desculţ, din tagma noastră.
De cei bolnavi aicea îngrijeşte.
Am dat de el. Dar străjile cetăţii
Ne-au bănuit c-am cercetat o casă
De-o molimă cumplită bântuită.
Ne-au zăvorât, nu ne-au lăsat să trecem,
Şi n-am putut la Mantova să plec.

LORENZO:

Şi cine-a dus răvaşul lui Romeo?

FRATELE IOAN:

Îl am aici, nu l-am putut trimite.
Nici n-am găsit alt om să ţi-l aducă,
Atât de mult se tem de ciumă toţi.

LORENZO:

(ÎNGROZIT) Răvaşu-acela nu era un fleac.
Era ceva de mare-însemnătate.
Zăbava poate fi primejdioasă.
Mergi, frate Ioane, caută-mi un drug
De fier, şi greu. Mi-l adu în chilie.

FRATELE IOAN:

Mă duc şi ţi-l aduc îndată, frate.

//IESE.//

LORENZO:

(SINGUR, PERPLEX) Voi coborî atunci în criptă singur.
Trei ceasuri doar, copila se deşteaptă.
Pe drept cuvânt îmi va căta gâlceavă,
Că despre toate cele petrecute
Romeo nu a fost vestit la vreme.
La Mantova-i voi scrie-a doua oară
Şi-o ţin ascunsă în chilia mea,
De-aici veni-va şi-o va lua Romeo.
O! Deznădăjduită moartă vie!
Cu morţii zaci, în noaptea argintie!

//IESE.//

Scena a III-a

ÎN CIMITIRUL DIN VERONA. CRIPTA CAPOLETTILOR.
//INTRĂ CONTELE PARIS, CU FLORI, PRECEDAT DE PAJUL LUI, CU O TORŢĂ.//

CONTELE PARIS:

Dă-mi torţa, dragul meu, şi stai deoparte.
Nu! Stinge-o! Vreau să nu ne vadă nimeni.
Ascunde-te sub chiparoşi, acolo.
Te rog să-ţi ţii urechea la pământ,
Să nu străbată vreun picior de om
Prin cimitiru-acesta, cu pământul
Surpat de-atâtea gropi, şi măcinat,
Să nu-l auzi. Te rog atunci să-mi şuieri,
Să ştiu că-i cineva pe din aproape.
Dă-mi florile, şi fă precum ţi-am spus.

PAJUL:

(APARTE) Mi-e groază-în cimitir să zăbovesc;
Voinţa însă vreau să-mi oţelesc.

//SE DEPĂRTEAZĂ.//

CONTELE PARIS:

(SINGUR, ÎNAINTEAZĂ SPRE CRIPTA NEAMULUI CAPOLETTO)
O! Dintre flori cu mult cea mai frumoasă!
Acuma între pietre-i biata-ţi casă,
Şi te stropesc cu lacrime amare
Frumoasă şi neprihănită floare!

//PRESARĂ FLORI PE MORMÂNT.//

În fiecare noapte voi uda
Mormântul tău. Şi-în veci nu te-oi uita!

//SE AUDE ŞUIERATUL PAJULUI.//

Se-aude-un şuier. Pajul e, de pază.
O! Ce picior nelegiuit cutează
Să-mi pângărească strunele-amintirii,
Evlavia durerii şi-a iubirii?

//INTRĂ ÎN TAINĂ ROMEO ŞI BALTHASAR, CU O TORŢĂ, O CAZMA ŞI UN DRUG DE FIER//

Cum? Poartă-o torţă? – Ascunde-mă, o, noapte,

O clipă…

//SE RETRAGE LA UMBRĂ.//

ROMEO:

Dă-mi cazmaua… dă-mi şi drugul.
Acest răvaş tu mâine-în zori să-l duci
La tatăl meu. Dă-mi torţa, şi ascultă:
Orice auzi sau vezi, rămâi deoparte
Şi nu te-amesteca în ce voi face.
Eu mă cobor în patu-acesta-al morţii,
Să văd o dată, la lumina torţei,
Divinul chip al Julietei mele.
Dar şi să scot, din degetul ei mort,
Un scump inel, de care am nevoie.
Acuma pleacă. De te vei întoarce
Să vezi ce fac, mă jur pe Dumnezeu,
Făgăduiesc că, pe cuvântul meu,
Te sfâşii în bucăţi, spre-a semăna
Ăst lacom cimitir cu carnea ta.
E-un ceas cumplit; şi mai cumplit mi-e gândul.
Mai fioros ca tigrul nemâncat,
Amarnic ca oceanu-învolburat.

BALTHASAR:

Mă duc, stăpâne. Nu te tulbur eu.

ROMEO:

Atunci îmi eşti prieten, dragul meu.

//ÎI DĂ BANI.//

Poftim. Mergi sănătos cu Dumnezeu.

BALTHASAR:

(APARTE) Oricum ar fi, voi sta aproape-ascuns.
Privirea lui cumplită m-a străpuns!

//SE DEPĂRTEAZĂ PUŢIN, PE FURIŞ, ÎN VREME CE ROMEO DESCHIDE CAVOUL CU SAPA.//

ROMEO:

(LOVIND CU SAPA) O, gură hâdă, pântec de genune,
Mi-ai înghiţit ce-a fost mai scump pe lume.
Îţi casc acuma fălcile în două
Şi-în ciuda ta, te-îndop cu-o hrană nouă.

CONTELE PARIS:

(SE APROPIE ÎNCET, APARTE) Montecchio! Semeţul, surghiunitul!
El l-a ucis pe vărul Julietei.
Din pricina aceasta, cum se pare,
S-a stins de mult alean frumoasa floare!
Şi vine-acuma el – mă înspăimânt! —
Să-i pângărească proaspătul mormânt!
Ce faptă ticăloasă! Ce ruşine!
În calea lui mă va găsi pe mine.
(ÎNAINTEAZĂ. TARE)
Opreşte-te, Montecchio! Voieşti
O faptă de mişel să săvârşeşti.
Calci în picioare mila şi onoarea,
Şi-împingi şi după moarte răzbunarea!
Cum te-ai întors, deşi eşti surghiunit?
Urmează-mă, eşti încă osândit.
Prin fapta ta mârşavă mă-înfiori:
Urmează-mă, căci trebuie să mori!

ROMEO:

Da! Trebuie! De-aceea am venit!
Nu-l ispiti pe-un deznădăjduit.
Fugi, tinere, şi lasă-mă! Gândeşte
De hora-acestor morţi tu te fereşte.
Ar fi mai bine viaţa de-ai alege:
Nu arunca o nouă făr'delege
Pe capul meu. Nu-mi asmuţi mânia.
Îmi fac, să ştii, acuma, datoria.
Ca mine însumi, conte,-mi-eşti mai drag.
Venit-am în acest areopag
Al morţii crunte, deznădăjduite,
Să-mi pun un capăt vieţii. Te trimite
Nefericita-ţi soartă. E târziu.
De mai rămâi, nu poţi rămâne viu.
Te du, şi mai târziu vei povesti
Că un nebun ţi-a spus să pleci de-aci.

CONTELE PARIS:

De mila ta nu-mi pasă. Eşti smintit.
Urmează-mă, ca un nelegiuit.

ROMEO:

Vrei să mă-împingi la marginea durerii?

//AMÂNDOI ÎŞI TRAG SĂBIILE ŞI SE LUPTĂ.//

PAJUL:

(LUI PARIS) Se bat! O, Doamne! Merg să chem străjerii

//PLEACĂ.//

CONTELE PARIS:

(CADE) Mor! Trupul meu, te rog, mi-l ai în pază
Şi lângă al Julietei mi-l aşază. (MOARE.)

ROMEO:

Voi face tot ce-mi ceri, pe legea mea.
Să-l văd la faţă… A! E ruda ta,
Mercutio. Un nobil conte, Paris.
Îmi amintesc că mi s-a spus, pe când
În minte-mi frământam al morţii gând.
Că Paris a cerut-o de soţie
Pe Julieta. Biata-mi nebunie
Nu-şi aminteşte de această ştire
Decât prin vis. E poate-o-închipuire.
Dă-mi mâna ta, tu, care poţi împarte
Cu mine deznădejdea tristei soarte.
Te voi culca, în linişte deplină,
În cripta… nu! În groapa de lumină.

//SFÂRŞEŞTE PRIN A DESCHIDE CAVOUL, ÎN CARE SE VEDE JULIETA, ZĂCÂND ÎNTr-UN SICRIU ALB.//

O! Tinere ucis! Julieta zace
Aici şi frumuseţea ei preface
O criptă într-o boltă de lumină.

//AŞAZĂ LEŞUL CONTELUI PARIS ÎN CRIPTĂ.//

Vei zace-aici, în linişte deplină.
Se spune că acei ce au să moară
Sunt veseli şi viaţa li-e uşoară
În pragul morţii. Fulgerul din urmă
Al unei vieţi care-în curând se curmă.
E fulgerul aici, al vieţii mele!
Cuvintele nu pot să mă înşele.
Soţia mea, duioasa mea iubire:
Te văd zăcând aici în adormire.

Cum ţi-a supt moartea mierea răsuflării!
Dar ţi-a rămas, în ciuda îngropării,
Divina frumuseţe-întipărită
Pe chipul tău. Şi n-ai fost biruită!
Divina-i frumuseţe purpurie
Păstrată de iubita mea soţie,
Îi scânteiază pe buze şi pe faţă,
Aşa precum îi scânteia în viaţă.
Stindardul morţii hâde poate oare
Pe scumpa-ţi faţă să se desfăşoare?
Nu pare că, aievea, se sfieşte?
Slăvita criptă-l mai adăposteşte,
Însângerat, pe Tybalt, vărul tău.
Ce-aş putea face, pentru Tybalt, eu?
Să te răzbun, căci tinereţea ta,
Ce secerată-a fost de mâna mea,
Mă-îndeamnă tinereţea-mi irosită
Să ţi-o jertfesc, în clipa potrivită.
Mă iartă, vere. Scumpa mea mireasă,
De ce-ai rămas atâta de frumoasă?
Să cred că moartea, fiara fără milă,
Te ţine încă vie-aici, în silă,
Să fii iubita ei nepieritoare?
De-aceea a voit să te omoare?
Mă înspăimântă acest gând cumplit
Şi voi rămâne-aici, necontenit,
Cu viermii care vor să te slujească.
Alături de făptura ta cerească,
Voi fi părtaşul somnulu-ţi de veci,
Să-înfrunt blestemul stelelor prea reci
Şi nemiloase. Încă o privire,
Şi mă aşteaptă veşnica-adormire.
Primeşte cea din urmă-îmbrăţişare,
Pecetea cruntă-a morţii răpitoare.
Cârmaciule, eşti deznădăjduit,
Acum călătoria şi-a sfârşit
Corabia, de stâncă sfărâmată.
(DESCHIDE ŞIPUL ŞI-I BEA CONŢINUTUL) În cinstea ta! E cea din urmă dată!
Cinstit spiţer! Ţi-a fost ucigătoare

Otrava. Cea din urmă sărutare.

//ROMEO O SĂRUTĂ PE JULIETA ŞI CADE MORT LÂNGĂ TRUPUL EI. INTRĂ REPEDE FRATELE LORENZO, CU O LANTERNĂ, UN DRUG ŞI O LOPATĂ.//

LORENZO:

O Doamne! San Francesco să m-ajute!
Atâtea drumuri fost-au străbătute
Prin beznă, de bătrânele-mi picioare!
S-au poticnit prin gropi… Dar cine oare
Pândeşte-acolo?

BALTHASAR:

Un prieten bun,
Şi care te cunoaşte, pot să-ţi spun.

LORENZO:

Te binecuvânteze Sfântul har.
Ce torţă-şi iroseşte, în zadar
Doar pentru tivde fără de vedere
Lumina, să le-aducă mângâiere?
E cripta Capoletto.

BALTHASAR:

Da, preasfinte.
Stăpânul mi-e culcat printre morminte.
Ţi-a fost prieten bun şi te-a iubit.

LORENZO:

Cum îl chema?

BALTHASAR:

Romeo.

LORENZO:

A venit
Şi el aici? De când?

BALTHASAR:

De-o jumătate
De ceas.

LORENZO:

Vai! Ce împrejurări ciudate!
Hai să intrăm în criptă…

BALTHASAR:

Nu se poate!
Stăpânul crede că aş fi plecat
Şi cu mânie m-a ameninţat
Cu moartea, de-aş rămâne să-l pândesc.

LORENZO:

Rămâi atunci. Merg singur. Mă-îngrozesc
Că s-a-întâmplat o grea nenorocire.

BALTHASAR:

Pe când dormeam sub tisa-acea subţire,
Mi s-a părut, sau poate-a fost un vis,
Stăpânul meu pe-un om că l-a ucis.

LORENZO:

(STRIGĂ ÎNCET) Romeo! Doamne! Petele de sânge
Pe pragul criptei! Mintea mi se frânge
Când văd aceste săbii părăsite
Şi-însângerate, pe cavou trântite,
Aci-în lăcaşul păcii.

//INTRĂ ÎN LĂCAŞ.//

Fără viaţă
Romeo zace… şi o altă faţă
Alăturea de el, scăldată în sânge.
Signorul Paris! Mintea mi se frânge!
Ce ceas nefericit e vinovat
De toate câte-aici s-au întâmplat?

//COPILA SE DEŞTEAPTĂ.//

JULIETA:

(ÎNCET) O! Părinte,
Ştiu unde sunt, în ceasurile sfinte.
Dar unde e Romeo?

//SE AUDE ZGOMOT MARE LA CANŢONADĂ.//

LORENZO:

Fata mea
Să părăseşti ascunzătoarea ta
În care-ai stat în somnu-ţi nefiresc,
Silit de tine să te mântuiesc.
Dar o putere mai presus de noi

Nu ne-a iertat cumplitele nevoi,
Zădărnicind tot ceea ce-am pus la cale.
Vai, Doamne! Ce privelişte de jale!
De pieptul tău lipit Romeo zace,
Şi Paris, răposat în sfânta pace!
Hai, vino, să te ducem într-un schit,
Unde-ţi va fi păcatul ispăşit.
Călugăriţe sfinte vor veghea
Cât vei trăi, copilă,-asupra ta.
Nu! Nu mai pune nicio întrebare
Spre noi se-îndreaptă straja-în grabă mare.
Să mai rămân aicea nu cutez…

JULIETA:

Îţi mulţumesc de cât îţi datorez,
Şi poţi să pleci. Julieta-o să rămână.

//FRATELE LORENZO PLEACĂ PE CÂT ÎL AJUTĂ PICIOARELE.//

Ce văd, o Doamne, la Romeo-în mână?
O cupă cu otravă! A murit!
N-a mai avut răbdare – otrăvit!
O! Suflet crud! Cumplită lovitură!
Nu mi-ai lăsat măcar o picătură!
Să te sărut, cu gura mea suavă,
Căci poate-o picătură de otravă
Ţi-a mai rămas pe buze, cum îmi pare,
Să-mi deie moartea-atotvindecătoare!

//ÎL SĂRUTĂ CU PATIMĂ//

Ce caldă-i gura ta…

//DIN APROPIERE SE AUDE ORDINUL CĂPETENIEI STRĂJII.//

CĂPETENIA STRĂJII:

Ia-o-înainte!
Băiete, încotro?

JULIETA:

Aud cuvinte…
Se-apropie… Să mor dar înjunghiată!
Pumnal cu lama binecuvântată!

//ÎN VREME CE JULIETA SE ÎNJUNGHIE, INTRĂ STRĂJERII CONDUŞI DE PAJ.//

PAJUL:

Acolo-i locul, unde arde torţa.

CĂPETENIA STRĂJII:

Pământu-i plin de sânge. Cercetaţi
Prin cimitir. Şi-îndată-arestaţi
Pe cine fără rost îl veţi găsi.

//INTRĂ ÎN CRIPTĂ.//

O! Ce-mi văd ochii? Contele aci!
Ucis! Şi Julieta, caldă, iară,
Scăldată-în sânge! Moartă-a doua oară!
De două zile-aicea îngropată.
Plecaţi, vestiţi pe-Alteţa Sa, îndată!
Pe Capoletti şi pe Montecchio, iute,
Să vină, că li-s rudele pierdute.
Vedem aicea ce s-a petrecut,
Dar cum, de ce, şi când, va fi ştiut
Când neamurile fi-vor împreună.

//SE APROPIE MAI MULŢI STRĂJERI, DUCÂNDU-L CU EI PE BALTHASAR.//

A DOUA STRAJĂ:

L-am prins pe-a lui Romeo slugă bună,
În curtea cimitirului.

CĂPETENIA STRĂJII:

Să stea!
Curând va fi aici Alteţa Sa.

//INTRĂ O ALTĂ STRAJĂ, ADUCÂNDU-L PE FRATELE LORENZO.//

A TREIA STRAJĂ:

Aici e un călugăr. Se boceşte
Şi plânge, şi cumplit se tânguieşte.
Din mâna lui i-am smuls un târnăcop
Şi-o sapă. Vrea să plece. Pare şchiop.

CĂPETENIA STRĂJII:

Acestea toate dau de bănuit.
Păziţi-l pe călugărul cernit.

//INTRĂ ESCALUS, PRINCIPELE VERONEI, CU ALAIUL SĂU PRINCIAR.//

PRINCIPELE:

O, Doamne! Doamne! O nouă mişelie
Ne tulbură odihna timpurie!

//INTRĂ SIGNORUL ŞI SIGNORA CAPOLETTO, CU OAMENI DE-AI LOR.//

CAPOLETTO:

Pe uliţe strigă lumea-aşa de tare!

MADONNA CAPOLETTO:

Pe câte înţeles-am din strigare,
„Romeo“ sau „Julieta“ strigă-în faptă.
Spre mausoleul nostru se îndreaptă.

PRINCIPELE:

Ne înfioară-auzu-o tristă ştire!

CĂPETENIA STRĂJII:

Alteţă, zac aici, în adormire,
Signorul conte Paris, înjunghiat.
Romeo, mort şi el, alăturat.
Şi Julieta, moartă mai-înainte,
E-aici, cu gingaşele-i oseminte
Abia acum ucisă… caldă încă.

PRINCIPELE:

Domneşte în cetate-o jale-adâncă.
Veţi cerceta aceste fapte rele.
Făptaşii vor răspunde pentru ele.

CĂPETENIA STRĂJII:

Aici e un călugăr franciscan
Şi-un om de-al lui Romeo, căpitan.
Aveau cu ei unelte, folosite
Să-i scoţi pe morţi din criptele boltite.

CAPOLETTO:

Signora! Doamne! Nemaipomenit
Pumnalul poate că s-a rătăcit,
Dar Julieta sângeră; şi goală
Îi zace teaca, dacă nu mă-înşală
Vederea, la Montecchio în spate.
O strânge-în braţe!… Doamne! Ce păcate!

MADONNA CAPOLETTO:

Vederea-aceasta a morţii e un semn
Şi pentru vârsta mea e un îndemn.

//INTRĂ BĂTRÂNUL MONTECCHIO.//

PRINCIPELE:

Montecchio, devreme te-ai sculat,
Să-ţi vezi feciorul mort şi îngropat.

MONTECCHIO:

Măria Ta, azi-noapte mi-a murit,
De jale pentru fiul surghiunit,
Soţia. Doamne! Ce nenorocire
Pe vârsta-mi pune iarăşi stăpânire?

PRINCIPELE:

Privind încolo, fi-vei lămurit.

MONTECCHIO:

(ZĂRIND LEŞUL LUI ROMEO) Romeo! Vai, copil nesocotit!
Cum de-ai ajuns în groapa-întunecată
Mai înaintea scumpului tău tată?

PRINCIPELE:

Pecetluieşte-ţi gura, până când
Le vom afla pe toate, rând pe rând:
Cum s-au stârnit, de cine s-au stârnit,
Cum s-a ajuns la sângeros sfârşit.
Vom osândi şi taina, şi omorul,
Eu fi-voi singur călăuzitorul
Necazurilor voastre. Cu mânie
Lăsaţi ursita rea acum să fie
Răbdării roabă. Mi-i înfăţişaţi
Pe cei ce-s bănuiţi ca vinovaţi.

LORENZO:

Deşi sunt slab, bătrân şi ostenit,
Ştiu bine că sunt cel mai bănuit
De toate-aceste omoruri: dintr-odată
Şi loc, şi timp, la dreaptă judecată;
Vin deci eu însumi să mă-învinuiesc,
Ca să mă apăr, chiar de mă pârăsc.

PRINCIPELE:

Ne spune deodată tot ce ştii.

LORENZO:

Vă spun pe scurt… abia mai pot vorbi.

Sunt toţi aceştia jertfe-ale vendettei:
Romeo a fost soţul Julietei.
Şi fata-aceasta-atâta de frumoasă,
Soţia lui Romeo credincioasă.
Eu i-am unit, o tainică unire,
În ziua chiar când vechea uneltire
Pe Tybalt, crunt, de moarte, l-a rănit,
Iar mirele, Romeo, surghiunit
S-a cuvenit să fie. Nu-l jelea
Pe Tybalt Julieta. Ci-şi plângea
Îndepărtatul soţ, plecat departe.
Ca să-şi oprească lacrime deşarte,
Aţi logodit-o, vrând s-o măritaţi
Cu Paris cu de-a sila. Nu ştiaţi
Că Julieta este măritată.
A alergat la mine biata fată
Cu ochii rătăciţi de supărare
Şi mi-a cerut un mijloc de scăpare,
Să nu se mai mărite-a doua oară.
De nu, mă-ameninţa că se omoară.
De dragul ei eu n-am avut ce face:
I-am dat o băutură, ce te face
Să pari, doar două zile, c-ai murit;
Aşa precum s-a şi îndeplinit.
Crezând că firul vieţii i s-a frânt,
Aţi dus-o pe Julieta la mormânt.
I-am scris şi lui Romeo. L-am rugat
Să vină la cavou neapărat
În noaptea-în care ea s-ar fi trezit
Din somnul morţii-atât de-asemuit.
Răvaşul i l-am dat atunci lui Ioan,
Călugăr, ca şi mine, franciscan.
Dar întâmplarea nu i-a-îngăduit,
La Mantova să-ajungă travestit.
Şi ieri, pe seară, mi-a înapoiat
Răvaşul. Eu atunci, înspăimântat
M-am dus la cimitir, ca să pândesc
Când se deşteaptă fata. S-o-însoţesc
În mare taină la chilia mea,
Şi s-o ascund, cât timp nu voi putea

Să-l chem pe soţul ei s-o ia cu el.
Dar am găsit la groapă un duel
În care luptătorii amândoi
S-au înălţat spre lumea de apoi:
Şi Paris, şi Romeo. S-a trezit
Sărmana fată… şi, când şi-a zărit
Bărbatul mort, a vrut să se omoare.
Am auzit un zgomot pe cărare
Şi-a trebuit să fug. I-am dat de ştire
Că-şi poate duce viaţa-în mănăstire,
Să rabde-acolo-a cerului mânie
Precum îi cere sfânta datorie.
Ea n-a voit. Şi, după ce-am plecat,
A săvârşit cel mai cumplit păcat,
Luându-şi viaţa. Asta-i ce se ştie.
Şi doica ştie despre cununie.
De am vreo vină în acestea toate,
Să facă-Alteţa Ta atunci dreptate;
Să-mi curme-îndată zilele bătrâne,
Căci tot mă-aşteaptă crunta moarte mâine.
Şi-îndeplinind osânda judecăţii
Să dea o pildă vrednică cetăţii.

PRINCIPELE:

Eşti cunoscut ca om smerit şi sfânt.
Dar poate mai adaugă-un cuvânt
O slugă-a lui Romeo. (ÎL ARATĂ PE BALTHASAR)

BALTHASAR:

Mi-am vestit,
Stăpânul, şi-a fost deznădăjduit,
De moartea Julietei. A pornit
Din Mantova, şi-aicea s-a oprit;
În locu-acesta, la această criptă
Mi-a dat şi o scrisoare manuscriptă
Şi m-a trimis la tatăl lui cu ea.
Mi-a spus că voi avea o soartă rea,
De-aş mai rămâne să-l supraveghez.

PRINCIPELE:

Mai ai scrisoarea? Vreau s-o cercetez.

//BALTHASAR ÎI ÎNTINDE, PLECÂNDU-SE, SCRISOAREA.//

Dar unde-i pajul care i-a chemat
Pe toţi străjerii?

//ESTE ÎNFĂŢIŞAT PAJUL CONTELUI PARIS.//

Ce a căutat
Stăpânul tău aici, în prag de zori?

PAJUL:

Venise-aicea să presare flori
Pe groapa Julietei. Şi mi-a spus
Să stau cât mai departe. M-am supus.
Cu torţa-în mână a venit un om
Şi s-a-îndreptat îndată către dom.
Stăpânul meu, văzându-l pe mişel
Că sparge hruba, s-a-îndreptat spre el,
Şi l-a-înfruntat cu sabia în mână.
M-am dus să chem străjerii. Însă până
Să vină straja, totul s-a sfârşit.

PRINCIPELE:

Călugărul, ce-a spus, e întărit
De-acest răvaş. E scris că-i însurat
Cu Julieta, şi că a aflat
De moartea ei. Atunci, fără zăbavă,
Voind să moară-a cumpărat otravă
De la un biet spiţer. Şi l-a vestit
Pe tatăl lui, că moare, chinuit,
Lângă Julieta-atât de îndrăgită
Şi-ar vrea să-i fie moartea liniştită.
Şi-acum vă-întreb pe voi, duşmani de moarte,
Sărmane jertfe ale cruntei soarte,
Montecchio şi Capoletto! Voi,
Acei ce-aţi fost mereu în crunt război,
Vedeţi osânda învrăjbirii voastre:
S-au înălţat spre cerurile-albastre
Trei rude: un fiu, o fiică, un nepot,
Şi pierd şi eu doi veri. Şi nu e tot.
Dihonia pe care aţi stârnit-o
Cetatea-întreagă a năpăstuit-o.

CAPOLETTO:

Montecchio, dă-mi mâna, frăţioare.

E zestrea-acelei ce moştenitoare
Se cuvenea să-mi fie…

MONTECCHIO:

Eu mai mult
Ţi-oi dărui, pe prinţ ca să-l ascult.
Statuia Julietei, făurită
Din aur, cu întreaga-agonisită
Ce mi-a rămas, se va-înălţa spre cer,
Aci-în Verona, mândru giuvaier,
Să le-amintească veşnic, tuturor,
De-un suflet credincios şi iubitor.

CAPOLETTO:

Statuia lui Romeo, tot din aur,
Se va-înălţa, pilduitor tezaur,
Să-arate cum cumplita duşmănie
Iubirea o ucide pe vecie!

PRINCIPELE:

Se lasă-acum o pace-întunecată
Pe falnica Verona întristată,
Şi soarele, cernit, şi-ascunde fruntea
Pân’ ce vom trece, deznădejdii, puntea.
De judecată n-o să scape nimeni.
Vor fi iertaţi, sau pedepsiţi cu-asprime,
Toţi veronezii, după vina lor,
În tot acest sfârşit îngrozitor.
Şi strănepoţii noştri vor povesti cu jale
Povestea lui Romeo şi-a Julietei sale.

//IES//

– SFÂRŞIT –

dramatis personæ

ESCALUS prince of Verona
PARIS a young nobleman, kinsman to the prince
MONTAGUE heads two houses at variance with each other
CAPULET
An Old Man cousin to Capulet
ROMEO son to Montague
MERCUTIO kinsman to the prince, and friend to Romeo
BENVOLIO nephew to Montague, and friend to Romeo
TYBALT nephew to lady Capulet
FRIAR LAURENCE Franciscan
FRIAR JOHN
BALTHASAR servant to Romeo
SAMPSON servants to Capulet
GREGORY
PETER servant to Juliet's nurse
ABRAHAM servant to Montague
An Apothecary
Three Musicians
CHORUS
Page to Paris
Another Page
An Officer
LADY MONTAGUE wife to Montague
LADY CAPULET wife to Capulet
JULIET daughter to Capulet
NURSE to Juliet

CITIZENS OF VERONA; SEVERAL MEN AND WOMEN, RELATIONS TO BOTH HOUSES; MASKERS, GUARDS WATCHMEN, AND ATTENDANTS

Scene: VERONA: MANTUA

prologue

//ENTER CHORUS.//

CHORUS:

Two households, both alike in dignity
In fair Verona, where we lay our scene,
From ancient grudge break to new mutiny,
Where civil blood makes civil hands unclean.
From forth the fatal loins of these two foes
A pair of star-crossed lovers take their life,
Whose misadventured piteous overthrows
Doth with their death bury their parents' strife.
The fearful passage of their death-marked love
And the continuance of their parents' rage
Which but their children's end, naught could remove
Is now the two-hours' traffic of our stage;
The which if you with patient ears attend,
What here shall miss, our toil shall strive to mend.

//EXIT.//

ACT I

Scene I

VERONA. A PUBLIC PLACE.
//ENTER SAMPSON AND GREGORY, OF THE HOUSE OF CAPULET, ARMED WITH SWORDS AND BUCKLERS.//

SAMPSON:

Gregory, o’ my word, we’ll not carry coals.

GREGORY:

No, for then we should be colliers.

SAMPSON:

I mean, an we be in choler, we’ll draw.

GREGORY:

Ay, while you live draw your neck out o’ the collar.

SAMPSON:

I strike quickly, being moved.

GREGORY:

But thou art not quickly moved to strike.

SAMPSON:

A dog of the house of Montague moves me.

GREGORY:

To move is to stir; and to be valiant is to stand: therefore, if thou art moved, thou runn’st away.

SAMPSON:

A dog of that house shall move me to stand: I will take the wall of any man or maid of Montague’s.

GREGORY:

That shows thee a weak slave; for the weakest goes to the wall.

SAMPSON:

True; and therefore women, being the weaker vessels, are ever thrust to the wall: therefore I will push Montague's men from the wall, and thrust his maids to the wall.

GREGORY:

The quarrel is between our masters and us their men.

SAMPSON:

'Tis all one. I will show myself a tyrant: when I have fought with the men, I will be cruel with the maids, and cut off their heads.

GREGORY:

The heads of the maids?

SAMPSON:

Ay, the heads of the maids, or their maidenheads; take it in what sense thou wilt.

GREGORY:

They must take it in sense that feel it.

SAMPSON:

Me they shall feel while I am able to stand: and 'tis known I am a pretty piece of flesh.

GREGORY:

'Tis well thou art not fish; if thou hadst, thou hadst been poor John.[6]
Draw thy tool; here comes two of the house of the Montagues.

SAMPSON:

My naked weapon is out: quarrel, I will back thee.

GREGORY:

How! turn thy back and run?

SAMPSON:

Fear me not.

GREGORY:

No, marry; I fear thee!

SAMPSON:

Let us take the law of our sides; let them begin.

GREGORY:

I will frown as I pass by, and let them take it as they list.

SAMPSON:

Nay, as they dare. I will bite my thumb at them;[7] which is a disgrace to them, if they bear it.

//ENTER ABRAHAM AND BALTHASAR.//

ABRAHAM:

Do you bite your thumb at us, sir?

SAMPSON:

I do bite my thumb, sir.

ABRAHAM:

Do you bite your thumb at us, sir?

SAMPSON:

[ASIDE TO GREGORY] Is the law of our side, if I say ay?

GREGORY:

No.

SAMPSON:

[TO ABRAHAM] No, sir, I do not bite mythumb at you, sir, but I bite my thumb, sir.

GREGORY:

Do you quarrel, sir?

ABRAHAM:

Quarrel, sir! no, sir.

SAMPSON:

If you do, sir, I am for you: I serve as good a man as you.

ABRAHAM:

No better.

SAMPSON:

Well, sir.

GREGORY:

Say ’better:’ here comes one of my master’s kinsmen.

SAMPSON:

[TO ABRAHAM] Yes, better, sir.

ABRAHAM:

You lie.

SAMPSON:

Draw, if you be men. Gregory, remember thy swashing blow.[8]

THEY FIGHT.

//ENTER BENVOLIO.//

BENVOLIO:

[DRAWING] Part, fools!
Put up your swords; you know not what you do.

BEATS DOWN THEIR SWORDS.

//ENTER TYBALT.//

TYBALT:

[DRAWING] What, art thou drawn among these heartless hinds?
Turn thee, Benvolio, look upon thy death.

BENVOLIO:

I do but keep the peace: put up thy sword,
Or manage it to part these men with me.

TYBALT:

What, drawn, and talk of peace! I hate the word,
As I hate hell, all Montagues, and thee:
Have at thee, coward!

THEY FIGHT.

//ENTER SEVERAL OF BOTH HOUSES, WHO JOIN THE FRAY; THEN ENTER CITIZENS, WITH CLUBS.//

CITIZENS OF THE WATCH:

Clubs, bills and partisans! Strike! Beat them down!
Down with the Capulets! Down with the Montagues!

//ENTER CAPULET IN HIS GOWN, AND HIS WIFE.//

CAPULET:

What noise is this? Give me my long sword, ho!

CAPULET'S WIFE:

A crutch, a crutch! why call you for a sword?

//ENTER MONTAGUE WITH HIS SWORD DRAWN, AND HIS WIFE.//

CAPULET:

My sword, I say! Old Montague is come,
And flourishes his blade in spite of me.

MONTAGUE:

Thou villain Capulet,
Hold me not, let me go.

MONTAGUE'S WIFE:

Thou shalt not stir a foot to seek a foe.

//ENTER PRINCE ESCALUS WITH HIS TRAIN.//

PRINCE:

Rebellious subjects, enemies to peace,
Profaners of this neighbour-stained steel, –
Will they not hear? What, ho! you men, you beasts,
That quench the fire of your pernicious rage
With purple fountains issuing from your veins,
On pain of torture, from those bloody hands
Throw your mistemper'd weapons to the ground,
And hear the sentence of your moved prince.
Three civil brawls,[9] bred of an airy word,
By thee, old Capulet, and Montague,
Have thrice disturb'd the quiet of our streets,
And made Verona's ancient citizens
Cast by their grave beseeming ornaments,
To wield old partisans, in hands as old,
Canker'd with peace, to part your canker'd hate:
If ever you disturb our streets again,
Your lives shall pay the forfeit of the peace.
For this time, all the rest depart away:
You, Capulet, shall go along with me;
And, Montague, come you this afternoon,
To know our further pleasure in this case,
To old Free-town, our common judgement-place.
Once more, on pain of death, all men depart.

//EXEUNT ALL BUT MONTAGUE, HIS WIFE, AND BENVOLIO.//

MONTAGUE:

Who set this ancient quarrel new abroach?[10]
Speak, nephew, were you by when it began?

BENVOLIO:

Here were the servants of your adversary,
And yours, close fighting ere I did approach:
I drew to part them: in the instant came
The fiery Tybalt, with his sword prepared,
Which, as he breathed defiance to my ears,
He swung about his head and cut the winds,
Who nothing hurt withal hiss'd him in scorn:
While we were interchanging thrusts and blows,
Came more and more and fought on part and part,
Till the prince came, who parted either part.

MONTAGUE'S WIFE:

O, where is Romeo? saw you him to-day?
Right glad I am he was not at this fray.

BENVOLIO:

Madam, an hour before the worshipp'd sun
Peer'd forth the golden window of the east,
A troubled mind drave me to walk abroad;
Where, underneath the grove of sycamore
That westward rooteth from the city's side,
So early walking did I see your son:
Towards him I made, but he was ware of me
And stole into the covert of the wood:
I, measuring his affections by my own,
That most are busied, when they're most alone,
Pursued my humour not pursuing his,
And gladly shunned who gladly fled from me.

MONTAGUE:

Many a morning hath he there been seen,
With tears augmenting the fresh morning's dew,
Adding to clouds more clouds with his deep sighs.
But all so soon as the all-cheering sun
Should in the farthest east begin to draw
The shady curtains from Aurora's bed,
Away from light steals home my heavy son,
And private in his chamber pens himself,
Shuts up his windows, locks fair daylight out,
And makes himself an artificial night.
Black and portentous[11] must this humour prove,

Unless good counsel may the cause remove.

BENVOLIO:

My noble uncle, do you know the cause?

MONTAGUE:

I neither know it nor can learn of him.

BENVOLIO:

Have you importuned him by any means?

MONTAGUE:

Both by myself and many other friends:
But he, his own affections counsellor,
Is to himself – I will not say how true –
But to himself so secret and so close,
So far from sounding and discovery,
As is the bud bit with an envious worm,
Ere he can spread his sweet leaves to the air,
Or dedicate his beauty to the sun.
Could we but learn from whence his sorrows grow,
We would as willingly give cure as know.

//ENTER ROMEO.//

BENVOLIO:

See, where he comes: so please you, step aside;
I'll know his grievance, or be much denied.

MONTAGUE:

I would thou wert so happy by thy stay,
To hear true shrift. Come, madam, let's away.

//EXEUNT MONTAGUE AND HIS WIFE.//

BENVOLIO:

Good morrow, cousin.

ROMEO:

Is the day so young?

BENVOLIO:

But new struck nine.

ROMEO:

Ay me! sad hours seem long.
Was that my father that went hence so fast?

BENVOLIO:

It was. What sadness lengthens Romeo's hours?

ROMEO:

Not having that, which, having, makes them short.

BENVOLIO:

In love?

ROMEO:

Out –

BENVOLIO:

Of love?

ROMEO:

Out of her favour, where I am in love.

BENVOLIO:

Alas, that love, so gentle in his view,
Should be so tyrannous and rough in proof!

ROMEO:

Alas, that love, whose view is muffled still,
Should, without eyes, see pathways to his will!
Where shall we dine?
[SEEING BLOOD]
O me! What fray was here?
Yet tell me not, for I have heard it all.
Here's much to do with hate, but more with love.
Why, then, O brawling love! O loving hate!
O any thing, of nothing first create!
O heavy lightness! serious vanity!
Mis-shapen chaos of well-seeming forms!
Feather of lead, bright smoke, cold fire, sick health!
Still-waking sleep, that is not what it is!
This love feel I, that feel no love in this.
Dost thou not laugh?

BENVOLIO:

No, coz, I rather weep.

ROMEO:

Good heart, at what?

BENVOLIO:

At thy good heart's oppression.

ROMEO:

Why, such is love's transgression.
Griefs of mine own lie heavy in my breast,
Which thou wilt propagate, to have it prest
With more of thine: this love that thou hast shown
Doth add more grief to too much of mine own.
Love is a smoke raised with the fume of sighs;
Being purged, a fire sparkling in lovers' eyes;
Being vex'd, a sea nourish'd with lovers' tears:
What is it else? a madness most discreet,
A choking gall and a preserving sweet.
Farewell, my coz.

BENVOLIO:

Soft! I will go along;
An if you leave me so, you do me wrong.

ROMEO:

Tut, I have lost myself; I am not here;
This is not Romeo, he's some other where.

BENVOLIO:

Tell me in sadness, who is that you love.

ROMEO:

What, shall I groan and tell thee?

BENVOLIO:

Groan! why, no:
But sadly tell me who.[12]

ROMEO:

Bid a sick man in sadness make his will:
Ah, word ill urged to one that is so ill!
In sadness, cousin, I do love a woman.

BENVOLIO:

I aim'd so near, when I supposed you loved.

ROMEO:

A right good mark-man! And she's fair I love.

BENVOLIO:

A right fair mark, fair coz, is soonest hit.

ROMEO:

Well, in that hit you miss: she'll not be hit
With Cupid's arrow; she hath Dian's wit;
And, in strong proof of chastity well arm'd,
From love's weak childish bow she lives unharm'd.
She will not stay the siege of loving terms,
Nor bide the encounter of assailing eyes,
Nor ope her lap to saint-seducing gold:
O, she is rich in beauty, only poor,
That when she dies with beauty dies her store.

BENVOLIO:

Then she hath sworn that she will still live chaste?

ROMEO:

She hath, and in that sparing makes huge waste,
For beauty starved with her severity
Cuts beauty off from all posterity.
She is too fair, too wise, wisely too fair
To merit bliss by making me despair:
She hath forsworn to love, and in that vow
Do I live dead that live to tell it now.

BENVOLIO:

Be ruled by me, forget to think of her.

ROMEO:

O, teach me how I should forget to think.

BENVOLIO:

By giving liberty unto thine eyes;
Examine other beauties.

ROMEO:

'Tis the way
To call hers exquisite, in question more:
These happy masks that kiss fair ladies' brows
Being black put us in mind they hide the fair;
He that is strucken blind cannot forget
The precious treasure of his eyesight lost:
Show me a mistress that is passing fair,
What doth her beauty serve, but as a note
Where I may read who pass'd that passing fair?
Farewell: thou canst not teach me to forget.

BENVOLIO:

I’ll pay that doctrine, or else die in debt.

//EXEUNT.//

6 // Rândul 32
POOR JOHN. Expresie peiorativă.
7 // Rândul 42
„I WILL BITE MY THUMB AT THEM“. A-şi muşca degetul mare faţă de cineva era un gest socotit ofensator pe atunci. Şt. O. Iosif traduce, forţat, A DA CU TIFLA.
8 // Rândul 62
SWASHING BLOW. În textul bilingv WASH. TO SWASH, verb probabil onomatopeic, preluat din suedeză, cu înţelesul de a lovi sfâşietor. Aici expresia se referă la un secret de scrimă (A BOTTE, în fr.). Şt. O. Iosif traduce prin neologismul strident de LOVITURĂ FAIMOASĂ.
9 // Rândul 88
THREE CIVIL BRAWLS. Verbul germano-scandinav PRAHLEN are sensul de a se făli, dar în limba engleză BRAWL a devenit dihonie, răzmeriţă, exagerat tradus de Şt. O. Iosif prin GÂLCEVI CIVILE.
10 // Versul 103
Bătrânul Montecchio îl întreabă pe nepotul lui, Benvolio: „WHO SET THIS ANCIENT QUARREL NEW ABROACH?“. Termenul de ABROACH, de fapt verbul TO SET AN ABROACH, din expresia franceză METTRE EN BROCHE (OU EN PERCE), a da cep la un butoi cu vin. De unde expresia: a primejdui din nou liniştea publică.
11 // Versul 140
„BLACK AND PORTENTOUS“. Lat. PORTENDERE, a prooroci, a prezice, a făgădui pentru viitor. Verb francez PORTENT. Tradus corect de Şt. O. Iosif.
12 // Versul 199
„BUT SADLY TELL ME WHO“ după „TELL ME IN SADNESS“. Benvolio foloseşte adverbul SADLY şi substantivul abstract SADNESS în sensul originar, şi germ. sc. şi lat. SATUR, plin, de unde SĂŢIOS, cf. v. grec. A-SAI, A-MENAI, a sătura, nu în sensul modern al adjectivului SAD.

Scene II

A STREET.
//ENTER CAPULET, PARIS, AND SERVANT.//

CAPULET:

But Montague is bound as well as I,
In penalty alike, and ’tis not hard, I think,
For men so old as we to keep the peace.

PARIS:

Of honourable reckoning are you both,
And pity ’tis you lived at odds so long.
But now, my lord: what say you to my suit?

CAPULET:

But saying o’er what I have said before.
My child is yet a stranger in the world;
She hath not seen the change of fourteen years.
Let two more summers wither in their pride
Ere we may think her ripe to be a bride.

PARIS:

Younger than she are happy mothers made.

CAPULET:

And too soon marred are those so early made.
The earth hath swallow’d all my hopes but she,
She is the hopeful lady of my earth:
But woo her, gentle Paris, get her heart;
My will to her consent is but a part,
And she agree, within her scope of choice
Lies my consent and fair according voice.
This night I hold an old accustomed feast,
Whereto I have invited many a guest,
Such as I love, and you, among the store,
One more, most welcome, makes my number more.
At my poor house look to behold this night
Earth-treading stars that make dark heaven light.
Such comfort as do lusty young men feel
When well-apparelled April on the heel

Of limping winter treads, even such delight
Among fresh female buds shall you this night
Inherit at my house; hear all, all see,
And like her most whose merit most shall be,
Which on more view, of many mine being one
May stand in number, though in reckoning none.
Come, go with me.
TO SERVANT, GIVING A PAPER.
Go, sirrah, trudge about;
Through fair Verona find those persons out
Whose names are written there, and to them say
My house and welcome on their pleasure stay.

//EXEUNT CAPULET AND PARIS.//

SERVANT:

Find them out whose names are written here! It is written, that the shoemaker should meddle with his yard, and the tailor with his last, the fisher with his pencil, and the painter with his nets; but I am sent to find those persons whose names are here writ, and can never find what names the writing person hath here writ. I must to the learned. – In good time.

//ENTER BENVOLIO AND ROMEO.//

BENVOLIO:

[TO ROMEO] Tut, man, one fire burns out another's burning,
One pain is lessened by another's anguish.
Turn giddy, and be holp by backward turning.
One desperate grief cures with another's languish.
Take thou some new infection to thy eye,
And the rank poison of the old will die.

ROMEO:

Your plaintain-leaf is excellent for that.

BENVOLIO:

For what, I pray thee?

ROMEO:

For your broken shin.

BENVOLIO:

Why, Romeo, art thou mad?

ROMEO:

Not mad, but bound more than a mad-man is;
Shut up in prison, kept without my food,
Whipped and tormented and –
[TO SERVANT] God-den, good fellow.

SERVANT:

God gi' god-den. I pray, sir, can you read?

ROMEO:

Ay, mine own fortune in my misery.

SERVANT:

Perhaps you have learned it without book.
But I pray, can you read anything you see?

ROMEO:

Ay, if I know the letters and the language.

SERVANT:

Ye say honestly. Rest you merry!

ROMEO:

Stay, fellow, I can read
(HE READS THE LETTER)
'Signior Martino and his wife and daughters,
County Anselme and his beauteous sisters,
The lady widow of Vitruvio,
Signior Placentio and his lovely nieces,
Mercutio and his brother Valentine,
Mine uncle Capulet, his wife, and daughters,
My fair niece Rosaline and Livia,
Signior Valentino and his cousin Tybalt,
Lucio and the lively Helena.'
A fair assembly. Whither should they come?

SERVANT:

Up.

ROMEO:

Whither?

SERVANT:

To supper to our house.

ROMEO:

Whose house?

SERVANT:

My master's.

ROMEO:

Indeed, I should have asked you that before.

SERVANT:

Now I'll tell you without asking. My master is the great rich Capulet, and if you be not of the house of Montagues, I pray come and crush a cup of wine. Rest you merry!

//EXIT.//

BENVOLIO:

At this same ancient feast of Capulet's
Sups the fair Rosaline whom thou so lovest,
With all the admirèd beauties of Verona.
Go thither: and, with unattainted eye,
Compare her face with some that I shall show,
And I will make thee think thy swan a crow.

ROMEO:

When the devout religion of mine eye[13]
Maintains such falsehood, then turn tears to fires;
And these who, often drowned, could never die,
Transparent heretics, be burnt for liars.
One fairer than my love! – the all-seeing sun
Ne'er saw her match since first the world begun.

BENVOLIO:

Tut, you saw her fair, none else being by,
Herself poised with herself in either eye;
But in that crystal scales let there be weighed
Your lady's love against some other maid
That I will show you shining at this feast,
And she shall scant show well that now shows best.

ROMEO:

I'll go along, no such sight to be shown,

But to rejoice in splendour of mine own.

//EXEUNT.//

13 // Versul 170
Imprecaţiile lui Romeo împotriva dragostei lui neîmpărtăşite de o nepoată a neamului Capolletto, Rozalina (cf. scena a II-a, v. 83) pregătesc „lovitura de fulger“ resimţită la vederea Julietei. Mai departe, Şt. O. Iosif foloseşte ca neologisme: forme ideale, tortura, spune serios, serios iubesc o fată (!).

Scene III

A ROOM IN CAPULET'S HOUSE.
//ENTER CAPULET'S WIFE AND THE NURSE.//

CAPULET'S WIFE:

Nurse, where's my daughter?
Call her forth to me.

NURSE:

Now, by my maidenhead, at twelve year old,
I bade her come. What, lamb! what, lady-bird!
God forbid! where is this girl? What, Juliet!

//ENTER JULIET.//

JULIET:

How now! who calls?

NURSE:

Your mother.

JULIET:

Madam, I am here. What is your will?

CAPULET'S WIFE:

This is the matter. – Nurse, give leave awhile.
We must talk in secret. – Nurse, come back again.
I have remembered me, thou's hear our counsel.
Thou knowest my daughter's of a pretty age.

NURSE:

Faith, I can tell her age unto an hour.

CAPULET'S WIFE:

She's not fourteen.

NURSE:

I'll lay fourteen of my teeth –
And yet, to my teen be it spoken, I have but four –
She's not fourteen. How long is it now
To Lammastide?

CAPULET'S WIFE:

A fortnight and odd days.

NURSE:

Even or odd, of all days in the year
Come Lammas – eve at night shall she be fourteen.
Susan and she – God rest all Christian souls! –
Were of an age. Well, Susan is with God;
She was too good for me. But, as I said,
On Lammas – eve at night shall she be fourteen,
That shall she, marry, I remember it well.
'Tis since the earthquake now eleven years,[14]
And she was weaned – I never shall forget it –
Of all the days of the year upon that day,
For I had then laid wormwood to my dug,
Sitting in the sun under the dove-house wall;
My lord and you were then at Mantua.
Nay, I do bear a brain! But, as I said,
When it did taste the wormwood on the nipple
Of my dug and felt it bitter, pretty fool,
To see it tetchy and fall out with the dug!
'Shake', quoth the dove-house! 'Twas no need, I trow,
To bid me trudge;
And since that time it is eleven years,
For then she could stand alone. Nay, by the rood,
She could have run and waddled all about,
For even the day before, she broke her brow,
And then my husband – God be with his soul,
A' was a merry man! – took up the child.
'Yea,' quoth he, 'dost thou fall upon thy face?
Thou wilt fall backward when thou hast more wit,
Wilt thou not, Jule?' And, by my holidame,
The pretty wretch left crying and said 'Ay'.
To see, now, how a jest shall come about!
I warrant, an I should live a thousand years
I never should forget it. 'Wilt thou not, Jule?' quoth he,
And, pretty fool, it stinted and said 'Ay.'

CAPULET'S WIFE:

Enough of this. I pray thee, hold thy peace.

NURSE:

Yes, madam. Yet I cannot choose but laugh,
To think it should leave crying and say 'Ay.'

And yet, I warrant, it had upon its brow
A bump as big as a young cockerel's stone.
A parlous knock, and it cried bitterly.
'Yea,' quoth my husband, 'fall'st upon thy face?
Thou wilt fall backward when thou comest to age,
Wilt thou not, Jule?' it stinted and said 'Ay.'

JULIET:

And stint thou too, I pray thee, nurse, say I.

NURSE:

Peace, I have done. God mark thee to his grace!
Thou wast the prettiest babe that e'er I nursed.
An I might live to see thee married once,
I have my wish.

CAPULET'S WIFE:

Marry, that 'marry' is the very theme
I came to talk of. Tell me, daughter Juliet,
How stands your disposition to be married?

JULIET:

It is an honour that I dream not of.

NURSE:

An honour! Were not I thine only nurse,
I would say thou hadst sucked wisdom from thy teat.

CAPULET'S WIFE:

Well, think of marriage now.
Younger than you,
Here in Verona, ladies of esteem,
Are made already mothers. By my count
I was your mother much upon these years.
That you are now a maid. Thus then in brief:
The valiant Paris seeks you for his love.

NURSE:

A man, young lady! lady, such a man
As all the world – why, he's a man of wax.15

CAPULET'S WIFE:

Verona's summer hath not such a flower.

NURSE:

Nay, he's a flower; in faith, a very flower.

CAPULET'S WIFE: [TO JULIET]

What say you?
Can you love the gentleman?
This night you shall behold him at our feast.
Read o'er the volume of young Paris' face,
And find delight writ there with beauty's pen.
Examine every married lineament,
And see how one another lends content;
And what obscured in this fair volume lies
Find written in the margent of his eyes.
This precious book of love, this unbound lover,
To beautify him only lacks a cover.
The fish lives in the sea, and 'tis much pride
For fair without the fair within to hide.
That book in many's eyes doth share the glory
That in gold clasps locks in the golden story.
So shall you share all that he doth possess
By having him, making yourself no less.

NURSE:

No less, nay, bigger. Women grow by men.

CAPULET'S WIFE: [TO JULIET]

Speak briefly: can you like of Paris' love?

JULIET:

I'll look to like, if looking liking move;
But no more deep will I endart mine eye
Than your consent gives strength to make it fly.

//ENTER SERVANT.//16

SERVANT:

Madam, the guests are come, supper served up, you called, my young lady asked for, the Nurse cursed in the pantry, and everything in extremity. I must hence to wait. I beseech you follow straight.

//EXIT SERVANT.//

CAPULET'S WIFE:

We follow thee.
Juliet, the County stays.

NURSE:

Go, girl; seek happy nights to happy days.

//EXEUNT.//

14 // Versul 23
Doica pomeneşte de „THE EARTHQUAKE NOW ELEVEN YEARS“. Comentatorii au identificat un cutremur în Anglia la data de 6 aprilie 1580 şi au emis ipoteza că ar fi un indiciu de a data compunerea piesei în anul 1591 (1580 +11 ani), ceea ce ni se pare absurd.
15 // Versul 76
Doica îl descrie în cele mai strălucite culori pe contele Paris, culminând cu aprecierea – „HE’S A MAN OF WAX“. Azi formula ar fi ridicolă, dar în acea vreme era obiceiul să se facă admirabile statuete de ceară. Şi Horaţiu, în Ode I, XIII, 2—3, o face pe curtezana Lydia să-l supere, pomenindu-i de „CEREA TELEPHI (…) BRACCHIA“ – braţele de ceară ale lui Telephus.
16 // Rândul 100
Textul englez spune aici: „ENTER A SERVINGMAN“. Peter (Pietro la povestitorii italieni) a fost singurul personaj din izvoare care a suferit din partea lui Shakespeare o dublă sau chiar o triplă mutaţie oarecum peiorativă. În vreme ce, la povestitorii italieni, Pietro este un slujitor de încredere al lui Romeo, cel care îi va aduce la Padova ştirea catastrofală a morţii Julietei şi-l va însoţi, noaptea, pe Romeo, cu cazmale şi lopeţi, ca să o scoată la iveală pe Julieta din cavou, în piesa lui Shakespeare, Peter are iniţial un rol episodic, de a o întovărăşi pe Doică la întâlnirea acesteia cu Romeo pe o uliţă a Veronei. Shakespeare are fantezia să-l facă pe Peter să joace un rol episodic de bufon (actul IV, scena a 5-a, versurile 100—140), cu lăutari, foarte probabil rol destinat distracţiei publicului de rând, cum pare a fi cazul cu groparii din HAMLET, cu Portarul din MACBETH şi cu Bufonul din OTHELLO.

Scene IV

A STREET.
//ENTER ROMEO, MERCUTIO, AND BENVOLIO, AS MASQUERS, WITH FIVE OR SIX OTHER MASQUERS, BEARING A DRUM AND TORCHES.//

ROMEO:

What, shall this speech be spoke for our excuse?
Or shall we on without apology?

BENVOLIO:

The date is out of such prolixity.
We'll have no Cupid hoodwink'd with a scarf,
Bearing a Tartar's painted bow of lath,
Scaring the ladies like a crow-keeper,
Nor no without-book prologue, faintly spoke
After the prompter for our entrance.
But let them measure us by what they will,
We'll measure them a measure, and be gone.

ROMEO:

Give me a torch. I am not for this ambling;
Being but heavy, I will bear the light.

MERCUTIO:

Nay, gentle Romeo, we must have you dance.

ROMEO:

Not I, believe me. You have dancing shoes
With nimble soles; I have a soul of lead
So stakes me to the ground I cannot move.

MERCUTIO:

You are a lover; borrow Cupid's wings,
And soar with them above a common bound.

ROMEO:

I am too sore enpiercèd with his shaft
To soar with his light feathers, and so bound
I cannot bound a pitch above dull woe;
Under love's heavy burden do I sink.

MERCUTIO:

And, to sink in it, should you burden love;
Too great oppression for a tender thing.

ROMEO:

Is love a tender thing? It is too rough,
Too rude, too boisterous, and it pricks like thorn.

MERCUTIO:

If love be rough with you, be rough with love.
Prick love for pricking, and you beat love down.
Give me a case to put my visage in,
A visor for a visor! what care I
What curious eye doth quote deformities?
Here are the beetle brows shall blush for me.

BENVOLIO:

Come, knock and enter, and no sooner in
But every man betake him to his legs.

ROMEO:

A torch for me. Let wantons light of heart
Tickle the senseless rushes with their heels,
For I am proverbed with a grandsire phrase.
I'll be a candle-holder, and look on.
The game was ne'er so fair, and I am done.[17]
HE TAKES A TORCH.

MERCUTIO:

Tut dun's the mouse, the constable's own word.
If thou art dun we'll draw thee from the mire
Of this sir-reverence love, wherein thou stick'st
Up to the ears. Come, we burn daylight, ho!

ROMEO:

Nay, that's not so.

MERCUTIO:

I mean, sir, in delay
We waste our lights in vain, like lamps by day.[18]
Take our good meaning, for our judgement sits[19]
Five times in that ere once in our five wits.

ROMEO:

And we mean well in going to this mask,

But ’tis no wit to go.

MERCUTIO:

Why, may one ask?

ROMEO:

I dream’d a dream tonight.

MERCUTIO:

And so did I.

ROMEO:

Well, what was yours?

MERCUTIO:

That dreamers often lie.

ROMEO:

In bed asleep while they do dream things true.

MERCUTIO:

O, then I see Queen Mab hath been with you.
She is the fairies’ midwife, and she comes
In shape no bigger than an agate-stone
On the fore-finger of an alderman,
Drawn with a team of little atomies
Athwart men’s noses as they lie asleep.
Her waggon-spokes made of long spinners’ legs;
The cover of the wings of grasshoppers;
The traces of he smallest spider’s web,
The collars of the moonshine’s watery beams,
Her whip, of cricket’s bone, the lash of film;
Her waggoner a small grey-coated gnat,
Not half so big as a round little worm
Pricked from the lazy finger of a maid.
Her chariot is an empty hazel-nut
Made by the joiner squirrel or old grub,
Time out o’ mind the fairies’ coachmakers.
And in this state she gallops night by night
Through lovers’ brains, and then they dream of love;
O’er courtiers’ knees, that dream on court’sies straight;
O’er lawyers’ fingers, who straight dream on fees,
O’er ladies’ lips, who straight on kisses dream,
Which oft the angry Mab with blisters plagues

Because their breaths with sweetmeats tainted are.
Sometime she gallops o'er a courtier's nose,
And then dreams he of smelling out a suit;
And sometime comes she with a tithe-pig's tail
Tickling a parson's nose as a' lies asleep;
Then dreams he of another benefice.
Sometime she driveth o'er a soldier's neck,
And then dreams he of cutting foreign throats,
Of breaches, ambuscadoes Spanish blades
Of healths five-fathom deep; and then anon
Drums in his ear, at which he starts and wakes,
And being thus frighted, swears a prayer or two,
And sleeps again. This is that very Mab
That plats the manes of horses in the night,
And bakes the elf-locks in foul sluttish hairs,
Which once untangled much misfortune bodes.
This is the hag, when maids lie on their backs,
That presses them and learns them first to bear,
Making them women of good carriage.
This is she –

ROMEO:

Peace, peace, Mercutio, peace!
Thou talk'st of nothing.

MERCUTIO:

True. I talk of dreams,
Which are the children of an idle brain,
Begot of nothing but vain fantasy,
Which is as thin of substance as the air,
And more inconstant than the wind, who wooes
Even now the frozen bosom of the north,
And, being angered, puffs away from thence,
Turning his face to the dew-dropping south.

BENVOLIO:

This wind you talk of, blows us from ourselves.
Supper is done, and we shall come too late.

ROMEO:

I fear too early, for my mind misgives
Some consequence yet hanging in the stars
Shall bitterly begin his fearful date

With this night's revels, and expire the term
Of a despisèd life, closed in my breast,
By some vile forfeit of untimely death.
But he that hath the steerage of my course
Direct my sail! On, lusty gentlemen.

BENVOLIO:

Strike, drum.

//THEY MARCH ABOUT THE STAGE AND EXEUNT.//

17 // Rândul 39
„THE GAME VAS NE'ER SO FAIR, AND I AM DONE". Şt. O. Iosif traduce: „Şi oricât de viu e jocul, stau pe loc". Contra-sens. Romeo, convins să intre la bal, spune de fapt: „Serbarea (jocul, dansul) n-a fost niciodată atât de frumoasă, dar eu sunt sfârşit, învins (DONE). Mercutio îi răspunde cu un calambur, folosind adjectivul DUN, care se pronunţă la fel ca DONE, şi însemna DE CULOAREA ŞOARECELUI, cenuşiu (celtic DONNOS), şi foloseşte acelaşi termen, DUN, în versul 41. Şt. O. Iosif traduce: „Noi te vom scoate din acest BĂLTOC (?), ca să rimeze cu „stau pe loc"! Comentatorii cred că versul lui Mercutio: „TUT, DUN'S THE MOUSE, THE CONSTABLE'S ONE WORD" – se referă la un proverb folosit în Anglia de anchetatorii penali (armaşi în ţările române) cu sens apropiat de cunoscutul proverb francez: „LA NUIT, TOUS LES CHATS SONT GRIS", (noaptea, toate pisicile sunt negre), probabil cu sensul că la o serbare strălucită toate femeile sunt la fel de frumoase.
18 // Versul 45
„WE WASTE OUR LIGHTS IN VAIN, LIKE LIGHTS BY DAY". Altă zicală de pe vremea lui Shakespeare.
19 // Versul 47
Mercutio menţionează aici, cum face foarte des Shakespeare, CELE PATRU DUHURI (FOR OUR JUDGEMENT SITS/ FIVE TIMES IN THAT ERE ONCE IN OUR FIVE WITS). Fiziologia şi psihologia medievală, moştenite de la Galenus, situa cele cinci duhuri (PNEUMATA, SPIRITUS, în engleză WITS) – a nu se confunda cu THE FOUR HUMOURS, cele patru umori, care se referă la temperament – în ventriculele creierului. În latină erau denumite: SENSUS COMMUNIS, PHANTASIA, IMAGINATIO, COGITATIO şi VIRTUS MEMORIALIS. Cele patru HUMOURS (umori), determinate de influenţa specifică a unui anumit organ asupra temperamentului omenesc erau, după cum se ştie, umoarea PHLEGMATICĂ (flegmă), SANGUINĂ (inima, sângele), BILOASA (fierea) şi MELANCOLICĂ (ficatul). Ca şi colegul său întru artă dramatică, Ben Jonson, Shakespeare foloseşte destul de des caracterizările HUMORALE, şi mai rar cele cinci duhuri (THE FIVE WITS). În afară de ROMEO ŞI JULIETA, în MULT ZGOMOT PENTRU NIMIC, Beatrice însinuează că Benedick şi-ar fi pierdut FOUR OF HIS FIVE WITS (patru din cele cinci duhuri, actul I, scena I, versul 66). Tot astfel, în celebrul sonet XCI, versul 5: „AND EVERY HUMOUR HATH HIS ADJUNCT PLEASURE" (fiecare umoare îşi are plăcerea specifică; de notat că la Shakespeare abstracţiunea HUMOUR e de genul masculin, de vreme ce-i aplică prenumele masculin HIS). Tot astfel, în Sonetul CXLI, versul 9, întâlnim versul „BUT MY FIVE WITS, NOR MY FIVE SENSES, CAN…" (dar cele cinci duhuri ale mele, şi nu cele cinci simţuri, pot…).
20 // Versul 76
„BECAUSE THEIR BREATHS WITH SWEETMEETS TAINTED ARE". Era obiceiul ca domnişoarele, doamnele şi chiar tinerii să păstreze necontenit în gură bomboane parfumate.

Scene V

A HALL IN CAPULET'S HOUSE. MUSICIANS WAITING.
//ENTER SERVINGMEN WITH NAPKINS.//

FIRST SERVINGMAN:

Where's Potpan, that he helps not to take away?
He shift a trencher, he scrape a trencher!

SECOND SERVINGMAN:

When good manners shall lie all in one or two men's hands, and they unwashed too, 'tis a foul thing.

FIRST SERVINGMAN:

Away with the joint-stools, remove the court-cupboard, look to the plate.
Good thou, save me a piece of marchipane, and, as thou lovest me, let the porter let in Susan Grindstone and Nell. Antony and Potpan!

SECOND SERVINGMAN:

Ay, boy, ready.

FIRST SERVINGMAN:

You are looked for and called for, asked for and sought for, in the great chamber.

SECOND SERVINGMAN:

We cannot be here and there too.
Cheerly, boys! Be brisk awhile, and the longer liver take all.

//THEY COME AND GO, SETTING FORTH TABLES AND CHAIRS. ENTER MUSICIANS, THEN AT ONE DOOR CAPULET, HIS WIFE, HIS COUSIN, JULIET, THE NURSE, TYBALT, HIS PAGE, PETRUCCIO, AND ALL THE GUESTS AND GENTLEWOMEN; AT ANOTHER DOOR, THE MASQUERS: ROMEO, BENVOLIO AND MERCUTIO.//

CAPULET:

[TO THE MASQUERS]
Welcome, gentlemen,
Ladies that have their toes
Unplagued with corns will have a bout with you.
Ah ha, my mistresses! which of you all

Will now deny to dance? She that makes dainty,
She, I'll swear, hath corns. Am I come near ye now?
Welcome, gentlemen. I have seen the day
That I have worn a visor, and could tell
A whispering tale in a fair lady's ear
Such as would please. 'Tis gone, 'tis gone, 'tis gone.
You are welcome, gentlemen! Come musicians, play.

//MUSIC PLAYS, AND THE MASQUERS, GUESTS, AND GENTLEWOMEN DANCE. ROMEO STANDS APART.//

A hall, a hall! Give room! and foot it, girls.
More light, you knaves, and turn the tables up,
And quench the fire, the room is grown too hot.
Ah, sirrah, this unlooked-for sport comes well.
Nay, sit, nay, sit, good cousin Capulet,
For you and I are past our dancing days.

//CAPULET AND HIS COUSIN SIT.//

How long is't now since last yourself and I
Were in a masque?

CAPULET'S COUSIN:

By'r Lady, thirty years.

CAPULET:

What, man, 'tis not so much, 'tis not so much.
'Tis since the nuptial of Lucentio,
Come pentecost as quickly as it will,
Some five and twenty years; and then we masqued.

CAPULET'S COUSIN:

'Tis more, 'tis more. His son is elder, sir.
His son is thirty.

CAPULET:

Will you tell me that?
His son was but a ward two years ago.

ROMEO:

[TO A SERVINGMAN]
What lady's that which doth enrich the hand
Of yonder knight?

FIRST SERVINGMAN:

I know not, sir.

ROMEO:

O, she doth teach the torches to burn bright!
It seems she hangs upon the cheek of night
Like a rich jewel in an Ethiope's ear –
Beauty too rich for use, for earth too dear.
So shows a snowy dove trooping with crows
As yonder lady o'er her fellows shows.
The measure done, I'll watch her place of stand,
And, touching hers, make blessèd my rude hand.
Did my heart love till now? Forswear it, sight,
For I ne'er saw true beauty till this night.

TYBALT:

This, by his voice, should be a Montague.
Fetch me my rapier, boy.

//EXIT PAGE.//

What, dares the slave
Come hither, covered with an antic face,
To fleer and scorn at our solemnity?
Now, by the stock and honour of my kin,
To strike him dead I hold it not a sin.

CAPULET:

[STANDING]
Why, how now, kinsman? Wherefore storm you so?

TYBALT:

Uncle, this is a Montague, our foe,
A villain that is hither come in spite
To scorn at our solemnity this night.

CAPULET:

Young Romeo is it?

TYBALT :

'Tis he, that villain Romeo.

CAPULET:

Content thee, gentle coz, let him alone.
He bears him like a portly gentleman,
And, to say truth, Verona brags of him
To be a virtuous and well governed youth.

I would not for the wealth of all the town
Here in my house do him disparagement.
Therefore be patient, take no note of him.
It is my will, the which if thou respect,
Show a fair presence and put off these frowns,
An ill-beseeming semblance for a feast.

TYBALT:

It fits, when such a villain is a guest.
I'll not endure him.

CAPULET:

He shall be endured.
What, goodman boy, I say he shall. Go to,
Am I the master here, or you? Go to –
You'll not endure him! God shall mend my soul.
You'll make a mutiny among my guests,
You will set cock-a-hoop! You'll be the man!

TYBALT:

Why, uncle, 'tis a shame.

CAPULET:

Go to, go to,
You are a saucy boy. Is't so, indeed?
This trick may chance to scathe you, I know what,
You must contrary me. Marry, 'tis time –

//A DANCE ENDS. JULIET RETIRES TO HER PLACE OF STAND, WHERE ROMEO AWAITS HER.//

[TO THE GUESTS] Well said, my hearts!
[TO TYBALT] You are a princox, go.
Be quiet, or – [TO SERVINGMEN] More light, more light! – [TO TYBALT] For shame!
I'll make you quiet. [TO THE GUESTS] What, cheerly, my hearts!

//THE MUSIC PLAYS AGAIN, AND THE GUESTS DANCE.//

TYBALT:

Patience perforce with wilful choler meeting
Makes my flesh tremble in their different greeting.
I will withdraw, but this intrusion shall,
Now seeming sweet, convert to bitter gall.

//EXIT.//

ROMEO:

[TO JULIET, TOUCHING HER HAND]

If I profane with my unworthiest hand
This holy shrine, the gentle fine is this:
My lips, two blushing pilgrims, ready stand
To smooth that rough touch with a tender kiss.

JULIET:

Good pilgrim, you do wrong your hand too much,[21]
Which mannerly devotion shows in this.
For saints have hands that pilgrims' hands do touch,
And palm to palm is holy palmers' kiss.

ROMEO:

Have not saints lips, and holy palmers, too?

JULIET:

Ay, pilgrim, lips that they must use in prayer.

ROMEO:

O, then, dear saint, let lips do what hands do:
They pray; grant thou, lest faith turn to despair.

JULIET:

Saints do not move, though grant for prayers' sake.

ROMEO:

Then move not while my prayer's effect I take.
Thus from my lips, by yours, my sin is purged.

//HE KISSES HER.//

JULIET:

Then have my lips the sin that they have took.

ROMEO:

Sin from my lips? O trespass sweetly urged!
Give me my sin again.

//HE KISSES HER.//

JULIET:

You kiss by the book.

NURSE:

Madam, your mother craves a word with you.

//JULIET DEPARTS TO HER MOTHER.//

ROMEO:

What is her mother?

NURSE:

Marry, bachelor,
Her mother is the lady of the house,
And a good lady, and a wise and virtuous.
I nursed her daughter that you talked withal.
I tell you, he that can lay hold of her
Shall have the chinks.

ROMEO: [ASIDE]

Is she a Capulet?
O dear account! My life is my foe's debt.

BENVOLIO:

Away, be gone, the sport is at the best.

ROMEO:

Ay, so I fear, the more is my unrest.

CAPULET:

Nay, gentlemen, prepare not to be gone.
We have a trifling foolish banquet towards.

//THEY WHISPER IN HIS EAR.//

Is it e'en so? Why then, I thank you all.
I thank you, honest gentlemen. Good night.
More torches here! Come on then, let's to bed.
[TO HIS COUSIN]
Ah, sirrah, by my fay, it waxes late.
I'll to my rest.

//EXEUNT CAPULET, HIS WIFE, AND HIS COUSIN. THE GUESTS, GENTLEWOMEN, MASQUERS, MUSICIANS, AND SERVINGMEN BEGIN TO LEAVE.//

JULIET:

Come hither, Nurse. What is yound gentleman?

NURSE:

The son and heir of old Tiberio.

JULIET:

What's he that now is going out of door?

NURSE:

Marry, that, I think, be young Petrucio.

JULIET:

What’s he that follows there, that would not dance?

NURSE:

I know not.

JULIET:

Go, ask his name.

THE NURSE GOES.

If he be marrièd,
My grave is like to be my wedding bed.

NURSE:

[RETURNING] His name is Romeo, and a Montague,
The only son of your great enemy.

JULIET:

[ASIDE] My only love sprung from my only hate!
Too early seen unknown, and known too late!
Prodigious birth of love it is to me
That I must love a loathèd enemy.

NURSE:

What’s this? what’s this?

JULIET:

A rhyme I learn’d even now
Of one I danced withal.

//ONE CALLS WITHIN ‘JULIET!’.//

NURSE:

Anon, anon.
Come, let’s away. The strangers all are gone.

//EXEUNT.//

21 În toate versurile în care se înfiripă iubirea dintre Romeo şi Julieta trebuie să ne amintim că numele de ROMEO însemna, pe atunci, pelerin venit de la Roma la Locurile Sfinte (cf. versul 52, 97, unde Julieta i se adresează cu versul GOOD PILGRIM). Versurile 94—108 conţin un admirabil sonet între cei doi îndrăgostiţi, sonet pe care Şt. O. Iosif l-a detectat şi l-a tălmăcit admirabil.

ACT II

PROLOGUE

//ENTER CHORUS.//

CHORUS:

Now old desire doth in his death-bed lie,
And young affection gapes to be his heir.
That fair for which love groaned for and would die,
With tender Juliet matched, is now not fair.
Now Romeo is beloved and loves again,
Alike bewitchèd by the charm of looks;
But to his foe supposed he must complain,
And she steal love’s sweet bait from fearful hooks.
Being held a foe, he may not have access
To breathe such vows as lovers use to swear,
And she as much in love, her means much less
To meet her new-belovèd anywhere.
But passion lends them power, time means, to meet,
Tempering extremities with extreme sweet.

//EXIT.//

Scene I

A LANE BY THE WALL OF CAPULET'S ORCHARD.
//ENTER ROMEO.//

ROMEO:

Can I go forward when my heart is here?
Turn back, dull earth, and find thy centre out.[22]

//HE CLIMBS THE WALL, AND LEAPS DOWN WITHIN IT.//
//ENTER BENVOLIO AND MERCUTIO.//

BENVOLIO:

[CALLING] Romeo, my cousin Romeo!

MERCUTIO:

He is wise,
And, on my life, hath stol'n him home to bed.

BENVOLIO:

He ran this way, and leap'd this orchard wall.
Call, good Mercutio.

MERCUTIO:

Nay, I'll conjure too.
Romeo! Humours! Madman! Passion! Lover!
Appear thou in the likeness of a sigh.
Speak but one rhyme, and I am satisfied.
Cry but 'Ay me!' Pronounce but 'love' and 'dove'.
Speak to my gossip Venus one fair word,
One nick-name for her purblind son and heir,
Young Adam Cupid, he that shot so trim
When King Cophetua loved the beggar-maid![23]
He heareth not, he stirreth not, he moveth not.
The ape is dead,[24] and I must conjure him.
I conjure thee by Rosaline's bright eyes,
By her high forehead and her scarlet lip,
By her fine foot, straight leg and quivering thigh,
And the demesnes that there adjacent lie,
That in thy likeness thou appear to us!

BENVOLIO:

An if he hear thee, thou wilt anger him.

MERCUTIO:

This cannot anger him. ’Twould anger him
To raise a spirit in his mistress’ circle
Of some strange nature, letting it there stand
Till she had laid it and conjured it down.
That were some spite. My invocation
Is fair and honest, and in his mistress’ name,
I conjure only but to raise up him.

BENVOLIO:

Come, he hath hid himself among these trees
To be consorted with the humorous night.
Blind is his love, and best befits the dark.

MERCUTIO:

If love be blind, love cannot hit the mark.
Now will he sit under a medlar tree[25]
And wish his mistress were that kind of fruit
As maids call medlars when they laugh alone.
O, Romeo, that she were, O that she were
An open et cætera, thou a poperin’ pear.[26]
Romeo, good night. I’ll to my truckle-bed.
This field-bed is too cold for me to sleep.
Come, shall we go?

BENVOLIO:

Go then, for ’tis in vain
To seek him here that means not to be found.

//EXEUNT.//

22 // Versul 2
„TURN BACK, DULL EARTH, AND FIND THY CENTRE OUT“. Este reluat după Sonetul CXLVI, care începe cu versul „POOR SOUL, THE CENTRER OF MY SINFUL EARTH…“.
23 // Versul 14
„WHEN KING COPHETUA…“. Shakespeare foloseşte şi în alte piese ale lui vechea legendă medievală anglo-saxonă a regelui Cophetua „ÎNDRĂGOSTIT DE CERŞETOAREA ZENELOPHON“. Vezi ZADARNICE NECAZURI DE IUBIRE, actul IV, scena I, versul 66, scrisoarea lui Don Adriano de Armado; REGELE RICHARD AL II-LEA, v. 3, 80; REGELE HENRIC AL IV-LEA, partea a doua, v. 3, 106. Cunoscutul pictor prerafaelit Burne Jones a ilustrat idila regelui cu cerşetoarea într-un tablou aflat la Tate Gallery.
24 // Versul 16
„THE APE IS DEAD“. Mercutio face aluzia la maimuţele dresate, care, pe vremea lui Shakespeare, făceau pe moartele când auzeau că se pomeneşte ceva despre papă sau despre regele Spaniei Filip al II-lea; şi care înviau numaidecât când auzeau rostindu-se numele reginei Elizabeta I.
25 // Versul 34

„NOW WILL HE SIT UNDER A MEDLAR-TREE“. MEDLAR e un copac care face roade numite în româneşte MOŞMOANE, în franceză NèFLES, iar în engleză MEDLES (grec. MÉSPILON, lat. MESPILUM), puţin apreciate. Mercutio vrea, probabil, să facă un calambur: TO MEDLE, lat. MISCULARE, MISCERE, a amesteca, de unde MISCELLANEOUS, amestecat, de unde fr. MESLÉE, luptă în care se amestecau ostaşi de categorii diferite, MEDLEY, confuzie, amestec, şi sensul de MIJLOCITOR. Probabil că Mercutio vrea să spună că Romeo „VREA LA SÂN SĂ-I PICE“ prin intermediul unui mijlocitor sau al unei cumetre mijlocitoare.

26 // Versul 38

În ediţii temeinice versul sună „AN OPEN ET CAETERA, THOU A POPERIN PEAR“. POPERIN PEAR nu-şi află corespondentul în engleza modernă, dar există termenul de POPERY, substantiv care înseamnă PAPISM, ceea ce l-ar fi putut face pe cripto-catolicul Shakespeare să folosească adjectivul POPERIN în sensul de PAPIST. Mai probabil este însă că e vorba de termenul flamand de Poperinghe-pear, pară din oraşul Poperinghe, în Flandra, ceea ce nu exclude aluzia la PAPIST.

Scene II

CAPULET'S ORCHARD.
//ENTER ROMEO.//

ROMEO:

[COMING FORWARD]
He jests at scars that[27]
never felt a wound.

//JULIET APPEARS ABOVE AT A WINDOW.//

But soft, what light through yonder window breaks?
It is the east, and Juliet is the sun.
Arise, fair sun, and kill the envious moon,
Who is already sick and pale with grief
That thou, her maid, art far more fair than she.
Be not her maid, since she is envious.
Her vestal livery is but sick and green,
And none but fools do wear it; cast it off.
It is my lady, O, it is my love.
O that she knew she were!
She speaks, yet she says nothing. What of that?
Her eye discourses; I will answer it.
I am too bold. 'Tis not to me she speaks.
Two of the fairest stars in all the heaven,
Having some business, do entreat her eyes
To twinkle in their spheres till they return.
What if her eyes were there, they in her head?
The brightness of her cheek would shame those stars
As daylight doth a lamp; her eyes in heaven
Would through the airy region stream so bright
That birds would sing and think it were not night.
See, how she leans her cheek upon her hand!
O, that I were a glove upon that hand.
That I might touch that cheek!

JULIET:

Ay me!

ROMEO:

[ASIDE] She speaks.

O, speak again, bright angel; for thou art
As glorious to this night, being o'er my head,
As is a wingèd messenger of heaven
Unto the white-upturnèd wondering eyes
Of mortals that fall back to gaze on him
When he bestrides the lazy-pacing clouds
And sails upon the bosom of the air.

JULIET:

[NOT KNOWING ROMEO HEARS HER]
O Romeo, Romeo! wherefore art thou Romeo?
Deny thy father and refuse thy name,
Or if thou wilt not, be but sworn my love,
And I'll no longer be a Capulet.

ROMEO:

[ASIDE] Shall I hear more, or shall I speak at this?

JULIET:

'Tis but thy name that is my enemy.
Thou art thyself, though not a Montague.
What's Montague? It is nor hand, nor foot,
Nor arm, nor face, nor any other part
Belonging to a man. O, be some other name!
What's in a name? That which we call a rose
By any other name would smell as sweet.
So Romeo would, were he not Romeo called,
Retain that dear perfection which he owes
Without that title. Romeo, doff thy name,
And for that name – which is no part of thee –
Take all myself.

ROMEO:

[TO JULIET] I take thee at thy word.
Call me but love, and I'll be new baptized.
Henceforth I never will be Romeo.

JULIET:

What man art thou that thus bescreened in night,
So stumblest on my counsel?

ROMEO:

By a name
I know not how to tell thee who I am.

My name, dear saint, is hateful to myself
Because it is an enemy to thee.
Had I it written, I would tear the word.

JULIET:

My ears have not yet drunk a hundred words
Of that tongue's utterance, yet I know the sound.
Art thou not Romeo, and a Montague?

ROMEO:

Neither, fair saint, if either thee dislike.

JULIET:

How camest thou hither, tell me, and wherefore?
The orchard walls are high and hard to climb,
And the place death, considering who thou art,
If any of my kinsmen find thee here.

ROMEO:

With love's light wings did I o'erperch these walls,
For stony limits cannot hold love out,
And what love can do, that dares love attempt.
Therefore thy kinsmen are no let to me.

JULIET:

If they do see thee, they will murder thee.

ROMEO:

Alack, there lies more peril in thine eye
Than twenty of their swords. Look thou but sweet,
And I am proof against their enmity.

JULIET:

I would not for the world they saw thee here.

ROMEO:

I have night's cloak to hide me from their sight,
And but thou love me, let them find me here.
My life were better ended by their hate.
Than death proroguèd, wanting of thy love.

JULIET:

By whose direction found'st thou out this place?

ROMEO:

By love, who first did prompt me to enquire.
He lent me counsel, and I lent him eyes.
I am no pilot, yet wert thou as far
As that vast shore wash'd with the farthest sea,
I would adventure for such merchandise.

JULIET:

Thou know'st the mask of night is on my face,
Else would a maiden blush bepaint my cheek
For that which thou hast heard me speak tonight.
Fain would I dwell on form, fain, fain deny
What I have spoke; but farewell, compliment.
Dost thou love me? I know thou wilt say 'Ay,'
And I will take thy word. Yet if thou swear'st
Thou mayst prove false. At lovers' perjuries,
They say, Jove laughs. O gentle Romeo,
If thou dost love, pronounce it faithfully;
Or if thou think'st I am too quickly won,
I'll frown, and be perverse, and say thee nay,
So thou will woo; but else, not for the world.
In truth, fair Montague, I am too fond,
And therefore thou mayst think my 'haviour light.
But trust me, gentleman, I'll prove more true
Than those that have more cunning to be strange.
I should have been more strange, I must confess,
But that thou overheard'st, ere I was ware,
My true love's passion. Therefore pardon me,
And not impute this yielding to light love,
Which the dark night hath so discoverèd.

ROMEO:

Lady, by yonder blessèd moon I swear,
That tips with silver all these fruit-tree tops –

JULIET:

O, swear not by the moon, the inconstant moon,
That monthly changes in her circled orb,
Lest that thy love prove likewise variable.

ROMEO:

What shall I swear by?

JULIET:

Do not swear at all;
Or, if thou wilt, swear by thy gracious self,
Which is the god of my idolatry,
And I'll believe thee.

ROMEO:

If my heart's dear love –

JULIET:

Well, do not swear. Although I joy in thee,
I have no joy of this contract tonight.
It is too rash, too unadvised, too sudden,
Too like the lightning, which doth cease to be
Ere one can say 'It lightens.' Sweet, good night!
This bud of love, by summer's ripening breath,
May prove a beauteous flower when next we meet.
Good night, good night. As sweet repose and rest
Come to thy heart as that within my breast!

ROMEO:

O, wilt thou leave me so unsatisfied?

JULIET:

What satisfaction canst thou have tonight?

ROMEO:

The exchange of thy love's faithful vow for mine.

JULIET:

I gave thee mine before thou didst request it,
And yet I would it were to give again.

ROMEO:

Wouldst thou withdraw it? For what purpose, love?

JULIET:

But to be frank and give it thee again.
And yet I wish but for the thing I have.
My bounty is as boundless as the sea,
My love as deep. The more I give to thee
The more I have, for both are infinite.

//NURSE CALLS WITHIN.//

I hear some noise within. Dear love, adieu. –
Anon, good Nurse! – Sweet Montague, be true.

Stay but a little; I will come again.

//[EXIT, ABOVE.]//

ROMEO:

O blessèd, blessèd night! I am afeard,
Being in night, all this is but a dream,
Too flattering-sweet to be substantial.

//RE-ENTER JULIET, ABOVE.//

JULIET:

Three words, dear Romeo, and good night indeed.
If that thy bent of love be honourable,
Thy purpose marriage, send me word tomorrow,
By one that I'll procure to come to thee,
Where and what time thou wilt perform the rite,
And all my fortunes at thy foot I'll lay,
And follow thee, my lord, throughout the world.

NURSE:

[WITHIN] Madam!

JULIET:

I come, anon.
[TO ROMEO] But if thou mean'st not well,
I do beseech thee –

NURSE:

[WITHIN] Madam!

JULIET:

By and by I come. –
To cease thy suit, and leave me to my grief.
Tomorrow will I send.

ROMEO:

So thrive my soul –

JULIET:

A thousand times good night.

//EXIT, ABOVE.//

ROMEO:

A thousand times the worse to want thy light.

Love goes toward love as schoolboys from their books,
But love from love, toward school with heavy looks.

//RETIRING.//
//RE-ENTER JULIET, ABOVE.//

JULIET:

Hist, Romeo! Hist! O, for a falconer's voice
To lure this tassel-gentle back again.
Bondage is hoarse, and may not speak aloud,
Else would I tear the cave where Echo lies,
And make her airy tongue more hoarse than mine
With repetition of my Romeo's name. Romeo!

ROMEO:

It is my soul that calls upon my name.
How silver-sweet sound lovers' tongues by night,
Like softest music to attending ears!

JULIET:

Romeo!

ROMEO:

My dear?

JULIET:

At what o'clock tomorrow
Shall I send to thee?

ROMEO:

At the hour of nine.

JULIET:

I will not fail; 'tis twenty years till then.
I have forgot why I did call thee back.

ROMEO:

Let me stand here till thou remember it.

JULIET:

I shall forget, to have thee still stand there,
Remembering how I love thy company.

ROMEO:

And I'll still stay, to have thee still forget,

Forgetting any other home but this.

JULIET:

’Tis almost morning. I would have thee gone –
And yet no further than a wanton’s bird,
Who lets it hop a little from her hand,
Like a poor prisoner in his twisted gyves,
And with a silk thread plucks it back again,
So loving-jealous of his liberty.

ROMEO:

I would I were thy bird.

JULIET:

Sweet, so would I.
Yet I should kill thee with much cherishing.
Good night, good night. Parting is such sweet sorrow
That I shall say good night till it be morrow.

//EXIT ABOVE.//

ROMEO:

Sleep dwell upon thine eyes, peace in thy breast.
Would I were sleep and peace, so sweet to rest.
Hence will I to my ghostly father’s cell,
His help to crave, and my dear hap to tell.

//EXIT.//

27 Cel dintâi vers al acestei scene rimează oarecum cu cel de pe urmă al scenei precedente.

Scene III

FRIAR LAURENCE‘S CELL.
//ENTER FRIAR LAURENCE, WITH A BASKET.//

FRIAR LAURENCE:

The grey-eyed morn smiles on the frowning night,
Chequering the eastern clouds with streaks of light,
And flecked darkness like a drunkard reels
From forth day’s path and Titan’s fiery wheels.
Now, ere the sun advance his burning eye
The day to cheer and night’s dank dew to dry,
I must up-fill this osier cage of ours
With baleful weeds and precious-juicèd flowers.
The earth, that’s nature’s mother, is her tomb.
What is her burying grave, that is her womb,
And from her womb children of divers kind
We sucking on her natural bosom find,
Many for many virtues excellent,
None but for some, and yet all different.
O, mickle is the powerful grace that lies
In herbs, plants, stones, and their true qualities,
For nought so vile that on the earth doth live
But to the earth some special good doth give;
Nor aught so good but, strain’d from that fair use,
Revolts from true birth, stumbling on abuse.
Virtue itself turns vice, being misapplied,
And vice sometimes by action dignified.
Within the infant rind of this small flower
Poison hath residence, and medicine power,
For this, being smelt, with that part cheers each part;
Being tasted, slays all senses with the heart.
Two such opposèd kings encamp them still
In man as well as herb, grace and rude will;
And where the worser is predominant,
Full soon the canker death eats up that plant.

//ENTER ROMEO.//

ROMEO:

Good morrow, father.

FRIAR LAURENCE:

BENEDICITE! What early tongue so sweet saluteth me?
Young son, it argues a distemper'd head
So soon to bid good morrow to thy bed.
Care keeps his watch in every old man's eye,
And where care lodges, sleep will never lie,
But where unbruisèd youth with unstuff'd brain
Doth couch his limbs, there golden sleep doth reign.
Therefore thy earliness doth me assure
Thou art up-roused by some distemperature;
Or if not so, then here I hit it right:
Our Romeo hath not been in bed tonight.

ROMEO:

That last is true; the sweeter rest was mine.

FRIAR LAURENCE:

God pardon sin! wast thou with Rosaline?

ROMEO:

With Rosaline, my ghostly father? No, I have forgot that name and that name's woe.

FRIAR LAURENCE:

That's my good son; but where hast thou been then?

ROMEO:

I'll tell thee ere thou ask it me again.
I have been feasting with mine enemy,
Where on a sudden one hath wounded me
That's by me wounded. Both our remedies
Within thy help and holy physic lies.
I bear no hatred, blessèd man, for lo,
My intercession likewise steads my foe.

FRIAR LAURENCE:

Be plain, good son, and homely in thy drift.
Riddling confession finds but riddling shrift.

ROMEO:

Then plainly know my heart's dear love is set
On the fair daughter of rich Capulet.
As mine on hers, so hers is set on mine,
And all combined, save what thou must combine

By holy marriage. When and where and how
We met, we woo'd and made exchange of vow
I'll tell thee as we pass; but this I pray,
That thou consent to marry us today.

FRIAR LAURENCE:

Holy Saint Francis, what a change is here!
Is Rosaline, whom thou didst love so dear,
So soon forsaken? Young men's love then lies
Not truly in their hearts, but in their eyes.
Jesu Maria, what a deal of brine[28]
Hath wash'd thy sallow cheeks for Rosaline!
How much salt water thrown away in waste
To season love, that of it doth not taste!
The sun not yet thy sighs from heaven clears.
Thy old groans ring yet in my ancient ears.
Lo, here upon thy cheek the stain doth sit
Of an old tear that is not washed off yet.
If e'er thou wast thyself, and these woes thine,
Thou and these woes were all for Rosaline.
And art thou changed? Pronounce this sentence then:
Women may fall, when there's no strength in men.

ROMEO:

Thou chid'st me oft for loving Rosaline.

FRIAR LAURENCE:

For doting, not for loving, pupil mine.

ROMEO:

And bad'st me bury love.

FRIAR LAURENCE:

Not in a grave
To lay one in, another out to have.

ROMEO:

I pray thee, chide not: she whom I love now
Doth grace for grace and love for love allow.
The other did not so.

FRIAR LAURENCE:

O, she knew well

Thy love did read by rote and could not spell.
But come, young waverer, come, go with me.
In one respect I'll thy assistant be;
For this alliance may so happy prove
To turn your households' rancour to pure love.

ROMEO:

O, let us hence! I stand on sudden haste.

FRIAR LAURENCE:

Wisely and slow. They stumble that run fast.

//EXEUNT.//

28 Lorenzo îl mustră pe Romeo pentru prea îndelungata şi zadarnica dragoste purtată Rozalinei şi-i spune: „JESU MARIA, WHAT A DEAL OF BRINE / HATH WASH'D THY SHALLOW CHEEKS FOR ROSALINE! HOW MUCH SALT WATER THROWN AWAY IN WASTE / TO SEASON LOVE, THAT OF IT DOTH NOT TASTE". Este vorba de o metaforă, care vrea să spună că lacrimile, fiind sărate, alcătuiesc o saramură, care are darul să păstreze neştirbită şi nealterată dragostea. Shakespeare o foloseşte la versurile 69—72, pomenind de „A DEAL OF BRINE". BRINE, de origine scandinavă, înseamnă LICHID SĂRAT, SARAMURĂ.

Scene IV

A STREET.
//ENTER BENVOLIO AND MERCUTIO.//

MERCUTIO:

Where the devil should this Romeo be? Came he not home tonight?

BENVOLIO:

Not to his father’s. I spoke with his man.

MERCUTIO:

Ah, that same pale hard-hearted wench, that Rosaline, Torments him so, that he will sure run mad.

BENVOLIO:

Tybalt, the kinsman to old Capulet, Hath sent a letter to his father’s house.

MERCUTIO:

A challenge, on my life.

BENVOLIO:

Romeo will answer it.

MERCUTIO:

Any man that can write may answer a letter.

BENVOLIO:

Nay, he will answer the letter’s master, how he dares, being dared.

MERCUTIO:

Alas, poor Romeo! he is already dead; stabbed with a white wench’s black eye; shot thorough the ear with a love-song, the very pin of his heart cleft with the blind bow-boy’s butt-shaft; and is he a man to encounter Tybalt?

BENVOLIO:

Why, what is Tybalt?

MERCUTIO:

More than Prince of Cats,[29] I can tell you. O, he’s the

courageous captain of complements. He fights as you sing prick-song[30]: keeps time, distance, and proportion; rests me his minim rest: one, two, and the third in your bosom; the very butcher of a silk button, a duellist, a duellist; a gentleman of the very first house of the first and second cause. Ah, the immortal PASSADO! THE PUNTO REVERSO! the HAI!

BENVOLIO:

The what?

MERCUTIO:

The pox of such antic, lisping, affecting fantasticoes, these new tuners of accents! 'By Jesu, a very good blade! a very tall man! a very good whore!' Why, is not this a lamentable thing, grandsire, that we should be thus afflicted with these strange flies, these fashionmongers, these 'pardona-mi's, who stand so much on the new form, that they cannot sit at ease on the old bench? O, their bones, their bones!

//ENTER ROMEO.//

BENVOLIO:

Here comes Romeo, here comes Romeo.

MERCUTIO:

Without his roe, like a dried herring. O flesh, flesh, how art thou fishified! Now is he for the numbers that Petrarch flowed in. Laura to his lady was but a kitchen-wench; marry, she had a better love to be-rhyme her; Dido a dowdy, Cleopatra a gipsy, Helen and Hero hildings and harlots, Thisbe a grey eye or so, but not to the purpose. Signior Romeo, BON JOUR!. There's a French salutation to your French slop. You gave us the counterfeit fairly last night.

ROMEO:

Good morrow to you both. What counterfeit did I give you?

MERCUTIO:

The slip, sir, the slip. Can you not conceive?[31]

ROMEO:

Pardon, good Mercutio. My business was great, and in such a case as mine a man may strain courtesy.

MERCUTIO:

That's as much as to say, such a case as yours constrains a man to bow in the hams.

ROMEO:

Meaning, to court'sy.

MERCUTIO:

Thou hast most kindly hit it.

ROMEO:

A most courteous exposition.

MERCUTIO:

Nay, I am the very pink of courtesy.

ROMEO:

Pink for flower.

MERCUTIO:

Right.

ROMEO:

Why, then is my pump well flowered.

MERCUTIO:

Well said: follow me this jest now till thou hast worn out thy pump, that when the single sole of it is worn, the jest may remain after the wearing sole singular.

ROMEO:

O single-soled jest, solely singular for the singleness!

MERCUTIO:

Come between us, good Benvolio; my wits faint.

ROMEO:

Switch and spurs, switch and spurs; or I'll cry a match.

MERCUTIO:

Nay, if thy wits run the wild-goose chase, I have done, for

thou hast more of the wild – goose in one of thy wits than, I am sure, I have in my whole five: was I with you there for the goose?

ROMEO:

Thou wast never with me for any thing when thou wast not there for the goose.

MERCUTIO:

I will bite thee by the ear for that jest.

ROMEO:

Nay, good goose, bite not.

MERCUTIO:

Thy wit is a very bitter sweeting; it is a most sharp sauce.

ROMEO:

And is it not well served in to a sweet goose?

MERCUTIO:

O, here's a wit of cheveril, that stretches from an inch narrow to an ell broad!

ROMEO:

I stretch it out for that word 'broad;' which added to the goose, proves thee far and wide a broad goose.

MERCUTIO:

Why, is not this better now than groaning for love? Now art thou sociable, now art thou Romeo, now art thou what thou art, by art as well as by nature, for this drivelling love is like a great natural, that runs lolling up and down to hide his bauble in a hole.

BENVOLIO:

Stop there, stop there.

MERCUTIO:

Thou desirest me to stop in my tale against the hair.

BENVOLIO:

Thou wouldst else have made thy tale large.

MERCUTIO:

O, thou art deceived, I would have made it short, for I was come to the whole depth of my tale, and meant, indeed, to occupy the argument no longer.

//ENTER THE NURSE, AND PETER, HER MAN.//

ROMEO:

Here’s goodly gear!

MERCUTIO:

A sail, a sail!

BENVOLIO:

Two, two – a shirt and a smock.

NURSE:

Peter!

SERVANT:

Anon!

NURSE:

My fan, Peter.

MERCUTIO:

Good Peter, to hide her face, for her fan’s the fairer face.

NURSE:

God ye good morrow, gentlemen.

MERCUTIO:

God ye good den, fair gentlewoman.

NURSE:

Is it good den?

MERCUTIO:

’Tis no less, I tell you, for the bawdy hand of the dial is now upon the prick of noon.[32]

NURSE:

Out upon you, what a man are you!

ROMEO:

One, gentlewoman, that God hath made for himself to mar.

NURSE:

By my troth, it is well said. ’For himself to mar,’ quoth a’?

Gentlemen, can any of you tell me where I may find the young Romeo?

ROMEO:

I can tell you, but young Romeo will be older when you have found him than he was when you sought him. I am the youngest of that name, for fault of a worse.

NURSE:

You say well.

MERCUTIO:

Yea, is the worst well? Very well took, i'faith, wisely, wisely.

NURSE:

[TO ROMEO]

If you be he, sir, I desire some confidence with you.[33]

BENVOLIO:

She will endite him to some supper.

MERCUTIO:

A bawd, a bawd, a bawd! So ho!

ROMEO:

What hast thou found?

MERCUTIO:

No hare, sir, unless a hare, sir, in a lenten pie, that is something stale and hoar ere it be spent.

//HE WALKS BY THEM AND SINGS.//

An old hare hoar,
And an old hare hoar,
Is very good meat in lent:
But a hare that is hoar
Is too much for a score,
When it hoars ere it be spent.
Romeo, will you come to your father's?
We'll to dinner thither.

ROMEO:

I will follow you.

MERCUTIO:

Farewell, ancient lady. Farewell,
[SINGING] ‘lady, lady, lady.’

//EXEUNT MERCUTIO AND BENVOLIO.//

NURSE:

Marry, farewell! I pray you, sir, what saucy merchant was this that was so full of his ropery?

ROMEO:

A gentleman, nurse, that loves to hear himself talk, and will speak more in a minute than he will stand to in a month.

NURSE:

An a’ speak anything against me, I’ll take him down, an a’ were lustier than he is, and twenty such Jacks; and if I cannot, I’ll find those that shall. Scurvy knave![34] I am none of his flirt-gills, I am none of his skains-mates. [TO PETER] And thou must stand by too and suffer every knave to use me at his pleasure?

SERVANT:

I saw no man use you at his pleasure. If I had, my weapon should quickly have been out; I warrant you, I dare draw as soon as another man if I see occasion in a good quarrel, and the law on my side.

NURSE:

Now, afore God, I am so vexed that every part about me quivers. Scurvy knave!
[TO ROMEO] Pray you, sir, a word; and, as I told you, my young lady bade me inquire you out. What she bade me say I will keep to myself, but first let me tell ye if ye, should lead her into a fool’s paradise, as they say, it were a very gross kind of behaviour, as they say, for the gentlewoman is young; and therefore if you should deal double with her, truly it were an ill thing to be offered to any gentlewoman, and very weak dealing.

ROMEO:

Nurse, commend me to thy lady and mistress. I protest unto thee –

NURSE:

Good heart, and i' faith, I will tell her as much. Lord, Lord, she will be a joyful woman.

ROMEO:

What wilt thou tell her, Nurse? Thou dost not mark me.

NURSE:

I will tell her, sir, that you do protest; which, as I take it, is a gentlemanlike offer.

ROMEO:

Bid her devise
Some means to come to shrift this afternoon,
And there she shall ar Friar Laurence' cell
Be shrived and married. [OFFERING MONEY] Here is for thy pains.

NURSE:

No, truly, sir, not a penny.

ROMEO:

Go to, I say, you shall.

NURSE:

[TAKING THE MONEY]
This afternoon, sir. Well, she shall be there.

ROMEO:

And stay, good Nurse, behind the abbey wall.
Within this hour my man shall be with thee
And bring thee cords made like a tackled stair,
Which to the high top-gallant of my joy
Must be my convoy in the secret night.
Farewell. Be trusty, and I'll quit thy pains.
Farewell. Commend me to thy mistress.

NURSE:

Now God in heaven bless thee!
Hark you, sir.
ROMEO:
What say'st thou, my dear Nurse?

NURSE:

Is your man secret? Did you ne'er hear say

Two may keep counsel, putting one away?

ROMEO:

I warrant thee, my man's as true as steel.

NURSE:

Well, sir, my mistress is the sweetest lady.
Lord, Lord, when 'twas a little prating thing –
O, there is a nobleman in town, one Paris,
That would fain lay knife aboard; but she, good soul,
Had as lief see a toad, a very toad,
As see him. I anger her sometimes,
And tell her that Paris is the properer man;
But I'll warrant you, when I say so she looks
As pale as any clout in the versal world.
Doth not rosemary and Romeo begin
Both with a letter?[35]

ROMEO:

Ay, Nurse, what of that? Both with an 'R'.

NURSE:

Ah, mocker – that's the dog's name. 'R' is for the – no, I know it begins with some other letter; – and she hath the prettiest sententious, of it, of you and rosemary, that it would do you good to hear it.

ROMEO:

Commend me to thy lady.

NURSE:

Ay, a thousand times. Peter!

SERVANT:

Anon!

NURSE:

[GIVING PETER HER FAN]
Before, and apace.

//EXEUNT PETER AND NURSE AT ONE DOOR, ROMEO AT ANOTHER DOOR.//

29 La rândul 19, din aceeaşi scenă, Mercutio pomeneşte de Tybalt (Thebaldo, la povestitorii italieni) ca fiind MORE THAN PRINCE OF CATS. E curios că în cunoscuta povestire franceză medievală, LE ROMAN DU RENARD (Reinecke Fucks), în cea germană, Prinţul Pisicilor se

numeşte Tibert. Ceea ce îl face pe cunoscutul anglist francez A. Koszul, în traducerea lui la Romeo şi Julieta (tradusă în anul 1950), să folosească numele de Tibert în locul celui de Tybalt, folosit de Shakespeare. Discutabil!

30 Mercutio opune PRICK-SONG (muzică pe note), sintagmă alcătuită din verbul scand.-germ. PRICK, germ. PRIKKEN, a puncta, a nuanţa, muzicii libere, adesea improvizate de geniul muzical al artistului (PLAIN SONG), ca la lăutarii noştri ţigani pe vremuri.

31 // Rândul 51

Mercutio îl mustră pe Romeo că i-a părăsit pe drum (pentru a sări zidul livezii palatului Capoletto!) cu formula „THE SLIP, SIR, THE SLIP; CAN YOU NOT CONCEIVE?“. Şt. O. Iosif traduce: „Pentru că ai fugit hoţeşte. Nu pricepi?“. Verbul TO SLIP (germ. SCHLEICHEN) însemna într-adevăr a aluneca, a se da pe gheaţă. Numai că aici, Mercutio, repetă substantivul articulat THE SLIP. Shakespeareologii s-au pus de acord că ar fi vorba de un alt calambur. SLIP era numele unei monede falsificate pe acea vreme, iar SLIP se pronunţa ca TO SLEEP (germ. SCHLAFEN), a dormi. E curios că nu s-a interpretat prin expresia mai potrivită: „TO GIVE A PERSON THE SLIP“, a lăsa pe cineva baltă, în sensul formulei franceze: „FAUSSER COMPAGNIE À QUELQU’UN, LE PLANTER LÀ“. Shakespeare de obicei nu foloseşte verbul TO CONCEIVE (lat. CONCIPERE, a concepe, de la CONCAPERE, a lua împreună cu altul), care înseamnă şi a concepe mental, şi a odrăsli, fără a formula un calambur prin omofonie (de pildă, în dialogul dintre contele de Gloucester şi contele de Kent, în scena I din REGELE LEAR, rândurile 10—11: Kent: „I CANNOT CONCEIVE YOU.“ Gloucester: „SIR, THIS YOUNG FELLOW’S MOTHER COULD.“). Shakespeare şi-a restrâns prea numeroasele şi frecvent penibilele jocuri de cuvinte (calambururi, PUNS) în ROMEO ŞI JULIETA.

32 // Rândul 114

Mercutio îi spune Doicii „THE BAWDY HAND OF THE DIAL“. BAWDY, adjectiv format din substantivul BAWD (de origine franco-normandă prin latină şi germanică) care înseamnă mijlocitor, codoş, e tradus de Şt. O. Iosif prin „BERBANTUL ACELA DE OROLOGIU“. DIAL (din lat. DIES, zi) însemna cadran solar.

33 // Rândul 129

E probabil că Doica, intimidată de cuvintele lui Mercutio, îi cere lui Romeo A CONFIDENCE, o confidenţă, în loc de A CONFERENCE, o convorbire, un dialog.

34 // Rândurile 156—157

Scoasă din fire de batjocurile lui Mercutio, Doica îl tratează de „SCURVY KNAVE“. SCURVY (scandinav SKORF, SKURV, germ. SCHORF) însemna iniţial bolnav de scorbut, apoi era folosit cam în sensul de râios. KNAVE (germ. KNABE, băiat); a căpătat un sens peiorativ, de ticălos, pungaş, secătură, puşlama, netrebnic (fr. DRÔLE, FRIPON, COQUIN). În rândurile următoare, 157—158, ea continuă: „I AM NONE OF HIS FLIRT-GIRLS! I AM NONE OF HIS SKAINS-MATES…“. Şt. O. Iosif a tradus KNAVE prin găgăuţ! Iar FLIRT-GIRLS prin „muieruşcă de-a lui“, ceva mai corect. Calificativul FLIRT – scris pe vremuri şi FLURT (pronunţat la fel) – urmat de GIRL, capătă sensul de a cocheta, a se zbengui, a zburda (fr. FOLÂTRER), de unde, foarte probabil, a derivat verbul englez receptat astăzi în numeroase limbi TO FLIRT (a flirta). SKHAIN-MATES are o etimologie mai complicată. Vechiul verb grec SHÁEIN însemna a reteza, a despica, a tăia în mai multe bucăţi. În vechea irlandeză a dat SCIAN, cuţit, jungher, unealtă de despicat. META, germ. MATE, înseamnă tovarăş. Prin urmare, SKAINS-MATES înseamnă ceată de tâlhari, înarmaţi cu junghere.

35 // Rândurile 211—218

Doica socoteşte de cuviinţă să observe că „ROSEMARY AND ROMEO BEGIN BOTH WITH A LETTER!“. Romeo îi răspunde că: „BOTH WITH AN ’R“, litera R fiind pronunţată AR în alfabetul englez. Doica se referă la „THE DOG’S NAME“ (onomatopeic, AR seamănă cu mârâitul unui câine). E probabil că Doica se referea, pudic, la un cuvânt obscen care începea cu AR…, v. supranote la actul al II-lea, scena I, versul 38.

Scene V

CAPULET‘S ORCHARD.
//ENTER JULIET.//

JULIET:

The clock struck nine when I did send the Nurse.
In half an hour she promised to return.
Perchance she cannot meet him. That’s not so.
O, she is lame! Love’s heralds should be thoughts,
Which ten times faster glide than the sun’s beams
Driving back shadows over louring hills.
Therefore do nimble-pinion’d doves draw Love,[36]
And therefore hath the wind-swift Cupid wings.
Now is the sun upon the highmost hill
Of this day’s journey, and from nine till twelve
Is three long hours, yet she is not come.
Had she affections and warm youthful blood
She would be as swift in motion as a ball.
My words would bandy her to my sweet love,[37]
And his to me.
But old folks, many feign as they were dead –
Unwieldy, slow, heavy, and pale as lead.

//ENTER THE NURSE AND PETER.//

O God, she comes! O honey Nurse, what news?
Hast thou met with him? Send thy man away.

NURSE:

Peter, stay at the gate.

//EXIT PETER.//

JULIET:

Now, good sweet Nurse – O Lord, why look’st thou sad?
Though news be sad, yet tell them merrily;
If good, thou shamest the music of sweet news
By playing it to me with so sour a face.

NURSE:

I am a-weary. Give me leave awhile.
Fie, how my bones ache. What a jaunt have I had!

JULIET:

I would thou hadst my bones and I thy news.
Nay, come, I pray thee speak, good, good Nurse, speak.

NURSE:

Jesu, what haste! Can you not stay awhile?
Do you not see that I am out of breath?

JULIET:

How art thou out of breath when thou hast breath
To say to me that thou art out of breath?
The excuse that thou dost make in this delay
Is longer than the tale thou dost excuse.
Is thy news good or bad? Answer to that.
Say either, and I'll stay the circumstance.
Let me be satisfied: is't good or bad?

NURSE:

Well, you have a made a simple choice. You know not how to choose a man. Romeo? No, not he; though his face be better than any man's, yet his leg excels all men's, and for a hand and a foot and a body, though they be not to be talked on, yet they are past compare. He is not the flower of courtesy, but, I'll warrant him, as gentle as a lamb. Go thy ways, wench. Serve God. What, have you dined at home?

JULIET:

No, no. But all this did I know before.
What says he of our marriage – what of that?

NURSE:

Lord, how my head aches! What a head have I!
It beats as it would fall in twenty pieces.
My back o' t'other side, – ah, my back, my back!
Beshrew your heart for sending me about
To catch my death with jaunting up and down!

JULIET:

I'faith, I am sorry that thou art not well.
Sweet, sweet, sweet Nurse, tell me, what says my love?

NURSE:

Your love says, like an honest gentleman, and a courteous, and a kind, and a handsome, and, I, warrant, a virtuous, –

Where is your mother?

JULIET:

Where is my mother? Why, she is within.
Where should she be? How oddly thou repliest!
‘Your love says like an honest gentleman
Where is your mother?’

NURSE:

O, God’s Lady dear!
Are you so hot? Marry come up, I trow.
Is this the poultice for my aching bones?
Henceforward do your messages yourself.

JULIET:

Here’s such a coil! Come, what says Romeo?

NURSE:

Have you got leave to go to shrift today?

JULIET:

I have.

NURSE:

Then hie you hence to Friar Laurence’ cell.
There stays a husband to make you a wife.
Now comes the wanton blood up in your cheeks,
They’ll be in scarlet straight at any news.
Hie you to church. I must another way,
To fetch a ladder by the which your love
Must climb a bird’s nest soone, when it is dark.
I am the drudge and toil in your delight,
But you shall bear the burden soon at night.
Go, I’ll to dinner. Hie you to the cell.

JULIET:

Hie to high fortune! Honest Nurse, farewell.

//EXEUNT.//

36 Julieta pomeneşte (versul 7) de „NIMBLE-PINIONES DOVES“. Calificativul NIMBLE-PINIONES aplicat porumbiţelor provine din adjectivul NIMBLE, cu sensul de IUTE, AGIL, poate derivat dintr-un verb elen: NÉMESTHAI, a se îndeletnici, sau NÉMEIN, a împărţi, sau din vechiul verb anglo-saxon BIM-AN, a prinde, a apuca, a lua, cu sufixul – OL (ca în SPREC-OL: vorbăreţ), care în germană a dat verbul NEHMEN, a lua, a prinde; şi PINION, vârful unei aripi, pană. Prin urmare, Julieta vrea să spună că Amor (Cupidon) este tras de porumbiţe cu aripile uşoare. „Mici

porumbiţe cu aripi uşoare“, cum traduce poetic Şt. O. Iosif, care mai sus foloseşte un fel de ardelenism puţin uzitat: SPRINTEIOARE.

37 // Versul 14

„MYWORDS WOULD BANDY HER TO MY SWEET LOVE“. TO BANDY, a azvârli încolo şi încoace, pe o etimologie complicată, scandinavo-anglo-saxonă, provenind din termenul sanscrit BANDHA, legătură, de unde BAN, BANDA, BANDIT (oamenii care se constituie într-o CEATĂ, pentru a-şi prăda semenii). În aceeaşi scenă, Şt. O. Iosif foloseşte versul „Îmi pare rău că nu ţi-e bine“! (versul 54) şi foloseşte termenul neologistic GENTILOM (în original HONEST GENTLEMAN).

Scene VI

FRIAR LAURENCE‘S CELL.
//ENTER FRIAR LAURENCE AND ROMEO.//

FRIAR LAURENCE:

So smile the heavens upon this holy act
That after hours with sorrow chide us not!

ROMEO:

Amen, amen. But come what sorrow can,
It cannot countervail the exchange of joy
That one short minute gives me in her sight.
Do thou but close our hands with holy words,
Then love-devouring death do what he dare –
It is enough I may but call her mine.

FRIAR LAURENCE:

These violent delights have violent ends,
And in their triumph die like fire and powder,
Which as they kiss consume. The sweetest honey
Is loathsome in his own deliciousness,
And in the taste confounds the appetite.
Therefore love moderately. Long love doth so.
Too swift arrives as tardy as too slow.

//ENTER JULIET.//

Here comes the lady. O, so light a foot
Will ne’er wear out the everlasting flint.
A lover may bestride the gossamer
That idles in the wanton summer air,
And yet not fall, so light is vanity.

JULIET:

Good even to my ghostly confessor.

FRIAR LAURENCE:

Romeo shall thank thee, daughter, for us both.

JULIET:

As much to him, else is his thanks too much.

ROMEO:

Ah, Juliet, if the measure of the joy
Be heap’d like mine and that thy skill be more
To blazon it, then sweeten with thy breath
This neighbour air, and let rich music’s tongue
Unfold the imagined happiness that both
Receive in either by this dear encounter.

JULIET:

Conceit, more rich in matter than in words,
Brags of his substance, not of ornament.
They are but beggars that can count their worth,
But my true love is grown to such excess
I cannot sum up sum of half my wealth.

FRIAR LAURENCE:

Come, come with me, and we will make short work,
For, by your leaves, you shall not stay alone
Till holy church incorporate two in one.

//EXEUNT.//

ACT III

Scene I

A PUBLIC PLACE.
//ENTER MERCUTIO WITH HIS PAGE, BENVOLIO, AND SERVANTS.//

BENVOLIO:

I pray thee, good Mercutio, let’s retire.
The day is hot, the Capulets abroad,
And if we meet we shall not scape a brawl,
For now, these hot days, is the mad blood stirring.

MERCUTIO:

Thou art like one of those fellows that, when he enters the confines of a tavern, claps me his sword upon the table and says ’God send me no need of thee’, and by the operation of the second cup, draws it on the drawer when indeed there is no need.

BENVOLIO:

Am I like such a fellow?

MERCUTIO:

Come, come, thou art as hot a Jack in thy mood as any in Italy, and as soon moved to be moody, and as soon moody to be moved.

BENVOLIO:

And what to?

MERCUTIO:

Nay, an there were two such, we should have none shortly, for one would kill the other. Thou – why, thou wilt quarrel with a man that hath a hair more or a hair less in his beard than thou hast. Thou wilt quarrel with a man for cracking nuts, having no other reason but because thou hast hazel eyes. What eye but such an eye would spy out such a quarrel? Thy head is as full of quarrels as an egg is full of meat, addle as an egg for quarrelling. Thou hast quarrelled with a man for coughing in the street because he hath

wakened thy dog that hath lain asleep in the sun. Didst thou not fall out with a tailor for wearing his new doublet before Easter;[38] with another for tying his new shoes with old ribband? And yet thou wilt tutor me from quarrelling!

BENVOLIO:

An I were so apt to quarrel as thou art, any man should buy the fee-simple of my life for an hour and a quarter.

MERCUTIO:

The fee-simple? O, simple!

//ENTER TYBALT, AND OTHERS.//

BENVOLIO:

By my head, here come the Capulets.

MERCUTIO:

By my heel, I care not.

TYBALT:

[TO PETRUCCIO AND THE OTHERS]
Follow me close, for I will speak to them.
[TO THE MONTAGUES] Gentlemen, good den. A word with one of you.

MERCUTIO:

And but one word with one of us? Couple it with something: make it a word and a blow.

TYBALT:

You shall find me apt enough to that, sir, an you will give me occasion.

MERCUTIO:

Could you not take some occasion without giving?

TYBALT:

Mercutio, thou consort'st with Romeo.

MERCUTIO:

'Consort'? What, dost thou make us minstrels? An thou make minstrels of us, look to hear nothing but discords. [TOUCHING HIS RAPIER] Here's my fiddle-stick; here's that shall make you dance. Zounds – 'Consort'!

BENVOLIO:

We talk here in the public haunt of men.
Either withdraw unto some private place,
And reason coldly of your grievances,
Or else depart. Here all eyes gaze on us.

MERCUTIO:

Men's eyes were made to look, and let them gaze.
I will not budge for no man's pleasure, I.

//ENTER ROMEO.//

TYBALT:

Well, peace be with you, sir. Here comes my man.

MERCUTIO:

But I'll be hang'd, sir, if he wear your livery.
Marry, go before to field, he'll be your follower.
Your worship in that sense may call him 'man'.

TYBALT:

Romeo, the hate I bear thee can afford
No better term than this: thou art a villain.

ROMEO:

Tybalt, the reason that I have to love thee
Doth much excuse the appertaining rage
To such a greeting. Villain am I none.
Therefore, farewell. I see thou knowest me not.

TYBALT:

Boy, this shall not excuse the injuries
That thou hast done me. Therefore turn and draw.

ROMEO:

I do protest I never injured thee,
But love thee better than thou canst devise
Till thou shalt know the reason of my love.
And so, good Capulet – which name I tender
As dearly as myne own – be satisfied.

MERCUTIO:

[DRAWS] O calm, dishonourable, vile submission! ALLA
STOCCATO carries it away.
Tybalt, you rat-catcher, will you walk?

TYBALT:

What wouldst thou have with me?

MERCUTIO:

Gook king of cats, nothing but one of your nine lives. That I mean to make bold withal, and, as you shall use me hereafter, dry-beat the rest of the eight. Will you pluck your sword out of his pilcher by the ears? Make haste, lest mine be about your ears ere it be out.

TYBALT:

[DRAWING] I am for you.

ROMEO:

Gentle Mercutio, put thy rapier up.

MERCUTIO:

[TO TYBALT] Come, sir, your PASSADO.
THEY FIGHT.

ROMEO:

[DRAWING] Draw, Benvolio. Beat down their weapons.
Gentlemen, for shame forbear this outrage.
Tybalt, Mercutio, the Prince expressly hath
Forbidden bandying in Verona streets.
Hold, Tybalt! good Mercutio!

//ROMEO BEATS DOWN THEIR POINTS AND RUSHES BETWEEN THEM. TYBALT UNDER ROMEO'S ARM THRUSTS MERCUTIO IN.//

MERCUTIO:

I am hurt.
A plague o' both your houses! I am sped.
Is he gone, and hath nothing?

BENVOLIO:

What, art thou hurt?

MERCUTIO:

Ay, ay, a scratch, a scratch; marry, 'tis enough.
Where is my page? Go, villain. Fetch a surgeon.

//EXIT PAGE.//

ROMEO:

Courage, man. The hurt cannot be much.

MERCUTIO:

No, 'tis not so deep as a well, nor so wide as a church-door, but 'tis enough. 'Twill serve. Ask for me tomorrow, and you shall find me a grave man. I am peppered, I warrant, for this world. A plague o' both your houses! 'Zounds, a dog, a rat, a mouse, a cat, to scratch a man to death! A braggart, a rogue, a villain, that fights by the book of arithmetic! Why the devil came you between us? I was hurt under your arm.

ROMEO:

I thought all for the best.

MERCUTIO:

Help me into some house, Benvolio,
Or I shall faint. A plague o' both your houses.
They have made worms' meat of me.
I have it, and soundly, too. Your houses!

//EXEUNT MERCUTIO AND BENVOLIO.//

ROMEO:

This gentleman, the Prince's near ally,
My very friend, hath got this mortal hurt
In my behalf, my reputation stained
With Tybalt's slander – Tybalt, that an hour
Hath been my kinsman! O sweet Juliet,
Thy beauty hath made me effeminate,
And in my temper softened valour's steel.

//RE-ENTER BENVOLIO.//

BENVOLIO:

O Romeo, Romeo, brave Mercutio is dead!
That gallant spirit hath aspired the clouds,
Which too untimely here did scorn the earth.

ROMEO:

This day's black fate on more days doth depend.
This but begins the woe others must end.

//RE-ENTER TYBALT.//

BENVOLIO:

Here comes the furious Tybalt back again.

ROMEO:

Alive in triumph, and Mercutio slain?
Away to heaven, respective lenity,
And fire-eyed fury be my conduct now.
Now, Tybalt, take the villain back again
That late thou gavest me, for Mercutio's soul
Is but a little way above our heads,
Staying for thine to keep him company.
Either thou, or, I, or both must go with him.

TYBALT:

Thou, wretched boy, that didst consort him here,
Shalt with him hence.

ROMEO:

This shall determine that.

THEY FIGHT. TYBALT IS WOUNDED. HE FALLS AND DIES.

BENVOLIO:

Romeo, away, be gone.
The citizens are up, and Tybalt slain.
Stand not amazed. The Prince will doom thee death
If thou art taken. Hence, be gone, away.

ROMEO:

O, I am fortune's fool!

BENVOLIO:

Why dost thou stay?

//EXIT ROMEO.//
//ENTER CITIZENS OF THE WATCH.//

FIRST CITIZEN:

Which way ran he that killed Mercutio?
Tybalt, that murderer, which way ran he?

BENVOLIO:

There lies that Tybalt.

FIRST CITIZEN:

Up, sir, go with me.
I charge thee in the Prince's name, obey.

//ENTER THE PRINCE, OLD MONTAGUE, CAPULET, THEIR WIVES, AND ALL.//

PRINCE:

Where are the vile beginners of this fray?

BENVOLIO:

O noble Prince, I can discover all
The unlucky manage of this fatal brawl.
There lies the man, slain by young Romeo,
That slew thy kinsman, brave Mercutio.

CAPULET'S WIFE:

Tybalt, my cousin, O, my brother's child!
O Prince, O cousin, husband! O, the blood is spilt
Of my dear kinsman! Prince, as thou art true,
For blood of ours shed blood of Montague.
O cousin, cousin!

PRINCE:

Benvolio, who began this bloody fray?

BENVOLIO:

Tybalt, here slain, whom Romeo's hand did slay.
Romeo, that spoke him fair, bid him bethink
How nice the quarrel was, and urged withal
Your high displeasure. All this – utterèd
With gentle breath, calm look, knees humbly bow'd,
Could not take truce with the unruly spleen
Of Tybalt deaf to peace, but that he tilts
With piercing steel at bold Mercutio's breast,
Who, all as hot, turns deadly point to point,
And, with a martial scorn, with one hand beats
Cold death aside, and with the other sends
It back to Tybalt, whose dexterity
Retorts it. Romeo, he cries aloud,
'Hold, friends, friends, part!' and swifter than his tongue
His agile arm beats down their fatal points,
And 'twixt them rushes, underneath whose arm
An envious thrust from Tybalt hit the life
Of stout Mercutio, and then Tybalt fled,
But by and by comes back to Romeo,
Who had but newly entertain'd revenge,
And to't they go like lightning; for ere I
Could draw to part them was stout Tybalt slain,
And as he fell did Romeo turn and fly.
This is the truth, or let Benvolio die.

CAPULET'S WIFE:

He is a kinsman to the Montague.
Affection makes him false; he speaks not true.
Some twenty of them fought in this black strife,
And all those twenty could but kill one life.
I beg for justice, which thou, Prince, must give.
Romeo slew Tybalt; Romeo must not live.

PRINCE:

Romeo slew him, he slew Mercutio.
Who now the price of his dear blood doth owe?

MONTAGUE:

Not Romeo, Prince. He was Mercutio's friend.
His fault concludes but what the law should end,
The life of Tybalt.

PRINCE:

And for that offence
Immediately we do exile him hence.
I have an interest in your hate's proceeding.
My blood for your rude brawls doth lie a-bleeding.
But I'll amerce you with so strong a fine
That you shall all repent the loss of mine.
I will be deaf to pleading and excuses.
Nor tears nor prayers shall purchase out abuses.
Therefore use none. Let Romeo hence in haste,
Else, when he is found, that hour is his last.
Bear hence this body, and attend our will.
Mercy but murders, pardoning those that kill.

//EXEUNT.//

38 Mercutio, înfuriat de neaşteptata blândeţe a lui Romeo faţă de provocările lui Tybalt, foloseşte expresia italiană ALLA STOCCATA, termen de scrimă. Şt. O. Iosif exagerează din nou, traducând rândul 27 „FOR WEARING HIS NEW DOUBLET BEFORE EASTER" prin „pentru că pusese un LAIBĂR nou înainte de Paşti". „THOU WILT TUTOR ME", prin „mă dăscăleşti" etc.
Peroraţia principelui este impecabilă, fără folosirea de cuvinte în doi peri, triviale sau care nu se mai folosesc în limba engleză, practică la care Shakespeare nu renunţa niciodată când e vorba de personaje de rang înalt (mai mult de jumătate din personajele lui). De aceea e nevoie de atât de puţine note explicative, când e vorba de versuri sau chiar rânduri în proză, spuse, frecvent cu patos, de asemenea personaje.

Scene II

CAPULET'S ORCHARD.
//ENTER JULIET.//

JULIET:

Gallop apace, you fiery-footed steeds,
Towards Phœbus' lodging. Such a waggoner
As Phaethon would whip you to the west
And bring in cloudy night immediately.
Spread thy close curtain, love-performing night,
That runaways' eyes may wink, and Romeo
Leap to these arms untalked of and unseen.
Lovers can see to do their amorous rites
By their own beauties; or, if love be blind,
It best agrees with night. Come, civil, night,
Thou sober-suited matron all in black,
And learn me how to lose a winning match
Played for a pair of stainless maidenhoods.
Hood my unmanned blood, bating in my cheeks,
With thy black mantle till strange love grown bold
Think true love acted simple modesty.
Come night, come Romeo; come, thou day in night,
For thou wilt lie upon the wings of night
Whiter than new snow on a raven's back.
Come, gentle night; come, loving, black-browed night,
Give me my Romeo, and when he shall die
Take him and cut him out in little stars,
And he will make the face of heaven so fine
That all the world will be in love with night
And pay no worship to the garish sun.
O, I have bought the mansion of a love
But not possessed it, and though I am sold,
Not yet enjoyed. So tedious is this day
As is the night before some festival
To an impatient child that hath new robes
And may not wear them.
O, here comes my Nurse,
And she brings news, and every tongue that speaks

But Romeo's name speaks heavenly eloquence.

//ENTER NURSE, WITH CORDS.//

Now, Nurse, what news? What, hast thou there
The cords that Romeo bid thee fetch?

NURSE:

[PUTTING DOWN THE CORDS]
Ay, ay, the cords.

JULIET:

Ay me, what news? Why dost thou wring thy hands?

NURSE:

Ah, well-a-day! He's dead, he's dead, he's dead!
We are undone, lady, we are undone.
Alack the day, he's gone, he's killed, he's dead!

JULIET:

Can heaven be so envious?

NURSE:

Romeo can,
Though heaven cannot. O Romeo, Romeo!
Who ever would have thought it? Romeo!

JULIET:

What devil art thou that dost torment me thus?
This torture should be roared in dismal hell.
Hath Romeo slain himself? Say thou but 'I'
And that bare vowel 'I' shall poison more
Than the death-darting eye of cockatrice.
I am not I if there be such an 'I',
Or those eyes shut that makes thee answer 'I'.
If he be slain, say 'I'; or if not, 'No'.
Brief sounds determine of my weal or woe.

NURSE:

I saw the wound, I saw it with mine eyes,
God save the mark! – here on his manly breast –
A piteous corse, a bloody, piteous corse –
Pale, pale as ashes, all bedaubed in blood,
All in gore blood; I swounded at the sight.

JULIET:

O, break, my heart, poor bankrupt, break at once!
To prison, eyes; ne'er look on liberty.
Vile earth, to earth resign; end motion here,
And thou and Romeo press one heavy bier!

NURSE:

O Tybalt, Tybalt, the best friend I had!
O courteous Tybalt, honest gentleman,
That ever I should live to see thee dead!

JULIET:

What storm is this that blows so contrary?
Is Romeo slaughtered, and is Tybalt dead?
My dear-loved cousin and my dearer lord?
Then, dreadful trumpet, sound the general doom,
For who is living if those two are gone?

NURSE:

Tybalt is gone and Romeo banishèd.
Romeo that killed him – he is banishèd.

JULIET:

O God, did Romeo's hand shed Tybalt's blood?

NURSE:

It did, it did, alas the day, it did.

JULIET:

O serpent heart hid with a flowering face!
Did ever dragon keep so fair a cave?
Beautiful tyrant, fiend angelical!
Dove-feathered raven, wolvish-ravening lamb!
Despisèd substance of divinest show!
Just opposite to what thou justly seem'st –
A damnèd saint, an honourable villain.
O nature, what hadst thou to do in hell
When thou didst bower the spirit of a fiend
In mortal paradise of such sweet flesh?
Was ever book containing such vile matter
So fairly bound? O, that deceit should dwell
In such a gorgeous palace!

NURSE:

There's no trust, no faith, no honesty in men;
All perjured, all forsworn, all naught, all dissemblers.
Ah, where's my man? Give me some aqua vitæ.
These griefs, these woes, these sorrows make me old.
Shame come to Romeo!

JULIET:

Blistered be thy tongue
For such a wish! He was not born to shame.
Upon his brow shame is ashamed to sit,
For 'tis a throne where honour may be crowned
Sole monarch of the universal earth.
O, what a beast was I to chide at him!

NURSE:

Will you speak well of him that killed your cousin?

JULIET:

Shall I speak ill of him that is my husband?
Ah, poor my lord, what tongue shall smooth thy name,
When I, thy three-hours wife, have mangled it?
But, wherefore, villain, didst thou kill my cousin?
That villain cousin would have killed my husband.
Back, foolish tears, back to your native spring!
Your tributary drops belong to woe,
Which you, mistaking, offer up to joy.
My husband lives, that Tybalt would have slain;
And Tybalt's dead, that would have slain my husband.
All this is comfort. Wherefore weep I then?
Some word there was, worser than Tybalt's death,
That murdered me. I would forget it fain,
But O, it presses to my memory
Like damnèd guilty deeds to sinners' minds!
'Tybalt is dead, and Romeo – banishèd.'
That 'banishèd', that one word 'banishèd'
Hath slain ten thousand Tybalts. Tybalt's death
Was woe enough, if it had ended there;
Or, if sour woe delights in fellowship
And needly will be ranked with other griefs,
Why followed not, when she said 'Tybalt's dead,'
Thy father, or thy mother, nay, or both,
Which modern lamentation might have moved?

But with a rearward following Tybalt's death,
'Romeo is banishèd', to speak that word
Is father, mother, Tybalt, Romeo, Juliet,
All slain, all dead. 'Romeo is banishèd' –
There is no end, no limit, measure, bound,
In that word's death. No words can that woe sound.
Where is my father and my mother, Nurse?

NURSE:

Weeping and wailing over Tybalt's corse.
Will you go to them? I will bring you thither.

JULIET:

Wash they his wounds with tears; mine
shall be spent
When theirs are dry, for Romeo's banishment.
Take up those cords. Poor ropes, you are beguiled,
Both you and I, for Romeo is exiled.
He made you for a highway to my bed,
But I, a maid, die maiden-widowèd.
Come, cords; come, Nurse; I'll to my wedding-bed,
And death, not Romeo, take my maidenhead!

NURSE:

[TAKING UP THE CORDS]
Hie to your chamber. I'll find Romeo
To comfort you. I wot well where he is.
Hark ye, your Romeo will be here at night.
I'll to him. He is hid at Laurence' cell.

JULIET

[GIVING HER A RING]
O, find him! Give this
ring to my true knight,
Ad bid him come to take his last farewell.

//EXEUNT SEVERALLY.//

Scene III

FRIAR LAURENCE‘S CELL.
//ENTER FRIAR LAURENCE.//

FRIAR LAURENCE:

Romeo, come forth, come forth, thou fearful man.
Affliction is enamoured of thy parts,
And thou art wedded to calamity.

//ENTER ROMEO.//

ROMEO:

Father, what news? What is the Prince’s doom?
What sorrow craves acquaintance at my hand
That I yet know not?

FRIAR LAURENCE:

Too familiar
Is my dear son with such sour company.
I bring thee tidings of the Prince’s doom.

ROMEO:

What less than dooms-day is the Prince’s doom?

FRIAR LAURENCE:

A gentler judgement vanished from his lips:
Not body’s death, but body’s banishment.

ROMEO:

Ha, banishment? Be merciful, say ‘death’,
For exile hath more terror in his look,
Much more than death. Do not say ‘banishment.’

FRIAR LAURENCE:

Hence from Verona art thou banishèd.
Be patient, for the world is broad and wide.

ROMEO:

There is no world without Verona walls
But purgatory, torture, hell itself.
Hence banishèd is banished from the world,
And world’s exile is death. Then ‘banishèd’
Is death mistermed. Calling death ‘banishment,’
Thou cutt’st my head off with a golden axe,

And smilest upon the stroke that murders me.

FRIAR LAURENCE:

O deadly sin, O rude unthankfulness!
Thy fault our law calls death, but the kind Prince,
Taking thy part, hath rushed aside the law
And turned that black word 'death' to banishment.
This is dear mercy, and thou seest it not.

ROMEO:

'Tis torture, and not mercy. Heaven is here
Where Juliet lives, and every cat and dog
And little mouse, every unworthy thing,
Live here in heaven and may look on her,
But Romeo may not. More validity,
More honourable state, more courtship lives
In carrion-flies than Romeo. They may seize
On the white wonder of dear Juliet's hand,
And steal immortal blessing from her lips,
Who, even in pure and vestal modesty,
Still blush, as thinking their own kisses sin.
But Romeo may not, he is banishèd.
Flies may do this, but I from this must fly.
They are free men, but I am banishèd.
And say'st thou yet that exile is not death?
Hadst thou no poison mixed, no sharp-ground knife,
No sudden mean of death, though ne'er so mean,
But 'banishèd' to kill me – 'banishèd'?
O friar, the damnèd use that word in hell.
Howlings attend it. How hast thou the heart,
Being a divine, a ghostly confessor,
A sin-absolver and my friend professed,
To mangle me with that word 'banishèd'?

FRIAR LAURENCE:

Thou fond mad man, hear me but speak a word.

ROMEO:

O, thou wilt speak again of banishment.

FRIAR LAURENCE:

I'll give thee armour to keep off that word –
Adversity's sweet milk, philosophy,

To comfort thee, though thou art banishèd.

ROMEO:

Yet 'banishèd'? Hang up philosophy!
Unless philosophy can make a Juliet,
Displant a town, reverse a prince's doom,
It helps not, it prevails not. Talk no more.

FRIAR LAURENCE:

O, then I see that madmen have no ears.

ROMEO:

How should they, when that wise men have no eyes?

FRIAR LAURENCE:

Let me dispute with thee of thy estate.

ROMEO:

Thou canst not speak of that thou dost not feel:
Wert thou as young as I, Juliet thy love,
An hour but married, Tybalt murderèd,
Doting like me, and like me banishèd,
Then mightst thou speak, then mightst thou tear thy hair,
And fall upon the ground, as I do now,
Taking the measure of an unmade grave.

//KNOCKING WITHIN.//

FRIAR LAURENCE:

Arise, one knocks. Good
Romeo, hide thyself.

ROMEO:

Not I, unless the breath of heart-sick groans
Mist-like infold me from the search of eyes.

//KNOCKING WITHIN.//

FRIAR LAURENCE:

Hark, how they knock! – Who's there? – Romeo, arise.
Thou wilt be taken. – Stay awhile. – Stand up.

//STILL KNOCK WITHIN.//

Run to my study. – By and by! – God's will,
What simpleness is this?

//KNOCK WITHIN.//

I come, I come.
Who knocks so hard? Whence come you? What's your will?

NURSE:

[WITHIN] Let me come in, and you shall know my errand.
I come from Lady Juliet.

FRIAR LAURENCE:

[OPENING THE DOOR] Welcome then.

//ENTER THE NURSE.//

NURSE:

O holy friar, O tell me, holy friar,
Where is my lady's lord? Where's Romeo?

FRIAR LAURENCE:

There on the ground, with his own tears made drunk.

NURSE:

O, he is even in my mistress' case,
Just in her case! O woful sympathy,
Piteous predicament! Even so lies she,
Blubbering and weeping, weeping and blubbering.
[TO ROMEO] Stand up, stand up, stand an you be a man,
For Juliet's sake, for her sake, rise and stand.
Why should you fall into so deep an O?

ROMEO:

[RISING] Nurse.

NURSE:

Ah sir! ah sir! Well, death's the end of all.

ROMEO:

Spakest thou of Juliet? How is it with her?
Doth she not think me an old murderer,
Now I have stained the childhood of our joy
With blood removed but little from her own?
Where is she, and how doth she, and what says
My concealed lady to our cancelled love?

NURSE:

O, she says nothing, sir, but weeps and weeps,
And now falls on her bed, and then starts up,
And 'Tybalt' calls, and then on Romeo cries,
And then down falls again.

ROMEO:

As if that name
Shot from the deadly level of a gun
Did murder her as that name's cursèd hand
Murdered her kinsman. O tell me, friar, tell me,
In what vile part of this anatomy
Doth my name lodge? Tell me, that I may sack
The hateful mansion.

//DRAWING HIS SWORD.//

FRIAR LAURENCE:

Hold thy desperate hand.
Art thou a man? Thy form cries out thou art.
Thy tears are womanish, thy wild acts denote
The unreasonable fury of a beast.
Unseemly woman in a seeming man,
Or ill-beseeming beast in seeming both!
Thou hast amazed me. By my holy order,
I thought thy disposition better tempered.
Hast thou slain Tybalt? Wilt thou slay thyself,
And slay thy lady too that lives in thee,
By doing damnèd hate upon thyself?
Why rail'st thou on thy birth, the heaven, and earth,
Since birth and heaven and earth, all three, do meet
In thee at once, which thou at once wouldst lose?
Fie, fie, thou shamest thy shape, thy love, thy wit,
Which, like a usurer, abound'st in all,
And usest none in that true use indeed
Which should bedeck thy shape, thy love, thy wit.
Thy noble shape is but a form of wax,
Digressing from the valour of a man;
Thy dear love sworn but hollow perjury,
Killing that love which thou hast vowed to cherish;
Thy wit, that ornament to shape and love,
Mis-shapen in the conduct of them both,
Like powder in a skilless soldier's flask

Is set a-fire by thine own ignorance,
And thou dismembered with thine own defence.
What, rouse thee, man! Thy Juliet is alive,
For whose dear sake thou wast but lately dead:
There art thou happy. Tybalt would kill thee,
But thou slewest Tybalt: there art thou happy.
The law that threatened death becomes thy friend,
And turns it to exile: there art thou happy too:
A pack of blessings lights upon thy back,
Happiness courts thee in her best array,
But, like a misbehavèd and sullen wench,
Thou pout'st upon thy fortune and thy love.
Take heed, take heed, for such die miserable.
Go, get thee to thy love, as was decreed.
Ascend her chamber, hence and comfort her.
But look thou stay not till the watch be set,
For then thou canst not pass to Mantua,
Where thou shalt live, till we can find a time
To blaze your marriage, reconcile your friends,
Beg pardon of the Prince, and call thee back
With twenty hundred thousand times more joy
Than thou went'st forth in lamentation.
Go before, Nurse. Commend me to thy lady,
And bid her hasten all the house to bed,
Which heavy sorrow makes them apt unto.
Romeo is coming.

NURSE:

O Lord, I could have stayed here all the night
To hear good counsel! O, what learning is!
My lord, I'll tell my lady you will come.

ROMEO:

Do so, and bid my sweet prepare to chide.
Nurse offers to go in, and turns again.

NURSE:

[GIVING THE RING] Here, sir, a ring she bid me give you, sir.
Hie you, make haste, for it grows very late.

//EXIT NURSE.//

ROMEO:

How well my comfort is revived by this.

FRIAR LAURENCE:

Go hence, good night, and here stands all your state.
Either be gone before the watch be set,
Or by the break of day disguised from hence.
Sojourn in Mantua. I'll find out your man,
And he shall signify from time to time
Every good hap to you that chances here.
Give me thy hand. 'Tis late. Farewell. Good night.

ROMEO:

But that a joy past joy calls out on me,
It were a grief so brief to part with thee.
Farewell.

//EXEUNT SEVERALLY.//

Scene IV

A ROOM IN CAPULET'S HOUSE.
//ENTER CAPULET, HIS WIFE, AND PARIS.//

CAPULET:

Things have fall'n out, sir, so unluckily
That we have had no time to move our daughter.
Look you, she loved her kinsman Tybalt dearly,
And so did I: – Well, we were born to die.
'Tis very late. She'll not come down tonight.
I promise you, but for your company
I would have been a-bed an hour ago.

PARIS:

These times of woe afford no time to woo. Madam, good night. Commend me to your daughter.

CAPULET'S WIFE:

I will, and know her mind early tomorrow.
Tonight she's mewed up to her heaviness.

//PARIS OFFERS TO GO IN, AND CAPULET CALLS HIM AGAIN.//

CAPULET:

Sir Paris, I will make a desperate tender
Of my child's love. I think she will be ruled
In all respects by me. Nay, more, I doubt it not.
Wife, go you to her ere you go to bed.
Acquaint her here of my son Paris' love,
And bid her – mark you me? – on Wednesday next –
But soft – what day is this?

PARIS:

Monday, my lord.

CAPULET:

Monday. Ha, ha! Well, Wednesday is too soon.
O' Thursday let it be. O' Thursday, tell her,
She shall be married to this noble earl.
Will you be ready? Do you like this haste?
We'll keep no great ado – a friend or two.
For, hark you, Tybalt being slain so late,

It may be thought we held him carelessly,
Being our kinsman, if we revel much.
Therefore we'll have some half a dozen friends,
And there an end. But what say you to Thursday?

PARIS:

My lord, I would that Thursday were tomorrow.

CAPULET:

Well, get you gone. O' Thursday be it, then.
[TO HIS WIFE] Go you to Juliet ere you go to bed.
Prepare her, wife, against this wedding day. –
Farewell, my lord. – Light to my chamber, ho! –
Afore me! it is so very very late,
That we
May call it early by and by. Good night.

//EXEUNT CAPULET AND HIS WIFE AT ONE DOOR, PARIS AT ANOTHER DOOR.//

Scene V

CAPULET‘S ORCHARD.
//ENTER ROMEO AND JULIET ABOVE, AT THE WINDOW.//

JULIET:

Wilt thou be gone? It is not yet near day.
It was the nightingale, and not the lark,
That pierced the fearful hollow of thine ear.
Nightly she sings on yond pomegranate-tree:
Believe me, love, it was the nightingale.

ROMEO:

It was the lark, the herald of the morn,
No nightingale. Look, love, what envious streaks
Do lace the severing clouds in yonder east.
Night’s candles are burnt out, and jocund day
Stands tiptoe on the misty mountain tops.
I must be gone and live, or stay and die.

JULIET:

Yond light is not day-light; I know it, I.
It is some meteor that the sun exhales,
To be to thee this night a torch-bearer
And light thee on thy way to Mantua.
Therefore stay yet. Thou need’st not to be gone.

ROMEO:

Let me be ta’en, let me be put to death.
I am content, so thou wilt have it so.
I’ll say yon grey is not the morning’s eye,
’Tis but the pale reflex of Cynthia’s brow;
Nor that is not the lark whose notes do beat
The vaulty heaven so high above our heads.
I have more care to stay than will to go.
Come, death, and welcome; Juliet wills it so.
How is’t, my soul? Let’s talk. It is not day.

JULIET:

It is, it is. Hie hence, be gone, away.

It is the lark that sings so out of tune,
Straining harsh discords and unpleasing sharps.
Some say the lark makes sweet division;
This doth not so, for she divideth us.
Some say the lark and loathèd toad change eyes.
O, now I would they had changed voices, too,
Since arm from arm that voice doth us affray,
Hunting thee hence with hunt's-up to the day.
O, now be gone! More light and light it grows.

ROMEO:

More light and light, more dark and dark our woes.

//ENTER NURSE TO THE CHAMBER.//

NURSE:

Madam.

JULIET:

Nurse?

NURSE:

Your lady mother is coming to your chamber.
The day is broke; be wary, look about.

//EXIT.//

JULIET:

Then, window, let day in, and let life out.

ROMEO:

Farewell, farewell! One kiss, and I'll descend.

//HE LETS DOWN THE LADDER OF CORDS AND GOES DOWN.//

JULIET:

Art thou gone so? Love, lord, ay, husband, friend?
I must hear from thee every day in the hour,
For in a minute there are many days.
O, by this count I shall be much in years
Ere I again behold my Romeo.

ROMEO:

Farewell.
I will omit no opportunity
That may convey my greetings, love, to thee.

JULIET:

O, think'st thou we shall ever meet again?

ROMEO:

I doubt it not, and all these woes shall serve
For sweet discourses in our time to come.

JULIET:

O God, I have an ill-divining soul!
Methinks I see thee, now thou art below,
As one dead in the bottom of a tomb.
Either my eyesight fails, or thou look'st pale.

ROMEO:

And trust me, love, in my eye so do you.
Dry sorrow drinks our blood. Adieu, adieu!

//EXIT.//

JULIET:

[PULLING UP THE LADDER AND WEEPING] O fortune, fortune, all men call thee fickle.
If thou art fickle, what dost thou with him
That is renowned for faith? Be fickle, fortune,
For then I hope thou wilt not keep him long,
But send him back.

//ENTER CAPULET'S WIFE BELOW.//

CAPULET'S WIFE:

Ho, daughter, are you up?

JULIET:

Who is't that calls? Is it my lady mother.
Is she not down so late, or up so early?
What unaccustomed cause procures her hither?

//SHE GOES DOWN AND ENTERS BELOW.//

CAPULET'S WIFE:

Why, how now, Juliet!

JULIET:

Madam, I am not well.

CAPULET'S WIFE:

Evermore weeping for your cousin's death?
What, wilt thou wash him from his grave with tears?
An if thou couldst, thou couldst not make him live,

Therefore have done. Some grief shows much of love,
But much of grief shows still some want of wit.

JULIET:

Yet let me weep for such a feeling loss.

CAPULET'S WIFE:

So shall you feel the loss, but not the friend.
Which you weep for.

JULIET:

Feeling so the loss,
I cannot choose but ever weep the friend.

CAPULET'S WIFE:

Well, girl, thou weep'st not so much for his death
As that the villain lives which slaughtered him.

JULIET:

What villain, madam?

CAPULET'S WIFE:

That same villain Romeo.

JULIET:

[ASIDE] Villain and he be many miles asunder. –
[TO HER MOTHER] God pardon him – I do, with all my heart,
And yet no man like he doth grieve my heart.

CAPULET'S WIFE:

That is because the traitor murderer lives.

JULIET:

Ay, madam, from the reach of these my hands.
Would none but I might venge my cousin's death.

CAPULET'S WIFE:

We will have vengeance for it, fear thou not.
Then weep no more. I'll send to one in Mantua,
Where that same banished runagate doth live,
Shall give him such an unaccustomed dram
That he shall soon keep Tybalt company;
And then I hope thou wilt be satisfied.

JULIET:

Indeed, I never shall be satisfied

With Romeo, till I behold him – dead –
Is my poor heart so for a kinsman vexed.
Madam, if you could find out but a man
To bear a poison, I would temper it
That Romeo should, upon receipt thereof,
Soon sleep in quiet. O, how my heart abhors
To hear him named and cannot come to him
To wreak the love I bore my cousin
Upon his body that hath slaughtered him!

CAPULET'S WIFE:

Find thou the means, and I'll find such a man.
But now I'll tell thee joyful tidings, girl.

JULIET:

And joy comes well in such a needy time.
What are they, I beseech your ladyship?

CAPULET'S WIFE:

Well, well, thou hast a careful father, child;
One who, to put thee from thy heaviness,
Hath sorted out a sudden day of joy
That thou expect'st not, nor I looked not for.

JULIET:

Madam, in happy time. What day is that?

CAPULET'S WIFE:

Marry, my child, early next Thursday morn
The gallant, young, and noble gentleman
The County Paris, at Saint Peter's Church,
Shall happily make thee there a joyful bride.

JULIET:

Now, by Saint Peter's Church, and Peter too,
He shall not make me there a joyful bride.
I wonder at this haste, that I must wed
Ere he that should be husband comes to woo.
I pray you, tell my lord and father, madam,
I will not marry yet; and when I do, I swear
It shall be Romeo – whom you know I hate –
Rather than Paris. These are news indeed.

CAPULET'S WIFE:

Here comes your father. Tell him so yourself,
And see how he will take it at your hands.

//ENTER CAPULET AND THE NURSE.//

CAPULET:

When the sun sets, the air doth drizzle dew,
But for the sunset of my brother's son
It rains downright.
How now, a conduit, girl? What, still in tears?
Evermore show'ring? In one little body
Thou counterfeit'st a bark, a sea, a wind,
For still they eyes – which I may call the sea –
Do ebb and flow with tears. The bark thy body is,
Sailing in this salt flood; the winds thy sighs,
Who, raging with thy tears and they with them,
Without a sudden calm will overset
Thy tempest-tossèd body. – How now, wife!
Have you delivered to her our decree?

CAPULET'S WIFE:

Ay, sir, but she will none, she gives you thanks.
I would the fool were married to her grave!

CAPULET:

Soft! take me with you, take me with you, wife.
How! will she none? Doth she not give us thanks?
Is she not proud? Doth she not count her blest,
Unworthy as she is, that we have wrought
So worthy a gentleman to be her bridegroom?

JULIET:

Not proud, you have, but thankful that you have.
Proud can I never be of what I hate,
But thankful even for hate that is meant love.

CAPULET:

How now, how now – chop-logic!
What is this?
'Proud', and 'I thank you', and 'I thank you not',
And yet 'not proud'? Mistress minion, you,
Thank me no thankings, nor proud me no prouds,
But fettle[39] your fine joints 'gainst Thursday next

To go with Paris to Saint Peter’s Church,
Or I will drag thee on a hurdle thither.[40]
Out, you green-sickness carrion![41] Out, you baggage,
You tallow-face!

CAPULET’S WIFE:

Fie, fie! what, are you mad?

JULIET:

[KNEELING] Good father, I beseech you on my knees,
Hear me with patience but to speak a word.

CAPULET:

Hang thee, young baggage! disobedient wretch!
I tell thee what: get thee to church o’ Thursday,
Or never after look me in the face.
Speak not, reply not, do not answer me.
My fingers itch. Wife, we scarce thought us blest
That God had lent us but this only child,
But now I see this one is one too much,
And that we have a curse in having her.
Out on her, hilding!

NURSE:

God in heaven bless her!
You are to blame, my lord, to rate her so.

CAPULET:

And why, my lady Wisdom? Hold your tongue,
Good Prudence. Smatter with your gossips, go![42]

NURSE:

I speak no treason.

CAPULET:

O, God ye god-then

CAPULET’S WIFE:

You are too hot.

CAPULET:

God’s bread! it makes me mad:
Day, night, hour, tide, time, work, play;
Alone, in company, still my care hath been
To have her matched; and having now provided

A gentleman of noble parentage,
Of fair demesnes, youthful, and nobly train'd,
Stuffed, as they say, with honourable parts,
Proportioned as one's thought would wish a man –
And then to have a wretched puling fool,
A whining mammet, in her fortune's tender,
To answer 'I'll not wed, I cannot love;
I am too young, I pray you pardon me'!
But, an you will not wed, I'll pardon you!
Graze where you will, you shall not house with me.
Look to't, think on't. I do not use to jest.
Thursday is near. Lay hand on heart. Advise.
An you be mine, I'll give you to my friend.
An you be not, hang, beg, starve, die in the streets,
For, by my soul, I'll ne'er acknowledge thee,
Nor what is mine shall never do thee good.
Trust to't. Bethink you. I'll not be forsworn.

//EXIT.//

JULIET:

Is there no pity sitting in the clouds
That sees into the bottom of my grief?
O, sweet my mother, cast me not away!
Delay this marriage for a month, a week;
Or, if you do not, make the bridal bed
In that dim monument where Tybalt lies.

CAPULET'S WIFE:

Talk not to me, for I'll not speak a word.
Do as thou wilt, for I have done with thee.

//EXIT.//

JULIET:

O, God, – O Nurse, how shall this be prevented?
My husband is on earth, my faith in heaven.
How shall that faith return again to earth
Unless that husband send it me from heaven
By leaving earth? Comfort me, counsel me.
Alack, alack, that heaven should practise stratagems
Upon so soft a subject as myself!
What sayst thou? Hast thou not a word of joy?

Some comfort, Nurse.

NURSE:

Faith, here it is.
Romeo is banishèd, and all the world to nothing
That he dares ne'er come back to challenge you,
Or, if he do, it needs must be by stealth.
Then, since the case so stands as now it doth,
I think it best you married with the county.
O, he's a lovely gentleman!
Romeo's a dishclout to him. An eagle, madam,
Hath not so green, so quick, so fair an eye
As Paris hath. Beshrew my very heart,
I think you are happy in this second match,
For it excels your first; or if it did not,
Your first is dead, or 'twere as good he were
As living here and you no use of him.

JULIET:

Speakest thou from thy heart?

NURSE:

And from my soul too;
Or else beshrew them both.

JULIET:

Amen!

NURSE:

What?

JULIET:

Well, thou hast comforted me marvellous much.
Go in; and tell my lady I am gone,
Having displeased my father, to Laurence' cell,
To make confession and to be absolved.

NURSE:

Marry, I will; and this is wisely done.

//EXIT.//

JULIET:

[WATCHING HER GO] Ancient damnation! O most wicked fiend!

Is it more sin to wish me thus forsworn,
Or to dispraise my lord with that same tongue
Which she hath praised him with above compare
So many thousand times? Go, counsellor!
Thou and my bosom henceforth shall be twain.
I'll to the friar, to know his remedy.
If all else fail, myself have power to die.

//EXIT.//

39 // Versul 155
„TO FETTLE", germ. FESSELN, a înlănţui. Expresia engleză seamănă cu aceea românească: „a-ţi lua picioarele la spinare".
40 „OR I WILL DRAG THEE ON A HURDLE THITHER" („Am să te duc pe targă pân-acolo"), cum traduce Şt. O. Iosif corect. Vechiul verb scandinav TO DRAG, (de unde DRAGĂ, remorcher, germ. TRAGEN, a trage), înlocuit treptat cu verbul echivalent TO DRAW (aceeaşi obârşie etimologică). ON A HURDLE trimite la verbul sanscrit KRT, a toarce, gr. KARGALOS (coş împletit), lat. CRATES, lesă de nuiele. Sensul este într-adevăr de targă.
41 // Versul 157
„GREEN-SICKNESS CARRION". CARRION – lat. medievală, CARONIA, de la CARO, carne, prin fr. Normand CHAROGNE, mortăciune, stârv, hoit, cu calificativul GREEN-SICKNESS, SICK, bolnav, de obârşie scandinavo-germană, adj. german SIECH, bolnăvicios, prin urmare stârv putrezit, înverzit de boală. YOU BAGGAGE, cuvânt de obârşie scandinavă, folosit cu sensul de BAGAJ (astăzi numai în engleza americană), fiind înlocuit în engleza modernă prin LUGGAGE (scand. LUG, a trage de păr), din cauza sensului peiorativ asociat conceptului de BAGGAGE, probabil prin fr. BAGASSE, provenit – cum a demonstrat Giovanni Florio în vocabularul lui etimologic – din italianul BAGGASCIA, femeie dusă în tabără o dată cu alte nevoi ostăşeşti. TALLOW, scandinavo-germanic, SEU. Toate aceste neaşteptate cuvinte de ocară din partea unui nobil italian de rang înalt, pătură socială renumită pentru urbanitatea şi vocabularul ei ales, distonează, evident, din partea părintelui Julietei, chiar dacă acesta ar fi fost frustrat în năzuinţa lui de a o mărita pe unica lui fiică cu un personaj de seamă, înrudit cu principele Veronei, surclasând, astfel, pe plan social şi politic, tagma Montecchiilor, prin refuzul Julietei să se mărite cu Paris.
42 // Versul 150
Capoletto găseşte că Julieta foloseşte faţă de el „A CHOP LOGIC". CHOP sau CHAP, de origine scandinavo-germană, german KAPPEN, înseamnă A TĂIA, A PRESCURTA, deci CRÂMPEIE DE LOGICĂ. Mai departe, Capoletto, la intervenţia Doicii de partea Julietei, se răsteşte: „SMATTER WITH YOUR GOSSIPS, GO!". TO SMATTER, germ. SCHMETTERN, se poate reda prin a pălăvrăgi. GOSSIP derivă din termenul sanscrit SABHYA, din SABHA, adunare, prin germ. SIPPE, legătură de sânge, afinitate, SIPPEN, rudă, înrudit. În engleză, GOSSIP înseamnă flecar, TO GOSSIP, a flecări, a vorbi de rău pe cineva, a bârfi. Cum Doica vrea să se apere, Capoletto îi răspunde (rândul 173) numai: „O, GOD YE GOD-DEN", de la GOD, zeu, Dumnezeu, germ. GOTT, sanscrit HU, a jertfi, HUTA-, cel căruia i se aduce o jertfă; şi sufixul DEN. Prin urmare, BUNĂ ZIUA! Şt. O. Iosif traduce: „Bătrână javră, taci!". Apoi i se adresează Julietei, reproşându-i că nu pricepe ce mare noroc ar avea să se mărite cu un om de valoarea contelui Paris. Şi îi spune (versurile 185—186) că este „A WRETCHED PULLING FOOL / A WHINING MAUMET…". WRETCHED, apropiat de germanul RACHE, răzbunare, RECKE, uriaş, ca majoritatea cuvintelor mai vechi anglo-saxone, care încep cu semivocala W, are un sens magic, lăsat pe seama hazardului, a destinului. Echivalează în sistemul trifuncţional indo-european cu PARIA, OUT-CAST. PULL înseamnă a trage (de unde PULL-OVER, a trage peste cap). TO WHINE, din limbile scandinave, înseamnă a se plânge, a geme. MAUMET, înseamnă păpuşă. Formula s-ar putea traduce prin: „o smintită care trage spre rău, o păpuşă plângăreaţă". Şt. O. Iosif traduce: „Şi-n loc să zică: Bogdaproste soartă!"

ACT IV

Scene I

FRIAR LAURENCE'S CELL.
//ENTER FRIAR LAURENCE AND PARIS.//

FRIAR LAURENCE:
On Thursday, sir? The time is very short.

PARIS:
My father Capulet will have it so,
And I am nothing slow to slack his haste.

FRIAR LAURENCE:
You say you do not know the lady's mind?
Uneven is the course. I like it not.

PARIS:
Immoderately she weeps for Tybalt's death,
And therefore have I little talked of love,
For Venus smiles not in a house of tears.
Now, sir, her father counts it dangerous
That she doth give her sorrow so much sway,
And in his wisdom hastes our marriage
To stop the inundation of her tears,
Which, too much minded by herself alone,
May be put from her by society.
Now do you know the reason of this haste.

FRIAR LAURENCE:
[ASIDE] I would I knew not why it should be slowed. –
//ENTER JULIET.//
Look, sir, here comes the lady towards my cell.

PARIS:
Happily met, my lady and my wife!

JULIET:
That may be, sir, when I may be a wife.

PARIS:

That may be must be, love, on Thursday next.

JULIET:

What must be shall be.

FRIAR LAURENCE:

That’s a certain text.

PARIS:

Come you to make confession to this father?

JULIET:

To answer that, I should confess to you.

PARIS:

Do not deny to him that you love me.

JULIET:

I will confess to you that I love him.

PARIS:

So will ye, I am sure, that you love me.

JULIET:

If I do so, it will be of more price,
Being spoke behind your back, than to your face.

PARIS:

Poor soul, thy face is much abused with tears.

JULIET:

The tears have go small victory by that,
For it was bad enough before their spite.

PARIS:

Thou wrong’st it, more than tears, with that report.

JULIET:

That is no slander, sir, which is a truth,
And what I spake, I spake it to my face.

PARIS:

Thy face is mine, and thou hast slandered it.

JULIET:

It may be so, for it is not mine own. –
Are you at leisure, holy father, now,
Or shall I come to you at evening mass?[43]

FRIAR LAURENCE:

My leisure serves me, pensive daughter, now.
My lord, we must entreat the time alone.

PARIS:

God shield I should disturb devotion! –
Juliet, on Thursday early will I rouse ye:
[KISSING HER]: Till then, adieu, and keep this holy kiss.

//EXIT.//

JULIET:

O, shut the door! and when thou hast done so,
Come weep with me; past hope, past cure, past help!

FRIAR LAURENCE:

Ah, Juliet, I already know thy grief.
It strains me past the compass of my wits.
I hear thou must, and nothing may prorogue it,
On Thursday next be married to this county.

JULIET:

Tell me not, friar, that thou hear'st of this,
Unless thou tell me how I may prevent it.
If, in thy wisdom, thou canst give no help,
Do thou but call my resolution wise,

//SHE DRAWS A KNIFE.//

And with this knife I'll help it presently.
God joined my heart and Romeo's, thou our hands,
And ere this hand, by thee to Romeo seal'd,
Shall be the label to another deed,
Or my true heart with treacherous revolt
Turn to another, this shall slay them both.
Therefore, out of thy long-experienced time,
Give me some present counsel; or, behold,
'Twixt my extremes and me this bloody knife
Shall play the umpire, arbitrating that
Which the commission of thy years and art

Could to no issue of true honour bring.
Be not so long to speak. I long to die,
If what thou speak'st speak not of remedy.

FRIAR LAURENCE:

Hold, daughter: I do spy a kind of hope,
Which craves as desperate an execution
As that is desperate which we would prevent.
If, rather than to marry County Paris,
Thou hast the strength of will to slay thyself,
Then is it likely thou wilt undertake
A thing like death to chide away this shame,
That copest with death himself to scape from it;
And, if thou darest, I'll give thee remedy.

JULIET:

O, bid me leap, rather than marry Paris,
From off the battlements of yonder tower,
Or walk in thievish ways, or bid me lurk
Where serpents are. Chain me with roaring bears,
Or shut me nightly in a charnel-house,
O'er-cover'd quite with dead men's rattling bones,
With reeky shanks and yellow chapless skulls;
Or bid me go into a new-made grave
And hide me with a dead man in his shroud;
Things that, to hear them told, have made me tremble –
And I will do it without fear or doubt,
To live an unstain'd wife to my sweet love.

FRIAR LAURENCE:

Hold, then; go home, be merry, give consent
To marry Paris. Wednesday is tomorrow.
Tomorrow night look that thou lie alone.
Let not thy Nurse lie with thee in thy chamber.
Take thou this vial, being then in bed,
And this distilled liquor drink thou off,
When presently through all thy veins shall run
A cold and drowsy humour; for no pulse
Shall keep his native progress, but surcease.
No warmth, no breath, shall testify thou livest.
The roses in thy lips and cheeks shall fade

To paly ashes, thy eyes' windows fall,
Like death, when he shuts up the day of life.
Each part, deprived of supple government,
Shall, stiff and stark and cold, appear like death;
And in this borrowed likeness of shrunk death
Thou shalt continue two and forty hours,
And then awake as from a pleasant sleep.
Now, when the bridegroom in the morning comes
To rouse thee from thy bed, there art thou dead.
Then, as the manner of our country is,
In thy best robes uncovered on the bier
Thou shalt be borne to that same ancient vault
Where all the kindred of the Capulets lie.
In the meantime, against thou shalt awake,
Shall Romeo by my letters know our drift,
And hither shall he come, and he and I
Will watch thy waking, and that very night
Shall Romeo bear thee hence to Mantua.
And this shall free thee from this present shame,
If no inconstant toy, nor womanish fear,
Abate thy valour in the acting it.

JULIET:
Give me, give me! O, tell not me of fear!

FRIAR LAURENCE:
[GIVING HER THE VIAL] Hold, get
you gone. Be strong and prosperous
In this resolve. I'll send a friar with speed
To Mantua, with my letters to thy lord.

JULIET:
Love give me strength! and strength shall help afford.
Farewell, dear father!

//EXEUNT SEVERALLY.//

43 // Versul 38
Julieta îi spune călugărului Lorenzo: „ARE YOU AT LEISURE, HOLY FATHER, NOW / OR SHALL I COME TO YOU AT EVENING MASS?". Majoritatea shakespeareologilor anglo-saxoni protestanţi preferă să nu pomenească de cripto-catolicismul evident al lui Shakespeare, aşa cum el se etalează, fără echivoc, mai cu seamă în piesele scrise sub domnia reginei Elizabeta I. Sub domnia regelui James I, om de mare cultură, mai tolerant decât energica regină Elizabeta I, a avut loc

oprobiul stârnit de iezuiţi şi de agenţii romano-catolici, în urma celebrului GUN-POWDER PLOT (uneltirea care, în dimineaţa de 5 noiembrie 1605, îşi propusese să arunce în aer sala Parlamentului, cu prilejul deschiderii lui solemne de către rege, fiind de faţă ambele Camere, prin aprinderea unui fitil conectat la 60 de butoaie de praf de puşcă ascunse în subteranele parlamentului). Urmările acestei uneltiri, descoperită din pură întâmplare, vor crea definitiv supuşilor catolici ai monarhiei britanice – cu excepţia neamurilor nobile rămase catolice în Camera Lorzilor – o situaţie gravă de CAPITIS DIMINUTIO, care va dura aproape două veacuri şi jumătate, romano-catolicilor fiindu-le multă vreme interzis să locuiască în Londra. Totuşi, unii dintre ei s-au arătat intrigaţi de acest vers al Julietei, întrucât Papa Pius al V-lea (1566—1572) – cel care a excomunicat-o pe regina Elizabeta I, în urma detenţiei reginei Scoţiei în Anglia, lansând împotriva ei bulla REGNAS IN EXCELSIS, în anul 1570 – interzisese slujbele romano-catolice după-amiaza; ceea ce cripto-catolicul William Shakespeare s-ar fi cuvenit să ştie. Istoricii Bisericii au observat de mult însă că, după moartea Sfântului Papa Pius al V-lea, interdicţia slujbelor de după-amiază şi de seară ar fi căzut în desuetudine.

Scene II

HALL IN CAPULET'S HOUSE.[44]
//ENTER CAPULET, HIS WIFE, THE NURSE, AND TWO SERVINGMEN.//

CAPULET:

[GIVING A SERVINGMAN A PAPER]
So many guests invite as here are writ.

//EXIT FIRST SERVANT.//

[TO THE OTHER SERVINGMAN] Sirrah,
go hire me twenty cunning cooks.

SECOND SERVANT:

You shall have none ill, sir, for
I'll try if they can lick their fingers.

CAPULET:

How canst thou try them so?

SECOND SERVANT:

Marry, sir, 'tis an ill cook that cannot lick his own fingers, therefore he that cannot lick his fingers goes not with me.

CAPULET:

Go, be gone.

//EXIT SECOND SERVANT.//

We shall be much unfurnish'd for this time.
[TO THE NURSE] What, is my daughter gone to Friar Laurence?

NURSE:

Ay, forsooth.

CAPULET:

Well, he may chance to do some good on her.
A peevish, self-willed harlotry it is.[45]

//ENTER JULIET.//

NURSE:

See where she comes from shrift with merry look.

CAPULET:

[TO JULIET] How, now, my headstrong, where have you been gadding?

JULIET:

Where I have learned me to repent the sin
Of disobedient opposition
To you and your behests, and am enjoined
By holy Laurence to fall prostrate here
And beg your pardon. [KNEELING] Pardon, I beseech you!
Henceforward I am ever ruled by you.

CAPULET:

[TO THE NURSE] Send for the county; go tell him of this.
I'll have this: knot knit up tomorrow morning.

JULIET:

I met the youthful lord at Laurence' cell,
And gave him what becomed love I might,
Not stepping o'er the bounds of modesty.

CAPULET:

Why, I am glad on't. This is well: stand up.

//JULIET RISES.//

This is as't should be. Let me see the county.
[TO NURSE]: Ay, marry, go, I say, and fetch him hither.
Now, afore God! this reverend holy friar,
All our whole city is much bound to him.

JULIET:

Nurse, will you go with me into my closet,
To help me sort such needful ornaments
As you think fit to furnish me tomorrow?

CAPULET'S WIFE:

No, not till Thursday. There is time enough.

CAPULET:

Go, Nurse, go with her. We'll to church tomorrow.

//EXEUNT JULIET AND NURSE.//

CAPULET'S WIFE:

We shall be short in our provision:
’Tis now near night.

CAPULET:

Tush, I will stir about,
And all things shall be well, I warrant thee, wife.
Go thou to Juliet, help to deck up her.
I’ll not to bed tonight. Let me alone.
I’ll play the housewife for this once. What, ho!
They are all forth. Well, I will walk myself
To County Paris, to prepare him up
Against tomorrow. My heart is wondrous light,
Since this same wayward girl is so reclaimed.

//EXEUNT SEVERALLY.//

44 Capoletto îşi continuă imprecaţiile împotriva fiicei sale.
45 // Versul 14
„A PEEVISH SELF-WILL’D HARLOTRY IT IS“. PEEVISH, termen de origine scandinavo-germanică (germ. PAUEN, a scânci, a se sclifosi, a bâzâi), a ajuns în engleză să capete sensul de URSUZ, morocănos, arţăgos, gâlcevitor, ursuz, fr. HARGNEUX. HARLOTRY, probabil din ital. ARLOTTO, lat. medievală ARLOTUS, lacom. Mai recent, HARLOT a căpătat sensul de TÂRFĂ, iar HARLOTRY acela de prostituţie. Şt. O. Iosif, pudic, se mărgineşte să traducă: „E-o-încăpăţânată!“.

Scene III

//JULIET‘S CHAMBER.ENTER JULIET AND NURSE.//

JULIET:

Ay, those attires are best. But, gentle Nurse,
I pray thee, leave me to myself tonight,
For I have need of many orisons
To move the heavens to smile upon my state,
Which – well thou know’st – is cross and full of sin.

//ENTER CAPULET’S WIFE.//

CAPULET’S WIFE:

What, are you busy, ho?
Need you my help?

JULIET:

No, madam, we have culled such necessaries
As are behoveful for our state tomorrow.
So please you, let me now be left alone,
And let the Nurse this night sit up with you,
For, I am sure, you have your hands full all,
In this so sudden business.

CAPULET’S WIFE:

Good night:
Get thee to bed, and rest; for thou hast need.

//EXEUNT CAPULET’S WIFE AND NURSE.//

JULIET:

Farewell! God knows when we shall meet again.
I have a faint cold fear thrills through my veins
That almost freezes up the heat of life.
I’ll call them back again to comfort me.
Nurse! – What should she do here?
My dismal scene I needs must act alone.[46]
Come, vial.
What if this mixture do not work at all?
Shall I be married then tomorrow morning?
No, no, this shall forbit it. Lie thou there.
LAYING DOWN HER DAGGER.

What if it be a poison, which the friar
Subtly hath ministered to have me dead,
Lest in this marriage he sould be dishonour'd,
Because he married me before to Romeo?
I fear it is – and yet methinks it should not,
For he hath still been tried a holy man.
How if, when I am laid into the tomb,
I wake before the time that Romeo
Come to redeem me? There's a fearful point.
Shall I not, then, be stifled in the vault,
To whose foul mouth no healthsome air breathes in,
And there die strangled ere my Romeo comes?
Or, if I live, is it not very like,
The horrible conceit of death and night,
Together with the terror of the place, –
As in a vault, an ancient receptacle,
Where, for these many hundred years, the bones
Of all my buried ancestors are pack'd;
Where bloody Tybalt, yet but green in earth,
Lies festering in his shroud; where, as they say,
At some hours in the night spirits resort;
Alack, alack, is it not like that I,
So early waking, what with loathsome smells,
And shrieks like mandrakes' torn out of the earth,
That living mortals, hearing them, run mad –[47]
O, if I wake, shall I not be distraught,
Environèd with all these hideous fears?
And madly play with my forefathers' joints?
And pluck the mangled Tybalt from his shroud?
And, in this rage, with some great kinsman's bone,
As with a club, dash out my desperate brains?
O, look! Methinks I see my cousin's ghost
Seeking out Romeo, that did spit his body
Upon a rapier's point. Stay, Tybalt, stay!
Romeo, I come! This do I drink to thee.

//SHE DRINKS FROM THE VIAL AND FALLS UPON THE BED, PULLING CLOSED THE CURTAINS.//

„MY DISMAL SCENE I NEEDS MUST ACT ALONE“. DISMAL (din fr. DIS MAL, zi nefericită, din lat. DIES MALI). Şt. O. Iosif traduce, forţat şi neologistic: „Va trebui să-mi joc lugubra scenă“. Mai jos, Julieta se teme ca Lorenzo să nu se teamă „să-l dezonoreze!“.

47 // Versul 47

Printre alte halucinaţii, înainte de a sorbi şipul de otravă, Julieta pomeneşte de „LOATHSOME SMELLS / AND SHRIEKS LIKE MANDRAKES' THORN OUT OF THE EARTH. / THAT LIVING MORTAIS HEARING THEM RUN MAD“. LOATHSOME este un adjectiv de origine scandinavo-germană, asociat cu verbul german LEIDEN, a suferi, dar în limba engleză cu sensul de dezgustător, detestabil, scârbos, greţos (fr. nauséabond). TO SHRIEK, sau TO SCREECH, verbe de origine scandinavă, înseamnă a striga, a ţipa de groază. MANDRAKE, gr. MANDRAGÓRAS, preluat sub aceeaşi formă în latină şi în limbile neolatine (în afară de română, care l-a prefăcut în MĂTRĂGUNĂ), avea o rădăcină asemănătoare oarecum cu trupul omenesc, astfel încât, atunci când un om cuteza să smulgă rădăcina unei mătrăgune, o făcea să scoată un ţipăt cumplit, care-i aducea celui care o smulsese moartea. Şt. O. Iosif traduce aici foarte corect: „Mirosul greu şi scrâşnetul asemeni / Cu-al mătrăgunei smulse din pământ / Pe care muritorii când l-aud / Înnebunesc“.

Scene IV

HALL IN CAPULET'S HOUSE.
//ENTER CAPULET'S WIFE, AND THE NURSE.//

CAPULET'S WIFE:

Hold, take these keys, and fetch more spices,[48] Nurse.

NURSE:

They call for dates and quinces in the pastry.

//ENTER CAPULET.//

CAPULET:

Come, stir, stir, stir! The second cock hath crowed,
The curfew-bell hath rung.[49] 'Tis three o'clock.
Look to the baked meats, good Angelica.
Spare not for cost.

NURSE:

Go, you cot-quean, go,
Get you to bed. Faith, you'll be sick tomorrow
For this night's watching.

CAPULET:

No, not a whit. What, I have watched ere now
All night for lesser cause, and ne'er been sick.
CAPULET'S WIFE:
Ay, you have been a mouse-hunt in your time,
But I will watch you from such watching now.

//EXEUNT CAPULET'S WIFE AND NURSE.//

CAPULET:

A jealous-hood, a jealous-hood!

//ENTER THREE OR FOUR SERVINGMEN, WITH SPITS, LOGS, AND BASKETS.//

Now, fellow,
What is there?

FIRST SERVINGMAN:

Things for the cook, sir, but I know not what.

CAPULET:

Make haste, make haste.

//EXIT FIRST SERVINGMAN AND ONE OR TWO OTHERS.//

Sirrah, fetch drier logs.
Call Peter, He will show thee where they are.

SECOND SERVINGMAN:

I have a head, sir, that will find out logs,
And never trouble Peter for the matter.

CAPULET:

Mass, and well said! A merry whoreson, ha!
Thou shalt be logger-head. Good faith, 'tis day.

SECOND SERVINGMAN.

The county will be here with music straight,
For so he said he would: I hear him near.
MUSIC PLAYS WITHIN. Nurse! Wife!
What ho! what, Nurse, I say!

//RE-ENTER NURSE.//

Go waken Juliet. Go and trim her up.
I'll go and chat with Paris. Hie, make haste,
Make haste, the bridegroom he is come already.
Make haste, I say.

//EXEUNT.//

48 // Versul I
Madonna Capoletto îi dă Doicii cheile să scoată MORE SPICES pentru masa pregătită în vederea nunţii Julietei. SPICE este un termen generic, derivat din lat. SPECIEM (fel, speţă), preluat în engleză din fr.-normandul ESPICE şi însemna mirodeniile aduse iniţial de portughezi din India şi Indonezia, folosite pe scară mare în alimentaţia medievală, pentru a tempera gustul sărat al peştelui conservat, folosit pe scară mare în zilele de post. Mirodeniile principale erau, evident, şi cuişoarele, cum traduce Şt. O. Iosif, dar mai era şi vanilia, ghimberul, zinzifilul etc. Preţul mirodeniilor fiind foarte ridicat, din cauza lungii călătorii (de la antipozi!), s-a ajuns ca MITA să se dea magistraţilor corupţi – în mirodenii (ÉPICES).
49 // Versul 4
Capoletto pomeneşte de „THE CURFEW-BELL". CURFEW derivă din franco-normandul COUVRE-FEU, stingerea. Dar pe vremea lui Shakespeare îşi pierduse vechea însemnătate.
Toate disonanţele apărute sub pana celui mai poetic dintre toţi traducătorii români din piesele lui Shakespeare se pot explica şi prin faptul că, neştiind limba engleză, Şt. O. Iosif a fost silit să folosească traducerea, de altminteri în metru original perfect, făcută de Ludwig Tieck, în colaborare cu fiica lui, Dorotheea Tieck.

Scene V

JULIET‘S CHAMBER.
//ENTER NURSE.//

NURSE:

Mistress, what, mistress! Juliet! Fast, I warrant her, she.
Why, lamb! why, lady! Fie, you slug-a-bed!
Why, love, I say! madam! sweet-heart! why, bride!
What, not a word? You take your pennyworths now.
Sleep for a week, for the next night, I warrant,
The County Paris hath set up his rest,
That you shall rest but little. God forgive me!
Marry, and amen. How sound is she asleep!
I must needs wake her. Madam, madam, madam!
Ay, let the County take you in your bed.
He’ll fright you up, i’faith. Will it not be?
UNDRAWS THE CURTAINS.
What, dressed and in your clothes, and down again?
I must needs wake you. Lady, lady, lady!
Alas, alas! Help, help! My lady’s dead!
O, well-a-day, that ever I was born!
Some aqua vitæ, ho! My lord! my lady!

//ENTER CAPULET’S WIFE.//

CAPULET’S WIFE:

What noise is here?

NURSE:

O lamentable day!

CAPULET’S WIFE:

What is the matter?

NURSE:

Look, look! O heavy day!

CAPULET’S WIFE:

O me, O me! my child, my only life,
Revive, look up, or I will die with thee!
Help, help, call help!

//ENTER CAPULET.//

CAPULET:

For shame, bring Juliet forth. Her lord is come.

NURSE:

She’s dead, deceased. She’s dead; alack the day!

CAPULET’S WIFE:

Alack the day, she’s dead, she’s dead, she’s dead!

CAPULET:

Ha! let me see her! Out, alas, she’s cold;
Her blood is settled, and her joints are stiff.
Life and these lips have long been separated.
Death lies on her like an untimely frost.
Upon the sweetest flower of all the field.

NURSE:

O lamentable day!

CAPULET’S WIFE:

O woful time!

CAPULET:

Death, that hath ta’en her hence to make me wail.
Ties up my tongue, and will not let me speak.

//ENTER FRIAR LAURENCE AND PARIS, WITH MUSICIANS.//

FRIAR LAURENCE:

Come, is the bride ready to go to church?

CAPULET:

Ready to go, but never to return.
[TO PARIS] O son! the night before thy wedding-day
Hath Death lain with thy wife. There she lies,
Flower as she was, deflowerèd by him.
Death is my son-in-law, Death is my heir.
My daughter he hath wedded. I will die,
And leave him all. Life, living, all is Death‘s.

PARIS:

Have I thought long to see this morning‘s face,
And doth it give me such a sight as this?

CAPULET’S WIFE:

Accursed, unhappy, wretched, hateful day!

Most miserable hour that e‘er time saw
In lasting labour of his pilgrimage!
But one, poor one, one poor and loving child,
But one thing to rejoice and solace in,
And cruel death hath catched it from my sight!

NURSE:

O woe! O woful, woful, woful day!
Most lamentable day! Most woful day,
That ever, ever, I did yet behold!
O day! O day! O day! O hateful day!
Never was seen so black a day as this:
O woful day, O woful day!

PARIS:

Beguiled, divorced, wronged, spited, slain!
Most detestable death, by thee beguiled,
By cruel cruel thee quite overthrown!
O love! O life! not life, but love in death!

CAPULET:

Despised, distressèd, hated, martyr’d, kill’d!
Uncomfortable time, why camest thou now
To murder, murder our solemnity?
O child! O child! my soul, and not my child!
Dead art thou! alack! my child is dead;
And with my child my joys are burièd.

FRIAR LAURENCE:

Peace, ho, for shame! confusion’s cure lives not
In these confusions. Heaven and yourself
Had part in this fair maid. Now heaven hath all,
And all the better is it for the maid.
Your part in her you could not keep from death,
But heaven keeps his part in eternal life.
The most you sought was her promotion,
For ‘twas your heaven she should be advanced,
And weep ye now, seeing she is advanced
Above the clouds, as high as heaven itself?
O, in this love, you love your child so ill,
That you run mad, seeing that she is well:
She’s not well married that lives married long;

But she's best married that dies married young.
Dry up your tears, and stick your rosemary
On this fair corse, and, as the custom is,
In all her best array bear her to church;
For though fond nature bids us all lament,
Yet nature's tears are reason's merriment.

CAPULET:

All things that we ordainèd festival,
Turn from their office to black funeral.
Our instruments to melancholy bells,
Our wedding cheer to a sad burial feast,
Our solemn hymns to sullen dirges change;
Our bridal flowers serve for a buried corse,
And all things change them to the contrary.

FRIAR LAURENCE:

Sir, go you in; and, madam, go with him,
And go, Sir Paris. Everyone prepare
To follow this fair corse unto her grave:
The heavens do lour upon you for some ill;
Move them no more by crossing their high will.

//THEY CAST ROSEMARY ON JULIET, AND SHUT THE CURTAINS.//
//EXEUNT ALL BUT THE NURSE AND MUSICIANS.//

FIRST MUSICIAN:

Faith, we may put up our pipes, and be gone.

NURSE:

Honest good fellows, ah, put up, put up.
FOR, WELL YOU KNOW, THIS IS A PITIFUL CASE.

//[EXIT.]//

FIRST MUSICIAN:

Ay, by my troth, the case may be amended.

//EXIT NURSE. ENTER PETER.//

SERVANT:

Musicians, O, musicians! 'Heart's ease',
'Heart's ease'; O, an you will have me live, play 'Heart's ease'.

FIRST MUSICIAN:

Why 'Heart's ease'?

SERVANT

O, musicians, because my heart itself plays 'My heart is full of woe'. O, play me some merry dump to comfort me.

FIRST MUSICIAN:

Not a dump, we. 'Tis no time to play now.

SERVANT:

You will not then?

FIRST MUSICIAN:

No.

SERVANT:

I will then give it you soundly.

FIRST MUSICIAN:

What will you give us?

SERVANT:

No money, on my faith, but the gleek. I will give you the minstrel.

FIRST MUSICIAN:

Then will I give you the serving-creature.

SERVANT:

[DRAWING HIS DAGGER] Then will I lay the serving-creature's dagger on your pate. I will carry no crotchets. I'll re you, I'll fa you. Do you note me?

FIRST MUSICIAN:

An you re us and fa us, you note us.

SECOND MUSICIAN:

Pray you, put up your dagger and put out your wit.

SERVANT:

Then have at you with my wit. I will dry-beat you with an iron wit, and put up my iron dagger. Answer me like men.
[SINGS.]: When griping grief the heart doth wound,
And doleful dumps the mind oppress,
Then music with her silver sound'
Why 'silver sound', why 'music with her silver sound'?

What say you, Matthew Minikin?

FIRST MUSICIAN:

Marry, sir, because silver hath a sweet sound.

SERVANT:

Pretty! What say you, Hugh Rebeck?

SECOND MUSICIAN:

I say ’silver sound’ because musicians sound for silver.

SERVANT:

Pretty too! What say you, Simon Soundpost?

THIRD MUSICIAN:

Faith, I know not what to say.

SERVANT:

O, I cry you mercy, you are the singer. I will say for you. It is ’music with her silver sound’, because musicians have no gold for sounding.
SINGS. ’Then music with her silver sound
With speedy help doth lend redress.’

//EXIT.//

FIRST MUSICIAN:

What a pestilent knave is this same!

SECOND MUSICIAN:

Hang him, Jack! Come, we’ll in here, tarry for the mourners, and stay dinner.

//EXEUNT.//

ACT V

Scene I

MANTUA. A STREET.
//ENTER ROMEO.//

ROMEO:

If I may trust the flattering truth of sleep,
My dreams presage some joyful news at hand.
My bosom’s lord sits lightly in his throne,
And all this day an unaccustomed spirit
Lifts me above the ground with cheerful thoughts.
I dreamt my lady came and found me dead –
Strange dream, that gives a dead man leave to think! –
And breathed such life with kisses in my lips,
That I revived, and was an emperor.
Ah me! how sweet is love itself possess’d,
When but love’s shadows are so rich in joy!

//ENTER BALTHASAR, BOOTED.//

News from Verona! – How now, Balthasar!
Dost thou not bring me letters from the friar?
How doth my lady? Is my father well?
How fares my Juliet? That I ask again,
For nothing can be ill, if she be well.

BALTHASAR:

Then she is well, and nothing can be ill.
Her body sleeps in Capels’ monument,
And her immortal part with angels lives.
I saw her laid low in her kindred’s vault,
And presently took post to tell it you.
O, pardon me for bringing these ill news,
Since you did leave it for my office, sir.

ROMEO:

Is it even so? Then I defy you, stars.
Thou knowest my lodging. Get me ink and paper,

And hire post-horses. I will hence tonight.

BALTHASAR:

I do beseech you, sir, have patience.
Your looks are pale and wild, and do import
Some misadventure.

ROMEO:

Tush, thou art deceived.
Leave me, and do the thing I bid thee do.
Hast thou no letters to me from the friar?

BALTHASAR:

No, my good lord.

ROMEO:

No matter. Get thee gone,
And hire those horses. I'll be with thee straight.

//EXIT BALTHASAR.//

Well, Juliet, I will lie with thee tonight.
Let's see for means. O mischief, thou art swift
To enter in the thoughts of desperate men!
I do remember an apothecary, –
And hereabouts he dwells, – which late I noted,
In tattered weeds, with overwhelming brows,
Culling of simples. Meagre were his looks,
Sharp misery had worn him to the bones,
And in his needy shop a tortoise hung,
An alligator stuffed, and other skins
Of ill-shaped fishes; and about his shelves
A beggarly account of empty boxes,
Green earthen pots, bladders and musty seeds,
Remnants of packthread and old cakes of roses,
Were thinly scatter'd, to make up a show.
Noting this penury, to myself I said
'An if a man did need a poison now,
Whose sale is present death in Mantua,
Here lives a caitiff wretch would sell it him.'
O, this same thought did but forerun my need;
And this same needy man must sell it me.
As I remember, this should be the house.
Being holiday, the beggar's shop is shut.

What, ho! apothecary!

//ENTER APOTHECARY.//

APOTHECARY:

Who calls so loud?

ROMEO:

Come hither, man. I see that thou art poor.
HE OFFERS MONEY.
Hold, there is forty ducats. Let me have
A dram of poison – such soon-speeding gear
As will disperse itself through all the veins,
That the life-weary taker may fall dead,
And that the trunk may be discharged of breath
As violently as hasty powder fired
Doth hurry from the fatal cannon's womb.

APOTHECARY:

Such mortal drugs I have, but Mantua's law
Is death to any he that utters them.

ROMEO:

Art thou so bare and full of wretchedness,
And fear'st to die? Famine is in thy cheeks,
Need and oppression starveth in thine eyes,
Contempt and beggary hangs upon thy back.
The world is not thy friend nor the world's law.
The world affords no law to make thee rich.
Then be not poor, but break it, and take this.

APOTHECARY:

My poverty but not my will consents.

ROMEO:

I pay thy poverty and not thy will.

APOTHECARY:

[HANDING ROMEO POISON] Put this in any liquid thing you will
And drink it off, and if you had the strength
Of twenty men it would dispatch you straight.

ROMEO:

[GIVING MONEY] There is thy gold – worse poison to

men’s souls,
Doing more murders in this loathsome world,
Than these poor compounds that thou mayst not sell.
I sell thee poison; thou hast sold me none.
Farewell, buy food, and get thyself in flesh.

//EXIT APOTHECARY.//

Come, cordial and not poison, go with me
To Juliet’s grave, for there must I use thee.

//EXEUNT.//

Scene II

FRIAR LAURENCE'S CELL.
//ENTER FRIAR JOHN AT ONE DOOR.//

FRIAR JOHN:

Holy Franciscan friar, brother, ho!

//ENTER FRIAR LAURENCE AT ANOTHER DOOR.//

FRIAR LAURENCE:

This same should be the voice of Friar John.
Welcome from Mantua! What says Romeo?
Or, if his mind be writ, give me his letter.

FRIAR JOHN:

Going to find a bare-foot brother out –
One of our order – to associate me,
Here in this city visiting the sick,
And finding him, the searchers of the town,
Suspecting that we both were in a house
Where the infectious pestilence did reign,
Sealed up the doors, and would not let us forth,
So that my speed to Mantua there was stayed.

FRIAR LAURENCE:

Who bare my letter then to Romeo?

FRIAR JOHN:

I could not send it – here it is again –
Nor get a messenger to bring it thee,
So fearful were they of infection.

FRIAR LAURENCE:

Unhappy fortune! By my brother-hood,
The letter was not nice but full of charge
Of dear import, and the neglecting it
May do much danger. Friar John, go hence.
Get me an iron crow, and bring it straight
Unto my cell.

FRIAR JOHN:

Brother, I'll go and bring it thee.

//EXIT.//

FRIAR LAURENCE:

Now must I to the monument alone.
Within this three hours will fair Juliet wake.
She will beshrew me much that Romeo
Hath had no notice of these accidents.
But I will write again to Mantua,
And keep her at my cell till Romeo come.
Poor living corse, closed in a dead man’s tomb!

//EXIT.//

Scene III

A CHURCHYARD; IN IT A TOMB BELONGING TO THE CAPULETS
//ENTER PARIS, AND HIS PAGE, WITH FLOWERS, SWEET WATER, AND A TORCH.//

PARIS:

Give me thy torch, boy. Hence, and stand aloof:
Yet put it out, for I would not be seen.
Under yond yew-trees lay thee all along,
Holding thine ear close to the hollow ground.
So shall no foot upon the churchyard tread,
Being loose, unfirm, with digging up of graves,
But thou shalt hear it. Whistle then to me
As signal that thou hear'st something approach.
Give me those flowers. Do as I bid thee. Go.

PAGE:

[ASIDE] I am almost afraid to stand alone
Here in the churchyard, yet I will adventure.

//RETIRES.//

PARIS:

[STREWINF FLOWERS] Sweet flower, with flowers thy bridal bed I strew.

//HE SPRINKLES WATER.//

O woe! Thy canopy is dust and stones,
Which with sweet water nightly I will dew,
Or, wanting that, with tears distill'd by moans.
The obsequies that I for thee will keep
Nightly shall be to strew thy grave and weep.

//THE PAGE WHISTLES.//

The boy gives warning, something doth approach.
What cursèd foot wanders this way tonight
To cross my obsequies and true love's rite?

//ENTER ROMEO AND BALTHASAR HIS MAN, WITH A TORCH, A MATTOCK, AND A CROW OF IRON.//

What, with a torch? Muffle me, night, awhile.

//HE STANDS ASIDE.//

ROMEO:

Give me that mattock and the wrenching iron.
Hold, take this letter. Early in the morning
See thou deliver it to my lord and father.
Give me the light. Upon thy life I charge thee,
Whate'er thou hear'st or seest, stand all aloof,
And do not interrupt me in my course.
Why I descend into this bed of death
Is partly to behold my lady's face,
But chiefly to take thence from her dead finger
A precious ring, a ring that I must use
In dear employment. Therefore hence, be gone.
But if thou, jealous, dost return to pry
In what I further shall intend to do,
By heaven, I will tear thee joint by joint,
And strew this hungry churchyard with thy limbs.
The time and my intents are savage-wild,
More fierce and more inexorable far
Than empty tigers or the roaring sea.

BALTHASAR:

I will be gone, sir, and not trouble you.

ROMEO:

So shalt thou show me friendship. Take thou that.

//HE GIVES MONEY.//

Live, and be prosperous, and farewell, good fellow.

BALTHASAR:

[ASIDE] For all this same, I'll hide me hereabout.
His looks I fear, and his intents I doubt.

//HE HIDES HIMSELF AT A DISTANCE FROM ROMEO.//
ROMEO BEGINS TO FORCE OPEN THE TOMB.

ROMEO:

Thou detestable maw, thou womb of death,
Gorged with the dearest morsel of the earth,
Thus I enforce thy rotten jaws to open,
And, in despite I'll cram thee with more food!

PARIS:

[ASIDE] This is that banished haughty Montague,
That murdered my love's cousin, with which grief,
It is supposèd, the fair creature died;

And here is come to do some villanous shame
To the dead bodies. I will apprehend him.
[DRAWING]: Stop thy unhallowed toil, vile Montague!
Can vengeance be pursued further than death?
Condemnèd villain, I do apprehend thee.
Obey, and go with me, for thou must die.

ROMEO:

I must indeed, and therefore came I hither.
Good gentle youth, tempt not a desperate man.
Fly hence, and leave me. Think upon these gone.
Let them affright thee. I beseech thee, youth,
Put not another sin upon my head
By urging me to fury. O, be gone!
By heaven, I love thee better than myself,
For I come hither armed against myself.
Stay not, be gone. Live, and hereafter say
A madman'n mercy bade thee run away.

PARIS:

I do defy thy conjurations,
And apprehend thee for a felon here.

ROMEO:

[DRAWING] Wilt thou provoke me? Then have at thee, boy!

//THEY FIGHT.//

PAGE:

O Lord, they fight! I will go call the watch.

//EXIT.//

PARIS:

O, I am slain! Falls. If thou be merciful,
Open the tomb, lay me with Juliet. [PARIS DIES.]

ROMEO:

In faith, I will. Let me peruse this face.
Mercutio's kinsman, noble County Paris!
What said my man, when my betossèd soul
Did not attend him as we rode? I think

He told me Paris should have married Juliet.
Said he not so? Or did I dream it so?
Or am I mad, hearing him talk of Juliet,
To think it was so? O, give me thy hand,
One writ with me in sour misfortune's book.
I'll bury thee in a triumphant grave.

//HE OPENS THE TOMB, REVEALING JULIET.//

A grave? – O, no! a lantern, slaughtered youth,
For here lies Juliet, and her beauty makes
This vault a feasting presence full of light.

//HE BEARS THE BODY OF PARIS TO THE TOMB.//

Death, lie thou there, by a dead man interred.
How oft when men are at the point of death,
Have they been merry! which their keepers call
A lightning before death! O, how may I
Call this a lightning? O my love! my wife!
Death, that hath suck'd the honey of the breath,
Hath had no power yet upon thy beauty.
Thou art not conquered. Beauty's ensign yet
Is crimson in thy lips and in thy cheeks,
And death's pale flag is not advancèd there.
Tybalt, liest thou there in thy bloody sheet?
O, what more favour can I do to thee
Than with that hand that cut thy youth in twain
To sunder his that was thine enemy?
Forgive me, cousin. Ah, dear Juliet,
Why art thou yet so fair? Shall I believe
That unsubstantial death is amorous,
And that the lean abhorrèd monster keeps
Thee here in dark to be his paramour?
For fear of that I still will stay with thee,
And never from this palace of dim night
Depart again. Here, here will I remain
With worms that are thy chamber-maids. O, here
Will I set up my everlasting rest,
And shake the yoke of inauspicious stars
From this world-wearied flesh. Eyes, look your last!
Arms, take your last embrace! and lips, O you
The doors of breath, seal with a righteous kiss

A dateless bargain to engrossing death!
(HE KISSES JULIET, THEN POURS POISON INTO THE CUP.)
Come, bitter conduct, come, unsavoury guide,
Thou desperate pilot, now at once run on
The dashing rocks thy sea-sick weary bark!
Here's to my love!

//HE DRINKS THE POISON//

O true apothecary,
Thy drugs are quick! Thus with a kiss I die.

//KISSES JULIET, FALLS, AND DIES.//
//ENTER FRIAR LAURENCE WITH LANTERN, CROW, AND SPADE.//

FRIAR LAURENCE:
Saint Francis be my speed!
How oft tonight
Have my old feet stumbled at graves? Who's there?

BALTHASAR:
Here's one, a friend, and one that knows you well.

FRIAR LAURENCE:
Bliss be upon you. Tell me, good my friend,
What torch is yond, that vainly lends his light
To grubs and eyeless skulls? As I discern,
It burneth in the Capels' monument.

BALTHASAR:
It doth so, holy sir, and there's my master,
One that you love.

FRIAR LAURENCE:
Who is it?

BALTHASAR:
Romeo.

FRIAR LAURENCE:
How long hath he been there?

BALTHASAR:
Full half an hour.

FRIAR LAURENCE:
Go with me to the vault.

BALTHASAR:

I dare not, sir.
My master knows not but I am gone hence,
And fearfully did menace me with death,
If I did stay to look on his intents.

FRIAR LAURENCE:

Stay then, I'll go alone. Fear comes upon me.
O, much I fear some ill unlucky thing.

BALTHASAR:

As I did sleep under this yew-tree here,
I dreamt my master and another fought,
And that my master slew him.

FRIAR LAURENCE:

Romeo!

//HE STOOPS AND LOOKS ON THE BLOOD AND WEAPONS.//

Alack, alack, what blood is this which stains
The stony entrance of this sepulchre?
What mean these masterless and gory swords
To lie discoloured by this place of peace?

//ENTERS THE TOMB.//

Romeo! O, pale! Who else? What, Paris, too,
And steeped in blood? Ah, what an unkind hour
Is guilty of this lamentable chance!
The lady stirs.

//JULIET WAKES.//

JULIET:

O comfortable friar, where is my lord?
I do remember well where I should be,
And there I am. Where is my Romeo?

//NOISE WITHIN.//

FRIAR LAURENCE:

I hear some noise. Lady, come from that nest
Of death, contagion, and unnatural sleep.
A greater power than we can contradict
Hath thwarted our intents. Come, come away.
Thy husband in thy bosom there lies dead,
And Paris, too. Come, I'll dispose of thee
Among a sisterhood of holy nuns.

Stay not to question, for the watch is coming.
Come, go, good Juliet. [NOISE AGAIN]
I dare no longer stay.

JULIET:

Go, get thee hence, for I will not away.

//EXIT FRIAR LAURENCE.//

What's here? A cup closed in my true love's hand?
Poison, I see, hath been his timeless end.
O churl! drunk all, and left no friendly drop
To help me after? I will kiss thy lips.
Haply some poison yet doth hang on them,
To make me die with a restorative.

//SHE KISSES ROMEO'S LIPS.//

Thy lips are warm.

CHIEF WATCHMAN:

[WITHIN] Lead, boy. Which way?

JULIET:

Yea, noise? Then I'll be brief. O happy dagger!
This is thy sheath! There rust, and let me die.

SHE STABS HERSELF, FALLS, AND DIES.
//ENTER THE PAGE AND WATCHMEN.//

PAGE:

This is the place, there where the torch doth burn.

CHIEF WATCHMAN:

The ground is bloody.
Search about the churchyard.
Go, some of you. Whoe'er you find, attach.

//EXEUNT SOME WATCHMEN.//

Pitiful sight! Here lies the county slain,
And Juliet bleeding, warm, and newly dead,
Who here hath lain these two days burièd.
Go, tell the Prince. Run to the Capulets.
Raise up the Montagues. Some others search.

//EXEUNT OTHER WATCHMEN SEVERALLY.//

We see the ground whereon these woes do lie,
But the true ground of all these piteous woes
We cannot without circumstance descry.

SECOND WATCHMAN:

Here's Romeo's man.

//RE-ENTER SOME OF THE WATCHMEN, WITH BALTHASAR.//

We found him in the churchyard.

CHIEF WATCHMAN:

Hold him in safety till the Prince come hither.

//RE-ENTER OTHERS OF THE WATCH, WITH FRIAR LAURENCE.//

THIRD WATCHMAN:

Here is a friar that tremmbles, sighs, and weeps.
We took this mattock and this spade from him
As he was coming from this churchyard side.

CHIEF WATCHMAN:

A great suspicion. Stay the friar, too.

//ENTER THE PRINCE WITH OTHERS.//

PRINCE:

What misadventure is so early up,
That calls our person from our morning's rest?

//ENTER CAPULET AND HIS WIFE.//

CAPULET:

What should it be, that they so shriek abroad?

CAPULET'S WIFE:

The people in the street cry 'Romeo',
Some 'Juliet', and some 'Paris', and all run
With open outcry toward our monument.

PRINCE:

What fear is this which startles in our ears?

CHIEF WATCHMAN:

Sovereign, here lies the County Paris slain,
And Romeo dead, and Juliet, dead before,
Warm, and new killed.

PRINCE:

Search, seek, and know how this foul murder comes.

CHIEF WATCHMAN:

Here is a friar, and slaughtered Romeo's man,
With instruments upon them fit to open
These dead men's tombs.

CAPULET:

O heavens! O wife, look how our daughter bleeds!
This dagger hath mista'en, – for, lo, his house
Is empty on the back of Montague,
And it mis-sheathèd in my daughter's bosom!

CAPULET'S WIFE:

O me! this sight of death is as a bell,
That warns my old age to a sepulchre.

//ENTER MONTAGUE.//

PRINCE:

Come, Montague, for thou art early up
To see thy son and heir more early down.

MONTAGUE:

Alas, my liege, my wife is dead tonight.
Grief of my son's exile hath stopped her breath.
What further woe conspires against mine age?

PRINCE:

Look, and thou shalt see.

MONTAGUE:

[SEEING ROMEO'S BODY] O thou untaught! What manners is in this,
To press before thy father to a grave?

PRINCE:

Seal up the mouth of outrage for a while,
Till we can clear these ambiguities
And know their spring, their head, their true descent;
And then will I be general of your woes,
And lead you even to death. Meantime, forbear,
And let mischance be slave to patience.
Bring forth the parties of suspicion.

FRIAR LAURENCE:

I am the greatest, able to do least,

Yet most suspected, as the time and place
Doth make against me, of this direful murder;
And here I stand, both to impeach and purge
Myself condemnèd and myself excused.

PRINCE:

Then say at once what thou dost know in this.

FRIAR LAURENCE:

I will be brief, for my short date of breath
Is not so long as is a tedious tale.
Romeo, there dead, was husband to that Juliet,
And she, there dead, that Romeo's faithful wife.
I married them, and their stol'n marriage-day
Was Tybalt's dooms-day, whose untimely death
Banished the new-made bridegroom from this city,
For whom, and not for Tybalt, Juliet pined.
You, to remove that siege of grief from her,
Betrothed and would have married her perforce
To County Paris. Then comes she to me,
And, with wild looks, bid me devise some mean
To rid her from this second marriage,
Or in my cell there would she kill herself.
Then gave I her – so tutored by my art –
A sleeping potion, which so took effect
As I intended, for it wrought on her
The form of death. Meantime I writ to Romeo
That he should hither come as this dire night
To help to take her from her borrowed grave,
Being the time the potion's force should cease.
But he which bore my letter, Friar John,
Was stayed by accident, and yesternight
Returned my letter back. Then all alone,
At the prefixèd hour of her waking,
Came I to take her from her kindred's vault,
Meaning to keep her closely at my cell,
Till I conveniently could send to Romeo.
But when I came, some minute ere the time
Of her awaking, here untimely lay
The noble Paris and true Romeo dead.
She wakes, and I entreated her come forth,

And bear this work of heaven with patience.
But then a noise did scare me from the tomb,
And she, too desperate, would not go with me,
But, as it seems, did violence on herself.
All this I know, and to the marriage
Her nurse is privy; and if aught in this
Miscarried by my fault, let my olf life
Be sacrificed, some hour before his time,
Unto the rigour of severest law.

PRINCE:

We still have known thee for a holy man.
Where's Romeo's man? What can he say to this?

BALTHASAR:

I brought my master news of Juliet's death,
And then in post he came from Mantua
To this same place, to this same monument.
This letter he early bid me give his father,
And threatened me with death, going in the vault,
If I departed not and left him there.

PRINCE:

Give me the letter. I will look on it.

//HE TAKES THE LETTER.//

Where is the county's page, that raised the watch?
Sirrah, what made your master in this place?

PAGE:

He came with flowers to strew his lady's grave,
And bid me stand aloof, and so I did.
Anon comes one with light to ope the tomb,
And by and by my master drew on him,
And then I ran away to call the watch.

PRINCE:

This letter doth make good the friar's words,
Their course of love, the tidings of her death;
And here he writes that he did buy a poison
Of a poor 'pothecary, and therewithal
Came to this vault to die, and lie with Juliet.

Where be these enemies? Capulet! Montague!
See, what a scourge is laid upon your hate,
That heaven finds means to kill your joys with love.
And I for winking at your discords too
Have lost a brace of kinsmen. All are punishèd.

CAPULET:

O brother Montague, give me thy hand:
This is my daughter’s jointure, for no more
Can I demand.

MONTAGUE:

But I can give thee more,
For I will raise her statue in pure gold,
That while Verona by that name is known,
There shall no figure at such rate be set
As that of true and faithful Juliet.

CAPULET:

As rich shall Romeo’s by his lady’s lie,
Poor sacrifices of our enmity!

PRINCE:

A glooming peace this morning with it brings;
The sun, for sorrow, will not show his head.
Go hence, to have more talk of these sad things.
Some shall be pardoned, and some punishèd,
For never was a story of more woe
Than this of Juliet and her Romeo.

//EXEUNT.//

– END –